

ZPRÁVA O ČINNOSTI

ČESKÉ SPRÁVY SOCIÁLNÍHO ZABEZPEČENÍ
2023

ZPRÁVA O ČINNOSTI

ČESKÉ SPRÁVY SOCIÁLNÍHO ZABEZPEČENÍ

2023

Zpráva o činnosti České správy sociálního zabezpečení

Účelová publikace

Není určena k prodeji na knižním trhu

Vydala Česká správa sociálního zabezpečení, Křížová 25, 225 08 Praha 5

www.cssz.cz

Redakční zpracování: oddělení strategie, organizace a systému řízení a oddělení komunikace

Praha 2024

ISBN 978-80-87039-76-2

ÚVODNÍ SLOVO

Vážené dámy, vážení pánové,

nahlížíte do Zprávy o činnosti České správy sociálního zabezpečení za rok 2023. Byl to další mimořádně náročný rok pro celou společnost, pro náš úřad a jeho zaměstnance. Složitá ekonomická situace státu a potřeba pružně reagovat na požadavky a výzvy dnešní doby, jako jsou digitalizace, efektivní fungování organizace a další vlivy, měly dopad i na ČSSZ.

V roce 2023 jsme připravovali významnou změnu organizační struktury ČSSZ, řešili mimořádný nápor v důchodové oblasti, zabývali se decentralizací a optimalizací agend, pokračující elektronizací a realizací legislativních změn. Tlak na snižování provozních nákladů spolu s nutností hledat úspory a eliminovat administrativní zátěž vyvolaly potřebu vytvořit flexibilnější a úspornější model úřadu.

Přípravou reorganizace, včetně nezbytné úpravy legislativy, jsme se intenzivně zabývali po celý rok 2023, aby mohla být od 1. 1. 2024 realizována. A podařilo se. Více než osm desítek úřadů (OSSZ a regionálních pracovišť ČSSZ) jsme transformovali do pěti územních správ sociálního zabezpečení. Dlouhodobě komplikovanou situaci v oblasti lékařské posudkové služby jsme v rámci restrukturalizace vyřešili vytvořením odborného orgánu, kterým je Institut posuzování zdravotního stavu (IPZS). Ten zajistí jednotné postupy v posuzování zdravotního

stavu pro účely sociálního zabezpečení a nepojistných sociálních dávek, pružnější vyhotovování posudků, a tím rychlejší vyřizování dávek.

Reorganizace ČSSZ je významným krokem k přeměně v moderní úřad, který se bude přizpůsobovat klientům a poskytovat jim kvalitní servis. Klienti mohou dále využívat služeb té pobočky správy sociálního zabezpečení, na kterou jsou zvyklí, nově však mohou navštívit kteroukoliv v rámci územní správy sociálního zabezpečení. Změny jsou jednoznačně ve prospěch klientů.

I přes nutnost úspor, omezený rozpočet a náročnou přípravu reorganizace jsme připravovali a realizovali deset projektů, které umožňují další elektronizaci a digitalizaci. Využili jsme k tomu v maximální míře prostředků z Národního plánu obnovy. Automatizované vyřizování důchodů a všech dávek nemocenského pojištění, ke kterému postupně směřujeme, nám v budoucnu mj. umožní lépe řešit nepředvídatelné situace a našim zaměstnancům poskytne více prostoru pro odbornou práci a kvalitní klientský servis. V oblasti důchodů jsme se museli vypořádat s lavinou žádostí zejména o předčasné starobní důchody, jejichž sepisování se rozprostřelo až do poloviny roku 2023, a také se zákonnými změnami účinnými od 1. 10. 2023, které vyvolaly nápor žádostí o přiznání důchodu před tímto datem.

Na ePortálu ČSSZ jsme v roce 2023 spustili několik nových online služeb. Zcela přelomovou je služba Online žádost o důchod, která od prosince 2023 umožňuje požádat o jakýkoliv druh důchodu online. Žadatelé o důchod již nemusí žádost o důchod podávat osobně, ale mohou ji po přihlášení na ePortál ČSSZ podat elektronicky. Potřebují-li s vyplněním či dokončením žádosti pomoci, mohou si sjednat online konzultaci s pracovníkem ČSSZ. Takto koncipovaná služba je ve státní správě zatím unikátní a získali jsme za ni cenu IT projekt roku.

Co říci na závěr? O naší práci hovoří údaje na následujících stránkách. Rok 2023 byl v mnoha ohledech náročný, ale přinesl i nové výzvy a možnosti. Na nepříznivou realitu jsme museli reagovat, těžkosti jsme museli překonávat, obavy, pochybnosti a nejistoty rozptýlovat, možnosti a příležitosti se snažit dobře využít. Správnost našich kroků prověří budoucnost. Jsem přesvědčen, že musíme věřit tomu, co děláme, a snažit se to dělat co nejlépe.

Mgr. František Boháček

ústřední ředitel České správy sociálního zabezpečení

3 537 360
VYPLÁCENÝCH DŮCHODŮ¹⁾

386 059
POSUDKŮ
VYPRACOVANÝCH
LÉKAŘSKOU
POSUDKOVOU SLUŽBOU

3 753 384
ZPRACOVANÝCH
DÁVEK NEMOCENSKÉHO
POJIŠTĚNÍ

671,5 MLD. KČ
NA VYBRANÉM
POJISTNÉM²⁾

42 662 517
ZPRACOVANÝCH e-FORMULÁŘŮ

715,8 MLD. KČ
VYPLACENO NA
SOCIÁLNÍM ZABEZPEČENÍ

99%
ÚSPĚŠNOST VÝBĚRU
POJISTNÉHO

¹⁾ Údaj k 31. 12. 2023.

²⁾ Příjmy z pojistného na sociální zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti.

OBSAH

ÚVODNÍ SLOVO	5
1 VEDENÍ A ORGANIZAČNÍ STRUKTURA ČSSZ	11
1.1 VEDENÍ A ORGANIZAČNÍ STRUKTURA ČSSZ	12
1.2 PERSONÁLNÍ OBLAST	13
2 HLAVNÍ ČINNOSTI V SOCIÁLNÍM ZABEZPEČENÍ A LPS	21
2.1 DŮCHODOVÉ POJIŠTĚNÍ	21
2.2 NEMOCENSKÉ POJIŠTĚNÍ	32
2.3 DŮCHODOVÉ A NEMOCENSKÉ POJIŠTĚNÍ OSVČ	39
2.4 VÝBĚR POJISTNÉHO A VÝDAJE NA SOCIÁLNÍ ZABEZPEČENÍ	41
2.5 KONTROLNÍ ČINNOST V SOCIÁLNÍM ZABEZPEČENÍ	52
2.6 LÉKAŘSKÁ POSUDKOVÁ ČINNOST	56
2.7 DALŠÍ AGENDA SVĚŘENÁ DO PŮSOBNOSTI ČSSZ	61
3 SPRÁVA DAT SOCIÁLNÍHO POJIŠTĚNÍ A ELEKTRONICKÁ KOMUNIKACE	64
3.1 ÚDAJOVÁ ZÁKLADNA	64
3.2 ELEKTRONICKÁ KOMUNIKACE A POSKYTOVÁNÍ INFORMACÍ Z REGISTRŮ ČSSZ	66
3.3 MEZINÁRODNÍ ELEKTRONICKÁ VÝMĚNA DAT	71
4 OSTATNÍ ČINNOSTI	73
4.1 MEZINÁRODNÍ SPOLUPRÁCE	73
4.2 POSKYTOVÁNÍ INFORMACÍ	75
4.3 INTERNÍ AUDIT, VNITŘNÍ KONTROLA A STÍŽNOSTI	83
4.4 BEZPEČNOSTNÍ POLITIKA A OCHRANA OSOBNÍCH ÚDAJŮ	84
5 HOSPODAŘENÍ ČSSZ A ROZVOJOVÉ PROJEKTY	87
5.1 ROZPOČET ČSSZ A JEHO PLNĚNÍ	87
5.2 PROVOZNÍ ČINNOST	88
5.3 VEŘEJNÉ ZAKÁZKY A REGISTR SMLUV	92
5.4 ROZVOJOVÉ PROJEKTY	92
6 INFORMAČNÍ A KOMUNIKAČNÍ TECHNOLOGIE	95
6.1 KONCEPCE A SYSTÉMOVÁ INTEGRACE V RÁMCI IIS ČSSZ	95
6.2 INFRASTRUKTURA A HARDWARE	96
6.3 APLIKAČNÍ PODPORA	96
6.4 KYBERNETICKÁ BEZPEČNOST	100
SEZNAM POUŽITÝCH ZKRATEK	101
SEZNAM POUŽITÝCH PRÁVNÍCH PŘEDPISŮ	102
SEZNAM TABULEK	106
SEZNAM GRAFŮ	108

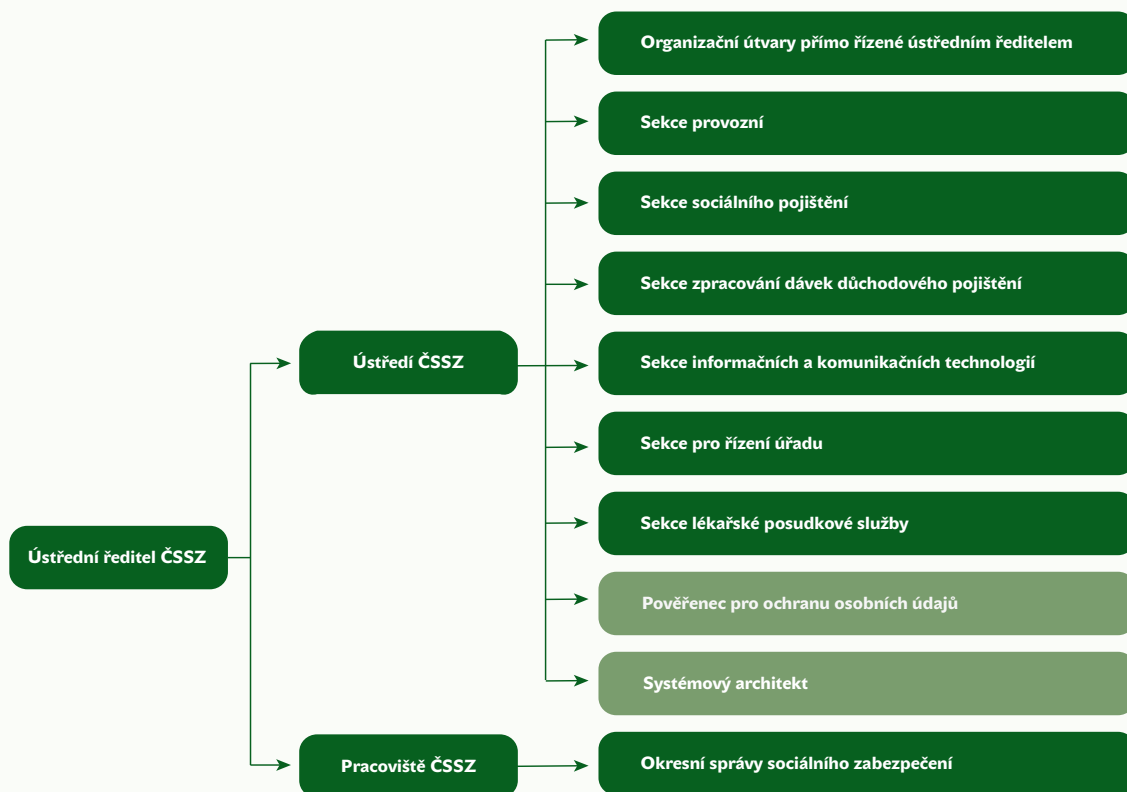
1 VEDENÍ A ORGANIZAČNÍ STRUKTURA ČSSZ

ČSSZ je jednou z největších finančněsprávních institucí v ČR. Je orgánem sociálního zabezpečení, do jehož působnosti náleží provádění nemocenského a důchodového pojištění a výběr pojistného na sociální zabezpečení. ČSSZ také provádí ve své působnosti mezinárodní agendu podle koordinačních nařízení EU a mezinárodních smluv o sociálním zabezpečení, kdy zejména priznává a vyplácí důchody, peněžité dávky v nemoci a mateřství a peněžité dávky při pracovních úrazech a nemocech z povolání vyplývající z důchodového a nemocenského pojištění v případech s mezinárodním prvkem. Posuzuje též příslušnost k právním předpisům vůči ostatním státům EU a Evropského hospodářského prostoru, Švýcarsku a dalším státům, s nimiž má ČR uzavřenou smlouvu o sociálním zabezpečení. V oblasti důchodového a nemocenského pojištění a při posuzování příslušných právních předpisů je ČSSZ styčným místem pro celou ČR. ČSSZ vykonává působnost rovněž v oblasti LPS, v rámci níž posuzuje zdravotní stav klientů pro potřeby systému pojistných i nepojistných dávek.

ČSSZ je řízena MPSV a při zajišťování svých úkolů spolupracuje s ostatními orgány státní správy, organizacemi a dalšími subjekty, např. s orgány sociálního zabezpečení Ministerstva obrany, Ministerstva vnitra ČR a Ministerstva spravedlnosti, dále s Úřadem práce ČR, Českou národní bankou a jinými peněžními ústavy, s Českou poštou, s. p., zdravotnickými zařízeními, ústavy sociální péče a dalšími.

Činnost zajišťovaná ze strany ČSSZ se týká téměř všech občanů v různých etapách života a životních situacích. ČSSZ proto trvale usiluje o to, být efektivně fungující institucí, pružně reagující na legislativní změny a společenský vývoj, aktuální trendy a potřeby občanů. Při plnění úkolů a poskytování služeb v oblasti sociálního zabezpečení synergicky využívá moderní informační a komunikační technologie a odborné znalosti a zkušenosti svých zaměstnanců. Cílem ČSSZ je být spolehlivým a důvěryhodným úřadem, jenž poskytuje občanům kvalitní, rychlé a uživatelsky přívětivé služby a odbornou pomoc při

Organizační struktura ČSSZ k 31. 12. 2023

řešení záležitostí souvisejících s jejich sociálním zabezpečením.

1.1 VEDENÍ A ORGANIZAČNÍ STRUKTURA ČSSZ

Organizační strukturu ČSSZ tvořilo v roce 2023 ústředí ČSSZ, 6 (regionálních) pracovišť ČSSZ a 77 OSSZ včetně PSSZ a jejich územních pracovišť a MSSZ Brno. V čele ČSSZ stojí ústřední ředitel. Ústředí ČSSZ je centrální organizační jednotkou ČSSZ, která má řídicí, koncepční, koordinační, metodickou a kontrolní působnost a také přímo vykonává některé agendy (např. vyplácení důchodů). Organizační útvary ústředí ČSSZ rovněž realizují podpůrné činnosti, které zajišťují fungování ČSSZ jako instituce (strategie a plánování, finance a účetnictví, logistika, organizace a právní služby, všeobecná kontrola, personální činnost, komplexní bezpečnost a IT podpora všech agend).

Pracoviště ČSSZ jsou územní organizační jednotky ČSSZ s výkonem působnosti ve stanovených oblastech pro určené územní obvody. Pracoviště ČSSZ se podílí na tvorbě celostátní koncepce v oblasti provádění důchodového pojištění, nemocenského pojištění, LPS, pojistného a exekučních srážek z dávek důchodového pojištění. Pracoviště ČSSZ řídí a metodicky vedou činnost OSSZ. V rámci své působnosti zastupují pracoviště ČSSZ v jednání před příslušnými soudy a podávají návrhy

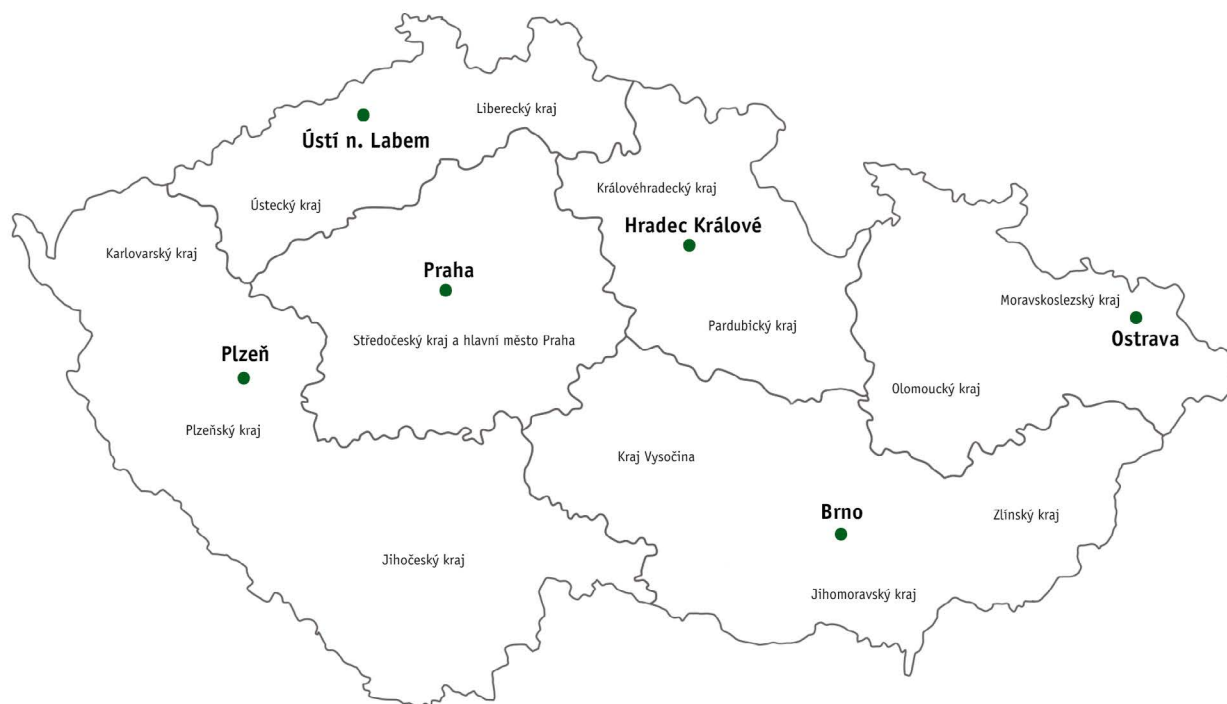
v probíhajícím soudním řízení ve věcech nemocenského pojištění a pojistného, důchodového pojištění aj.

OSSZ se jako územní organizační jednotky ČSSZ v jednotlivých okresech podílejí na realizaci sociálního pojištění ve vymezených oblastech důchodového pojištění, nemocenského pojištění a pojistného. OSSZ plní významnou roli v zajišťování odborného poradenství a informačního servisu pro klienty. OSSZ s působností na území hlavního města Prahy je PSSZ, OSSZ s působností na území města Brna je MSSZ Brno.

ČSSZ také v roce 2023 pokračovala ve změnách uspořádání svých organizačních jednotek a organizačních útvarů s cílem zjednodušit výkon agend a procesů a současně reagovat na pokračující rozvoj automatizace a digitalizace. Provedené organizační změny rovněž zohlednily současný trend decentralizace agendy důchodového pojištění a přesunutí části jejího výkonu z ústředí ČSSZ na vybrané OSSZ. Tato tendence zesílila zejména v souvislosti se zvýšeným nárůstem počtu žádostí o předčasný starobní důchod, na který bylo nutné reagovat organizačními opatřeními. Organizační změny se v roce 2023 týkaly především oblastí dávek důchodového pojištění a LPS, a to jak na úrovni ústředí ČSSZ, tak na úrovni OSSZ. Organizačním sloučením některých agend došlo k úspoře vedoucích míst.

Změnou v oblasti LPS bylo ustavení sekce LPS, do které byl začleněn odbor LPS a nově vytvořený odbor

Územní působnost jednotlivých (regionálních) pracovišť ČSSZ a jejich sídla k 31. 12. 2023

pro námitkové a odvolací řízení LPS s odděleními LPS pro jednotlivá pracoviště ČSSZ. Nedostatek posudkových lékařů byl řešen jejich podporou prostřednictvím tří nově ustavených oddělení odborných nelékařských zdravotnických činností.

V oblasti agend důchodového pojištění bylo zřízeno oddělení specializovaných agend (agendy výchovného, důchodových nároků záchranářů apod.). Současně byl zřízen nový odbor dávek důchodového pojištění pro posílení výkonu zpracování dávek důchodového pojištění, který je decentralizován v Příbrami.

V souvislosti s výše zmíněnou decentralizací agend nastaly výrazné změny v organizační struktuře PSSZ. Na počátku roku 2023 byla v rámci územního pracoviště PSSZ Praha 3 Olšanská zrušena některá oddělení a jejich agenda byla začleněna do již existujících organizačních útvarů. Také byl restrukturalizován odbor nemocenského pojištění PSSZ, a to v souvislosti se zavedením částečné automatizace posouzení nároku a zpracování výplaty dávek nemocenského pojištění. Po delimitaci dalších agend v průběhu roku 2023 bylo územní pracoviště PSSZ Praha 3 Olšanská zrušeno a zbývající agendy byly přesunuty do jiných útvarů PSSZ. Na územním pracovišti PSSZ Praha 9 Sokolovská vzniklo v této souvislosti oddělení OSVČ II. K posílení výkonu agendy OSVČ bylo nově zřízeno oddělení OSVČ v Kutné Hoře, kde jsou vhodnější podmínky pro získání potřebných personálních kapacit.

S cílem přenést část výkonu agend důchodového pojištění mimo ústředí ČSSZ a podpořit stabilitu výkonu této agendy v rámci celé ČR byla zřízena další oddělení dávek důchodového pojištění, a to na OSSZ Opava a OSSZ Ústí nad Orlicí.

K určitým organizačním změnám došlo rovněž v oblasti informačních a komunikačních technologií. Od 1. 4. 2023 byla zřízena samostatná funkce systémového architekta ČSSZ, jehož úkolem je přispět ke zkvalitnění činností ČSSZ v oblasti strategického řízení informačních a komunikačních technologií se zvláštním zaměřením na koordinaci úkolů na úseku Enterprise architektury IT a konkrétních IT projektů. Současně bylo v rámci odboru implementace aplikačního programového vybavení zřízeno oddělení specializovaného aplikačního vývoje s cílem snížit závislost ČSSZ na externích dodavatelích.

1.2 PERSONÁLNÍ OBLAST

V roce 2023 proběhla první fáze tzv. přesoutěžování vyšších vedoucích pozic v ČSSZ, které je povinné podle

zákona o státní službě z důvodu omezení délky funkčního období u vyšších vedoucích pozic na 5 let. V tomto roce se jednalo o přesoutěžování ředitelů sekcí ČSSZ (včetně ředitelů regionálních pracovišť ČSSZ) a ředitelů OSSZ. Dále po celý rok probíhala příprava na změnu organizační struktury ČSSZ, která byla schválena s účinností od 1. 1. 2024. V důsledku této organizační změny se snížil počet služebních úřadů podřízených ČSSZ ze 77 OSSZ na 5 územních správ sociálního zabezpečení (ÚSSZ) a Institut posuzování zdravotního stavu (IPZS), tj. celkem na 6 podřízených úřadů. Další legislativní změnou bylo schválení rozsáhlé novely zákoníku práce, která rozšířila informační povinnost zaměstnavatelů vůči zaměstnancům, přiblížila dohody o pracích konaných mimo pracovní poměr (dohoda o pracovní činnosti a dohoda o provedení práce) pracovnímu poměru (včetně oblasti pracovní doby a čerpání dovolené) a učinila další krok směrem k digitalizaci pracovních vztahů. Mnoho změn v oblasti výkonu závislé práce přinesl vládní konsolidační balíček. Podstatnou změnou s dopadem do personální oblasti bylo snížení přidělu do fondu kulturních a sociálních potřeb na polovinu, přičemž alespoň polovina z tohoto sníženého přidělu musí být nově využita v podobě příspěvků na daňově podporované produkty spojení na stáří zaměstnanců.

1.2.1 SYSTEMIZACE A ANALÝZA PERSONÁLNÍ SITUACE

Pro rok 2023 bylo ČSSZ přiděleno celkem 8 573,60 systemizovaných míst. K 31. 12. 2023 měla ČSSZ celkem 8 466,65 systemizovaných míst a za rok 2023 činil průměrný přepočtený evidenční počet zaměstnanců 8 125,80, z čehož vyplývá průměrně 340,85 neobsazených míst, tj. 4,02% neobsazenost. Nejvyšší neobsazenost dlouhodobě přetrvává na PSSZ a na ústředí ČSSZ, což je zapříčiněno především aktuální situací na trhu práce, kvůli níž se ČSSZ v hlavním městě Praha potýká s nedostatkem zájemců o zaměstnání ve státní správě.

Do služebního nebo pracovního poměru bylo v ČSSZ v roce 2023 přijato 802 zaměstnanců, což je o 82 zaměstnanců více než v roce 2022. Celkem 1 063 zaměstnanců ukončilo služební nebo pracovní poměr, to je jen o 76 případů více než v předchozím roce, avšak ve vztahu k celkovému počtu zaměstnanců to znamená vyšší roční fluktuaci, která činila 12,91 %. Ve srovnání s rokem 2022 je to téměř jednorázový nárůst a jedná se o pokračování trendu z předchozího roku, kdy fluktuace zaměstnanců v ČSSZ začala stoupat. Nejnižší míru fluktuace vykazuje pracoviště ČSSZ Brno, naopak

nejvyšší míru fluktuace má pracoviště ČSSZ pro Prahu a střední Čechy. Rozdíl ve fluktuaci mezi těmito dvěma pracovišti činí 9,46 %. Většina zaměstnanců končí služební poměr žádostí o skončení služebního poměru bez udání důvodu, pracovní poměry končí nejčastěji uplynutím sjednané doby určitě.

Zavedení nové pozice odborných nelékařských zdravotnických pracovníků přispělo ke zlepšení personální situace v oblasti LPS a napomohlo ke snížení počtu nevyřízených posudků, a to zejména v oblasti posuzování zdravotního stavu žadatelů o nepojistné dávky. Dalším krokem ke stabilizaci oblasti LPS bude vznik Institutu posuzování zdravotního stavu jako samostatného služebního úřadu od 1. 1. 2024.

Ve věkové struktuře zaměstnanců ČSSZ došlo v porovnání s předchozími roky pouze k malým změnám, postupně dochází k mírnému nárůstu počtu zaměstnanců v kategorii 51–60 let, do které se přesouvají zaměstnanci z kategorie 41–50 let.

Kvalifikační struktura zaměstnanců ČSSZ se v roce 2023 oproti předchozímu roku prakticky nezměnila.

1.2.2 MZDOVÉ PROSTŘEDKY

Na základě zákona o státním rozpočtu ČR na rok 2023 byly ČSSZ stanoveny prostředky na platy a ostatní platby za provedenou práci ve výši 3 555,01 mil. Kč a byly rozepsány pro 8 573,60 zaměstnanců. V průběhu roku

Tabulka č. 1: Systemizovaná místa a fluktuace k 31. 12.

Pracoviště ČSSZ	2021			2022			2023		
	Plán SM	PPEP	% fluktuace	Plán SM	PPEP	% fluktuace	Plán SM	PPEP	% fluktuace
Brno	1 473,55	1 477,46	9,25	1 472,15	1 450,00	8,21	1 456,57	1 450,08	9,73
České Budějovice ¹⁾	462,00	465,18	8,96	–	–	–	–	–	–
Hradec Králové	701,50	700,82	7,48	701,50	690,00	8,50	691,30	682,31	11,61
Ostrava	1 109,50	1 113,05	9,90	1 109,50	1 105,18	10,17	1 101,85	1 091,91	11,94
Plzeň	614,50	610,71	9,31	1 076,50	1 053,36	7,97	1 056,95	1 033,78	10,32
Pro Prahu a střední Čechy	1 847,00	1 749,37	15,73	1 835,40	1 675,65	18,63	1 737,15	1 623,99	19,19
Ústí nad Labem	840,00	830,46	10,49	837,00	819,97	11,76	832,35	813,94	16,46
Pracoviště ČSSZ celkem	7 048,05	6 947,06	10,90	7 032,05	6 794,16	11,46	6 876,17	6 696,01	13,36
Ústředí	1 533,55	1 465,24	10,16	1 541,55	1 417,96	13,46	1 590,48	1 524,78	10,94
Celkem ČSSZ	8 581,60	8 412,30	10,67	8 573,60	8 212,12	11,80	8 466,65	8 125,80	12,91

¹⁾ Pracoviště ČSSZ České Budějovice bylo k 1. 1. 2022 organizačně začleněno pod pracoviště ČSSZ Plzeň.

Zkratky použité v tabulce: SM – systemizovaná místa; PPEP – průměrný přepočtený evidenční počet zaměstnanců.

Tabulka č. 2: Vývoj systemizovaných míst posudkových lékařů LPS a jejich průměrné obsazenosti k 31. 12.

Rok	Plán SM	PPEP	Neobsazeno na úvazek
2021	336,0	259,77	76,23
2022	329,4	246,67	82,73
2023	290,4	242,34	48,06

Zkratky použité v tabulce: SM – systemizovaná místa; PPEP – průměrný přepočtený evidenční počet zaměstnanců.

byla provedena následující rozpočtová opatření s vlivem na rozpis finančních prostředků.

ČSSZ bylo povoleno čerpání profilujících nároků z nepotřebovaných výdajů na platy ve výši 19,3 mil. Kč. S účinností od 1. 2. 2023 byly ČSSZ přiděleny účelové prostředky na platy ve výši 0,04 mil. Kč na výplatu odměn za práce spojené s předsednictvím ČR v Radě Evropy. S účinností od 1. 7. 2023 do 31. 12. 2023 byl v rámci kapitoly 313 – MPSV posílen počet zaměstnanců o 25 míst ČSSZ a prostředky na platy zaměstnanců na služebních místech o 4,8 mil. Kč. S účinností od 1. 8. 2023 došlo z vládní rozpočtové rezervy ke zvýšení objemu prostředků na platy zaměstnanců na služebních místech o částku 255,25 mil. Kč. Účelem navýšení byla optimalizace finančních prostředků na platy zaměstnanců na služebních místech. Prostředky byly určeny na vyplacení mimořádných odměn zaměstnancům, kteří

odváděli práci nad rámec běžného výkonu činností, a to zejména v souvislosti s aktuální situací v oblasti důchodů, jež byla důsledkem realizace několika mimořádných valorizací, extrémního nárůstu počtu žádostí o důchod sepsaných v posledním čtvrtletí roku 2022 či potřeby zabezpečit výkon zcela nové agendy výchovného. S účinností od 1. 10. 2023 došlo v rámci kapitoly 313 – MPSV k přesunu 0,32 mil. Kč z prostředků na platy zaměstnanců na služebních místech ČSSZ do platů zaměstnanců na služebních místech Úřadu pro mezinárodněprávní ochranu dětí. S účinností od 13. 12. 2023 došlo ke snížení finančních prostředků na položce ostatní platby za provedenou práci o částku 4 mil. Kč a k přesunu na kapitolu 313 – Ministerstvo práce a sociálních věcí.

V roce 2023 byly zavázány prostředky na platy za neobsazená místa v celkové výši 60,30 mil. Kč. Po

Tabulka č. 3: Členění zaměstnanců podle věku k 31. 12.

Věk	2021		2022		2023	
	Celkem	%	Celkem	%	Celkem	%
Do 20 let	20	0,2	12	0,1	13	0,2
21–30 let	633	7,3	513	6,1	404	4,9
31–40 let	1 506	17,5	1 439	17,2	1 395	16,9
41–50 let	2 985	34,6	2 920	34,9	2 807	34,1
51–60 let	2 590	30	2 605	31,2	2 666	32,4
61 let a více	894	10,4	875	10,5	951	11,5
Celkem	8 628	100	8 364	100	8 236	100

Tabulka č. 4: Členění zaměstnanců podle vzdělání k 31. 12.

Dosažené vzdělání	2021		2022		2023	
	Celkem	%	Celkem	%	Celkem	%
Základní	51	0,6	39	0,5	38	0,5
Vyučen/a	299	3,5	262	3,1	255	3,1
Úplné střední odborné	5 316	61,6	5 159	61,7	5 011	60,8
Vyšší odborné	290	3,3	294	3,5	292	3,5
Vysokoškolské	2 672	31	2 610	31,2	2 640	32,1
Celkem	8 628	100	8 364	100	8 236	100

provedených změnách v rozpisu byl k 31. 12. 2023 stanoven konečný rozpis rozpočtu prostředků na platy a ostatní platby za provedenou práci ve výši 3 769,80 mil. Kč.

V roce 2023 ČSSZ vyplatila z profilujících nároků z nespotřebovaných výdajů EU Operačního programu Zaměstnanost v rámci projektu „Vzdělávání zaměstnanců ČSSZ“ prostředky na ostatní platby za provedenou práci včetně odměn ve výši 298 tis. Kč a prostředky ve výši 65 tis. Kč na platy zaměstnanců na služebních místech.

Jak lze vyčíst z grafu č. 1, došlo oproti roku 2022 k mírnému nárůstu průměrného platu. Ve srovnání s průměrným platem státní správy je průměrný plat ČSSZ stále výrazně nižší.

1.2.3 PROFESNÍ ROZVOJ ZAMĚSTNANCŮ

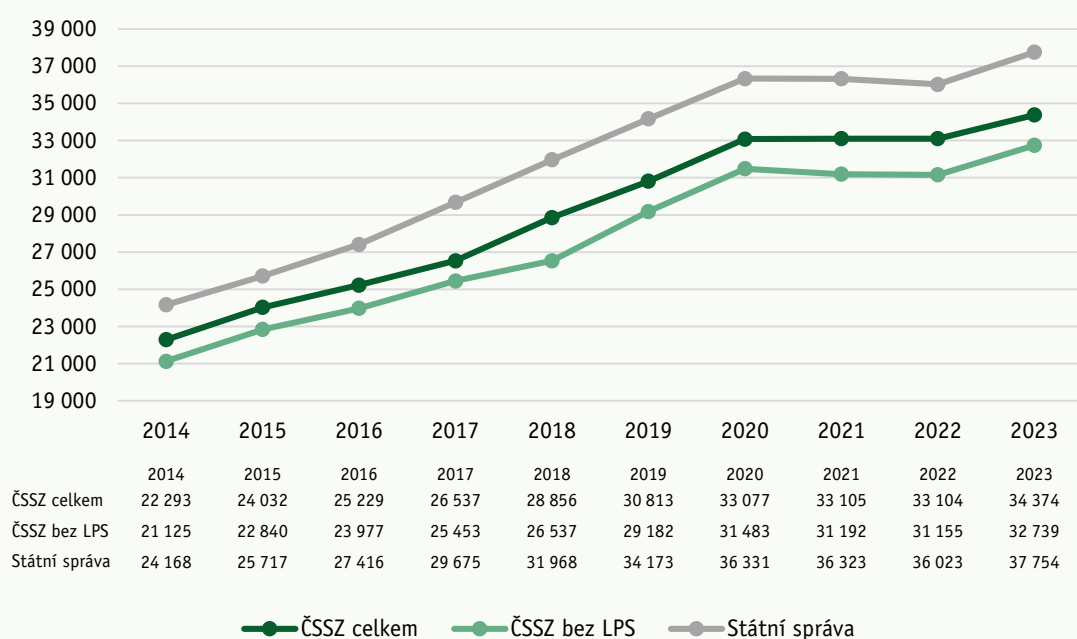
Z hlediska profesního rozvoje zaměstnanců lze považovat rok 2023 za úspěšný, a to především z důvodu realizace několika nových vzdělávacích projektů.

Pro zaměstnance vykonávající přestupkovou agendu bylo ve spolupráci s Institutem pro veřejnou správu Praha připraveno prezenční školení. Novela zákona č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich, přinesla také změny v oblasti kvalifikačních požadavků na oprávněné úřední osoby. Pro některé zaměstnance to znamenalo povinnost složit do konce roku zkoušku odborné způsobilosti.

V průběhu roku probíhalo kontinuálně interní školení v rámci projektu decentralizace důchodových agend; bylo proškoleno celkem 385 zaměstnanců OSSZ. V agendě LPS bylo v roce 2023 dosaženo významného úspěchu, kdy byla v květnu udělena Ministerstvem zdravotnictví ČR akreditace certifikovanému kurzu „Odborný nelékařský zdravotnický pracovník“, jehož organizační a personální zajištění je v gesci ČSSZ. Do konce roku byly ve výukových prostorách ústředí ČSSZ realizovány dva pilotní běhy certifikovaného kurzu, po jehož absolvování získalo 62 zaměstnanců odborné kompetence pro posuzování zdravotního stavu fyzických osob včetně dětí pro účely sociálního zabezpečení a pro účely poskytnutí dávek a průkazu osoby se zdravotním postižením. I v roce 2023 proběhla konference lékařské posudkové služby, jejímž tématem byly pokroky lékařské vědy a posuzování zdravotního stavu v posudkovém lékařství se zaměřením na posuzování invalidity u osob s funkčními poruchami nervosvalového aparátu různé etiologie.

Za účelem zvýšení právního povědomí zaměstnanců byl v souvislosti s účinností novely zákoníku práce vytvořen interní elektronický kurz „(Nejen) transpoziční novela zákoníku práce 2023“, který prostudovalo celkem 488 zaměstnanců. Dalším elektronickým kurzem, který rozšířil portfolio kurzů interní vzdělávací platformy Moodle, byl kurz s názvem „Srozumitelné psaní“.

Graf č. 1: Vývoj průměrného rozpočtovaného platu v letech 2014–2023

Všichni zaměstnanci tak získali možnost seznámit se se základními zásadami a doporučeními pro tvorbu srozumitelných textů. Do konce roku 2023 si ověřilo své znalosti v závěrečném testu více než 7 700 zaměstnanců. ČSSZ důrazem na srozumitelnost svých písemností směrem ke klientům deklaruje proklientský přístup a naplňování principů moderní a vstřícné veřejné správy.

V oblasti školení měkkých dovedností byla s ohledem na plánované organizační změny věnována podpora vrcholovým manažerům územních organizačních jednotek. Formou interaktivních workshopů vedených erudovanou lektorkou bylo 69 vedoucích zaměstnanců proškoleny v tématech zaměřených na podporu v čase změn a zvýšeného pracovního vytížení. V roce 2023 se podařilo realizovat školení zaměřené na získání dovedností, které mohou zaměstnanci využít i ve svém osobním životě. Konkrétně se jednalo o 12 kurzů „Zážitkové první pomoci“ pro 235 zaměstnanců. Součástí kurzů byl praktický nácvik resuscitace a použití automatického externího defibrilátoru.

Ve výukových střediscích v Křešicích a Kroměříži proběhlo v roce 2023 celkem 35 vzdělávacích akcí, jichž se účastnilo 626 zaměstnanců.

Úřednickou zkoušku v roce 2023 úspěšně vykonalo 310 státních zaměstnanců. Z oboru sociální pojištění, který je v ČSSZ dominantní, tak učinilo 271 z nich.

1.2.4 PÉČE O ZAMĚSTNANCE A ORGANIZAČNÍ KULTURA

V roce 2023 došlo k rozšíření nabídky zaměstnaneckých benefitů o poskytování MultiSport karty s možností čerpání příspěvku z FKSP na tento benefit. Zároveň byla zachována možnost využívat MultiSport kartu bez příspěvku a ten použít na další benefity. Jedním z těchto benefitů byla v roce 2023 víceúčelová poukázka, nově ve formě elektronické platební karty, kterou pro ČSSZ zajišťovala na základě uzavřené smlouvy společnost Sodexo Pass ČR a. s., vítěz veřejné zakázky vyhlášené v roce 2022. Třetím benefitem, na který bylo možné příspěvek z FKSP použít, byl příspěvek na doplňkové penzijní spoření. Menší část prostředků z fondu kulturních a sociálních potřeb byla využita pro konání sportovních a jiných zaměstnaneckých akcí.

Pro své zaměstnance zajišťovala ČSSZ v souladu se zákoníkem práce, zákonem č. 373/2011 Sb., vyhláškou č. 79/2013 Sb. a dalšími právními předpisy upravujícími

Tabulka č. 5: Počet absolventů elektronických kurzů ve vzdělávacím systému ČSSZ

Vzdělávací aktivity	Počet zaměstnanců		
	2021	2022	2023
1. Program vstupního vzdělávání			
Bezpečnost informací a ochrana osobních údajů	649	463	656
Vstupní vzdělávání úvodní	501	277	531
2. Program prohlubujícího vzdělávání			
Úvod do důchodového pojištění	97	303	126
Úvod do nemocenského pojištění	71	133	106
Úvod do pojistného na sociální zabezpečení	91	295	117
Klient – zásady jednání	446	278	448
Úvod do provádění evropského práva soc. zabezpečení	55	135	62
Školení řidičů vozidel do 3,5 t	624	603	558
Adaptační proces zaměstnance	–	1 157	54
Celkem absolventů	2 644	3 807	2 658

tuto oblast také pracovnělékařské služby. Celkový počet provedených pracovnělékařských prohlídek v roce 2023 byl o 1 014 případů nižší než v roce předchozím. K poklesu došlo především v četnosti periodických prohlídek, a to v důsledku novelizace vyhlášky č. 79/2013 Sb., o pracovnělékařských službách a některých druzích posudkové péče, kdy se od 1. 1. 2023 periodické

prohlídky u nerizikových prací, tzn. prací kategorie 1 a 2, staly nepovinnými.

Také v roce 2023 měli zaměstnanci ČSSZ možnost podílet se na zlepšování chodu a jednotlivých činností úřadu prostřednictvím svých inovačních podnětů. Podat inovační podnět, který je následně řádně projednán a vyhodnocen, dává zaměstnancům ČSSZ další

Tabulka č. 6: Počet absolventů prezenčních/online forem vzdělávání

Vzdělávací aktivity	Počet zaměstnanců		
	2021	2022	2023
1. Jazykové vzdělávání			
Individuální výuka	4	4	5
Intenzivní jazykové kurzy	20	19	18
2. Specializační kurzy			
Právnická fakulta Univerzity Karlovy	59	30	28
Právnická fakulta Univerzity Palackého	55	27	57
Vysoká škola ekonomická	15	30	30
Ambis – vysoká škola	105	32	25
3. Odborná školení realizovaná externími vzdělávacími subjekty			
Odborná školení realizovaná externími vzdělávacími subjekty	256	548	859
4. Aktualizační školení			
Průběžné doplňování odborných znalostí a dovedností, periodicky se opakující vzdělávání, metodické porady apod.	7 449	11 096	10 296
Odborné konference LPS	–	481	35
Kurzy právních aktualit	0	479	585
Školení zaměstnanců klientských center a call center	30	12	38
5. Zvyšování kvalifikace (uzavřené kvalifikační dohody)			
Vyšší odborná škola	0	0	0
Vysoké školy	14	10	10
Celkem proškoleno zaměstnanců (i opakovaně)	8 007	12 768	11 986

příležitost, jak využít svých znalostí, zkušeností, dovedností a schopností ke zlepšení fungování ČSSZ a jejich jednotlivých organizačních součástí, a to jak z hlediska interního, tak směrem k širokému spektru klientů. Podané inovační podněty projednává a vyhodnocuje komise pro vyhodnocení inovačních podnětů, která je složena ze zástupců organizačních útvarů ústředí ČSSZ. V průběhu roku 2023 obdržela komise od zaměstnanců ČSSZ celkem 2 inovační podněty, z nichž jeden byl vyhodnocen jako inovativní.

ČSSZ je stabilním zaměstnavatelem, který zaměstnancům nabízí jistotu a perspektivu, klade důraz na jejich vzdělávání a rozvoj a snaží se vytvářet a dále zlepšovat podmínky pro sladování jejich osobního (rodinného) a pracovního života. Jako zaměstnavatel ČSSZ zjišťuje spokojenost a potřeby svých zaměstnanců a dbá na vstřícné pracovní klima a mezilidské vztahy založené na vzájemném respektu, úctě, spolupráci a sdílení společných hodnot. Těmi jsou profesionalita, nestrannost, odpovědnost, spolehlivost, vstřícný a empatický

přístup ke klientům, srozumitelná a přívětivá komunikace, ochota, zdvořilé jednání bez jakýchkoliv předsudků, transparentnost a snaha o stálé zlepšování se. Toto vše slouží k naplňování klientského přístupu, zkvalitňování poskytovaných služeb a upevňování image ČSSZ jako otevřené a vstřícné instituce.

ČSSZ usiluje o to, aby byla vnímána jako moderní, transparentní úřad, který v oblasti sociálního zabezpečení zajišťuje kvalitní službu veřejnosti – spolehlivě spravuje data občanů, vyplácí dávky nemocenského a důchodového pojištění, srozumitelně informuje o aktuálních změnách a způsobech řešení důležitých životních situací. Klienti svou spokojenost s fungováním úřadu či jednáním a přístupem konkrétních zaměstnanců často vyjádří písemným poděkováním, v roce 2023 obdrželo vedení ČSSZ 171 takových sdělení.

Ačkoli byl rok 2023 v důsledku valorizací důchodů, zvýšeného zájmu klientů o předčasné důchody a legislativních změn poznamenán mimořádnými nároky na pracovní výkony všech zaměstnanců ČSSZ, rozvíjely se

Tabulka č. 7: Vzdělávací akce ve výukových střediscích ČSSZ

Výukové středisko	Počet akcí			Počet dnů			Počet účastníků		
	2021	2022	2023	2021	2022	2023	2021	2022	2023
Kroměříž	0	0	1	0	0	3	0	0	15
Křešice	16	19	34	34	38	71	276	313	611
Celkem	16	19	35	34	38	74	276	313	626

Tabulka č. 8: Pracovnílékařské služby

Druh pracovnílékařské prohlídky	Počet		
	2021	2022	2023
Vstupní prohlídky	675	648	806
Periodické prohlídky ¹⁾	1 559	1 406	251
Mimořádné prohlídky	81	74	57
Celkem	2 315	2 128	1 114

¹⁾ Údaj o počtu periodických prohlídek zahrnuje i prohlídky vyplývající pro jednotlivé profese ze zákonných předpisů (řidiči, řidiči referentských vozidel, noční práce, obsluha tlakových nádob, způsobilost elektro) a periodické a výstupní prohlídky zaměstnanců vykonávajících práci na pracovištích ústředí zařazených rozhodnutím Hygienické stanice hlavního města Prahy do 3. kategorie rizikových prací pro faktor fyzické zátěže.

i jejich mimopracovní aktivity jak v individuální, tak v týmové podobě.

Tradičním a nejvýraznějším příkladem je dobrovolné bezpříspěvkové dárcovství krve a krevní plazmy, kterého se v průběhu každého roku účastní několik stovek zaměstnanců prakticky ze všech pracovišť ČSSZ v celé republice. Mnozí z nich mají na svém kontě více než 100 odběrů a jsou držiteli různých ocenění Českého červeného kříže. V polovině roku 2023, symbolicky k Světovému dni dárců krve, byla na intranetu ČSSZ spuštěna nová aplikace „Portál formulářů a soutěží pro zaměstnance“, která je využívána pro potřeby interní komunikace, jako je např. právě zaznamenávání dárců krve nebo soutěžních výzev.

Oblíbenými sportovními aktivitami zaměstnanců jsou především turistika a cyklistika, v nichž si zájemci na základě vyhlášené výzvy mohli navzájem porovnávat síly a výsledky podle předem zadaných parametrů a ti nejúspěšnější získali drobné věcné ceny. V roce 2023 vzbudila velký zájem zaměstnanců také fotografická soutěž, do níž mohli přihlásit fotografie s tématem dovolené. Autoři tří nejlépe ohodnocených fotografií byli oceněni.

Charitativní činnost zaměstnanců ČSSZ se v roce 2023 soustředila na rozmanité aktivity. Velkou vlnu solidarity a pomoci vyvolala informace o chlapci postiženém spinální svalovou atrofií, dobrovolná sbírka uspořádaná mezi zaměstnanci byla určena na úhradu nákladů léčení nehrazených zdravotní pojišťovnou. Významné bylo také zapojení zaměstnanců ČSSZ do iniciativy MPSV „Podpořte válečné veterány!“.

Už třetím rokem vycházel interní elektronický čtvrtletník Zprávy ze Správy, který informoval o pracovních i mimopracovních aktivitách zaměstnanců ČSSZ, přinášel zajímavé informace a inspiraci. Časopis také sloužil ke komunikaci vedení ČSSZ se zaměstnanci. V polovině roku proběhla anketa mapující oblíbenost jednotlivých rubrik, na základě které bude upravováno další vydávání a zaměření časopisu.

Na konci roku byl využit také nový formát v podobě podcastu, který byl zveřejněn na intranetu. Tématem prvního dílu byly připravované organizační změny od 1. 1. 2024, na otázky předsedkyně podnikového výboru odborové organizace Mgr. Zdeňky Balcarové, Ph.D., odpovídal ústřední ředitel Mgr. František Boháček.

2 HLAVNÍ ČINNOSTI V SOCIÁLNÍM ZABEZPEČENÍ A LPS

Stěžejními činnostmi ČSSZ jsou agendy důchodového a nemocenského pojištění a výběr pojistného. Mezi významné činnosti ČSSZ patří rovněž výkon působnosti v oblasti LPS, která zajišťuje posuzování zdravotního stavu nejen pro pojistné, ale i nepojistné systémy, jež jsou v působnosti Úřadu práce ČR. Pro oblast zaměstnanosti posuzuje LPS ČSSZ status osoby zdravotně znevýhodněné (OZZ). Nelze opomenout ani působnost ČSSZ v oblasti tzv. odškodňovacích dávek, přestože tato agenda je vzhledem ke svému charakteru na ústupu. ČSSZ během roku průběžně informovala veřejnost o aktuálních změnách týkajících se jejích agend a působnosti, a to jak prostřednictvím webových stránek a sociálních sítí, tak i aktivní spoluprací s médii.

ČSSZ také poskytovala široký informační a poradenský servis občanům. Odpovědi na individuální dotazy a požadavky klientů zajišťovala prostřednictvím svých tří specializovaných call center (call centra pro důchodové pojištění, call centra pro nemocenské pojištění a call centra technické podpory eSlužeb) a odbornou pomocí v klientských prostorech a centrech. Tyto aktivity jsou blíže popsány v kapitole 4.

2.1 DŮCHODOVÉ POJIŠTĚNÍ

V roce 2023 ČSSZ zajišťovala nejen provádění běžných činností v oblasti důchodového pojištění, ale zabývala se i dalšími specifickými aktivitami, které souvisí s touto oblastí, zejména implementací zákonů novelizujících právní předpisy o důchodovém pojištění, nebo se na přípravě nové legislativy i podílela.

V návaznosti na přijetí zákona č. 71/2023 Sb. a zákona č. 270/2023 Sb., kterými se mění zákon o důchodovém pojištění a některé další zákony, zajišťovala ČSSZ nestandardní valorizaci v mimořádném červnovém termínu a dále od 1. 10. 2023 implementovala nové parametry pro výpočet a valorizaci předčasných starobních důchodů.

S účinností od 1. 1. 2023 byla zákonem č. 455/2022 Sb., kterým se mění zákon o důchodovém pojištění a některé další zákony, do zákona o důchodovém pojištění včleněna ustanovení o snížení starobních důchodů některým představitelům komunistického režimu a do zákona o organizaci a provádění sociálního zabezpečení potom postupy tohoto snížení. Snížení starobních důchodů některým představitelům komunistického režimu bylo v souladu s těmito právními předpisy zahájeno

od splátky důchodu splatné v březnu 2024, a to na základě jejich zařazení do seznamu představitelů vypracovaného Ústavem pro studium totalitních režimů, který zároveň vydal potvrzení o funkci představitele a době výkonu funkce. Činnosti v posledním čtvrtletí roku 2023 byly proto cíleny též na metodickou přípravu aplikace těchto nových předpisů, v jejímž rámci probíhala i komunikace s Ústavem pro studium totalitních režimů a s MPSV.

Významnou změnou týkající se provádění důchodového pojištění bylo přijetí zákona č. 321/2023 Sb., kterým se mění zákon č. 582/1991 Sb., o organizaci a provádění sociálního zabezpečení, ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony a který mimo jiné s účinností od 1. 12. 2023 umožňuje podávat žádost o dávky důchodového pojištění elektronicky. ČSSZ tak úspěšně pokračuje v digitalizaci svěřených agend a plní též povinnosti stanovené v nařízení EU o jednotné digitální bráně.

Další legislativní změnou, která má významný dopad na činnost a chod ČSSZ, je přijetí zákona č. 412/2023 Sb., kterým se mění zákon č. 582/1991 Sb., o organizaci a provádění sociálního zabezpečení, ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony. Tímto zákonem byla zásadním způsobem změněna organizační struktura územních organizačních jednotek a útvarů, které zajišťují posuzování zdravotního stavu. S ohledem na velmi krátkou dobu legisvakance (doba mezi počátkem platnosti a počátkem účinnosti předpisu) tohoto zákona probíhala ve druhém pololetí též intenzivní příprava na zajištění všech procesů souvisejících s důchodovým pojištěním od ledna 2024.

Metodické útvary ČSSZ se v průběhu roku 2023 dále zaměřily na poskytování podpory procesu rozhodování o dávkách důchodového pojištění v agendě zvýšení důchodu za vychované dítě a při rozhodování případů se snížením důchodového věku pojištěnců, kteří vykonávali zaměstnání zdravotnického záchranáře nebo člena jednotky hasičského záchranného sboru podniku. Ve spolupráci s MPSV byl přijat k některým z hlediska provádění problematickým ustanovením jednotný upřesňující výklad a byly průběžně řešeny nestandardní a aplikačně složité případy.

V roce 2023 se ČSSZ také vyjadřovala k zásadám důchodové reformy navrženým MPSV a následně k jejímu paragrafovanému znění, a to zejména z hlediska její

proveditelnosti v podmínkách ČSSZ. Návrh zákona totiž přináší do oblasti důchodového pojištění nejen zásadní parametrické úpravy výpočtu důchodů, ale znamená také zavedení nových institutů, např. tzv. fiktivních vyměřovacích základů jako ocenění za péči o závislou osobu a zavedení dobrovolného sdíleného vyměřovacího základu manželů a registrovaných partnerů.

Mezi permanentně zajišťované činnosti patřila i v roce 2023 spolupráce s veřejným ochráncem práv při objasňování důchodových záležitostí konkrétních pojištěnců.

Na rozhodování o dávkách důchodového pojištění se v roce 2023 na ústředí ČSSZ podílely v plném rozsahu dva útvary. Kompetenčně je činnost rozdělena na agendu vnitrostátní a agendu s mezinárodním prvkem. Na zpracování agendy se po zaškolení, které započalo ve čtvrtém čtvrtletí roku 2022 a pokračovalo v prvním čtvrtletí roku 2023, podíleli také vybraní pracovníci OSSZ v rámci tzv. decentralizovaného zpracování. V průběhu roku 2023 dále vznikla dvě samostatná oddělení dávek důchodového pojištění organizačně začleněná pod OSSZ Ústí nad Orlicí a OSSZ Opava. Obě pracoviště se podílela na zpracování vybrané důchodové agendy, zejména agendy výchovného a nových žádostí o starobní důchod. Od 1. 10. 2023 bylo dislokované pracoviště PSSZ Příbram, které do 30. 9. 2023 zabezpečovalo agendu nemocenského pojištění, organizační změnou začleněno jako samostatný odbor dávek důchodového pojištění do struktury sekce zpracování dávek důchodového pojištění s cílem dosáhnout postupným zaškolením plnohodnotného způsobu zpracování důchodové agendy, a to jak vnitrostátní, tak s mezinárodním prvkem. V roce 2023 se uvedený útvar podílel zejména na zpracování agendy nových žádostí o pozůstalostní dávky po zemřelém důchodci, agendy opatrovníků (zajišťování výplat důchodů osobám, kterým byl ustanoven opatrovník) a zabezpečoval rozhodování o změně výše invalidních důchodů v návaznosti na změnu stupně invalidity a rovněž vydávání rozhodnutí o dávkách, které nebylo možno realizovat automatizovaným způsobem.

Uvedenými organizačními opatřeními ČSSZ reagovala na extrémní nárůst agendy, zejména počtu žádostí o předčasný starobní důchod s datem přiznání k 31. 12. 2022, jejichž sepsování bylo z kapacitních důvodů rozloženo až do první poloviny roku 2023. Zvýšený počet žádostí v porovnání s předchozím obdobím ČSSZ zaznamenala také v srpnu a září 2023, a to v důsledku připravovaného zpřísnění podmínek nároku na předčasný starobní důchod, které byly s účinností od

1. 10. 2023 zavedeny zákonem č. 270/2023 Sb. Zpracování těchto případů přitom vyžadovalo vyšší časovou dotaci, neboť se ve většině případů jednalo o tzv. výpočtové zamítačky. Šlo o situace, kdy žadatel požadoval přiznání důchodu od jiného data než jeho výplatu. Tyto případy tak nebylo možno zpracovat v jednom kroku a plně automatizovaně, ale vyžadovaly v zásadě dvojí rozhodování (zpracování). Celkem bylo v roce 2023 podáno více než 104 tisíc žádostí o předčasný starobní důchod, standardně bylo přitom v předchozích letech (s výjimkou roku 2022) podáváno v průměru kolem 30–35 tisíc žádostí o tento důchod.

Rok 2023 byl v důchodové agendě dále ve zřejmém realizace zvyšování důchodu o tzv. výchovné, které bylo do právní úpravy zavedeno zákonem č. 323/2021 Sb., ve znění zákona č. 455/2022 Sb. s účinností od 1. 1. 2023. Zvýšení bylo provedeno dvojím způsobem. Automatizovaně ženám, kterým byl starobní důchod již vyplácen, kdy byla výše výchovného stanovena podle počtu dětí, jenž byl zohledněn pro účely snížení důchodového věku. Na žádost pak v případě ostatních poživatelů, kterým nebylo možno zvýšit jejich starobní důchod o výchovné automatizovaně. Celkově ČSSZ obdržela v roce 2023 více než 55 tisíc těchto samostatných žádostí (převážně od mužů). V této agendě bylo nutné v individuálních případech věcně a velmi podrobně došetřovat konkrétní okolnosti ve vztahu k péči o dítě. Kladně bylo rozhodnuto a vyhověno zhruba 39 tisícům žadatelů.

V roce 2023 ČSSZ realizovala v důchodové agendě s mezinárodním prvkem v plném rozsahu elektronickou výměnu údajů s ostatními členskými státy EU přes tzv. systém EESSI. Veškeré údaje, jako žádosti o důchod, doby pojištění a ostatní informace, jsou tak mezi většinou členských států vyměňovány výhradně elektronicky.

V první polovině roku 2023 bylo zahájeno vyřizování žádostí o důchod uplatněných podle nově uzavřených bilaterálních smluv, které vstoupily v platnost od 1. 3. 2023. Jde o smlouvu o sociálním zabezpečení mezi Českou republikou a Mongolskem a smlouvu o sociálním zabezpečení mezi Českou republikou a Bosnou a Hercegovinou.

2.1.1 DŮCHODOVÉ ŘÍZENÍ

V roce 2023 ČSSZ přijala 239 939 nových žádostí o dávky důchodového pojištění, z toho ve 104 059 případech se jednalo o žádost o předčasný starobní důchod, což představuje téměř polovinu celkově podaných žádostí

o důchod. Oproti roku 2022 se jedná o nárůst o více než 30 tisíc žádostí o předčasný starobní důchod, který byl způsoben rozložením sepisování žádostí o tento důchod až do 30. 6. 2023 v návaznosti na tiskopisy „Uplatnění nároku na dávku důchodového pojištění“ podané do 31. 12. 2022. Množství podaných žádostí o předčasný důchod bylo ve druhé polovině roku ovlivněno též přípravou nové legislativní úpravy předčasných starobních důchodů účinné od 1. 10. 2023 a zpřísňující podmínky pro přiznání předčasného starobního důchodu.

Vyřízeno bylo celkem 265 146 nových žádostí o důchod, což je téměř o 60 tisíc žádostí více než v roce 2022. K vyřízení tohoto počtu nových žádostí přispělo i jejich decentralizované zpracování.

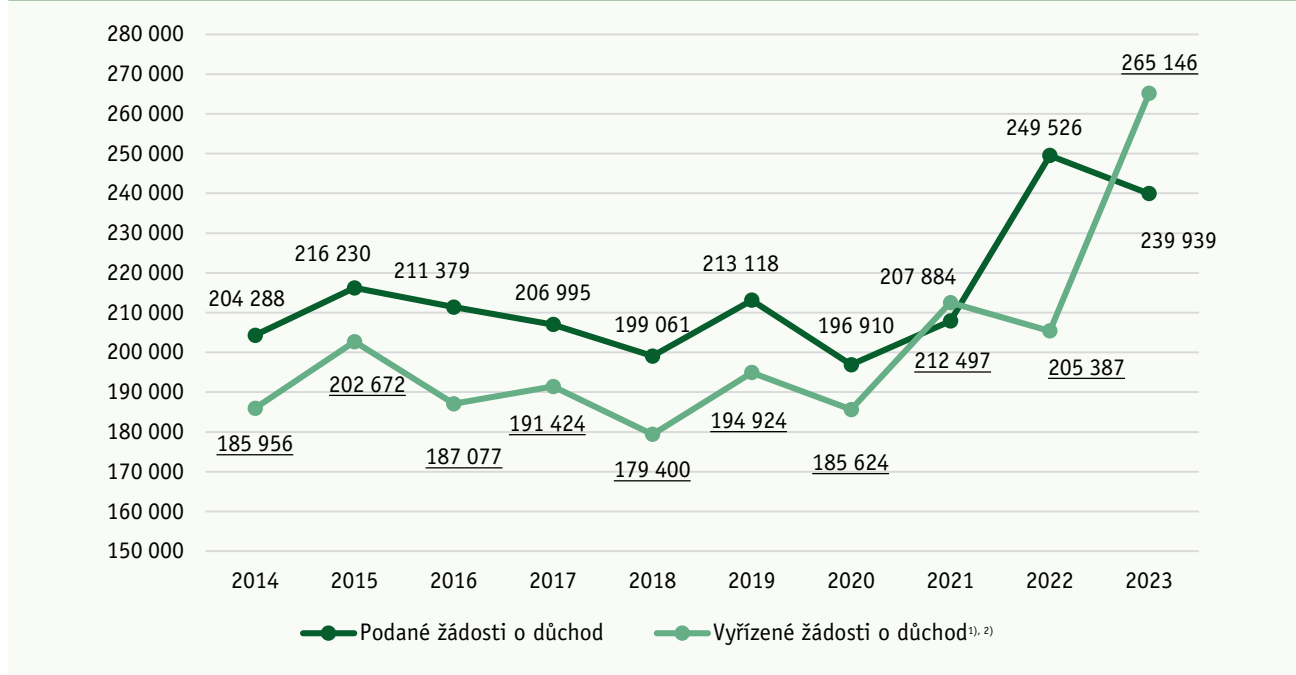
Kromě nových žádostí o důchod obdržela ČSSZ v roce 2023 přes 274 tisíc dalších podání a žádostí v důchodových záležitostech klientů. Významnou část z nich tvořily, stejně jako v uplynulých letech, žádosti o zvýšení starobního důchodu občanů, kteří při jeho pobírání vykonávali výdělečnou činnost. Takových žádostí ČSSZ obdržela téměř 84 tisíc, přičemž jich více než dvě třetiny byly zpracovány na OSSZ, což přispělo ke zkrácení dob řízení u těchto žádostí.

V roce 2023 bylo vydáno přes 462 tisíc

prvostupňových rozhodnutí, která kromě rozhodnutí o nových žádostech zahrnují také rozhodnutí z důvodu změny výše důchodu, změny stupně invalidního důchodu, zániku nároku na důchod, obnovy nároku na důchod a povinnosti vrátit přeplatek na dávce důchodového pojištění atd. Z toho bylo přes 183 tisíc rozhodnutí vydáno automatizovaně a přes 279 tisíc zpracováno manuálně. Oproti roku 2022 došlo k významnému poklesu automatizovaně vydaných rozhodnutí, neboť zpracování dávek důchodového pojištění bylo ovlivněno technologickými překážkami způsobenými zejména implementací právní úpravy související s agendou výchovného a také s žádostmi o tzv. předčasné starobní důchody.

Prostřednictvím OSSZ bylo ve sledovaném období uplatněno 14 865 žádostí o změnu výše invalidního důchodu, 94 274 žádostí o úpravu starobního důchodu a podáno bylo 6 567 námitek proti rozhodnutí ČSSZ. OSSZ v důchodovém řízení rovněž rozhodují o době a rozsahu péče o osobu závislou na pomoci jiné osoby (do 31. 12. 2006 osobu bezmocnou nebo dlouhodobě těžce zdravotně postižené dítě vyžadující mimořádnou péči). V roce 2023 bylo vydáno celkem 6 255 těchto rozhodnutí.

Graf č. 2: Vývoj počtu podaných a vyřízených^{1), 2)} žádostí o důchod

¹⁾ Do vyřízených žádostí za daný rok je započítáno i vyřízení nedodělků z předchozího roku.

²⁾ Od roku 2019 zahrnuje údaj i žádosti o invalidní důchod nebo změnu stupně invalidního důchodu zamítnuté z důvodu nedostatečného poklesu pracovní schopnosti.

2.1.1.1 DŮCHODY VYŘIZOVANÉ PODLE VNITROSTÁTNÍCH PŘEDPISŮ

V roce 2023 ČSSZ obdržela 215 005 nových žádostí o dávku důchodového pojištění podle vnitrostátních předpisů, z tohoto počtu se přitom jednalo o 100 243 žádosti o předčasný starobní důchod. Ve většině případů se jednalo o přiznání předčasného důchodu s odložením jeho výplaty k datu dosažení důchodového věku. O těchto případech tak bylo nutno rozhodovat dvakrát. V důsledku výrazně zvýšeného objemu práce došlo k prodloužení doby řízení nad zákonných 90 dní. Trend zvyšování celkové doby řízení se začal měnit až ve druhé polovině roku 2023, kdy se postupně podařilo průměrnou dobu řízení zkrátit pod zákonných 90 dnů. Celková doba řízení v roce 2023 u starobních důchodů podle vnitrostátních předpisů činila v průměru 112 dnů, u invalidních důchodů prvního stupně 96 dnů, u druhého stupně 99 dnů a u třetího stupně 100 dnů.

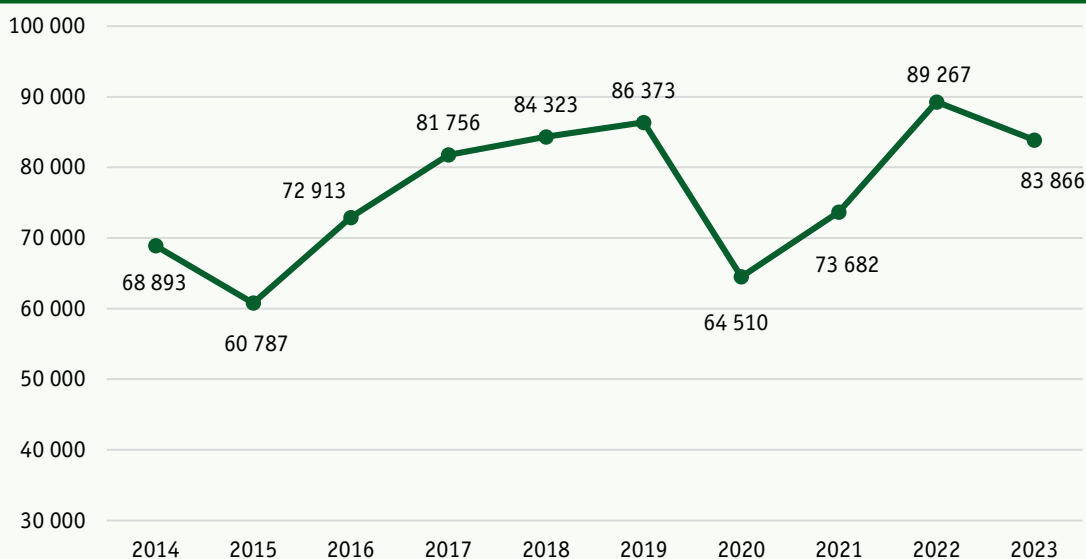
Průměrná doba řízení u pozůstalostních důchodů podle vnitrostátních předpisů činila 86 dnů.

V roce 2023 bylo zpracováno celkem 215 933 nových žádostí. V porovnání s rokem 2022 bylo zpracováno o 56,8 tisíce žádostí více. ČSSZ dále automatizovaně zvýšila starobní důchody 1,4 mil. žen o tzv. výchovné. K tomu obdržela a rozhodla o více než 55 tisících žádostech o výchovné (převážně mužů). Ve vnitrostátní důchodové agendě bylo v roce 2023 rozhodnuto nebo jinak zpracováno přes 364 tisíc podání. Celkový objem zpracované vnitrostátní důchodové agendy za rok 2023 tak činil více než 634 tisíc podání.

2.1.1.2 DŮCHODY S MEZINÁRODNÍM PRVKEM

Vyřízení žádosti o důchod s mezinárodním prvkem představuje administrativně komplikovaný proces zpracování žádosti, kdy je třeba aplikovat jak vnitrostátní právní předpisy, tak komunitární právo EU

Graf č. 3: Vývoj počtu podaných žádostí o přepočítání důchodu

Tabulka č. 9: Počet vydaných prvostupňových rozhodnutí

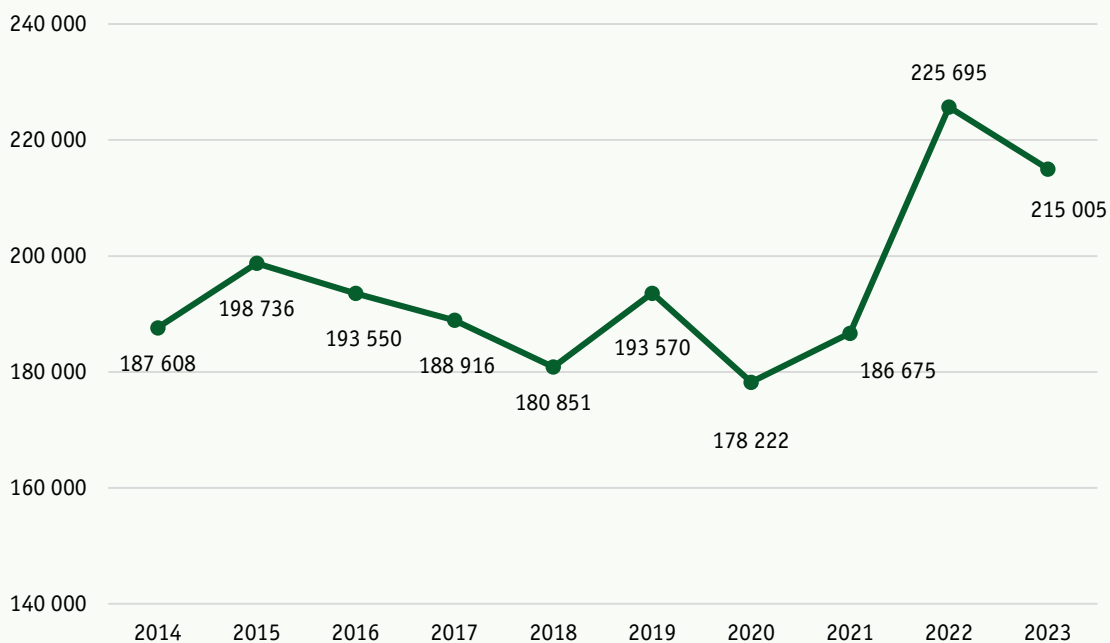
	2021	2022	2023
Počet vydaných prvostupňových rozhodnutí celkem	372 215	338 485	462 067
z toho: počet rozhodnutí vyhotovených automatizovaně	225 131	203 430	183 052
počet rozhodnutí vyhotovených manuálně	147 084	135 055	279 015

nebo mezinárodní smlouvy o sociálním zabezpečení v závislosti na tom, kde byl žadatel o důchod pojištěn. Pro nárok na důchod jsou zohledňovány nejen doby pojištění získané na území ČR, ale i doby pojištění v členských státech EU, EHP, v Norsku, Švýcarsku, Velké Británii a ve smluvních státech. Celý proces zpracování žádosti o důchod je tak administrativně náročný a zdlouhavý, neboť je vždy nezbytná komunikace se zahraničními nositeli pojištění v souvislosti se získáním potvrzení o zahraniční době pojištění a zprostředkováním řízení o přiznání zahraničního důchodu. Doba řízení je proto celkově delší než u vnitrostátní žádosti, neboť celý proces zpracování vyžaduje provedení podstatně více úkonů.

Celkově bylo v roce 2023 ČSSZ doručeno 24 934 žádostí o důchod s mezinárodním prvkem. Tento počet

představuje veškeré žádosti sepsané jak pracovníky OSSZ, tak doručené elektronicky či prostřednictvím poštovní přepravy ze států EU a smluvních států. Oproti předcházejícímu roku došlo k nárůstu celkové čisté doby řízení (doba řízení po odečtení doby šetření potřebných skutečností např. u klienta, zaměstnavatele, zahraničního nositele pojištění apod.) u případů s mezinárodním prvkem, u starobních důchodů doba řízení činila 106 dnů. Nárůst doby řízení byl způsoben nejen nárůstem celkového počtu žádostí o důchod s mezinárodním prvkem v roce 2023, rozhodováním o žádostech o výchovné, ale byl do určité míry ovlivněn celkově nepříznivou situací ve vyřizování nových žádostí o důchod ve vnitrostátní agendě. Negativní dopad na dobu řízení má též skutečnost, že v průběhu roku došlo z důvodu válečného konfliktu k přerušení komunikace s Izraelem

Graf č. 4: Vývoj počtu podaných žádostí o důchod vyřizovaných podle vnitrostátních předpisů

Tabulka č. 10: Doby řízení o dávkách důchodového pojištění vyřizovaných podle vnitrostátních předpisů – nové žádosti (ve dnech)

Stav za období	Starobní důchody	Invalidní důchody			Pozůstalostní důchody		
		1. stupeň	2. stupeň	3. stupeň	vdovecké	vdovské	sirotčí
2021	56	75	77	76	50	50	47
2022	67	91	92	92	65	65	64
2023	112	96	99	100	87	101	70

a dlouhodobě je problematická komunikace s nositelem pojištění v Sýrii a Tunisku.

V agendě s mezinárodním prvkem bylo v roce 2023 doručeno téměř 5 000 žádostí o výchovné, o kterých je průběžně rozhodováno. Ve značné části případů je nezbytné velmi komplikovaně došetřovat konkrétní okolnosti rozsahu péče o dítě, a to zejména u osob bydlících v zahraničí.

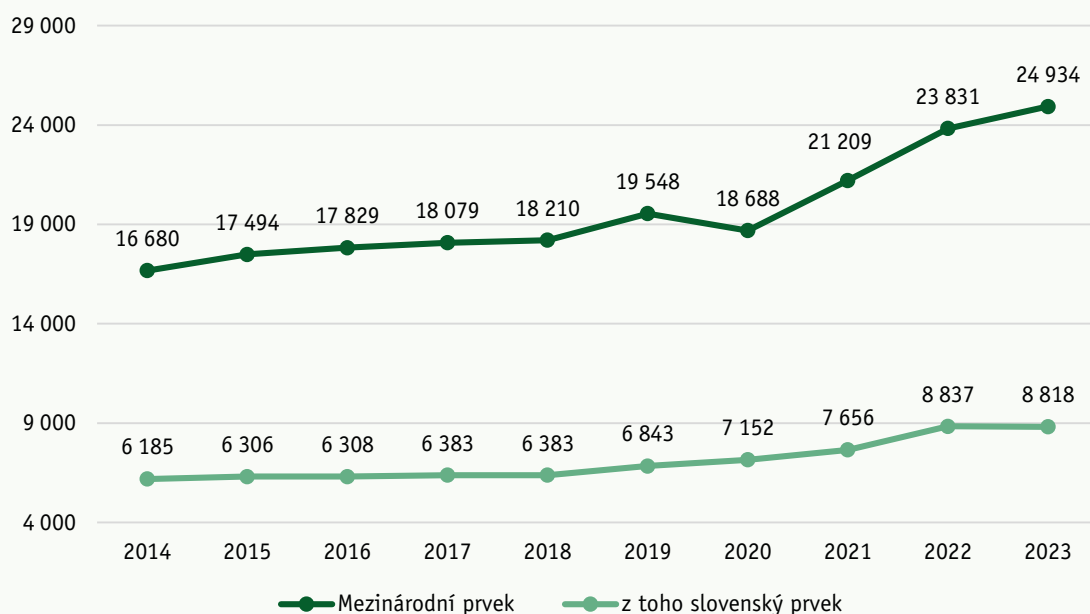
S ohledem na skutečnost, že aktuálně si ČSSZ již s většinou členských států EU vyměňuje veškeré údaje elektronicky, lze v dlouhodobějším horizontu předpokládat, že dojde k celkovému zkrácení doby řízení s mezinárodním prvkem. Rychlost vyřízení žádosti je však do značné míry ovlivněna i rychlostí zpracování žádosti na straně zahraniční instituce a skutečností, zda žadatel o důchod doložil všechny podklady potřebné pro

zahraniční instituci. Tyto faktory nemůže ČSSZ žádným způsobem ovlivnit.

2.1.1.3 ROZHODOVÁNÍ O NÁMITKÁCH

V roce 2023 bylo podáno 18 262 námitek proti rozhodnutím ve věcech důchodového pojištění, vyřízeno pak bylo 17 055 námitek, což odpovídá 93,4 % doručených námitek. Oproti roku 2022 bylo podáno o 4 080 námitek více a vyřízeno o 3 728 námitek více. Roční počet podaných námitek byl nejvyšší za celou historii řízení o námitkách, počet vyřízených námitek pak byl nejvyšší po roce 2011, což souvisí se zvýšením počtu námitek proti rozhodnutím o předčasných starobních důchodech a také s námitkami proti rozhodnutím o nově zavedeném výchovném. Nejčastějším důvodem pro podání námitek byl nadále nesouhlas

Graf č. 5: Vývoj počtu podaných žádostí o důchod s mezinárodním prvkem

Tabulka č. 11: Doby řízení o dávkách důchodového pojištění s mezinárodním prvkem (ve dnech)

Stav za období	Starobní důchody	Invalidní důchody			Pozůstalostní důchody		
		1. stupeň	2. stupeň	3. stupeň	vdovecké	vdovské	sirotčí
2021	73	98	121	125	77	67	81
2022	77	104	123	118	84	76	82
2023	106	123	147	150	112	111	96

s posouzením zdravotního stavu, který byl podstatou námitek v 61,7 % řízení, ale oproti roku 2022 se jeho podíl snížil o 12,2 procentního bodu. Zvýšil se naopak podíl námitek týkajících se hodnocení dob a zejména podíl ostatních námitek, kde jsou zahrnuty i námitky týkající se výchovného.

Většina prvostupňových rozhodnutí napadených námitkami byla potvrzena, konkrétně 68,74 % případů. Změněno nebo zrušeno bylo 24,04 % rozhodnutí. Ještě výraznější podíl potvrzených prvoinstančních rozhodnutí vykazovala ČSSZ v řízeních, jejichž výsledek závisel na vypracování posudku o zdravotním stavu. V těchto případech bylo potvrzeno 78,80 % rozhodnutí a ve 21 % případů došlo ke změně nebo zrušení napadeného rozhodnutí. Zbytek celku tvoří řízení o námitkách, kdy nebylo meritorně rozhodnuto, protože řízení o námitkách bylo zastaveno nebo byly námitky zamítnuty z procesních důvodů.

2.1.1.4 SOUDNÍ ŘÍZENÍ

ČSSZ zajišťuje též vyřizování soudní agendy spojené s žalobami proti rozhodnutím ve věcech dávek důchodového pojištění, s kasačními stížnostmi a ústavními stížnostmi. V roce 2023 bylo ČSSZ doručeno na vědomí celkem 761 nových správních žalob, které se převážně týkaly nároku na invalidní důchod, stanovení vyššího stupně invalidity či změny data vzniku invalidity. V ostatních soudních sporech žalobci nesouhlasili zejména s nezhodnocením neprokázané doby

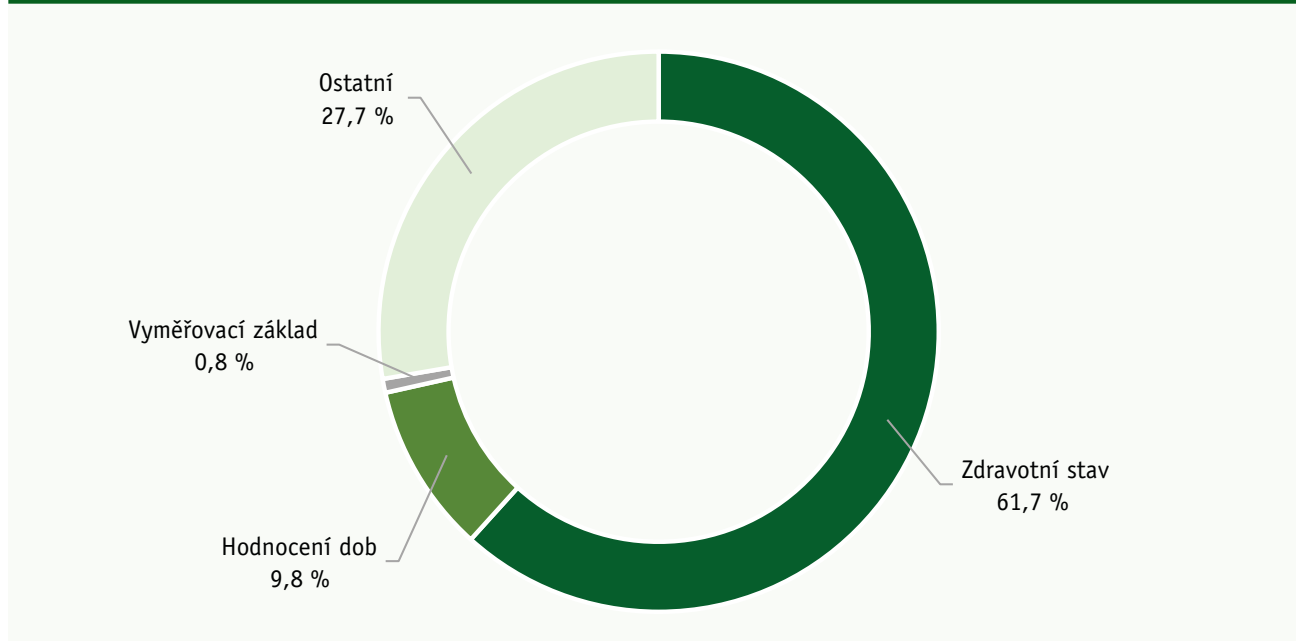
pojištění, nízkou výší důchodu či se zamítnutím nároku na výchovné.

Ve sledovaném období bylo ukončeno celkem 607 řízení o žalobách, z toho bylo ve 197 případech rozhodnuto ve prospěch žalobce, ve 409 případech bylo rozhodnuto ve prospěch ČSSZ, tj. žaloba byla zamítnuta jako nedůvodná, byla odmítnuta nebo bylo řízení o žalobě zastaveno z důvodu jejího zpětvzetí. V 1 případě bylo požadavku žalobce vyhověno správním rozhodnutím po podání žaloby na základě nově doložených skutečností.

Celková úspěšnost ČSSZ v soudních sporech o žalobách dosahovala 67 %, a došlo tedy k mírnému snížení úspěšnosti o dva procentní body oproti roku 2022. Nejčastějším důvodem zrušení rozhodnutí o námitkách bylo odlišné posouzení zdravotního stavu žalobce posudkovou komisí Ministerstva práce a sociálních věcí, která pro účely soudního řízení ve věcech důchodového pojištění posuzuje zdravotní stav pojištěnců. Z počtu 197 zrušených rozhodnutí se přezkoumání zdravotního stavu týkalo 174 případů.

Co se týče kasačních stížností podaných proti rozsudkům krajských soudů, byli žalobci úspěšní v 6 případech, v 74 případech bylo rozhodnuto v neprospěch žalobce, tj. kasační stížnost byla buď zamítnuta, nebo odmítnuta v důsledku procesního pochybení či pasivity žalobce (např. z důvodu opožděného podání kasační stížnosti), v 1 případě bylo řízení o kasační stížnosti zastaveno. Dále bylo ČSSZ doručeno na vědomí

Graf č. 6: Struktura podstaty podaných námitek v roce 2023

9 rozhodnutí Ústavního soudu o podaných ústavních stížnostech, které se týkaly aplikace důchodových předpisů a byly odmítnuty pro zjevnou neopodstatněnost.

2.1.1.5 VÝPLATA DÁVEK DŮCHODOVÉHO POJIŠTĚNÍ

Součástí důchodového řízení je realizace výplat dávek důchodového pojištění v příslušné výši. Výplaty důchodů v ČR jsou prováděny převodem na bankovní účty prostřednictvím České národní banky nebo v hotovosti prostřednictvím České pošty, s. p. V případě souhlasu klienta nebo jeho opatrovníka zajišťuje ČSSZ také výplaty do zařízení sociálních služeb. Příjemcům důchodů, kteří žijí mimo území ČR, ČSSZ provádí výplatu důchodu do zahraničí.

Od 1. 1. 2023 byla výše všech vyplácených důchodů upravena nařízením vlády č. 290/2022 Sb. a výše

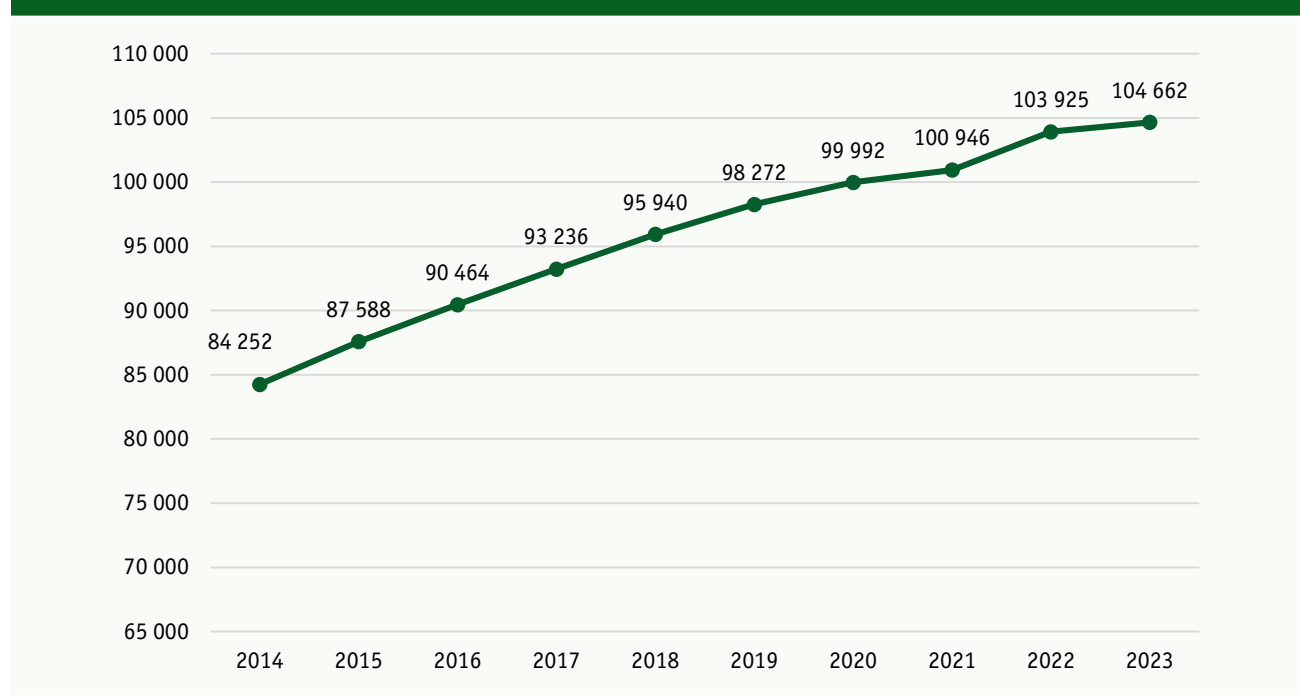
příplatků k důchodům nařízením vlády č. 291/2022 Sb. Základní výměra všech důchodů se zvýšila o 140 Kč na částku 4 040 Kč (u dílčích důchodů o poměrnou část této částky odpovídající poměru české doby pojištění k celkové době pojištění). Procentní výměra důchodů a částky příplatků k důchodům se zvýšily o 5,1 %.

Z důvodů vysoké inflace došlo v roce 2023 ke zvýšení procentní výměry vyplácených důchodů a výše příplatků mimo pravidelný termín. Podle ustanovení § 67ca, který byl s účinností od 20. 3. 2023 vložen do zákona o důchodovém pojištění v rámci novelizace zákonem č. 71/2023 Sb., byla od červnové splátky 2023 zvýšena procentní výměra důchodů o 2,3 % a částky příplatků o 11,5 %. Dále byla procentní výměra důchodů navýšena o částku 400 Kč (u dílčích důchodů o poměrnou část této částky odpovídající poměru české doby pojištění

Tabulka č. 12: Nejčastější výplaty důchodcům do ciziny v roce 2023

Stát	Počet důchodců	Stát	Počet důchodců
Slovensko	38 614	USA	2 951
Německo	19 558	Švýcarsko	2 911
Polsko	18 070	Austrálie	2 329
Kanada	4 013	Bulharsko	2 150
Rakousko	3 439	Řecko	1 799

Graf č. 7: Vývoj počtu důchodců s výplatou do ciziny k 31. 12.

k celkové době pojištění). Základní výměra všech důchodů zůstala stejná, tedy ve výši 4 040 Kč.

Při dosažení věku 85 let bylo automatizovaně v průběhu roku 2023 provedeno zákonné zvýšení procentní výměry starobního nebo vdovského/vdoveckého důchodu 31 121 důchodcům. Zákonné zvýšení procentní výměry důchodu náleží také příjemcům důchodu při dosažení 100 let. V prosinci 2023 vyplácela ČSSZ důchod 478 důchodcům, kteří se v roce 2023 dožili 100 let.

Celkový počet měsíčních výplat důchodů v rámci ČR nevykazoval žádné zásadní výkyvy, k 31. 12. 2023 činil 2,83 milionu. Ve srovnání s předchozím rokem došlo k nárůstu o 4 tisíce výplat. Trvalý nárůst rovněž vykazují výplaty důchodcům s bydlištěm v cizině. V roce 2023 jich bylo evidováno téměř 105 tisíc s meziročním nárůstem o 800 případů.

Nejvíce důchodů je tradičně vypláceno na Slovensko (téměř 39 tisícům důchodců), následuje Spolková

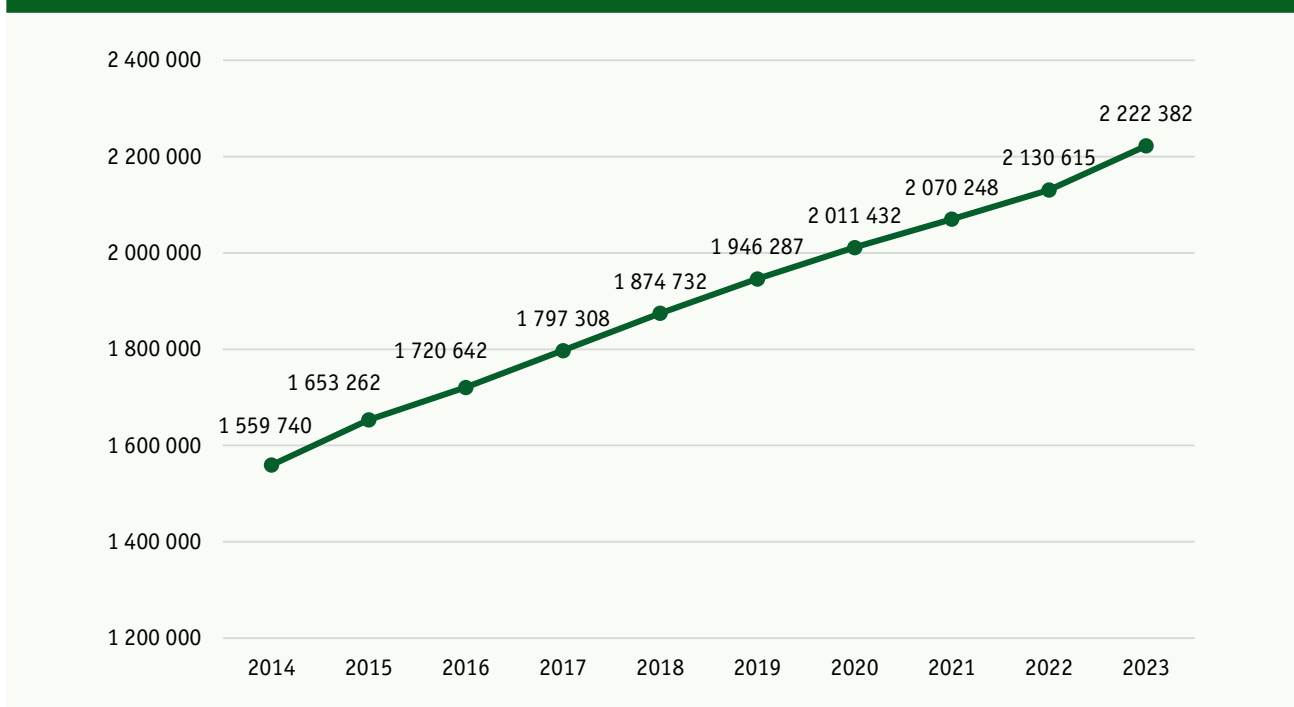
republika Německo (téměř 20 tisícům důchodců) a Polsko (18 tisícům důchodců). U většiny výplat důchodů do ciziny musí ČSSZ podle příslušných právních předpisů ověřovat podmínku žití důchodce. U důchodců s bydlištěm na Slovensku je podmínka žití v průběhu roku ověřována automatizovaným způsobem na základě dohody o elektronické výměně dat uzavřené se Sociální pojišťovnou Bratislava. Díky tomu jsou všem klientům s bydlištěm na Slovensku vypláceny důchody pravidelně měsíčně, potvrzení o žití je v souladu s ustanovením § 116 odst. 4 zákona č. 582/1991 Sb. vyžadováno pouze jednou ročně nebo při novém požadavku na výplatu.

I v roce 2023 klienti ČSSZ preferovali bezhotovostní výplatu důchodů. K 31. 12. 2023 činil meziroční pokles hotovostních výplat 86 tisíc případů, meziroční nárůst bezhotovostních výplat činil k témuž datu téměř 92 tisíc případů. Hlavním důvodem poklesu počtu

Tabulka č. 13: Průměrná výše vypláceného starobního důchodu (v Kč) k 31. 12.

	2021	2022	2023
Muži i ženy	15 425	18 061	20 264
Muži	16 900	19 755	21 545
Ženy	14 060	16 484	19 063

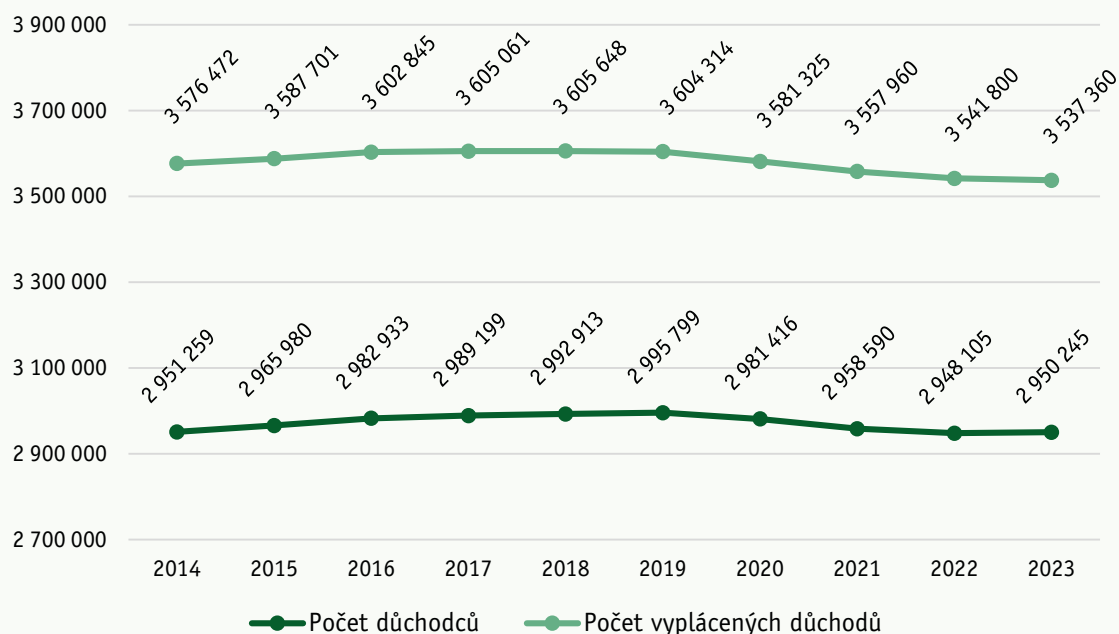
Graf č. 8: Vývoj počtu výplat důchodů na osobní účty k 31. 12.

Tabulka č. 14: Statistické údaje výplat důchodů k 31. 12.

	2021		2022		2023	
	Počet	%	Počet	%	Počet	%
Počet důchodců						
Počet důchodců s bydlištěm v ČR	2 857 644	96,59	2 844 180	96,47	2 845 583	96,45
Počet důchodců s bydlištěm v cizině	100 946	3,41	103 925	3,53	104 662	3,55
Celkem	2 958 590	100	2 948 105	100	2 950 245	100
Počet vyplácených důchodů						
Počet důchodů s bydlištěm příjemce v ČR	3 453 023	97,05	3 433 737	96,95	3 428 542	96,92
Počet důchodů s bydlištěm příjemce v cizině	104 937	2,95	108 063	3,05	108 818	3,08
Celkem	3 557 960	100	3 541 800	100	3 537 360	100
Počet výplat důchodů do ČR podle způsobu výplaty						
V hotovosti (prostřednictvím České pošty, s. p.)	744 769	26,21	674 067	23,82	587 635	20,74
Bezhotovostně (na účty u bank v ČR)	2 070 248	72,87	2 130 615	75,29	2 222 382	78,42
Do zařízení sociálních služeb	26 086	0,92	25 274	0,89	23 978	0,85
Ostatní statistické údaje výplat důchodů						
Počet změn výplat důchodů zaslaných v souborech České pošty, s. p.	291 130	–	474 603	–	464 570	–
Žádostí o výplatu důchodu na osobní účet mimo nové žádosti vyřízeno	128 150	–	146 473	–	99 553	–
Potvrzení o výši důchodu a jiných skutečnostech klientům vydáno	9 679	–	23 744	–	5 100	–

Graf č. 9: Vývoj počtu důchodců a vyplácených důchodů k 31. 12.

hotovostních výplat je skutečnost, že téměř všichni noví důchodci požadují výplatu důchodu na účet.

Průměrná výše důchodu v roce 2023 činila 20 264 Kč, což vzhledem k mimořádné valorizaci důchodů představuje meziroční nárůst o 12,2 %. Rozdíl mezi průměrným důchodem ženy a muže činil 2 482 Kč, přičemž se tento rozdíl oproti předchozímu roku snížil v souvislosti se zvýšením procentní výměry starobního důchodu za vychované dítě.

S výplatou důchodů je spojena i průběžná kontrola oprávněnosti výplat a jejich zastavování, pokud již nárok na výplatu netrvá. V roce 2023 bylo zpracováno 154 247 informací o úmrtí zaslaných matričními úřady nebo základními registry. Z důvodu úmrtí důchodce bylo zastaveno téměř 101 tisíc výplat.

Nárok na výplatu invalidního důchodu z důvodu trvání invalidity byl prostřednictvím formuláře obsahujícího hlášení o výsledku kontrolní lékařské prohlídky zkontrolován u 30 tisíc případů. Trvání podmínek pro výplatu sirotčích důchodů bylo v roce 2023 ověřováno u 28 tisíc případů prostřednictvím dotazníku pro potvrzení nezaopatřenosti dítěte. U výplat důchodů do ciziny byla před vlastním zařízením výplaty ověřována podle příslušných právních předpisů podmínka žití důchodce, v roce 2023 bylo takto ověřeno a zajištěno 162 tisíc výplat.

2.1.2 ZPRACOVÁNÍ DŮCHODŮ S EXEKUČNÍMI SRÁŽKAMI

ČSSZ v roce 2023 zajišťovala provádění exekučních/

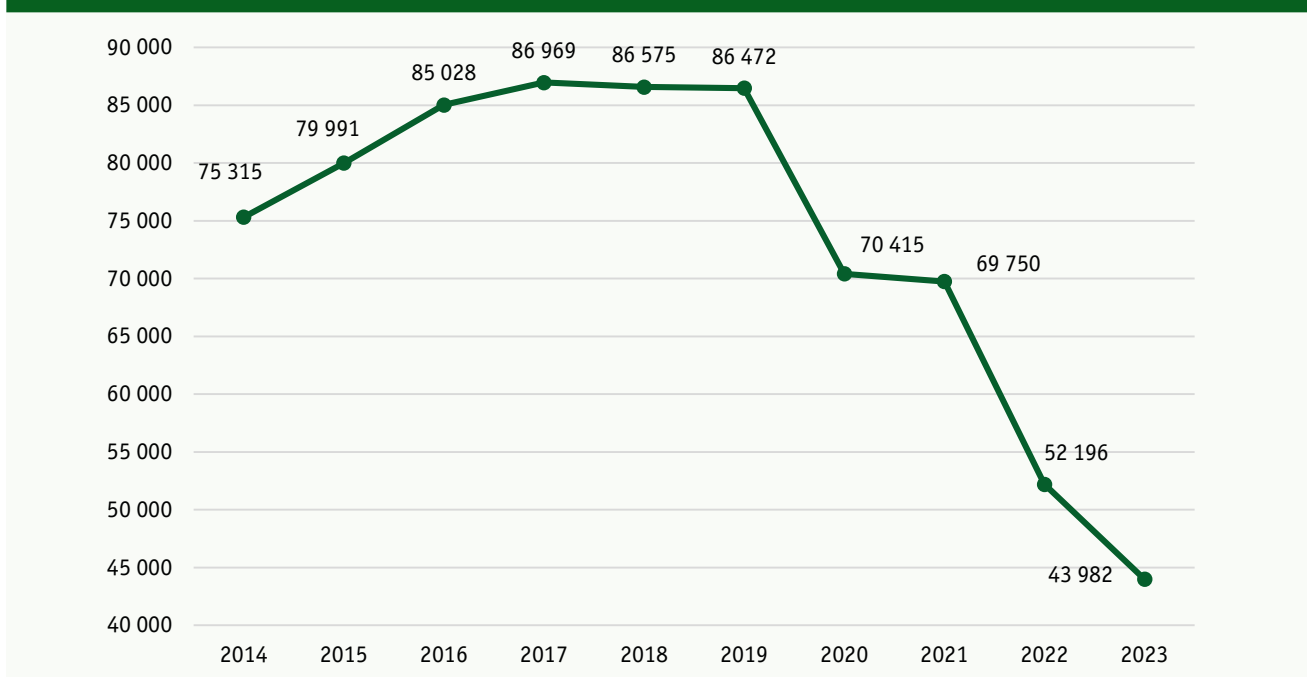
Tabulka č. 15: Statistické údaje v oblasti provádění exekučních srážek z důchodů

Typ agendy	2021	2022	2023
Počet přijatých podnětů ¹⁾	758 230	921 384	821 893
z toho: nových exekučních příkazů	114 139	114 553	103 355
Počet důchodů, z nichž nelze provádět exekuční srážku vzhledem k nízké výši důchodu ²⁾	36 000	52 671	57 727

¹⁾ Podnětem se rozumí jednak podání ve věci exekučních srážek doručené fyzicky nebo prostřednictvím datových schránek do ČSSZ, jednak další iniciační skutečnosti (např. splacení pohledávky, návštěva klienta v klientském centru).

²⁾ Stav k 31. 12. daného roku.

Graf č. 10: Vývoj výplat důchodů s exekuční srážkou k 31. 12.

insolvenčních srážek z dávek důchodového pojištění v případech, kdy bylo vydáno rozhodnutí v exekučním řízení, ve správním řízení a v konkurzním nebo insolvenčním řízení a kdy byl vydán exekuční příkaz na základě zákona o soudních exekutorech.

Začátkem roku 2023 byl realizován přepočítání exekučních a insolvenčních srážek vzhledem k pravidelné valorizaci důchodů a ke změně výše a struktury výpočtu nezabavitelné částky (na základě nařízení vlády č. 466/2022 Sb. a č. 436/2022 Sb. a zákona č. 456/2022 Sb.). Další přepočítání exekučních a insolvenčních srážek bylo realizováno vzhledem k mimořádné červnové valorizaci důchodů.

V souvislosti se zavedením institutu chráněného účtu (zákonem č. 38/2021 Sb.) ČSSZ od července 2021 zpracovává žádosti klientů nebo soudů o vystavení potvrzení ke zřízení chráněného účtu podle ustanovení § 304d odst. 1 občanského soudního řádu. V roce 2023 bylo takto zpracováno 401 žádostí.

ČSSZ poskytovala v roce 2023 soudním exekutorům a jiným oprávněným osobám informace týkající se pobírání důchodu v elektronické podobě, a to zcela automatizovaným způsobem formou dálkového přístupu.

K 31. 12. 2023 ČSSZ evidovala 43 982 důchodů s prováděnou srážkou (tj. o 8 214 méně než k 31. 12. 2022). Z tohoto počtu se u 73,7 % důchodů prováděla exekuční srážka a u 26,3 % důchodů insolvenční srážka. Do snížení počtu důchodů s prováděnou exekuční/insolvenční srážkou se promítly legislativní změny přijaté v souvislosti s vysokou inflací. Meziročně se o 9,6 % zvýšil počet důchodů, z nichž vzhledem k jejich nízké výši nelze srážku provést.

2.1.3 DOBROVOLNÉ DŮCHODOVÉ POJIŠTĚNÍ

Systém důchodového pojištění umožňuje občanům, kteří nejsou povinně účastní důchodového pojištění, využít tzv. dobrovolného důchodového pojištění podle zákona o důchodovém pojištění. Dobrovolného důchodového pojištění může být pak účastní osoba starší 18 let, jestliže podala přihlášku k účasti na místně příslušné OSSZ a zaplatila pojistné. Přihlásit se lze z důvodů taxativně stanovených zákonem o důchodovém pojištění nebo tzv. bez uvedení důvodu. K poslednímu dni roku 2023 bylo v evidenci OSSZ celkem 10 750 osob aktivně přihlášených k dobrovolné účasti na důchodovém pojištění. V průběhu roku 2023 se k této účasti nově přihlásilo 4 012 pojištěnců. V souvislosti s dobrovolným důchodovým pojištěním proběhlo na všech OSSZ v roce 2023 celkem 8 281 odborných konzultací.

2.2 NEMOCENSKÉ POJIŠTĚNÍ

V roce 2023 nedošlo v legislativní rovině k významným změnám u jednotlivých dávek, které jsou poskytovány ze systému nemocenského pojištění.

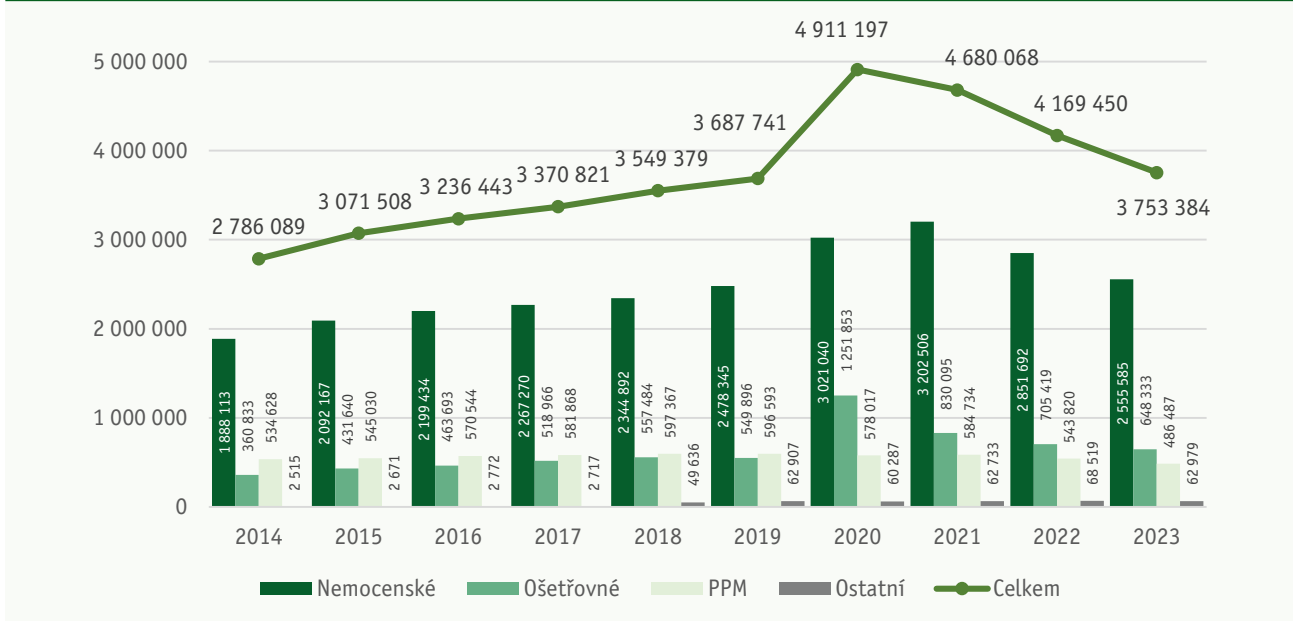
V souvislosti s tzv. Lex Ukrajina (zákon č. 75/2023 Sb.) došlo ke změně povinností zaměstnavatelů u ohlašování nástupu jejich zaměstnanců. Ve vazbě na ohlašovací povinnosti vůči ČSSZ podle ustanovení § 94 zákona o nemocenském pojištění je právnická nebo fyzická osoba jako zaměstnavatel povinna nahlásit nástup každého zaměstnance, který je cizincem požívajícím dočasné ochrany podle zvláštního právního předpisu, v pracovním poměru nebo činného na základě dohody o pracovní činnosti, jehož zaměstnání je zaměstnáním malého rozsahu podle zákona o nemocenském pojištění, nebo zaměstnance s dočasnou ochranou činného na základě dohody o provedení práce.

ČSSZ pokračovala v roce 2023 v přípravě na zavedení elektronizace ošetřovného, dlouhodobého ošetřovného, peněžité pomoci v mateřství a dávky otcovské poporodní péče. V průběhu roku se aktivně podílela na přípravě samotného textu příslušné právní úpravy, který byl v září rozeslán do vnějšího připomínkového řízení. Pokračovala spolupráce se zástupci lékařských profesních sdružení, s nimiž je ČSSZ v kontaktu.

Rovněž tak pokračovala spolupráce se zástupci zaměstnavatelů, jednak ohledně procesů v připravované elektronizaci dávek, kdy ČSSZ projednávala možnou podobu informačních toků zaměstnanec–zaměstnavatel podle navržené právní úpravy, jednak probíhala jednání k další stěžejní legislativě, která spadá do působnosti ČSSZ. Tou byla nově připravovaná úprava změn v oblasti dohod o provedení práce.

Nová úprava dohod o provedení práce se stala součástí vládního tzv. konsolidačního balíčku a její účinnost (včetně novelizace původního legislativního záměru) byla v roce 2024 zákonem č. 163/2024 Sb. částečně stanovena na 1. 7. 2024 (změny v povinnostech zaměstnavatelů) a částečně na 1. 1. 2025 (změny v oblasti odvodů na sociální pojištění).

ČSSZ zahájila v roce 2023 realizaci organizačních změn na Pražské správě sociálního zabezpečení (PSSZ), ke kterým bylo třeba přistoupit za účelem budoucího zajištění bezproblémového výkonu agend sociálního pojištění. Výkon agend sociálního pojištění zajišťovaný v působnosti PSSZ z dlouhodobého hlediska vykazoval výrazné přetížení, což je primárně způsobeno značnou koncentrací klientů sociálního pojištění na území hlavního města Prahy. V této souvislosti bylo shledáno pro budoucí

Graf č. 11: Zpracované dávky nemocenského pojištění^{1), 2)}

¹⁾ V počtu zpracovaných dávek nemocenského pojištění jsou zahrnuty dávky ošetrovného zpracované v květnu až září 2020 formou doplatku.

²⁾ V položce „Ostatní“ je do roku 2017 zahrnut pouze vyrovnávací příspěvek v těhotenství a mateřství, od roku 2018 jsou součástí položky vyrovnávací příspěvek v těhotenství a mateřství, otcovská a dlouhodobé ošetrovné.

Zkratky použité v grafu: PPM – peněžitá pomoc v mateřství.

Tabulka č. 16: Počet zaměstnavatelů a pojištěnců k 31. 12.

Kraj	Počet zaměstnavatelů			Počet zaměstnaných pojištěnců		
	2021	2022	2023	2021	2022	2023
HL. m. Praha	79 465	78 735	78 803	1 249 681	1 288 228	956 210
Jihočeský	14 273	14 242	14 165	222 662	221 886	257 310
Jihomoravský	33 334	33 536	33 449	502 909	508 437	549 374
Karlovarský	5 760	5 697	5 689	78 545	78 029	92 438
Královéhradecký	12 029	11 949	11 937	193 533	204 042	232 496
Liberecký	9 159	9 063	9 021	147 673	148 459	157 963
Moravskoslezský	25 023	24 940	24 778	453 777	453 828	492 592
Olomoucký	13 716	13 607	13 513	229 884	219 747	246 142
Pardubický	11 136	11 080	11 003	199 856	191 039	209 937
Plzeňský	12 499	12 542	12 565	222 775	226 738	263 029
Středočeský	26 923	26 977	27 105	453 675	457 134	504 027
Ústecký	14 767	14 669	14 511	269 822	264 966	287 977
Vysočina	10 188	10 197	10 117	171 125	170 959	180 230
Zlínský	13 766	13 648	13 596	215 675	215 195	241 100
Celkem	282 038	280 882	280 252	4 611 592	4 648 687	4 670 825

období riziko časových prodlev při provádění nemocenského pojištění zaměstnanců vedených v registru pojištěnců u PSSZ, a proto ČSSZ přistoupila k přijetí opatření, které umožní přesun výkonu agend sociálního pojištění zajišťovaných PSSZ mimo území hlavního města Prahy, rovnoměrnější rozložení agend mezi regiony a tím jejich dlouhodobou stabilizaci, a to prostřednictvím institutu delegace místní příslušnosti na jinou než ze zákona příslušnou OSSZ. Celkem bylo z PSSZ na OSSZ z moci úřední převedeno 181 zaměstnavatelů. Došlo především k převedení velkých zaměstnavatelů, převedena byla rovněž

všechna ministerstva a jim podřízené úřady dosud evidované pod PSSZ. Delegování místní příslušnosti na jinou OSSZ neznámá pro zaměstnavatele větší administrativní zátěž. Většina procesů v oblasti sociálního pojištění je elektronizovaná, a změna místní příslušnosti proto nemá podstatné dopady na plnění povinností zaměstnavatele. Přesun výkonu agend s cílem optimalizace jejich rozložení mezi regiony bude pokračovat podle aktuálních potřeb i v dalších letech.

Pro účely provádění nemocenského pojištění a plnění dalších úkolů stanovených zákonem o nemocenském

Tabulka č. 17: Počet zpracovaných dávek nemocenského pojištění

Stav za období	NEM	OŠE	PPM	VPTM	OPP ¹⁾	DLO ²⁾	Celkem
2021	3 202 506	830 095	584 734	1 297	47 638	13 798	4 680 068
2022	2 851 692	705 419	543 820	1 473	49 057	17 989	4 169 450
2023	2 555 585	648 333	486 487	1 514	43 105	18 360	3 753 384
Leden	259 725	83 186	42 846	126	3 447	1 609	390 939
Únor	251 347	66 811	41 624	110	3 637	1 572	365 101
Březen	269 327	81 048	40 565	163	3 960	1 734	396 797
I. čtvrtletí	780 399	231 045	125 035	399	11 044	4 915	1 152 837
Duben	214 064	64 049	40 053	133	3 210	1 481	322 990
Květen	221 005	63 460	39 609	134	3 808	1 673	329 689
Červen	207 987	57 736	40 101	142	3 891	1 589	311 446
II. čtvrtletí	643 056	185 245	119 763	409	10 909	4 743	964 125
I. a II. čtvrtletí	1 423 455	416 290	244 798	808	21 953	9 658	2 116 962
Červenec	173 835	36 753	40 494	118	3 142	1 434	255 776
Srpen	179 055	21 364	41 051	143	4 284	1 516	247 413
Září	164 827	22 070	40 494	111	3 779	1 361	232 642
III. čtvrtletí	517 717	80 187	122 039	372	11 205	4 311	735 831
I. až III. čtvrtletí	1 941 172	496 477	366 837	1 180	33 158	13 969	2 852 793
Říjen	206 786	43 728	40 576	126	3 771	1 446	296 433
Listopad	218 865	55 133	40 152	124	3 425	1 505	319 204
Prosinec	188 762	52 995	38 922	84	2 751	1 440	284 954
IV. čtvrtletí	614 413	151 856	119 650	334	9 947	4 391	900 591

¹⁾ Dávka otcovského zavedena od 1. 2. 2018.

²⁾ Dávka dlouhodobého ošetřovného zavedena od 1. 6. 2018.

Zkratky použité v tabulce: NEM – nemocenské; OŠE – ošetřovné; PPM – peněžitá pomoc v mateřství; VPTM – vyrovnávací příspěvek v těhotenství a mateřství; OPP – otcovská; DLO – dlouhodobé ošetřovné.

pojištění ČSSZ spravuje registr pojištěnců a registr zaměstnavatelů.

K 31. 12. 2023 evidovala ČSSZ celkem 4 670 825 zaměstnaných pojištěnců u 280 252 zaměstnavatelů. Oproti roku 2022 klesl počet zaměstnavatelů o 630, což je 0,22 %, a počet zaměstnaných pojištěnců naopak stoupl o 22 138, což je 0,48 %.

2.2.1 ŘÍZENÍ O DÁVKÁCH NEMOCENSKÉHO POJIŠTĚNÍ

Ve sledovaném roce 2023 bylo ČSSZ, resp. OSSZ, zpracováno přes 3,7 milionu dávek nemocenského pojištění

(3 753 384). Z tohoto počtu tvořilo nemocenské cca 68 % (68,09 %), peněžitá pomoc v mateřství necelých 13 % (12,96 %) a ošetřovné více než 17 % (17,27 %). Ostatní tři dávky nemocenského pojištění, tj. vyrovnávací příspěvek v těhotenství a mateřství (0,04 %), otcovská (1,15 %) a dlouhodobé ošetřovné (0,49 %), tvořily v součtu necelá 2 % (1,68 %) z celkového množství zpracovaných dávek nemocenského pojištění.

V porovnání s rokem 2022 bylo zpracováno o více než 400 tisíc dávek méně (o 416 066), což představuje meziroční pokles o necelých 10 % (9,98 %).

Nejvíce dávek nemocenského pojištění bylo jako

Tabulka č. 18: Doba řízení o dávkách nemocenského pojištění celkem

Stav za období	Počet všech dávek celkem	Z toho							
		do 10 dnů		11–30 dnů		celkem do 30 dnů		nad 30 dnů	
		Absolutní počet	%	Absolutní počet	%	Absolutní počet	%	Absolutní počet	%
2021	4 680 068	4 062 475	86,8	614 105	13,12	4 676 580	99,93	3 488	0,07
2022	4 169 450	3 684 835	88,38	483 498	11,6	4 168 333	99,97	1 117	0,03
2023	3 753 384	3 354 446	89,37	397 205	10,58	3 751 651	99,95	1 733	0,05
Leden	390 939	337 595	86,35	53 274	13,63	390 869	99,98	70	0,02
Únor	365 101	330 192	90,44	34 747	9,52	364 939	99,96	162	0,04
Březen	396 797	357 634	90,13	38 960	9,82	396 594	99,95	203	0,05
I. čtvrtletí	1 152 837	1 025 421	88,95	126 981	11,01	1 152 402	99,96	435	0,04
Duben	322 990	272 555	84,38	50 267	15,56	322 822	99,95	168	0,05
Květen	329 689	287 458	87,19	41 940	12,72	329 398	99,91	291	0,09
Červen	311 446	293 213	94,15	18 052	5,8	311 265	99,94	181	0,06
II. čtvrtletí	964 125	853 226	88,5	110 259	11,44	963 485	99,93	640	0,07
I. a II. čtvrtletí	2 116 962	1 878 647	88,74	237 240	11,21	2 115 887	99,95	1 075	0,05
Červenec	255 776	208 031	81,33	47 624	18,62	255 655	99,95	121	0,05
Srpen	247 413	234 044	94,6	13 233	5,35	247 277	99,95	136	0,05
Září	232 642	217 597	93,53	14 942	6,42	232 539	99,96	103	0,04
III. čtvrtletí	735 831	659 672	89,65	75 799	10,3	735 471	99,95	360	0,05
I. až III. čtvrtletí	2 852 793	2 538 319	88,98	313 039	10,97	2 851 358	99,95	1 435	0,05
Říjen	296 433	271 624	91,63	24 732	8,34	296 356	99,97	77	0,03
Listopad	319 204	290 521	91,01	28 573	8,95	319 094	99,97	110	0,03
Prosinec	284 954	253 982	89,13	30 861	10,83	284 843	99,96	111	0,04
IV. čtvrtletí	900 591	816 127	90,62	84 166	9,35	900 293	99,97	298	0,03

obvykle zpracováno v měsíci březnu, jednalo se o necelých 400 tisíc dávek (396 797). Tak jako každý rok lze za příčinu označit vysoký počet onemocnění dýchací soustavy, jejichž nárůst je typický zejména pro toto období roku.

Procentuálně došlo oproti roku 2022 k nárůstu dávek zpracovaných do 10 dnů od doručení všech potřebných dokladů (89,37 %), počet dávek nemocenského pojištění zpracovaných do 30 dnů od doručení všech potřebných dokladů je obdobný jako v roce 2022 (99,95 %), což je pozitivní trend.

Ve sledovaném roce 2023 byla v oblasti nemocenského pojištění vydávána jednotlivými OSSZ správní rozhodnutí týkající se především vzniku, trvání a zániku nemocenského pojištění (vznikl-li spor o účast na nemocenském pojištění), přiznání dávek a jejich odnětí, zastavení výplaty dávek a změny jejich výše, vrácení přeplatku na dávce, výplaty nemocenského po uplynutí podpůrčí doby, ukončení dočasné pracovní

neschopnosti (ve stanovených případech), regresních náhrad (úhrada vyplacené dávky nemocenského pojištění třetí osobou v situacích, kdy došlo k vyplacení dávky nemocenského pojištění pojištěnci v důsledku protiprávního jednání zaviněného touto třetí osobou) a přestupků. Proti vydaným rozhodnutím je možné podat odvolání a případně žalobu.

V roce 2023 vydaly OSSZ v oblasti nemocenského pojištění za užití správního řádu celkem 70 641 rozhodnutí. V porovnání s předešlým rokem 2022 se jedná o pokles počtu vydaných rozhodnutí cca o 7 800 (celkem bylo vydáno 78 448 rozhodnutí), což je snížení o cca 10 %. Nejvyšší podíl na počtu vydaných rozhodnutí mají již tradičně rozhodnutí vydaná na základě žádostí o výplatu nemocenského po uplynutí podpůrčí doby, která tvoří při celkovém počtu 38 557 rozhodnutí 54,6 % všech rozhodnutí vydaných ve správním řízení.

V oblasti nemocenského pojištění bylo v roce 2023 podáno celkem 1 432 odvolání, což představuje oproti

Tabulka č. 19: Přehled o rozhodovací činnosti v oblasti nemocenského pojištění

Činnost	2021	2022	2023
Počet vydaných rozhodnutí (oznámení) ve věcech nemocenského pojištění ¹⁾	4 772 937	4 273 953	3 828 146
Počet vydaných rozhodnutí ve věcech nemocenského pojištění ve správním řízení ²⁾	78 172	78 217	70 333
Počet podaných odvolání proti rozhodnutím ve věcech nemocenského pojištění	1 923	1 639	1 432
Počet vydaných rozhodnutí ve věcech pojistného	187 510	201 907	109 674
Počet vydaných rozhodnutí ve věcech pojistného ve správním řízení (bez výkazů nedoplatků)	100 728	108 534	70 499
Počet podaných odvolání proti rozhodnutím ve věcech pojistného	333	358	253
Počet vydaných rozhodnutí v přestupkové agendě ve věcech nemocenského pojištění	279	231	308
Počet vydaných rozhodnutí v přestupkové agendě ve věcech pojistného podle zákona č. 589/1992 Sb.	4 661	1 903	1 366
Počet vydaných rozhodnutí v přestupkové agendě podle zákona č. 582/1991 Sb. a kontrolního řádu	252	610	572
Počet podaných odvolání proti rozhodnutím v přestupkové agendě	119	85	25
Počet vydaných rozhodnutí v odvolacím řízení	2 024	1 958	1 538
Počet podaných opravných prostředků (žalob) proti rozhodnutím ČSSZ	33	22	13

¹⁾ Uvedený počet sleduje celkový počet rozhodnutí (oznámení) vydaných jak ve výsledku zkráceného řízení, tak ve výsledku řízení správního.

²⁾ Uvedený počet sleduje celkový počet rozhodnutí vydaných ve výsledku správního řízení ve smyslu správního řádu bez přestupkové agendy.

předešlému roku, kdy bylo podáno 1 639 odvolání, pokles o necelých 13 %. Z celkového počtu (1 432) nejvíce odvolání (914) směřovalo proti rozhodnutím vydaným v řízení o výplatě nemocenského po uplynutí podpůrní doby (v roce předchozím se jednalo o 990 odvolání). V dalších řízeních se pak počet podaných odvolání oproti roku předchozímu snížil o 129, když se v roce 2022 jednalo o 647 odvolání a v roce 2023 o 518 (tj. pokles cca o 20 %). Tato odvolání byla nejčastěji podávána proti rozhodnutím vydaným v řízení o přiznání dávek či proti rozhodnutím o ukončení dočasné pracovní neschopnosti a v nižším počtu byla podávána proti rozhodnutím vydaným v řízení o povinnosti zaplatit regresní náhradu anebo v řízení o krácení či odnětí nemocenského z důvodu porušení režimu dočasně práceneschopného pojištěnce nebo nesplnění povinnosti součinnosti při kontrole tohoto režimu.

V roce 2023 bylo proti rozhodnutím ČSSZ, kterými byla potvrzena prvoinstanční rozhodnutí ve věcech nemocenského pojištění, podáno celkem 13 žalob. V průběhu roku pak ČSSZ obdržela 11 rozsudků krajských soudů, kterými byla přezkoumávána rozhodnutí ČSSZ vydaná ve věcech nemocenského pojištění, a tato rozhodnutí byla v 7 případech potvrzena (ve 4 případech se jednalo o řízení o dávce, ve 2 případech o řízení ve věci výplaty nemocenského po uplynutí podpůrní doby a v 1 případě o řízení o povinnosti zaplatit regresní náhradu). Nízký počet soudních sporů představuje dlouhodobý trend.

2.2.2 VÝVOJ DOČASNÉ PRACOVNÍ NESCHOPNOSTI

Oproti roku 2022 se v roce 2023 snížil počet ukončených případů dočasné pracovní neschopnosti (DPN),

Tabulka č. 20: Porovnání počtu případů ukončených DPN, počtu prostonaných dnů a průměrného trvání jednoho případu dočasné pracovní neschopnosti

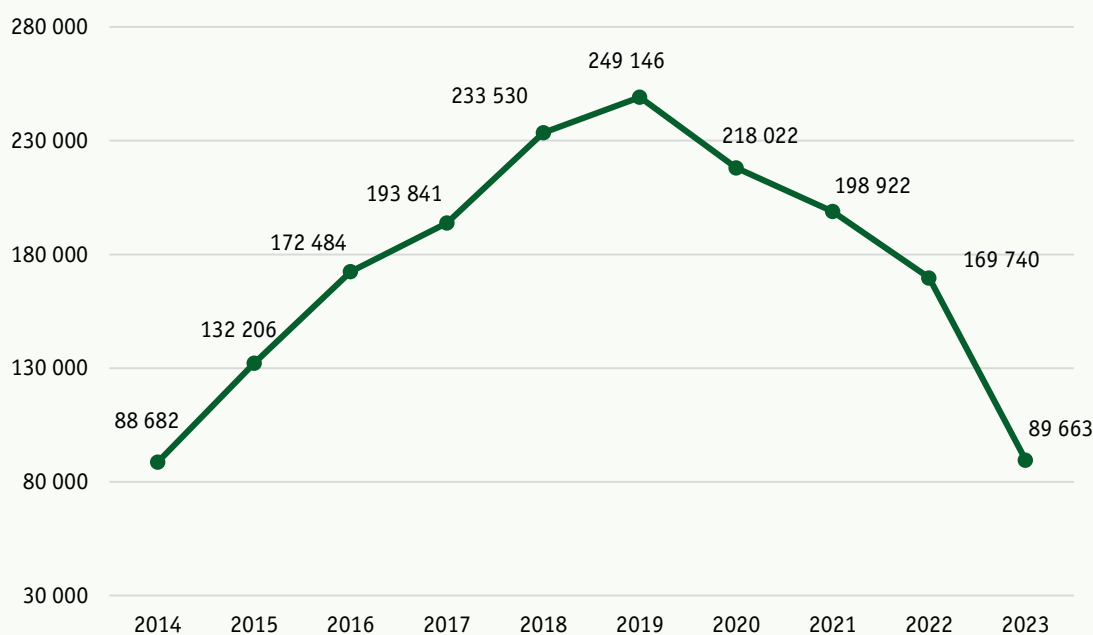
Kraj	Ukončené případy DPN			Prostonané dny			Průměrné trvání 1 případu DPN		
	2021	2022	2023	2021	2022	2023	2021	2022	2023
Hl. m. Praha	294 818	445 979	318 528	8 637 258	8 948 325	7 572 857	29,3	20,06	23,77
Jihočeský	170 262	209 344	156 546	6 069 675	5 828 151	5 006 966	35,65	27,84	31,98
Jihomoravský	295 296	379 696	287 170	10 611 711	10 438 019	8 954 617	35,94	27,49	31,18
Karlovarský	65 187	80 389	62 031	2 258 143	2 178 356	1 904 888	34,64	27,1	30,71
Královéhradecký	158 947	198 082	143 468	5 234 922	4 986 090	4 377 067	32,94	25,17	30,51
Liberecký	131 320	163 644	120 516	4 298 918	4 153 643	3 432 657	32,74	25,38	28,48
Moravskoslezský	314 466	376 150	267 685	12 405 926	12 039 134	10 467 091	39,45	32,01	39,1
Olomoucký	176 432	213 093	159 062	6 276 254	6 033 667	5 350 855	35,57	28,31	33,64
Pardubický	147 663	179 368	127 065	4 773 962	4 624 992	4 030 918	32,33	25,78	31,72
Plzeňský	170 335	210 539	157 886	5 713 466	5 434 768	4 672 249	33,54	25,81	29,59
Středočeský	304 411	363 025	289 462	9 633 062	9 123 450	8 017 363	31,64	25,13	27,7
Ústecký	211 367	262 931	186 113	7 058 789	6 829 827	5 743 165	33,4	25,98	30,86
Vysočina	127 249	164 227	121 306	4 682 762	4 631 729	3 946 542	36,8	28,2	32,53
Zlínský	150 215	191 446	131 743	6 044 319	5 776 892	4 899 670	40,24	30,18	37,19
Celkem ČR	2 717 968	3 437 913	2 528 581	93 699 167	91 027 043	78 376 905	34,47	26,48	31

Zkratky použité v tabulce: DPN – dočasná pracovní neschopnost.

a to zhruba o 26,5 % (26,45 %) na hodnotu 2 528 581 případů. Snížení bylo zaznamenáno ve všech krajích ČR, nejmenší bylo v kraji Středočeském (20,26 %), naopak největší meziroční pokles byl zaznamenán v kraji Zlínském (31,19 %). Toto snížení lze převážně přičítat skutečnosti, že ve srovnání s rokem 2022 byl v roce 2023 vystaven minimální počet karantén prostřednictvím systému eNeschopenky.

Počet prostonaných dnů oproti roku 2022 se snížil o 13,9 % (pokles o 12 650 138 prostonaných dnů). Průměrná doba trvání jednoho případu se v roce 2023 prodloužila o cca 4,5 dne, přičemž nejkratší průměrná doba trvání jednoho případu byla již tradičně v Praze (necelých 24 dnů), naopak nejdelší v kraji Moravskoslezském (cca 39 dnů).

Graf č. 12: Počet exekučních srážek z dávek nemocenského pojištění

Tabulka č. 21: Údaje o počtu vystavených potvrzení o příslušnosti k českým právním předpisům sociálního zabezpečení (formuláře A1/E101 a osvědčení podle mezinárodní smlouvy o sociálním zabezpečení)

Agenda	2021	2022	2023
Vyslání ¹⁾	8 554	8 597	8 617
Souběhy ²⁾	59 112	60 771	71 738
Výjimky z příslušnosti k cizím právním předpisům / výjimky z příslušnosti k českým právním předpisům ³⁾	247/617	211/410	258/481
Mezinárodní smlouvy o sociálním zabezpečení	8 611	7 866	11 750
Celkem⁴⁾	76 524	77 445	92 636

¹⁾ Situace, kdy migrující osoba (migrující osobou je vždy jak zaměstnanec, tak OSVČ, ale i státní úředník, smluvní zaměstnanec Evropských společenství, člen letového personálu apod.) přechodně vykonává činnost na území jiného členského státu EU, Evropského hospodářského prostoru či Švýcarska.

²⁾ Situace, kdy migrující osoba současně vykonává činnost na území dvou nebo více členských států EU, Evropského hospodářského prostoru či Švýcarska.

³⁾ Situace, kdy dva nebo více států dohodnou v zájmu určitých osob výjimku z příslušnosti k právním předpisům. Nevystavují se formuláře A1/E101 a osvědčení podle mezinárodních smluv o sociálním zabezpečení.

⁴⁾ Do celkové hodnoty nejsou započítány výjimky z příslušnosti k českým právním předpisům, ke kterým ČSSZ vydává stanovisko pro zahraniční instituci (tj. ČSSZ v těchto případech nevystavuje potvrzení o příslušnosti k českým právním předpisům).

2.2.3 ZPRACOVÁNÍ DÁVEK NEMOCENSKÉHO POJIŠTĚNÍ S EXEKUČNÍ SRÁŽKOU

V porovnání s rokem 2022 došlo v roce 2023 k výraznému poklesu počtu srážek z dávek nemocenského pojištění z důvodu nařízené exekuce a v rámci insolvenčního řízení. V průměru bylo měsíčně provedeno 7 472 exekučních a insolvenčních srážek. Celkový počet těchto srážek ve sledovaném roce činil 89 663 a počet srážek realizovaných v roce 2023 tak poklesl o více než 47 % (47,18 %).

2.2.4 URČOVÁNÍ PŘÍSLUŠNOSTI K PRÁVNÍM PŘEDPISŮM SOCIÁLNÍHO ZABEZPEČENÍ

Z provozního hlediska byla agenda určování příslušnosti k právním předpisům sociálního zabezpečení stabilizovaná. Práce na dálku ve vztahu k určení státu pojištění přinesla nové výzvy, které byly řešeny na celoevropské úrovni. V roce 2023 ČR nejprve uzavřela s účinností od 1. 3. 2023 rámcovou dohodu (Framework Agreement) týkající se práce na dálku s Rakouskem a Německem. Od 1. 7. 2023 byly tyto dohody nahrazeny rámcovou dohodou k aplikaci čl. 16 (1) nařízení č. 883/2004 ve vztahu k obvyklé přeshraniční práci na dálku (telework), ke které dosud přistoupilo 20 států.

V roce 2023 pracovníci OSSZ vystavili o cca 11 000 více potvrzení o příslušnosti k českým právním předpisům sociálního zabezpečení podle koordinačních nařízení Evropské unie (formuláře A1 CZ) oproti roku 2022.

Zaměstnanci pracovišť ČSSZ vystavili o cca 4 000 více bilaterálních formulářů a potvrzení o příslušnosti oproti roku 2022. Počet vystavených formulářů A1 CZ z důvodu udělených výjimek z příslušnosti k cizím právním předpisům sociálního zabezpečení se zvýšil o 47 oproti roku 2022.

Agenda příslušně legislativy je plně připojena k elektronické výměně údajů mezi institucemi sociálního zabezpečení (EESSI), údaje mezi institucemi sociálního zabezpečení jsou předávány v reálném čase.

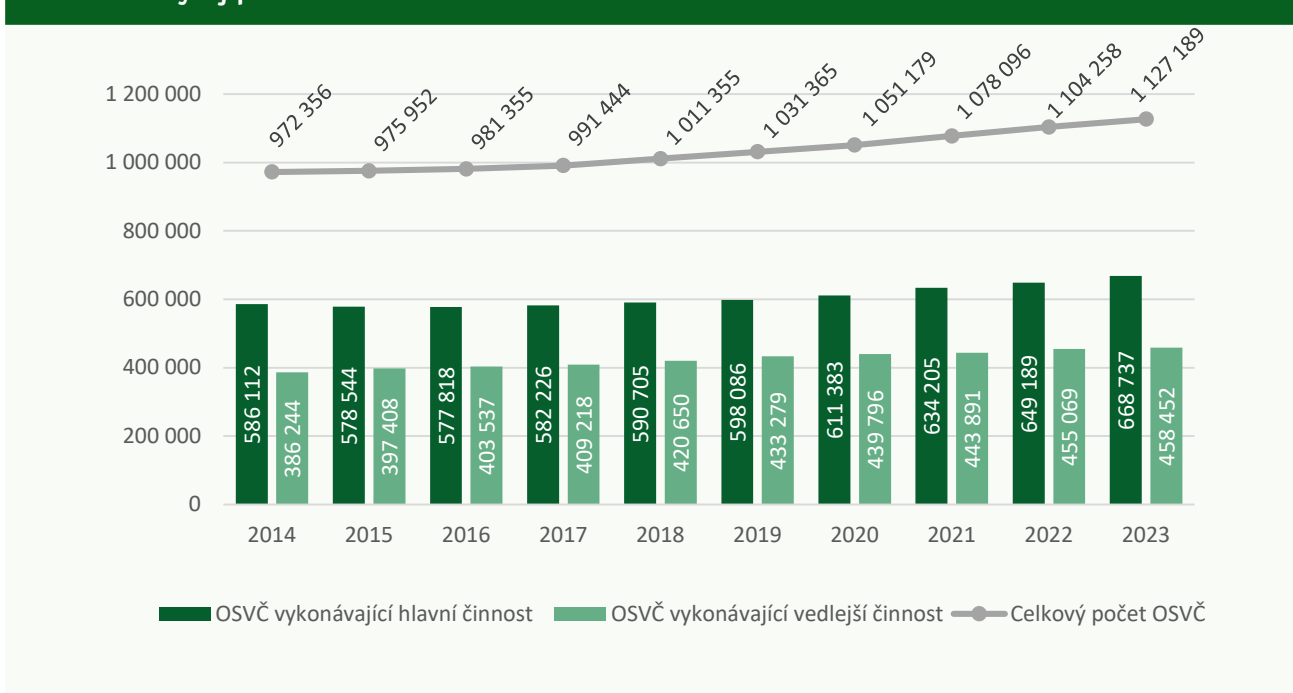
2.3 DŮCHODOVÉ A NEMOCENSKÉ POJIŠTĚNÍ OSVČ

V průběhu roku 2023 došlo navzdory přetrvávající zhoršené ekonomické situaci k nárůstu počtu registrovaných OSVČ o více než 2 % ve srovnání s počtem OSVČ k 31. 12. 2022. Počet registrovaných OSVČ k 31. 12. 2023 dosáhl historicky nejvyšší hodnoty (1 127 189). Nově registrované OSVČ vykonávají samostatnou výdělečnou činnost jako tzv. hlavní, což znamená, že je jejich hlavním zdrojem příjmů.

2.3.1 DŮCHODOVÉ POJIŠTĚNÍ OSVČ

Vedle běžných činností v agendě důchodového pojištění OSVČ bylo nezbytné v roce 2023 zajistit úpravy aplikačního a programového vybavení včetně nastavení postupů souvisejících s mimořádným odpuštěním penále z pojistného na sociálním zabezpečení a příspěvku

Graf č. 13: Vývoj počtu OSVČ k 31. 12.

na státní politiku zaměstnanosti a exekučních nákladů (tzv. Milostivé léto). Příslušná právní úprava nabyla účinnosti 1. 7. 2023, což pro druhou polovinu roku znamenalo výkon činností s touto právní úpravou souvisejících (zejména průběžné vyřizování podaných oznámení OSVČ o úhradě dlužného pojistného a oznámení o úhradě dlužného pojistného ve splátkách).

V průběhu roku 2023 také probíhaly přípravy dalšího rozšíření elektronické komunikace a digitalizace služeb pro OSVČ, aby na počátku roku 2024 mohla být spuštěna nová online služba ePortálu ČSSZ „Stav pohledávek na pojistném, penále a pokutách OSVČ“, která OSVČ zprostředkuje veškeré informace o aktuálním stavu pohledávek, vyúčtování přehledu o příjmech a výdajích a další údaje.

Ve druhé polovině roku probíhaly také intenzivní přípravy na implementaci legislativních změn, které přinesl s účinností od 1. 1. 2024 zákon č. 349/2023 Sb., jímž se mění některé zákony v souvislosti s konsolidací veřejných rozpočtů (jde např. o změny při stanovení výše minimálních měsíčních vyměřovacích základů OSVČ, změny v sazbě nemocenského pojištění OSVČ, trvání platnosti stanoveného předpisu pojistného z podaného přehledu o příjmech a výdajích OSVČ).

2.3.2 NEMOCENSKÉ POJIŠTĚNÍ OSVČ

Počet OSVČ účastných nemocenského pojištění k 31. 12. 2023 se oproti stavu k 31. 12. 2022 o necelá 3 % snížil (99 213), a to navzdory celkovému nárůstu počtu registrovaných OSVČ. Za poklesem počtu OSVČ dobrovolně

Tabulka č. 22: Počet OSVČ podle druhu samostatné výdělečné činnosti a účasti na pojištění k 31. 12.

Kraj	Osoby samostatně výdělečně činné							
	Vykonávají činnost			Platí zálohy na důchodové pojištění			Dobrovolně účastny	
	hlavní	vedlejší	celkem	hlavní činnost	vedlejší činnost	celkem	DP	NP
Celkem 2021	634 205	443 891	1 078 096	630 845	94 666	725 511	2 163	100 673
Celkem 2022	649 189	455 069	1 104 258	642 859	105 239	748 098	2 415	102 122
Celkem 2023	668 737	458 452	1 127 189	665 626	102 045	767 671	2 598	99 213
Hl. m. Praha	132 457	76 915	209 372	131 983	20 791	152 774	187	9 743
Jihočeský	37 369	29 207	66 576	37 136	5 686	42 822	156	8 151
Jihomoravský	73 241	52 642	125 883	72 875	11 562	84 437	457	11 908
Karlovarský	14 488	9 471	23 959	14 450	1 926	16 376	16	1 487
Královéhradecký	32 563	25 139	57 702	32 376	4 974	37 350	257	5 895
Liberecký	26 750	17 633	44 383	26 657	3 825	30 482	93	3 568
Moravskoslezský	59 292	42 278	101 570	58 858	8 634	67 492	247	11 204
Olomoucký	32 213	23 349	55 562	32 106	5 037	37 143	117	5 396
Pardubický	29 372	22 363	51 735	29 208	4 510	33 718	264	5 429
Plzeňský	30 404	24 677	55 081	30 295	5 030	35 325	87	4 246
Středočeský	97 172	63 890	161 062	96 859	14 785	111 644	214	12 867
Ústecký	40 327	24 582	64 909	40 205	5 648	45 853	195	4 400
Vysočina	29 244	21 807	51 051	29 070	4 567	33 637	183	5 784
Zlínský	33 845	24 499	58 344	33 548	5 070	38 618	125	9 135

Zkratky použité v tabulce: DP – důchodové pojištění; NP – nemocenské pojištění.

účastných nemocenského pojištění lze zřejmě spatřovat slabší potřebu OSVČ zajistit se proti případnému onemocnění, resp. ztrátě na výdělku z důvodu onemocnění, ve srovnání s roky předchozími, které byly negativně ovlivněny infekčním onemocněním covid-19. Dalším důvodem bylo zvýšení minimální platby pojistného na nemocenské pojištění oproti roku 2022, kdy mnoho OSVČ i v roce 2023 zasílalo platbu minimálního pojistného, avšak pouze ve výši odpovídající minimálnímu pojistnému roku 2022. To vedlo k zániku účasti na nemocenském pojištění, které si OSVČ již neobnovila (znovu se k účasti na nemocenském pojištění nepřihlásila).

V agendě nemocenského pojištění OSVČ nedošlo v průběhu roku 2023 k žádným významnějším problémům či změnám (s výjimkou změny sazby pojistného na nemocenské pojištění OSVČ od 1. 1. 2024).

2.4 VÝBĚR POJISTNÉHO A VÝDAJE NA SOCIÁLNÍ ZABEZPEČENÍ

ČSSZ vybírá pojistné podle zákona č. 589/1992 Sb. od roku 1993. Příjmy z pojistného představují více než jednu třetinu celkových příjmů státního rozpočtu. Vývoj příjmů z pojistného je ovlivněn zejména vývojem počtu plátců pojistného (tedy i vývojem zaměstnanosti), výší průměrné platby připadající na jednoho pojištěnce (oba ukazatele jsou předurčeny demografickým a sociálněekonomickým vývojem) a úspěšností výběru pojistného (podíl výběru pojistného k předpisům pojistného). Pojistné zahrnuje platby na nemocenské pojištění, důchodové pojištění a příspěvek na státní politiku zaměstnanosti. Povinnost platit pojistné mají zaměstnavatelé, zaměstnanci, kteří jsou účastní nemocenského pojištění, OSVČ a lidé, kteří se dobrovolně důchodově pojistili. Výdaje na sociální zabezpečení tvoří především výdaje na dávky důchodového pojištění a dávky nemocenského pojištění v souladu s příslušnými právními předpisy.

Nová právní úprava (zákon č. 216/2022 Sb.) zavedla s účinností od 1. 2. 2023 slevu na pojistném, již lze uplatnit za zaměstnance, kteří z důvodu různých životních situací nemohou pracovat po stanovenou týdenní pracovní dobu. Zaměstnavatelé mohli poprvé za měsíc únor 2023 za vyjmenovaný okruh zaměstnanců a při splnění zákonem stanovených podmínek uplatnit slevu na pojistném za kalendářní měsíc. Slevu lze za kalendářní měsíc poskytnout za téhož zaměstnance pouze jednomu zaměstnavateli. Z tohoto důvodu sleva za zaměstnance náleží zaměstnavateli, jen pokud nejpozději

s uplatněním této slevy oznámil ČSSZ záměr uplatňovat tuto slevu za tohoto zaměstnance (na předepsaném tiskopisu). Jestliže má záměr za téhož zaměstnance uplatňovat slevu více zaměstnavatelů, sleva za tohoto zaměstnance náleží tomu zaměstnavateli, který oznámil ČSSZ záměr uplatňovat slevu jako první. ČSSZ prostřednictvím služby ePortálu ČSSZ umožňuje zaměstnavatelům si ověřit, zda u ČSSZ je, či není již evidován záměr uplatňovat slevu za jednotlivého zaměstnance. Výše slevy na pojistném za zaměstnance za kalendářní měsíc činí 5 % z úhrnu vyměřovacích základů zaměstnanců, na které je sleva uplatňována. Slevu lze uplatnit jen do dne splatnosti pojistného za kalendářní měsíc, za který sleva náleží, a uplatňuje se na tiskopisu „Přehled o výši pojistného“, který zaměstnavatelé standardně za každý měsíc podávají. Během roku 2023 uplatnilo tuto slevu na pojistném přes 22 tisíc zaměstnavatelů za více než 86 tisíc zaměstnanců.

V roce 2023 byl rozdíl mezi příjmy (bez příspěvku na státní politiku zaměstnanosti) a výdaji na sociální zabezpečení záporný. V porovnání s předchozím rokem se deficit prohloubil až na úroveň 70 104 mil. Kč. To je téměř trojnásobek deficitu, který byl zaznamenán v roce 2022. Hodnota příjmů z vybraného pojistného sice oproti roku 2022 vzrostla o více než 8 %, ale výdaje na sociální zabezpečení se zvýšily mnohem významněji, o téměř 15 %. To bylo ovlivněno výhradně rostoucími výdaji na důchodové pojištění. Naopak výdaje na nemocenské pojištění pokračovaly ve svém klesajícím trendu z posledních let.

2.4.1 PŘÍJMY Z POJISTNÉHO

Celkové příjmy z pojistného na sociální zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti v roce 2023 dosáhly 671 526 mil. Kč. Z toho připadlo:

- 602 900 mil. Kč na pojistné z důchodového pojištění,
- 42 797 mil. Kč na pojistné z nemocenského pojištění,
- 25 828 mil. Kč na příspěvek na státní politiku zaměstnanosti.

Celkově příjmy vzrostly oproti roku 2022 o 50 133 mil. Kč. V oblasti důchodového pojištění zaznamenaly příjmy z pojistného růst 8,07 % a v oblasti nemocenského pojištění 7,96 %. Příjmy z příspěvku na státní politiku vzrostly shodně jako příjmy z důchodového pojištění o 8,07 %. Nejvýznamnějšími složkami příjmů jsou pojistné od zaměstnavatelů a pojistné od jejich zaměstnanců. Dohromady tvoří obě tyto položky přibližně 94 % veškerých příjmů z pojistného. Mezi ostatní příjmy se řadí zejména pojistné od OSVČ nebo např. dobrovolné pojištění

a penále a pokuty. Nově se podle zákona č. 455/2022 Sb. od 1. 1. 2023 zaměstnavatelům zvýšila sazba pojistného o 2 % za ty zaměstnance, kteří jsou zdravotnickými záchranáři nebo členy jednotek hasičského záchranného sboru. Vzhledem k nízkému počtu zaměstnanců z této skupiny se ovšem změna do celkové výše příjmů z pojistného téměř nepromítla. Malý vliv na výši pojistného měla i od 1. 2. 2023 zavedená sleva na pojistném podle zákona č. 216/2022 Sb., která znamenala v roce 2023 úbytek příjmů z pojistného v objemu pouhých 884 mil. Kč.

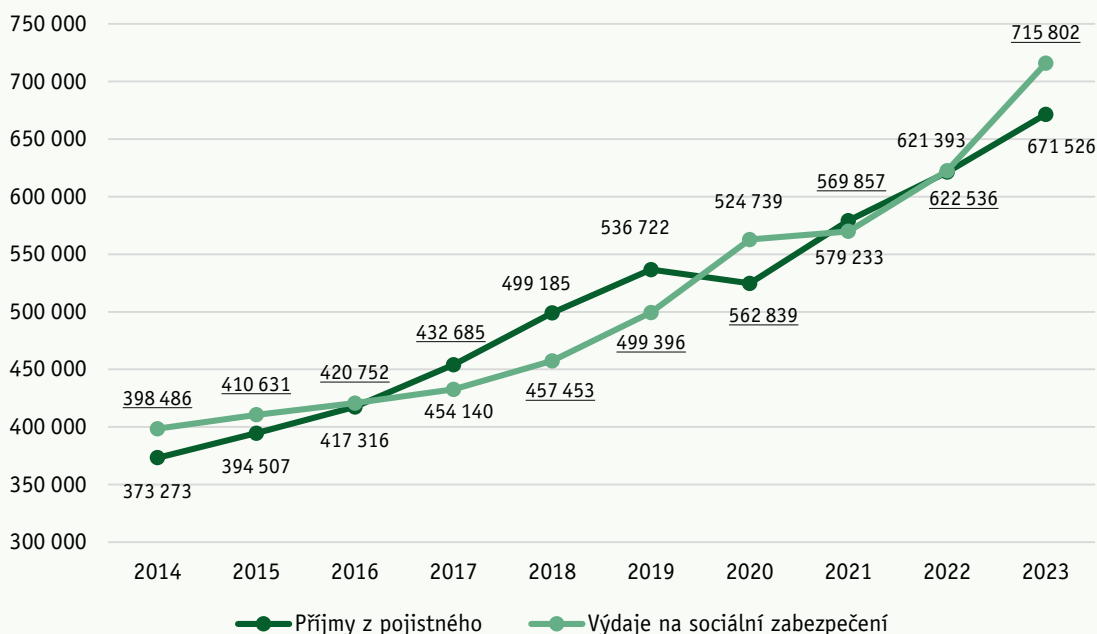
2.4.2 VÝDAJE NA SOCIÁLNÍ ZABEZPEČENÍ

Celkové výdaje na sociální zabezpečení v roce 2023 činily 715 803 mil. Kč. Z toho připadlo:

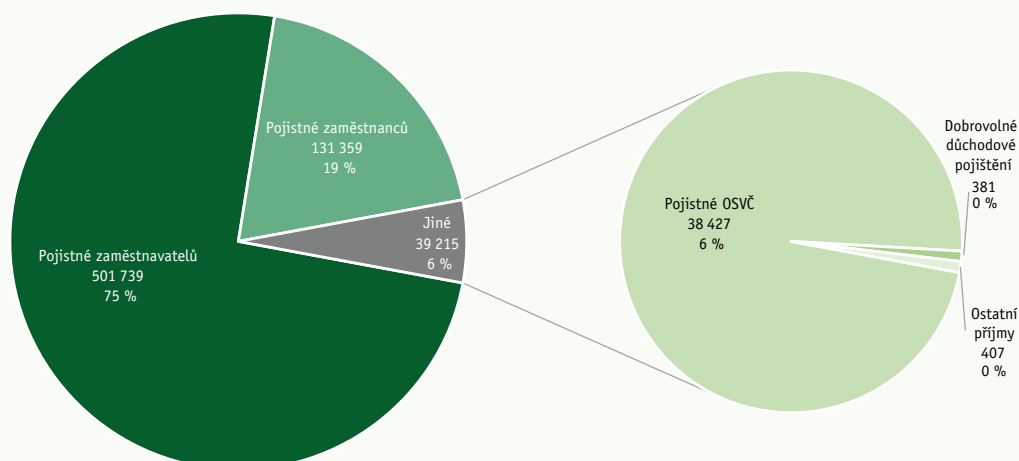
- 670 351 mil. Kč na výdaje na důchodové pojištění,
- 45 451 mil. Kč na výdaje na nemocenské pojištění,
- 1 mil. Kč na ostatní sociální dávky, jejichž výše je téměř neměnná.

Výdaje na sociální zabezpečení se v roce 2023 zvýšily o 93 267 mil. Kč. To je více, než o kolik narostly příjmy. Zatímco výdaje na nemocenské pojištění v meziročním

Graf č. 14: Vývoj příjmů z pojistného a výdajů na sociální zabezpečení (v mil. Kč)

Graf č. 15: Rozdělení příjmů z pojistného a příslušenství k 31. 12. 2023 (v mil. Kč)

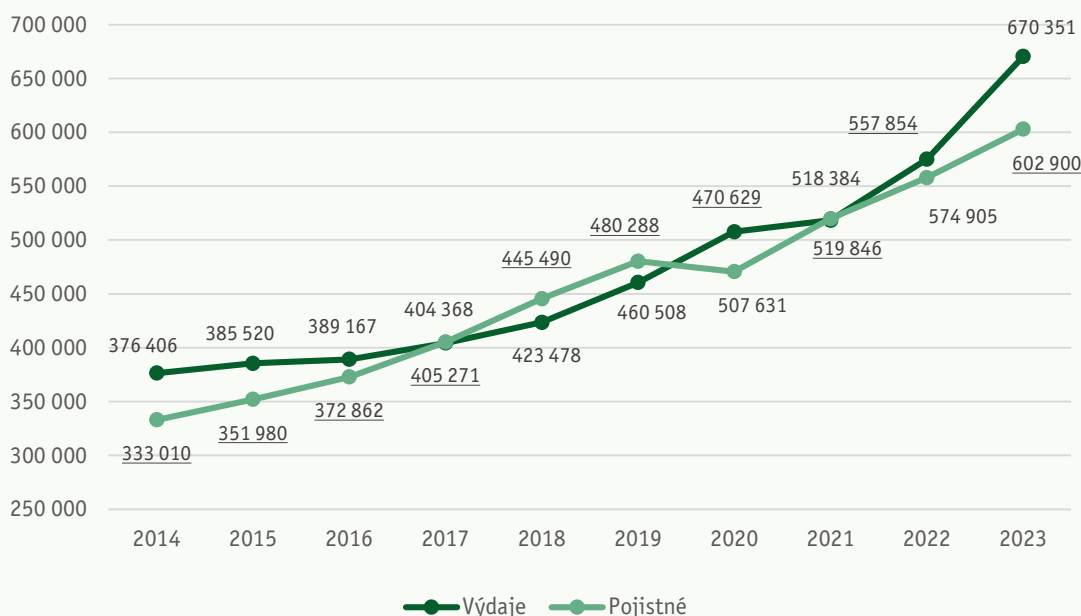
Zkratky použité v grafu: OSVČ – osoba samostatně výdělečně činná.

srovnání klesly o 4,58 %, výdaje na důchodové pojištění narostly o 16,60 %. Konkrétně se nejvíce zvýšily výdaje na starobní důchody, a to o celých 17,58 %. Starobní důchody navíc představují největší objem peněžních prostředků vyplácených ČSSZ na dávkách. V roce 2023 dosáhla jejich hodnota 564 488 mil. Kč. Jejich tempo růstu se proto velmi negativně projevuje na celkovém deficitu důchodového pojištění i sociálního zabezpečení.

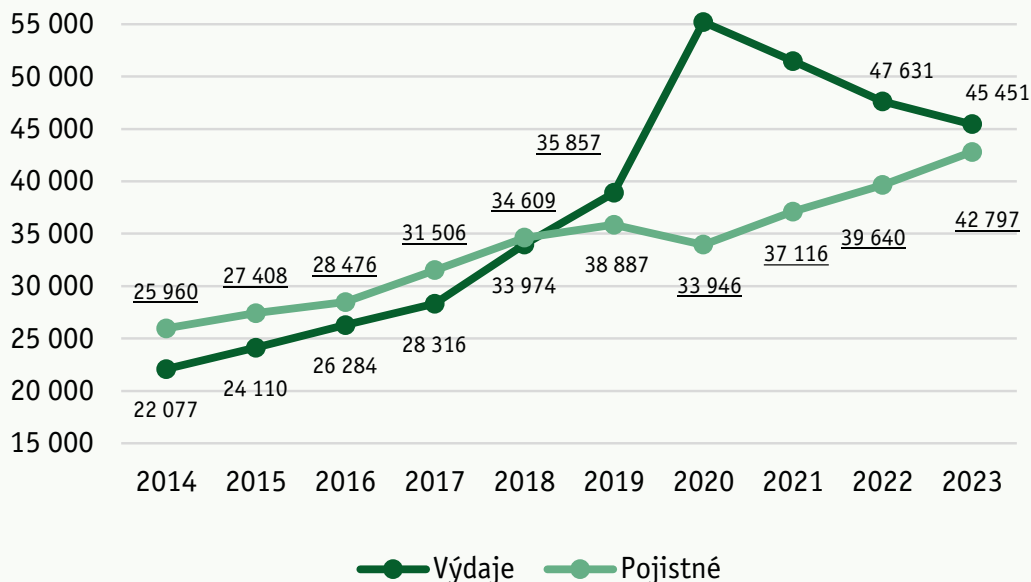
Ostatní důchodové dávky s výjimkou jednorázových

příspěvků důchodci z let 2016 a 2020 také vzrostly, všechny o více než 10 %. Za tímto razantním přírůstkem výdajů v důchodové oblasti stojí podobně jako v předcházejícím roce zejména valorizace důchodů. V roce 2023 proběhla jedna řádná a jedna mimořádná valorizace. Celkové náklady na obě valorizace činily v roce 2023 odhadem 44 363 mil. Kč. Menší roli sehrál i nepatrný růst počtu důchodců a zavedení tzv. výchovného (zákon č. 323/2021 Sb.), tj. zvýšení starobního důchodu za výchovu dětí, od 1. 1. 2023.

Graf č. 16: Vývoj příjmů z vybraného pojistného na dávky důchodového pojištění a výdajů na tyto dávky (v mil. Kč)

Graf č. 17: Vývoj příjmů z vybraného pojistného na dávky nemocenského pojištění a výdajů na tyto dávky (v mil. Kč)

Z dávek nemocenského pojištění zaznamenalo růst pouze dlouhodobé ošetřovné, a to o 6,28 %. Tato položka se ale na celkových výdajích nemocenského pojištění nepodílí významnou měrou.

2.4.3 STAV VÝBĚRU POJISTNÉHO

Ukazatel úspěšnosti výběru pojistného se dlouhodobě pohybuje okolo hodnoty 99 %. V roce 2023 dosáhl úrovně 99,03 %. Ukazatel poměruje inkaso neboli

vybrané příjmy z pojistného a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti s výší předepsaného pojistného. Inkaso v roce 2023 činilo 671 526 mil. Kč a předpis (upravený o prominuté penále) 678 121 mil. Kč.

Vzniklé pohledávky na pojistném a penále jsou předepisovány k úhradě plátcům pojistného výkazy nedoplatků nebo platebními výměry, a nedojde-li ani následně k úhradě těchto pohledávek, jsou tato vykonatelná rozhodnutí předána k vymáhání. Zaměstnavatelům jsou

Tabulka č. 23: Vyplacené dávky a podpory (v tis. Kč)

	2021		2022		2023	
	Hodnota	%	Hodnota	%	Hodnota	%
Starobní důchody	432 716 383	75,93	480 090 491	77,12	564 488 043	78,86
Invalidiční důchody pro invaliditu 3. stupně	27 469 769	4,82	29 894 735	4,8	33 088 655	4,62
Invalidiční důchody pro invaliditu 2. stupně	8 583 497	1,51	9 778 893	1,57	10 976 216	1,53
Invalidiční důchody pro invaliditu 1. stupně	16 613 975	2,92	19 071 825	3,06	21 185 531	2,96
Vdovské důchody	25 207 797	4,42	27 485 293	4,42	30 870 257	4,31
Vdovecké důchody	3 368 687	0,59	3 724 052	0,6	4 280 983	0,6
Sirotčí důchody	4 192 889	0,74	4 847 383	0,78	5 458 855	0,76
Jednorázový příspěvek důchodci (2016)	81	0	10	0	2	0
Jednorázový příspěvek důchodci (2020)	230 948	0,04	12 118	0	2 456	0
Dávky důchodového pojištění celkem ¹⁾	518 384 027	90,97	574 904 800	92,35	670 350 999	93,65
Nemocenské	34 037 352	5,97	32 754 036	5,26	31 681 192	4,43
Ošetřovné	5 664 126	0,99	2 831 161	0,45	2 460 202	0,34
Vyrovňovací příspěvek v těhotenství a mateřství	6 084	0	8 033	0	6 881	0
Peněžitá pomoc v mateřství	11 315 532	1,99	11 229 112	1,8	10 502 229	1,47
Otcovská	291 481	0,05	601 171	0,1	580 439	0,08
Dlouhodobé ošetřovné	157 367	0,03	207 015	0,03	220 016	0,03
Dávky nemocenského pojištění celkem	51 471 941	9,03	47 630 529	7,65	45 450 958	6,35
Ostatní sociální dávky	1 196	0	976	0	889	0
Dávky a podpory sociálního zabezpečení celkem	569 857 164	100	622 536 305	100	715 802 846	100

¹⁾ K důchodům jsou zahrnuty zálohy poštám na výplatu důchodů v následujícím měsíci. V roce 2023 jde o zálohu ve výši 1,9 mld. Kč na výplatu důchodů v lednu 2024. Výše zahrnutých záloh pro předchozí roky: 1,4 mld. Kč v r. 2021 i 2022.

tyto pohledávky předepsány výkazy nedoplatků, proti nimž mohou zaměstnavatelé v zákonné lhůtě 8 dnů podat námítky. Minimální počet těchto námitek v porovnání s vysokým počtem vydaných výkazů nedoplatků svědčí o jejich kvalifikovaném vydávání.

Pohledávky OSVČ jsou předepsány k úhradě platebními výměry, proti nimž mohou OSVČ v zákonné lhůtě 15 dnů podat odvolání. V roce 2023 bylo vydáno celkem 53 822 platebních výměrů, tj. o 35 129 méně než v roce 2022, kdy jich bylo vydáno celkem 88 951. Tento pokles je způsoben především akcí Milostivé léto, kdy předmětem vymáhání ve sledovaném roce nebyly pohledávky, na které se Milostivé léto vztahovalo.

V obecné rovině má na úspěšnost výběru pojistného rovněž vliv vymáhání pohledávek (blíže kapitola 2.4.4.1 a kapitola 2.4.4.2), které pozitivně přispívá k úhradě pohledávek ČSSZ. Vymáhání pohledávek je v ČSSZ realizováno všemi dostupnými zákonnými způsoby. Úspěšnost výběru pojistného je také ovlivňována dalšími řízeními, a to řízením o povolení placení dlužného

pojistného a penále ve splátkách podle ustanovení § 20a zákona č. 589/1992 Sb. a řízením o prominutí penále podle ustanovení § 104ch zákona č. 582/1991 Sb.

Řízení o povolení placení dlužného pojistného a penále ve splátkách se týká především těch dlužníků, kteří sice nejsou schopni pohledávku uhradit najednou, ale jsou schopni vedle placení běžného pojistného splácet svůj dluh vůči OSSZ alespoň po částech. Celkem bylo v roce 2023 vydáno 7 087 rozhodnutí o povolení placení dlužného pojistného a penále ve splátkách, tj. o 1 502 méně než v roce 2022, kdy jich bylo vydáno celkem 8 589. Tento pokles souvisí rovněž s tzv. Milostivým létem.

Za předpokladu plné úhrady dluhu na pojistném může plátce pojistného požádat o prominutí penále. V roce 2023 bylo v ČSSZ rozhodováno o 3 046 žádostech o prominutí penále, tj. o 1 542 méně než v roce 2022, kdy bylo rozhodováno o 4 588 žádostech. Zcela nebo částečně bylo vyhověno 2 411 žádostem, což představuje pokles o 1 202 oproti roku 2022, kdy bylo zcela

Tabulka č. 24: Vývoj celkové úspěšnosti výběru pojistného a příslušenství (v mil. Kč)

Rok	Předpis ¹⁾	Prominuté penále ²⁾	Předpis upravený o prominuté penále	Inkaso	Úspěšnost výběru snižená o prominuté penále (%)	Úspěšnost výběru (%)
2021	586 993	143	587 136	579 233	98,7	98,7
2022	624 620	128	624 748	621 393	99,5	99,5
2023	676 039	2 082	678 121	671 526	99,3	99

¹⁾ Předpisy jsou v roce 2021 sníženy o odpis pojistného OSVČ na důchodové pojištění po podání přehledu (podle zákona č. 136/2020 Sb.). Výše odpisu je 9 554 mil. Kč.

²⁾ Prominuté penále zahrnuje v roce 2023 odúčtované prominuté penále podle zákona č. 181/2023 Sb., o mimořádném odpuštění penále z pojistného na sociální zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti a exekučních nákladů, účinného od 1. července 2023. Výše této části prominutého penále činí 1 999 mil. Kč.

Tabulka č. 25: Vydané platební výměry a výkazy nedoplatků

Rok	Platební výměry		Výkazy nedoplatků		
	Počet vydaných PV	Počet vydaných VN	Počet podaných námitek k vydaným VN	Počet rozhodnutí, jimiž byl VN zrušen	Počet rozhodnutí, jimiž byl VN potvrzen
2021	82 767	86 782	59	3	53
2022	88 951	93 373	13	0	12
2023	53 822	39 175	7	1	6

Zkratky použité v tabulce: PV – platební výměř; VN – výkaz nedoplatků.

nebo částečně vyhověno 3 613 žádostem. Celkem bylo v roce 2023 prominuto penále ve výši 62,3 mil. Kč, tj. o 37 mil. Kč méně než v roce 2022, kdy bylo prominuto penále ve výši 99,3 mil. Kč. Tento pokles v počtu rozhodovaných žádostí a ve výši prominutého penále souvisí především s akcí Milostivé léto (blíže kapitola 2.4.4), kdy bylo dlužníkům umožněno uhradit dlužné pojistné, které bylo evidováno k 30. 9. 2022. Po jeho uhrazení došlo k zániku penále, a někteří dlužníci proto již nemuseli žádat o prominutí penále, což způsobilo tyto výrazné poklesy v počtu rozhodovaných žádostí a ve výši prominutého penále.

2.4.4 SPRÁVA POHLEDÁVEK A JEJICH VYMÁHÁNÍ

K 31. 12. 2023 dosáhly neuhrazené kumulované pohledávky ČSSZ celkové výše 61 516 mil. Kč, tj. o 2 757 mil. Kč více než k 31. 12. 2022. Z toho připadlo:

- 40 752 mil. Kč (tj. 66,25 %) na dluh na pojistném,
- 17 523 mil. Kč (tj. 28,48 %) na dluh na penále,
- 140 mil. Kč (tj. 0,23 %) na dluh na pokutách,
- 3 102 mil. Kč (tj. 5,04 %) na pohledávky ve splátkovém režimu.

Většinu celkové částky (50,72 %) dluží již odhlášení plátcí, přičemž jejich podíl se za poslední roky snižuje. Neodhlášení plátcí dluží 44,24 %. Zbytek připadá na pohledávky ve splátkovém režimu.

Dne 1. 7. 2023 nabyl účinnosti zákon č. 181/2023 Sb., o mimořádném odpuštění penále z pojistného na sociální zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti a exekučních nákladů (tzv. Milostivé léto). Plátcům pojistného (zaměstnavatelům, OSVČ) se umožnilo uhradit dlužné pojistné, které bylo evidováno k 30. 9. 2022 a nebylo vymáháno prostřednictvím soudního exekutora, na základě oznámení o úhradě do 30. 11. 2023 nebo oznámení o úhradě ve splátkách. Pokud plátce pojistného tímto způsobem uhradil dlužné pojistné, bylo mu odpuštěno penále z tohoto dlužného pojistného a případné exekuční náklady, které byly stanoveny exekučním příkazem vydaným nejpozději 30. 9. 2022. Plátcí pojistného, kteří oznámili úhradu dlužného pojistného ve splátkách, budou dlužné pojistné splácet ve splátkách (podle výše dlužného pojistného 12 nebo 60 měsíčních splátek), přičemž první splátka byla splatná do 31. 12. 2023.

Plátcí pojistného podali 8 443 oznámení

Tabulka č. 26: Povolení splátek podle § 20a zákona č. 589/1992 Sb.

Rok	Povolení splátek				Celkový počet podaných odvolání	Počet odvolání, jimž bylo vyhověno	Počet odvolání, jimž bylo vyhověno (%)
	Celkový počet rozhodnutí	z toho					
		vyhověno	nevyhověno	zrušeno povolení			
2021	9 270	6 338	461	2 444	333	29	8,71
2022	8 589	5 769	456	2 349	358	30	8,38
2023	7 087	4 398	376	2 294	253	30	11,86

Tabulka č. 27: Rozhodování o promíjení penále podle § 104ch zákona č. 582/1991 Sb. a vyhlášky č. 161/1998 Sb.

Rok	Řízení o prominutí penále			
	Celkový počet žádostí	Celkově vyhověno	Celkově nevyhověno	Celkově vyhověno (%)
2021	4 350	3 287	1 063	76
2022	4 588	3 613	975	79
2023	3 046	2 411	635	79

o (jednorázové) úhradě a 10 590 oznámení o úhradě ve splátkách, tedy celkem 19 033 oznámení. V roce 2023 bylo v rámci Milostivého léta v podmínkách ČSSZ uhrazeno dlužné pojistné ve výši 275,04 mil. Kč a odpuštěno penále v celkové výši 1 999,41 mil. Kč.

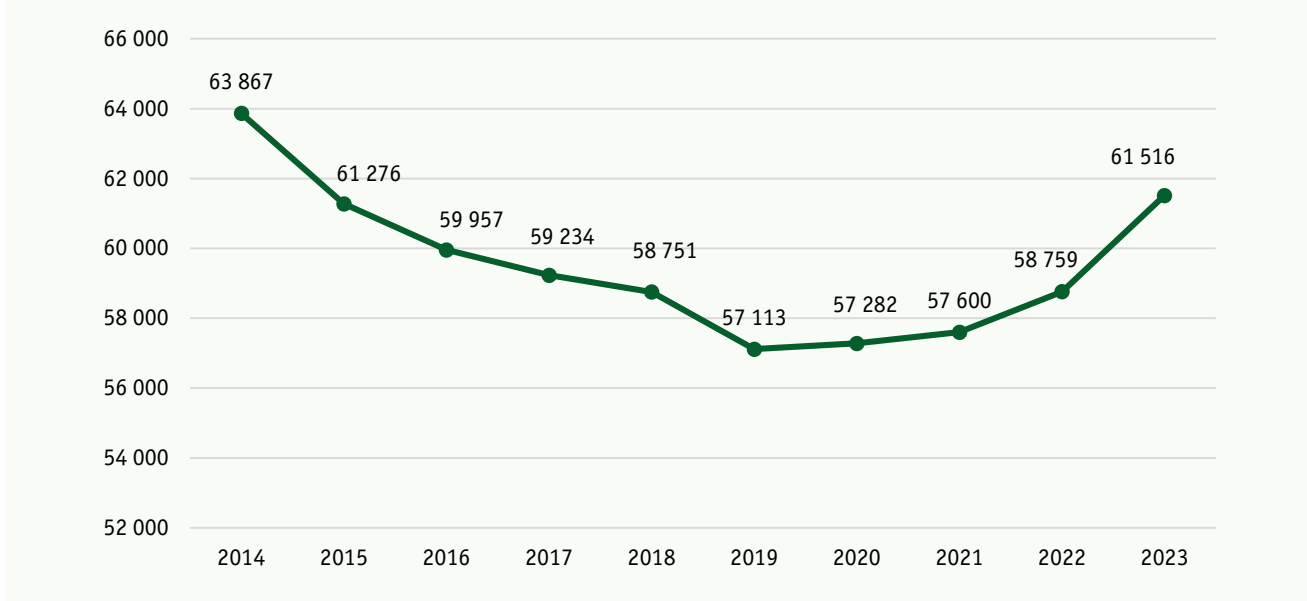
Do celkového úhrnu pohledávek ČSSZ nejsou započteny nedobytné pohledávky, které se nezapočítávají do celkového úhrnu kumulovaných pohledávek ČSSZ a vedou se odděleně. Jednotlivé OSSZ tyto pohledávky nadále sledují, neboť ani jejich odepsání pro nedobytnost neznamená, že nemohou být v budoucnu zcela nebo částečně uhrazeny. OSSZ pravidelně prověřují, zda nenastaly u dlužníka nové skutečnosti, pro které by bylo možné pohledávky znovu vymáhat.

K 31. 12. 2023 dosáhla celková výše kumulovaných nedobytných pohledávek ČSSZ 9 383 mil. Kč, z toho 9 081 mil. Kč (96,8 %) činily nedobytné pohledávky za zaměstnavateli a 303 mil. Kč (3,2 %) nedobytné pohledávky za OSVČ. V průběhu roku 2023 odepsaly OSSZ

v souladu s právní úpravou pohledávky v celkové výši 2 227 mil. Kč, z toho 1 908 mil. Kč (85,7 %) činil odpis nedobytných pohledávek za zaměstnavateli a 320 mil. Kč (14,3 %) odpis nedobytných pohledávek za OSVČ.

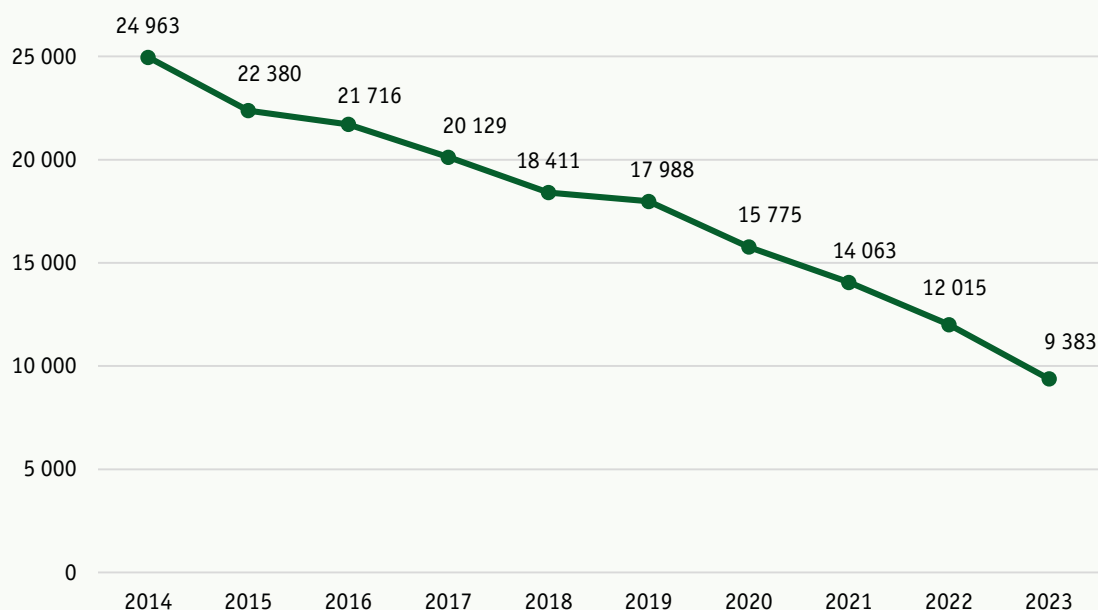
Nejčastějšími důvody odpisu pohledávek pro jejich nedobytnost je u fyzických osob úmrtí dlužníka, kdy dluh nepřešel na dědice. Dále jsou odepisovány pohledávky cizinců, kterým byl ukončen pobyt v ČR a jejich současný pobyt je mimo území států EU a států, se kterými má ČR uzavřenou bilaterální smlouvu. OSSZ odepisují také pohledávky fyzických osob, u kterých bylo dosavadní vymáhání bezvýsledné, v rámci šetření je zjištěna a prokázána jejich nemajetnost a další vymáhání pohledávek by tak nevedlo k jejich uspokojení. U zaměstnavatelů je důvodem odpisu pohledávek pro jejich nemajetnost vždy výmaz z veřejného registru, a to zpravidla po pravomocně skončeném konkurzním nebo insolvenčním řízení a skončené likvidaci. Důvodem pro provedení odpisu pohledávek pro jejich nemajetnost je také skutečnost,

Graf č. 18: Stav (úhrn) pohledávek ČSSZ za plátcí pojistného k 31. 12. (v mil. Kč)

Tabulka č. 28: Vývoj pohledávek (v tis. Kč)

Rok	Roční změna pohledávek	Roční index (%)
2021	318 200	100,56
2022	1 159 236	102,01
2023	2 757 452	104,69

Graf č. 19: Vývoj celkové výše nedobytných pohledávek k 31. 12. (v mil. Kč)**Tabulka č. 29: Struktura pohledávek k 31. 12. 2023 (v mil. Kč)**

Plátcí	Pohledávky					Procentní podíl ¹⁾	
	celkem	na pojistném	na penále	na pokutách	na ostatním		
Odhlášení plátcí	OSVČ – DP	10 712	7 203	3 459	50	–	
	Zaměstnavatelé	20 488	12 030	8 396	62	–	
	Celkem	31 200	19 233	11 855	112	–	50,72 %
Neodhlášení plátcí	OSVČ – DP	16 206	12 878	3 313	16	–	
	Zaměstnavatelé	11 009	8 641	2 355	13	–	
	Celkem	27 215	21 519	5 668	29	–	44,24 %
Splátkový režim	OSVČ – DP	939	–	–	–	939	
	Zaměstnavatelé	2 162	–	–	–	2 162	
	Celkem	3 102	–	–	–	3 102	5,04 %
Úhrn	OSVČ – DP	27 858	20 081	6 772	66	939	
	Zaměstnavatelé	33 659	20 671	10 751	75	2 162	
	Celkem	61 516	40 752	17 523	140	3 102	100,00 %
Procentní podíl ¹⁾		100 %	66,25 %	28,48 %	0,23 %	5,04 %	

¹⁾ Jednotlivé položky jsou matematicky zaokrouhleny na miliony Kč, proto jejich výsledné úhrny neodpovídají prostým úhrnům zobrazených (již zaokrouhlených) dat.

Zkratky použité v tabulce: OSVČ – osoby samostatně výdělečně činné; DP – důchodové pojištění.

že plátcem pojistného byla důvodně uplatněna námitka promlčení, kdy po uplynutí desetileté lhůty stanovené pro evidování nedobytných pohledávek jsou tyto pohledávky jako promlčené vyvedeny z účetnictví ČSSZ v souladu s účetními pravidly.

2.4.4.1 VYMÁHÁNÍ A PRÁVNÍ ZAJIŠTĚNÍ POHLEDÁVEK NA POJISTNÉM A PŘÍSLUŠENSTVÍ

Vymáhání a právní zajištění pohledávek je v ČSSZ realizováno v souladu s platnou právní úpravou, a to všemi dostupnými zákonnými způsoby správní exekuce včetně přihlašování a uplatňování pohledávek v insolvenčních řízeních podle insolvenčního zákona, v řízeních o pozůstalosti, v likvidačních a dražebních řízeních. K vymáhání pohledávek lze ve vybraných a odůvodněných případech využít i exekuci prováděnou prostřednictvím soudního exekutora. Vymáhány jsou rovněž pohledávky vzniklé z titulu přeplatku na dávkách důchodového a nemocenského pojištění a regresní náhrady. ČSSZ spolupracuje při vymáhání pohledávek také s jinými členskými státy EU (blíže kapitola 2.4.4.2). K zajištění pohledávek jsou zřizována podle ustanovení § 104i zákona č. 582/1991 Sb. zástavní práva. Všechny uvedené způsoby vymáhání a zajištění pohledávek pozitivně přispívají ke snižování pohledávek ČSSZ.

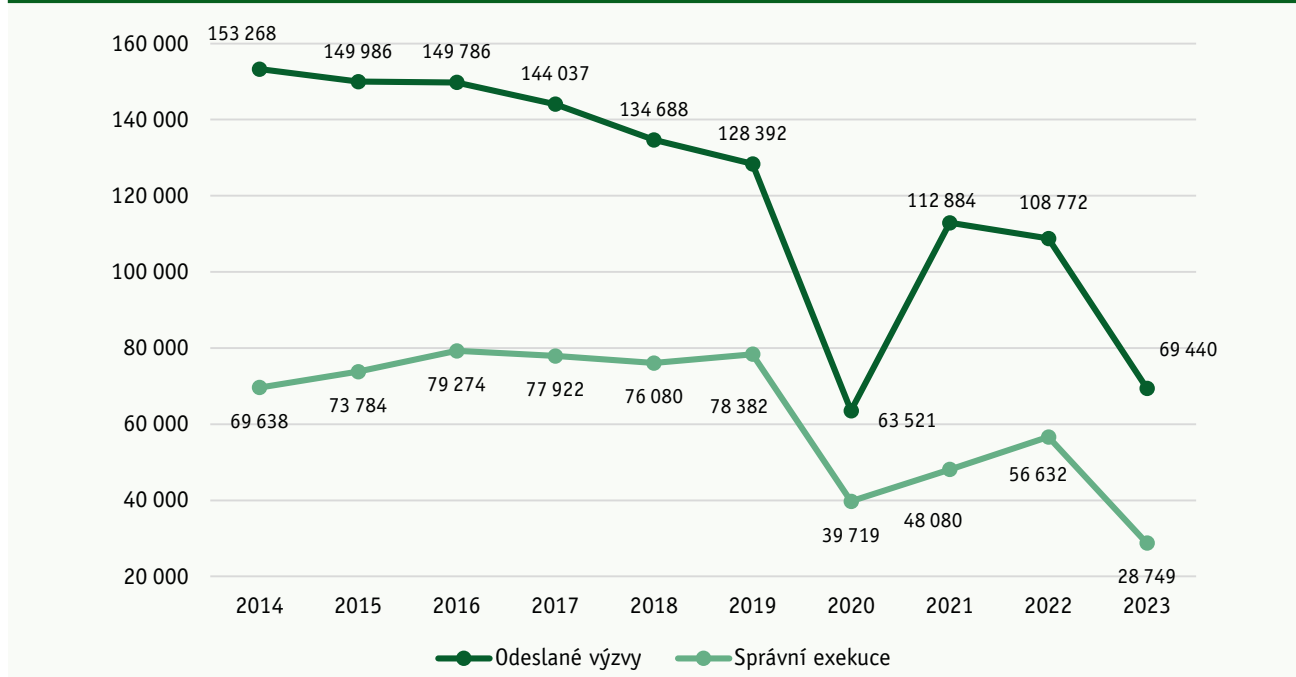
K vymáhání předaly OSSZ v roce 2023 celkem 76 043 exekučních titulů, tj. o 52 954 méně než v roce 2022, kdy

bylo předáno celkem 128 997 exekučních titulů. K vymáhání byly v roce 2023 předány pohledávky v úhrnné výši 5 401 mil. Kč, což představuje pokles o 2 864 mil. Kč, neboť v roce 2022 byly k vymáhání předány pohledávky v úhrnné výši 8 265 mil. Kč. Tyto poklesy souvisí s akcí tzv. Milostivého léta, kdy předmětem vymáhání ve sledovaném roce nebyly pohledávky, na které se vztahovalo Milostivé léto.

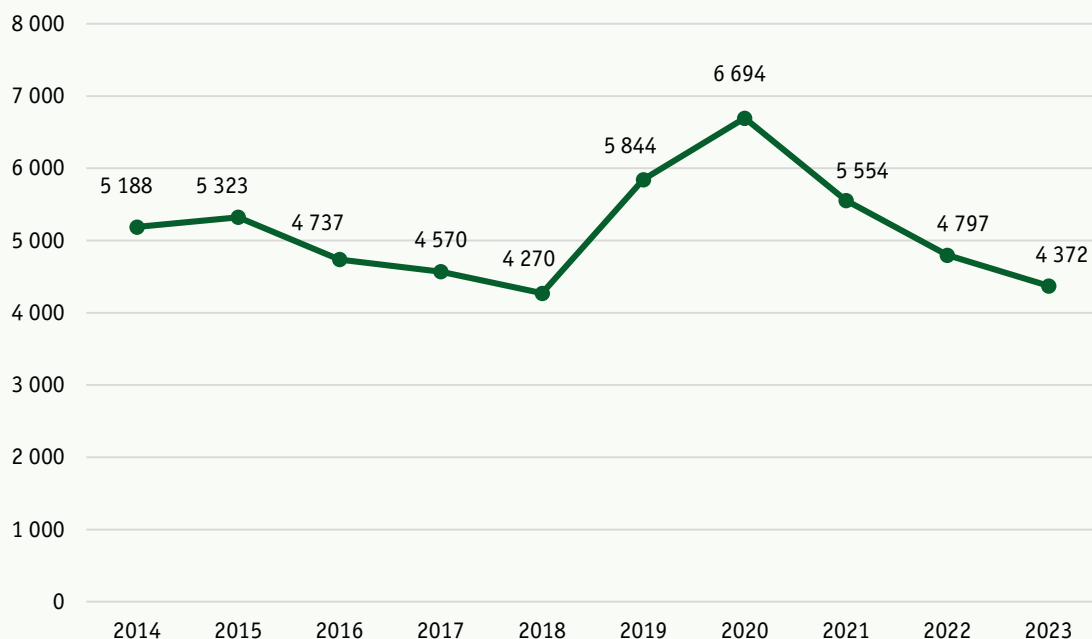
Ve vymáhání byly v roce 2023 uhrazeny pohledávky v úhrnné výši 3 378 mil. Kč, tj. o 1 262 mil. Kč méně než v roce 2022, kdy byly uhrazeny pohledávky v úhrnné výši 4 640 mil. Kč. Zároveň byly v roce 2023 uhrazeny exekuční náklady, které jsou předepisovány podle zákona č. 280/2009 Sb., daňového řádu, ve znění pozdějších předpisů exekučním příkazem, a to v celkové výši 13,9 mil. Kč, tj. o 18,1 mil. Kč méně než v roce 2022, kdy jejich výše činila 32 mil. Kč. Tyto poklesy souvisí rovněž s tzv. Milostivým létem.

Nezastupitelnou roli při vymáhání pohledávek má výzva k zaplacení pohledávky, kterou OSSZ zasílají dlužníkovi ještě před vydáním exekučního příkazu. Na základě odeslané výzvy poměrně velká část dlužníků svůj dluh uhradí, a není tak nutné dále nařizovat exekuci vydáním exekučního příkazu. Řada dlužníků po obdržení výzvy také vstoupí do jednání s příslušnou OSSZ a řeší svůj dluh formou splátek, případně podají žádost o prominutí penále. V roce 2023 bylo odesláno 69 440 výzev, tj. o 39 332 méně než v roce 2022, kdy jich bylo odesláno

Graf č. 20: Vývojový trend odeslaných výzev k zaplacení pohledávky a správních exekucí

Graf č. 21: Vývojový trend pohledávek přihlášených do insolvenčního řízení

Tabulka č. 30: Počet odeslaných výzev k zaplacení pohledávky a správních exekucí v roce 2023 podle krajů

Kraj	Počet					
	Odeslané výzvy			Správní exekuce		
	2021	2022	2023	2021	2022	2023
Hl. m. Praha	29 551	29 974	26 243	5 641	10 251	4 867
Jihočeský	5 671	5 309	3 954	3 025	3 497	1 961
Jihomoravský	7 709	9 108	3 977	5 935	6 018	2 828
Karlovarský	2 842	2 206	1 654	1 431	1 117	756
Královéhradecký	5 638	4 721	2 619	4 079	4 092	3 071
Liberecký	5 873	5 007	3 381	2 869	2 828	1 581
Moravskoslezský	9 123	8 588	3 785	4 716	4 361	2 053
Olomoucký	3 647	4 494	2 251	2 069	2 109	1 219
Pardubický	5 655	5 244	2 604	2 114	2 450	1 284
Plzeňský	4 338	4 146	2 635	2 182	2 182	1 248
Středočeský	13 748	11 840	5 700	6 773	7 063	3 704
Ústecký	10 663	9 498	5 960	3 917	3 957	2 240
Vysočina	4 650	4 476	2 858	1 290	1 511	479
Zlínský	3 776	4 161	1 819	2 039	2 196	1 458
Celkem	112 884	108 772	69 440	48 080	53 632	28 749

celkem 108 772. I tento pokles způsobilo tzv. Milostivé léto.

V uplynulém roce bylo ke správní exekuci přistoupeno v 28 749 případech, tj. o 24 883 vydaných exekučních příkazů méně než v roce 2022, kdy jich bylo vydáno celkem 53 632. Nejvyužívanější a neúčinnější formou správní exekuce jsou příkazy pohledávky z účtu u poskytovatele platebních služeb a exekuce srážkami ze mzdy. Velmi efektivním a účinným nástrojem při vymáhání pohledávek je také institut zajišťování pohledávek zřízením zástavního práva na majetku dlužníka podle ustanovení § 104i zákona č. 582/1991 Sb., o organizaci a provádění sociálního zabezpečení, ve znění pozdějších předpisů. Tento institut vede dlužníky také ke snaze hledat řešení úhrady svých pohledávek. Celkem bylo v roce 2023 zřízeno 2 787 zástavních práv, což je o 2 312 méně než v roce 2022, kdy jich bylo zřízeno celkem 5 099. Také tyto ukazatele ovlivnilo tzv. Milostivé léto.

Do insolvenčního řízení bylo v roce 2023 přihlášeno celkem 4 372 pohledávek v celkové výši 1 350 mil. Kč, přičemž nejvíce pohledávek bylo přihlášeno do oddlužení (3 887). Celkem 435 pohledávek bylo přihlášeno do konkurzu a 10 do reorganizace. U celkem 40 zahájených

insolvenčních řízení, do nichž ČSSZ přihlásila své pohledávky, nebylo k 31. 12. 2023 rozhodnuto o způsobu řešení úpadku.

2.4.4.2 VYMÁHÁNÍ POHLEDÁVEK S MEZINÁRODNÍM PRVKEM

V roce 2023 vymáhala ČSSZ pohledávky také podle nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 883/2004 ze dne 29. dubna 2004, o koordinaci systémů sociálního zabezpečení, a prováděcího nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 987/2009 ze dne 16. září 2009, kterým se stanoví prováděcí pravidla k nařízení č. 883/2004, o koordinaci systémů sociálního zabezpečení. Celkem bylo v roce 2023 přijato 284 žádostí o vymáhání pohledávek s mezinárodním prvkem (žádost o informace, žádost o vymáhání pohledávek a žádost o oznámení) v celkové výši 46 mil. Kč.

K vymáhání na OSSZ bylo v roce 2023 předáno celkem 88 žádostí pro pohledávky v celkové výši 12,8 mil. Kč. OSSZ se v roce 2023 podařilo pro jiné členské státy EU vymoci pohledávky v úhrnné výši 2,1 mil. Kč.

ČSSZ zaslala v roce 2023 do jiných členských států EU celkem 44 žádostí o spolupráci pro pohledávky

Tabulka č. 31: Pohledávky přihlášené do insolvenčního řízení v roce 2023 podle krajů

Kraj	Počet		
	2021	2022	2023
Hl. m. Praha	694	675	553
Jihočeský	286	224	229
Jihomoravský	644	479	446
Karlovarský	178	158	174
Královéhradecký	271	252	234
Liberecký	280	228	191
Moravskoslezský	857	726	684
Olomoucký	341	279	239
Pardubický	203	186	175
Plzeňský	232	241	182
Středočeský	545	483	438
Ústecký	572	486	473
Vysočina	203	156	153
Zlínský	248	224	201

v úhrnné výši 5,2 mil. Kč. Z toho přímo k vymáhání bylo předáno celkem 24 pohledávek ČSSZ v celkové výši 1,7 mil. Kč. Výše pohledávek, kterou se ČSSZ touto cestou podařilo vymoci v roce 2023, činila 0,1 mil. Kč.

ČSSZ postupuje při vymáhání pohledávek také v souladu s nařízením Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 2015/848 ze dne 20. května 2015, o insolvenčním řízení, a přihlašuje a uplatňuje své pohledávky v těchto řízeních vedených v jiných členských státech EU. V roce 2023 ČSSZ přihlásila a uplatnila své pohledávky v insolvenčních řízeních na Slovensku a ve Velké Británii. V roce 2023 byly odeslány do těchto řízení celkem 3 přihlášky za ČSSZ pro pohledávky ve výši 0,4 mil. Kč. Jedná se o náročnou problematiku, protože v insolvenčním řízení se zásadně aplikuje právo státu, který toto řízení zahájil. V roce 2023 nebyly uhrazeny žádné pohledávky přihlášené do insolvenčního řízení.

2.5 KONTROLNÍ ČINNOST V SOCIÁLNÍM ZABEZPEČENÍ

ČSSZ a jejím organizačním složkám je předpisy o sociálním zabezpečení svěřena řada kontrolních pravomocí. Za stěžejní lze považovat oprávnění kontrolovat plnění povinností zaměstnavatelů, které jim ukládají předpisy o sociálním zabezpečení. Kontrolní činnost má zejména významnou nápravnou funkci při odhalení nedostatků v postupu zaměstnavatelů v oblasti plnění jejich povinností v sociálním zabezpečení a také důležitou funkci preventivní. V návaznosti na provedené kontroly je zajišťováno odstranění zjištěných nedostatků a tím mj. dochází k zabezpečení vedení správných a úplných údajů v evidencích ČSSZ (zejména v registru zaměstnavatelů a registru pojištěnců), což je nezbytné z hlediska provádění sociálního zabezpečení, a také k zabezpečení odpovídajících dávkových nároků pojištěnců. Význam preventivní funkce spočívá zejména v tom, že zaměstnavatelé by se měli ze zjištěných nedostatků a pochybení poučit, následně již neopakovat nesprávné postupy a své zákonné povinnosti plnit správně.

Mezi kontrolní činnosti ČSSZ patří i kontrola dodržování režimu dočasně práceneschopného pojištěnce. Stanovení tohoto režimu a kontrola jeho dodržování zajišťují účelné čerpání státních prostředků na výplatu nemocenského. Režim dočasně práceneschopného pojištěnce stanoví ošetřující lékař při rozhodnutí o vzniku dočasné pracovní neschopnosti. Pojištěnci, který porušil režim dočasně práceneschopného pojištěnce nebo neposkytl součinnost při jeho kontrole, může být nemocenské dočasně kráceno nebo odňato. Porušením režimu

dočasně práceneschopného pojištěnce se rozumí takové jednání, které nepříznivě působí na léčení a zdraví dočasně práceneschopného pojištěnce a ztěžuje nebo oddaluje obnovení jeho pracovní schopnosti. Nesplněním povinnosti poskytnout součinnost k provedení kontroly je např. neoznačení místa pobytu či zvonku jmenovkou. V neposlední řadě lékaři LPS provádějí kontrolu postupů ošetřujících lékařů při posuzování zdravotního stavu a dočasné pracovní neschopnosti.

2.5.1 KONTROLA PLNĚNÍ POVINNOSTÍ ZAMĚSTNAVATELŮ V SOCIÁLNÍM ZABEZPEČENÍ

Provádění kontrol plnění povinností zaměstnavatelů v nemocenském a důchodovém pojištění a plnění jejich povinností jako plátců pojistného je součástí činnosti orgánů sociálního zabezpečení v rámci věcné působnosti vymezené právními předpisy upravujícími oblast sociálního zabezpečení.

Kontrolou je ověřováno, zda zaměstnavatelé v kontrolovaném období postupovali při aplikaci příslušných právních norem v souladu s nimi a zda plnili povinnosti, které z nich pro ně vyplývaly. Při kontrole je ověřováno zejména stanovení správné výše vyměřovacích základů zaměstnanců a zaměstnavatele a z nich odvozené výše pojistného, plnění povinností v oblasti nemocenského pojištění, jako je ohlašovací a oznamovací povinnost vůči příslušné správě sociálního zabezpečení, správné posouzení účasti zaměstnanců na pojištění a správnost zaměstnavateli vykazovaných údajů pro účely stanovení výše dávek nemocenského pojištění. Dále jsou kontroly zaměřeny na plnění povinností v oblasti důchodového pojištění včetně vedení a úplnosti podkladové evidence, vedení a správnosti údajů uváděných v evidenčních listech důchodového pojištění, dokladování žádostí o důchod a plnění ohlašovací povinnosti při zaměstnávání poživatelů důchodu.

Kontrolní činnost je integrální a velmi významnou součástí činnosti ČSSZ, neboť na základě výsledků zajišťuje nápravu v případě odhalení nesprávného postupu zaměstnavatelů při plnění povinností uložených předpisy o sociálním zabezpečení a plní i významnou preventivní funkci. V rámci kontrolní činnosti je ověřováno, zda údaje, které ČSSZ vede ve svých evidencích (registr pojištěnců, registr zaměstnavatelů), odpovídají skutečnosti, jejím prostřednictvím je zajišťováno (resp. ověřováno a napravováno) vyplácení dávek nemocenského pojištění v odpovídající výši, což má následně dopad na uvádění správných údajů v evidenčních listech důchodového

pojištění a do budoucna rovněž na správný výpočet dávek důchodového pojištění. Na základě kontrolní činnosti jsou odhalovány a napravovány zjištěné nedostatky v postupu zaměstnavatelů při odvodu pojistného.

Převážná většina zaměstnavatelů vnímá provádění kontrol jako významné a přínosné právě s ohledem na to, že pokud jsou v rámci kontroly odhaleny nedostatky, v budoucnu se jich vyvarují. Kontrolou zjištěné nedostatky v postupu zaměstnavatelů přitom často vyplývají z nesprávného pochopení právních předpisů v oblasti sociálního zabezpečení, přičemž zpravidla již v průběhu kontroly je ze strany kontrolujících zaměstnavatelů vysvětlen odpovídající postup za účelem správné aplikace právních norem. Existuje ovšem i nevýznamný počet zaměstnavatelů, kteří se provedení kontroly vyhýbají, nelze je kontaktovat, považují kontroly za obtěžující a při kontrole neposkytují příslušné správě sociálního

zabezpečení potřebnou součinnost, k níž jsou povinni. Tím se ovšem dopouštějí protiprávního jednání v podobě přestupku. Provádění kontrol je v případě takových zaměstnavatelů komplikované a pro účely řádného provedení kontroly je pak využíváno i donucovacích prostředků v souladu s příslušnými právními předpisy, jako je uložení sankce za spáchaný přestupek či předvedení zaměstnavatele ke kontrole orgány Policie ČR.

Rok 2023 byl rokem, kdy OSSZ zařazovaly do plánu kontrol zejména zaměstnavatele, kteří využili podpory v roce 2020 s ohledem na dopady pandemie covidu-19 v podobě možnosti snížit při splnění zákonných podmínek vyměřovací základ zaměstnavatele (prominutí pojistného) za období měsíců června, července a srpna 2020, a dále cíleně zaměstnavatele, u nichž na základě shromáždění potřebných informací o zaměstnavateli, jeho přístupu k průběžnému plnění povinností

Tabulka č. 32: Kontroly plnění povinností zaměstnavatelů v oblasti sociálního zabezpečení

Stav za období a kraj	Počet provedených kontrol	Vystavené platební výměry na základě provedených kontrol			
		Počet vystavených platebních výměrů	Platebním výměrem předepsaná výše (v tis. Kč) ¹⁾		
			dlužného pojistného	penále	celkem (pojistné + penále)
Celkem 2021	50 359	3 607	99 485	20 616	120 101
Celkem 2022	63 547	5 859	155 599	47 683	203 282
Celkem 2023	50 518	4 412	114 458	44 437	158 895
HL. m. Praha	2 318	275	13 617	5 195	18 812
Jihočeský	3 863	436	7 109	2 605	9 714
Jihomoravský	5 468	534	20 093	8 047	28 140
Karlovarský	1 726	148	1 752	396	2 148
Královéhradecký	2 981	348	7 284	2 846	10 130
Liberecký	2 632	126	3 034	1 021	4 055
Moravskoslezský	5 834	602	14 542	6 257	20 799
Olomoucký	4 206	274	6 377	2 474	8 851
Pardubický	3 193	278	4 680	1 672	6 352
Plzeňský	2 781	285	9 172	3 257	12 429
Středočeský	5 497	383	7 376	2 414	9 790
Ústecký	4 297	212	4 562	1 810	6 372
Vysočina	2 205	184	7 667	3 788	11 455
Zlínský	3 517	327	7 193	2 655	9 848

¹⁾ Nepřesnost součtu může být způsobena zaokrouhlením hodnot.

zaměstnavatele v sociálním zabezpečení, skutečností signalizujících možné neplnění povinností zaměstnavatele v sociálním zabezpečení sdělených jinými orgány veřejné správy a dalších kritérií vyhodnotily provedení kontroly jako efektivní s předpokladem naplnění jejich funkcí.

V roce 2023 provedly OSSZ celkem 50 518 kontrol. V případě 20 100 kontrol z uvedeného počtu kontrol provedených v roce 2023 bylo zaznamenáno ze strany OSSZ alespoň jedno kontrolní zjištění spočívající v nesplnění či porušení zákonné povinnosti zaměstnavatele v oblasti sociálního zabezpečení. Tradičně bylo nejvíce pochybení zjištěno při plnění povinností zaměstnavatelem v oblasti důchodového pojištění. Na základě výsledků provedených kontrol bylo v roce 2023 v důsledku zjištěných nedostatků při odvodu pojistného vydáno 4 412 platebních výměrů, kterými bylo zaměstnavatelům předepsáno k úhradě dlužné pojistné a z něj plynoucí penále. V uvedeném počtu vydaných platebních výměrů se odráží zejména zjištění související s chybným postupem zaměstnavatelů v souvislosti s aplikací právní úpravy – zákona č. 300/2020 Sb., o prominutí pojistného na sociální zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti placeného některými zaměstnavateli jako poplatníky v souvislosti s mimořádnými opatřeními při epidemii v roce 2020, a o změně zákona č. 187/2006 Sb., o nemocenském pojištění – na jejímž základě mohli zaměstnavatelé za období měsíců června, července a srpna 2020 při splnění zákonných podmínek uplatnit nárok na prominutí pojistného, snížit vyměrovací základ zaměstnavatele pro účely odvodu pojistného. Na základě provedených kontrol v roce 2023 byla OSSZ zjištěna pochybení zaměstnavatelů související s odvodem pojistného právě nejčastěji z důvodu nesplnění podmínek nároku na prominutí pojistného anebo nesprávný postup zaměstnavatele při stanovení jeho sníženého vyměrovacího základu. Částky dlužného pojistného a penále předepsané zaměstnavatelům platebními výměry k úhradě představovaly téměř 159 mil. Kč.

2.5.2 KONTROLA OSVČ

Kontrola OSVČ se v roce 2023 zaměřovala především na plnění oznamovacích povinností, jejich obsah a způsob podání, a to především z důvodu zajištění správné evidence dob výkonu samostatné výdělečné činnosti a dob účasti na důchodovém pojištění OSVČ. Cílem kontroly je pak ověření, zda OSVČ splnily svou povinnost oznámit ve stanovených lhůtách příslušné správě sociálního zabezpečení datum zahájení samostatné výdělečné činnosti

nebo naopak její ukončení s navazující povinností podat přehled o příjmech a výdajích OSVČ za daný kalendářní rok. Při kontrole je následně ověřováno správné stanovení vyměrovacího základu rozhodného pro stanovení správné výše pojistného a pro vznik účasti na důchodovém pojištění. Správné stanovení vyměrovacího základu je také rozhodné pro správné stanovení měsíčního vyměrovacího základu, do jehož maximální výše si může OSVČ hradit nemocenské pojištění, pokud se k účasti přihlásila, což se následně promítá do správného stanovení vyměrovacího základu v rozhodném období, z něhož je vypočítávána dávka nemocenského pojištění.

Kontroly OSVČ probíhají výhradně jen na příslušné OSSZ, a to na základě zaslání výzvy k dostavení se ke kontrole. V roce 2023 OSSZ zaslaly 2 339 výzev, avšak ve stanovený termín se dostavilo jen 1 558 OSVČ. Pokud se OSVČ bez omluvy nedostaví ke kontrole ani po opakované výzvě, je ze strany OSSZ využíván institut předvedení na základě vydaného usnesení. Z celkového počtu provedených kontrol bylo v 1 329 případech zaznamenáno kontrolní zjištění spočívající zejména v nesprávně stanoveném vyměrovacím základu pro odvod pojistného (v návaznosti na nesplnění oznamovací povinnosti o výkonu samostatné výdělečné činnosti, nesplnění povinnosti podat přehled o příjmech a výdajích OSVČ za kalendářní rok nebo rozdílné uvedení výše daňového základu pro stanovení vyměrovacího základu pro pojistné na důchodové pojištění oproti výši dílčího základu daně z příjmů ze samostatné výdělečné činnosti tvrzené v daňovém přiznání k dani z příjmů fyzických osob). Ve všech zjištěných případech byly nedostatky odstraněny dodatečným splněním ze strany OSVČ. OSSZ tak ani v jednom případě nemusely přistoupit k uložení nápravných opatření.

2.5.3 KONTROLA DODRŽOVÁNÍ REŽIMU DOČASNĚ PRÁČENESCHOPNÝCH POJIŠTĚNCŮ

Ve sledovaném roce 2023 provedli pracovníci vykonávající kontrolu dodržování režimu dočasně práceneschopných pojištěnců přes 97 tisíc kontrol (97 378), z tohoto počtu vzniklo u více než 19 tisíc pojištěnců podezření na porušení tohoto režimu, tzv. počet záchyťů (19 306). Podíl záchyťů na celkovém počtu provedených kontrol činil ve sledovaném roce necelých 20 % (19,83 %). Porušení režimu bylo potvrzeno u více než 20 % z celkového počtu záchyťů (20,84 %). Na základě ověřených porušení režimu dočasně práceneschopného pojištěnce bylo vydáno 3 260 správních rozhodnutí o krácení nebo odnětí nemocenského.

2.5.4 KONTROLA POSUZOVÁNÍ ZDRAVOTNÍHO STAVU PRO ÚČELY NEMOCENSKÉHO POJIŠTĚNÍ

V souladu se zákonem o nemocenském pojištění lékaři LPS provádějí kontrolu správnosti posuzování zdravotního stavu a dočasné pracovní neschopnosti, potřeby ošetřování a potřeby dlouhodobé péče a správnosti vedení a úplnosti zdravotnické dokumentace při tomto posuzování. LPS rovněž provádí kontrolu plnění povinností ošetřujících lékařů při posuzování zdravotního stavu a dočasné pracovní neschopnosti, otcovské, potřeby ošetřování a potřeby dlouhodobé péče. Kontrola posuzování dočasné pracovní neschopnosti se provádí v ordinaci ošetřujícího lékaře nebo na pracovišti LPS, zpravidla za osobní účasti posuzované osoby. Kontrolu posuzování dočasné pracovní neschopnosti může orgán nemocenského pojištění provést též formou vyžádání a posouzení písemné informace od ošetřujícího lékaře o průběhu

léčby, plánu dalšího léčebného postupu a předpokládaném termínu obnovení pracovní schopnosti, a to bez osobní účasti posuzovaného pojištěnce.

Frekvence řádných (plánovaných) kontrol posuzování dočasné pracovní neschopnosti souvisí s řadou faktorů (průměrným stavem práceneschopných v evidenci lékaře, průměrnou délkou trvání dočasné pracovní neschopnosti, často se opakujícími dočasnými pracovními neschopnostmi atp.). Frekvence není určena staticky, ale mění se zejména v závislosti na vývoji ukazatelů dočasné pracovní neschopnosti. Mimořádné kontroly se provádějí v individuálních případech, např. na základě žádosti organizačních útvarů nemocenského pojištění, na podnět zaměstnavatele apod. V roce 2023 bylo lékaři LPS provedeno celkem 31 286 kontrol posuzování dočasné pracovní neschopnosti. Počet provedených kontrol ovlivnila nepříznivá personální situace na odděleních LPS.

Tabulka č. 33: Kontroly dodržování režimu dočasně práceneschopných pojištěnců

Stav za období a kraj	Počet provedených kontrol	Záchyty		Ověřená porušení		Postihy	
		Počet	Podíl na počtu provedených kontrol v %	Počet	Podíl na počtu provedených kontrol v %	Počet	Podíl na počtu provedených kontrol v %
Celkem 2021	48 955	11 208	22,89	2 702	5,52	1 806	3,69
Celkem 2022	92 798	20 108	21,67	4 275	4,61	3 306	3,56
Celkem 2023	97 378	19 306	19,83	4 023	4,13	3 260	3,35
HL. m. Praha	8 431	939	11,14	211	2,50	137	1,62
Jihočeský	2 646	652	24,64	122	4,61	101	3,82
Jihomoravský	12 083	2 645	21,89	333	2,76	268	2,22
Karlovarský	4 287	760	17,73	238	5,55	190	4,43
Královéhradecký	8 605	1 619	18,81	340	3,95	276	3,21
Liberecký	4 502	923	20,50	227	5,04	193	4,29
Moravskoslezský	13 936	2 831	20,31	449	3,22	313	2,25
Olomoucký	10 246	2 305	22,50	564	5,50	551	5,38
Pardubický	5 147	946	18,38	212	4,12	173	3,36
Plzeňský	5 647	1 163	20,60	242	4,29	189	3,35
Středočeský	8 312	1 398	16,82	288	3,46	214	2,57
Ústecký	8 488	2 014	23,73	552	6,50	449	5,29
Vysočina	2 112	426	20,17	61	2,89	56	2,65
Zlínský	2 936	685	23,33	184	6,27	150	5,11

Tabulka č. 34: Počet provedených kontrol posuzování dočasné pracovní neschopnosti

Kraj	2021	2022	2023
HL. m. Praha	2 520	1 653	1 254
Jihočeský	1 747	1 450	1 973
Jihomoravský	6 883	5 728	5 157
Karlovarský	192	45	48
Královéhradecký	5 015	4 457	3 579
Liberecký	1 744	2 060	2 286
Moravskoslezský	4 900	4 716	3 929
Olomoucký	1 595	1 396	1 671
Pardubický	1 218	939	949
Plzeňský	2 857	3 104	2 884
Středočeský	2 382	1 418	1 205
Ústecký	1 656	1 040	1 356
Vysočina	1 705	1 536	1 415
Zlínský	3 491	3 286	3 580
Celkem ČR	37 905	32 828	31 286

2.6 LÉKAŘSKÁ POSUDKOVÁ ČINNOST

Lékařská posudková služba zajišťuje vyřizování posudkových agend v pojistných a nepojistných systémech v souladu se zákonem č. 582/1991 Sb., o organizaci a provádění sociálního zabezpečení. Lékaři LPS posuzují na OSSZ invaliditu a změnu stupně invalidity, dlouhodobě nepříznivý zdravotní stav dítěte a jeho neschopnost vykonávat z důvodu tohoto zdravotního stavu výdělečnou činnost, schopnost pohyblivosti a orientace pro účely řízení o přiznání průkazu osoby se zdravotním postižením, zda jde o osobu zdravotně znevýhodněnou a zda jde pro účely příspěvku na zvláštní pomůcku o osobu s postižením charakteru dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu (tj. těžká vada nosného nebo pohybového ústrojí, těžké zrakové postižení, těžké sluchové postižení, zdravotní postižení interní povahy způsobující těžké omezení pohyblivosti, těžká nebo hluboká mentální retardace a stavy na rozhraní těžké mentální retardace a autistické poruchy s těžkým funkčním postižením) a zdravotní stav nevylučuje poskytnutí příspěvku na zvláštní pomůcku, a dále potom stupeň závislosti fyzické osoby pro účely příspěvku na

pěči. Lékaři posudkové služby také posuzují zdravotní stav a pracovní schopnost fyzických osob pro účely zákona o nemocenském pojištění.

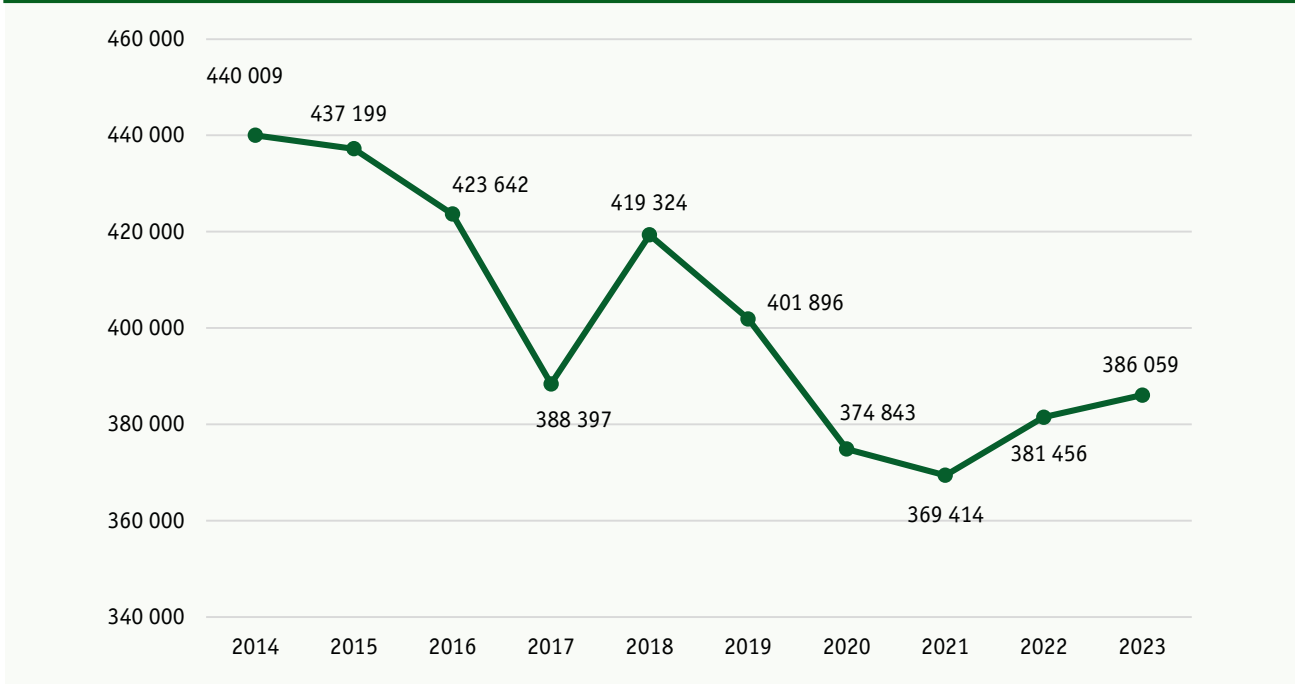
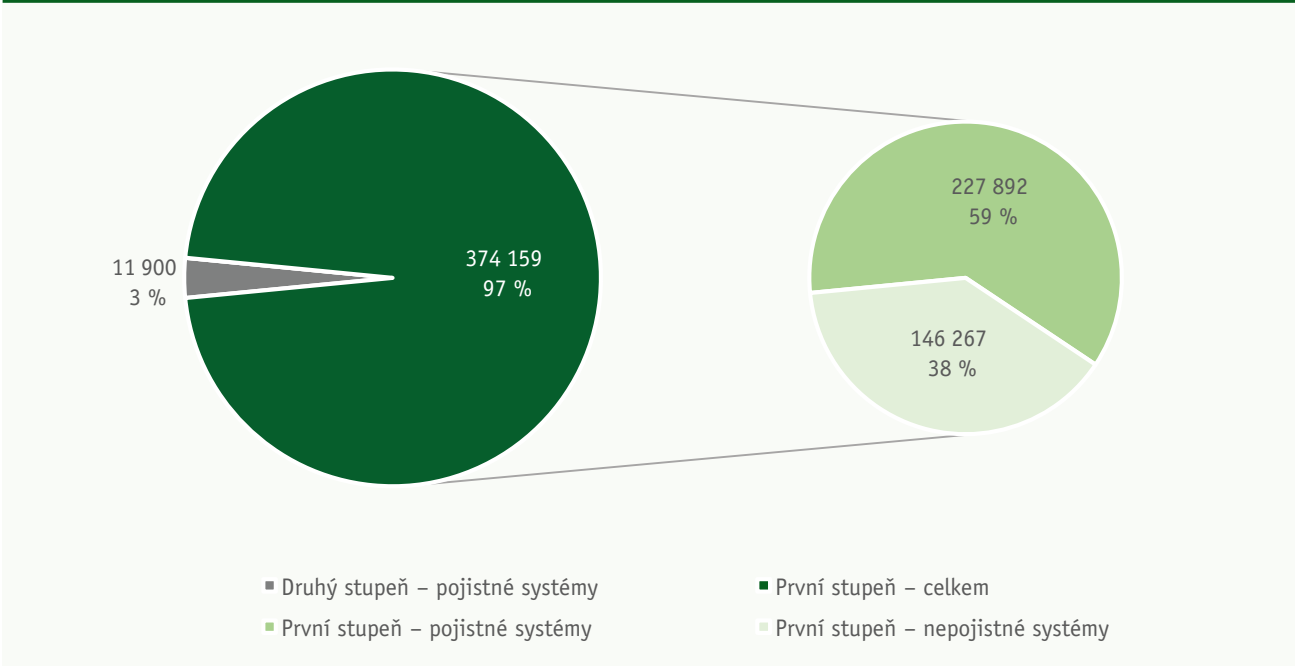
Posouzení zdravotního stavu pro jednotlivé systémy je rozdílné, posudková kritéria jsou stanovena právními předpisy. Zdravotní postižení, které splňuje zdravotní podmínku pro přiznání jedné dávky, nemusí odpovídat přiznání dávky jiné. Výsledkem posouzení zdravotního stavu je posudek, který vychází zejména z odborných nálezů ošetřujících nebo klinických lékařů a je podkladem pro rozhodnutí buď ČSSZ, nebo krajské pobočky Úřadu práce ČR.

V oblasti metodiky související s činností LPS bylo v roce 2023 doplněno a aktualizováno pět metodických pokynů. Novinkou v dané oblasti byl metodický pokyn „Posuzování zdravotního stavu cizinců s dočasnou ochranou“, který byl vydán v souvislosti s nově přijatou právní úpravou týkající se poskytování humanitární dávky cizincům s dočasnou ochranou. LPS na žádost cizince s dočasnou ochranou od 1. 7. 2023 posoudí, zda je tento cizinec osobou se zdravotním postižením. Další aktualizované metodické pokyny

reagovaly na legislativní změny vyvolané přijetím zákona č. 423/2022 Sb., kterým se změnil zákon o organizaci a provádění sociálního zabezpečení a některé další zákony platné od 1. 1. 2023. Novela zavedla pozici odborného nelékařského zdravotnického pracovníka a definovala podmínky jeho uplatnění v rámci plnění úkolů OSSZ, stejně jako jeho kvalifikaci a povinné další

vzdělávání. Metodické pokyny nově upravují součinnost orgánů sociálního zabezpečení a poskytovatelů zdravotních služeb a zavádějí možnost určit, ve kterých případech je při posuzování potřebná přítomnost posuzované fyzické osoby.

V roce 2023 byl taktéž vydán metodický pokyn týkající se náležitostí posuzování zdravotního stavu lékařů

Graf č. 22: Celkový počet vypracovaných posudků

Graf č. 23: Podíl vypracovaných posudků v závislosti na druhu systému a stupni řízení

ČSSZ a OSSZ a odbornými nelékařskými zdravotnickými pracovníky. Tento pokyn byl následně aktualizován v souvislosti s přijetím efektivnějších postupů pro zkrácení lhůty vydání posudku.

V roce 2023 bylo posudkovými lékaři LPS pro pojistné a nepojistné systémy vypracováno celkem 386 059 posudků, což bylo přibližně o 1,2 % více než v předchozím roce. V roce 2023 byl jako v předešlých letech kladen důraz na dodržování správních lhůt, ale i na kvalitu posudku, která byla pravidelným předmětem recenzní a kontrolní činnosti.

2.6.1 ŘÍZENÍ V PRVNÍM STUPNI

Řízení v prvním stupni pro účely poskytování dávek a služeb sociálního zabezpečení podmíněných dlouhodobě nepříznivým zdravotním stavem vykonává LPS na jednotlivých OSSZ. V roce 2023 vypracovala LPS OSSZ celkem 374 159 posudků, což představuje meziroční nárůst o 1 %. Pro dávky poskytované ČSSZ (pojistné systémy) bylo vypracováno 146 267 posudků (meziroční pokles o 0,1 %), pro dávky poskytované Úřadem práce ČR (nepojistné systémy) bylo vypracováno 227 892 posudků (meziroční nárůst o 1,6 %). Posudky pro pojistné

Tabulka č. 35: Počet přijatých žádostí o posudek a vypracovaných posudků

Stav za období	Počet přijatých žádostí				Počet vypracovaných posudků			
	1. stupeň ¹⁾		2. stupeň	Celkem	1. stupeň ¹⁾		2. stupeň	Celkem
	Pojistné systémy	Nepoj. systémy	Pojistné systémy		Pojistné systémy	Nepoj. systémy	Pojistné systémy	
2021	160 572	213 586	10 742	384 900	154 653	204 071	10 690	369 414
2022	150 119	231 959	11 502	393 580	146 400	224 385	10 671	381 456
2023	150 324	229 866	11 633	391 823	146 267	227 892	11 900	386 059
Leden	15 363	21 027	963	37 353	14 010	22 509	945	37 464
Únor	12 528	19 808	954	33 290	12 459	20 024	979	33 462
Březen	13 540	22 713	1 209	37 462	13 800	21 415	964	36 179
I. čtvrtletí	41 431	63 548	3 126	108 105	40 269	63 948	2 888	107 105
Duben	11 759	17 983	874	30 616	11 719	19 257	1 048	32 024
Květen	13 592	20 497	1 116	35 205	13 304	21 365	1 164	35 833
Červen	12 427	19 823	933	33 183	12 717	21 137	1 146	35 000
II. čtvrtletí	37 778	58 303	2 923	99 004	37 740	61 759	3 358	102 857
I. a II. čtvrtletí	79 209	121 851	6 049	207 109	78 009	125 707	6 246	209 962
Červenec	10 590	15 883	783	27 256	10 479	16 036	850	27 365
Srpen	12 665	18 761	911	32 337	11 417	18 313	1 102	30 832
Září	12 064	17 841	790	30 695	11 200	16 282	1 054	28 536
III. čtvrtletí	35 319	52 485	2 484	90 288	33 096	50 631	3 006	86 733
I. až III. čtvrtletí	114 528	174 336	8 533	297 397	111 105	176 338	9 252	296 695
Říjen	13 566	21 401	1 142	36 109	14 063	20 950	942	35 955
Listopad	13 116	19 784	1 121	34 021	12 496	17 683	985	31 164
Prosinec	9 114	14 345	837	24 296	8 603	12 921	721	22 245
IV. čtvrtletí	35 796	55 530	3 100	94 426	35 162	51 554	2 648	89 364

systemy představovaly 39 % všech vypracovaných posudků, zatímco posudky pro účely nepojistných systémů představovaly 61 % objemu vypracovaných posudků (z počtu posudků první instance).

2.6.1.1 POSUDKY PRO POJISTNÉ SYSTÉMY A PRO ÚČELY OSOB ZDRAVOTNĚ ZNEVÝHODNĚNÝCH

Největší podíl provedených posouzení připadá na posouzení invalidity. Posuzování invalidity probíhá v rámci řízení o invalidní důchod (tzv. zjišťovací lékařská prohlídka) či řízení o jeho změně. Při tomto posouzení je stanoven stupeň invalidity na základě zhodnocení dostupné zdravotnické dokumentace a vydán posudek o invaliditě. V rámci této agendy rovněž probíhají u klientů s již přiznaným invalidním důchodem kontrolní posouzení zdravotního stavu pro účely invalidity, tzv. kontrolní lékařské prohlídky. Podle výsledku kontrolní lékařské prohlídky může dojít ke zvýšení nebo snížení stupně invalidity či ke konstatování, že pokles pracovní schopnosti již invaliditě neodpovídá. Počet vypracovaných posudků pro účely invalidity v roce 2023 činil 100 787, což je oproti roku 2022 nárůst o 4,5 %. Zjišťovacích lékařských prohlídek pro účely invalidity bylo provedeno 54 740, přičemž invalidita třetího stupně byla zjištěna v 11 160 případech, tj. ve 20 %, invalidita druhého stupně byla uznána v 5 712 případech, tj. v 10 %, invalidita prvního stupně v 17 817 případech, tj. v 33 %. Invalidita nebyla uznána v 20 051 případech, tj. v 37 %. Kontrolních lékařských prohlídek bylo v roce 2023 provedeno 30 528. Na základě žádosti o změnu výše invalidního důchodu bylo vypracováno 15 519 posudků.

V rámci posuzování zdravotního stavu a pracovní schopnosti pro účely řízení o výplatě nemocenského po

uplynutí podpůrní doby bylo vypracováno 38 985 posudků, což je oproti roku 2022 pokles o 8,5 %. Prodloužení výplaty nemocenského po uplynutí podpůrní doby bylo uznáno v 32 283 případech, tj. v 83 %, v 6 702 případech, tj. v 17 %, prodloužení uznáno nebylo.

V souvislosti s posuzováním biologické důvodnosti dalšího trvání dočasné pracovní neschopnosti bylo vypracováno 2 070 posudků, což je oproti roku 2022 pokles o 24 %. Rozhodnutím ukončil lékař LPS jako orgán nemocenského pojištění OSSZ 1 597 dočasných pracovních neschopností, tj. 77 %. Zbýlých 473 dočasných pracovních neschopností, tj. 23 %, ukončeno nebylo.

V rámci posuzování zdravotního stavu a pracovní schopnosti pro účely osob zdravotně znevýhodněných bylo vypracováno 4 251 posudků, což je oproti roku 2022 pokles o 4 %. Status osoby zdravotně znevýhodněné byl uznán ve 3 854 případech, tj. v 91 %, nebyl uznán v 397 případech, tj. v 9 %.

Posouzení tzv. bezmocnosti, ke kterému je přistoupeno v některých případech pro účely důchodového řízení, bylo v roce 2023 provedeno ve 21 případech. Z toho částečná bezmocnost byla uznána ve 3 případech, převážná v 6 případech, úplná také v 6 případech, uznána nebyla v 6 případech.

Posouzení dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu dítěte je realizováno v souvislosti s podáním žádosti o důchod, ve vztahu k posouzení otázky vzniku nároku na sirotčí důchod nebo dalšího nároku na sirotčí, vdovský a vdovecký důchod, kdy je potřeba zjistit, zda je možné považovat dítě z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu, který mu brání vykonávat soustavnou výdělečnou činnost, za nezaopatřené. V roce 2023 bylo k posouzení dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu dítěte přistoupeno v 69 případech, z toho v 55 případech byl dlouhodobě

Tabulka č. 36: Počet posudků pro pojistné systémy v řízení v prvním stupni podle předmětu řízení

Předmět řízení	2021	2022	2023
Invalidita	101 286	96 452	100 787
Prodloužení výplaty nemocenského	46 027	42 627	38 985
Ukončení dočasné pracovní neschopnosti	2 968	2 738	2 070
Osoba zdravotně znevýhodněná	4 243	4 418	4 251
Ostatní ¹⁾	129	165	174
Celkem	154 653	146 400	146 267

¹⁾ Předmětem řízení je např. tzv. bezmocnost, dlouhodobě nepříznivý zdravotní stav dítěte či děti – mimořádná péče.

nepříznivý zdravotní stav uznán, ve 14 případech uznán nebyl.

2.6.1.2 POSUDKY PRO NEPOJISTNÉ SYSTÉMY

Posudky vypracované pro potřeby dávek nebo služeb z nepojistného systému tvořily 59 % všech vypracovaných posudků (z celkového počtu posudků první i druhé instance). Největší podíl tvořilo posouzení stupně závislosti pro účely přiznání příspěvku na péči. V rámci posuzování stupně závislosti pro přiznání příspěvku na péči bylo vypracováno 141 621 posudků, což oproti roku 2022 představuje pokles o 0,1 %. Závislost na péči byla uznána ve 127 302 případech, tj. v 90 %, z toho byl uznán stupeň závislosti I v 32 951 případech (26 %), stupeň závislosti II v 36 217 případech (28 %), stupeň závislosti III v 34 226 případech (27 %) a stupeň závislosti IV v 23 908 případech (19 %). Závislost nebyla uznána ve 14 319 případech (10 %).

Posouzení zdravotního stavu pro účely poskytování průkazů osobám se zdravotním postižením bylo provedeno v 75 359 případech, což je oproti roku 2022 nárůst o 5,9 %. Zdravotní stav odpovídající přiznání průkazu TP byl zjištěn ve 24 585 případech, tj. v 33 %, průkazu ZTP v 37 434 případech, tj. v 50 %, a v 7 680 případech, tj. v 10 %, byl zjištěn zdravotní stav odpovídající nároku na průkaz ZTP/P. Zdravotní podmínka pro přiznání průkazu osoby se zdravotním postižením nebyla uznána v 5 660 případech, tj. v 7 %.

Jiné posudky pro účely poskytování dávek a služeb sociální péče zahrnovaly posouzení zdravotního stavu pro účely příspěvku na zvláštní pomůcku, v rámci kterého bylo vypracováno 10 912 posudků, což znamená oproti roku 2022 pokles o 4,5 %. Z toho:

- 3 335 posudků pro účely přiznání zvláštní pomůcky pro osobu s těžkou vadou nosného nebo pohybového ústrojí, zdravotní podmínka byla uznána v 2 137 případech (tj. 64 %),
- 1 567 posudků pro účely přiznání zvláštní pomůcky

pro osobu s těžkým zrakovým postižením, uznáno bylo 1 406 případů (tj. 90 %),

- 424 posudků pro účely přiznání zvláštní pomůcky pro osobu s těžkým sluchovým postižením, uznáno bylo 291 případů (tj. 67 %),
- 5 586 posudků pro účely příspěvku na pořízení motorového vozidla, zdravotní podmínka byla uznána ve 2 193 případech (tj. 39 %).

2.6.2 ŘÍZENÍ VE DRUHÉM STUPNI

Posouzení zdravotního stavu v námitkovém řízení (řízení ve druhém stupni) provádějí lékaři ČSSZ určení k posuzování pro účely řízení o námitkách, kteří jsou organizačně oddělení od lékařů OSSZ a nepodílejí se na zpracování posudků OSSZ, na jejichž základě jsou vydávána rozhodnutí ČSSZ. Pokud účastník řízení nesouhlasí s výsledkem posouzení zdravotního stavu, vyčká na doručení rozhodnutí, proti němuž následně může podat námitky. V rámci druhoinstančního řízení, tedy na LPS ČSSZ, bylo v roce 2023 vypracováno 11 900 posudků, což představuje meziroční nárůst o 12 %.

Pro účely námitkového řízení ve věcech důchodového pojištění bylo vyhotoveno celkem 11 126 posudků souvisejících s posouzením invalidity, což představuje nárůst o 13 %. Klientovi nebylo vyhověno v 77 % případů, a tedy posudek zůstal beze změny – byl konstatován stejný stupeň invalidity jako u prvoinstančního posouzení. U 19 % případů byl stupeň invalidity zvýšen a u 4 % případů došlo ke snížení stupně invalidity.

V rámci důchodové agendy byly rovněž vyhotoveny 3 posudky týkající se námitkového řízení ve věci dlouhodobého nepříznivého zdravotního stavu dítěte. V těchto případech bylo vyhověno.

Co se týče řízení ve druhém stupni ve věcech nemocenského pojištění, v odvolacím řízení proti rozhodnutí OSSZ o ukončení dočasné pracovní neschopnosti bylo vypracováno 119 posudků, což představuje meziroční pokles o 2,5 %. Klientovi nebylo vyhověno ve 114

Tabulka č. 37: Počet posudků pro nepojistné systémy v řízení v prvním stupni podle předmětu řízení

Předmět řízení	2021	2022	2023
Příspěvek na péči	134 218	141 800	141 621
Průkaz osoby zdravotně postižené	58 693	71 154	75 359
Příspěvek na zvláštní pomůcku	11 160	11 431	10 912
Celkem	204 071	224 385	227 892

případech, a tedy posudek první instance byl potvrzen v 96 %. V odvolacím řízení proti zamítavému rozhodnutí ve věci prodloužení vyplácení nemocenského po uplynutí podpůrní doby bylo vypracováno 601 posudků, což představuje pokles o 0,5 % oproti roku 2022, přičemž ve 379 případech, tj. v 63 %, bylo doporučeno žadateli vyhovět, v 222 případech, tj. v 37 %, vyhověno nebylo. V odvolacím řízení v oblasti osob zdravotně znevýhodněných bylo vypracováno 54 posudků. V 34 případech, tj. v 63 %, nebylo vyhověno, vyhověno bylo ve 20 případech, tj. v 37 %.

2.7 DALŠÍ AGENDA SVĚŘENÁ DO PŮSOBNOSTI ČSSZ

ČSSZ vedle agendy důchodového pojištění, nemocenského pojištění a LPS, jež tvoří hlavní náplň její činnosti, přísluší rovněž rozhodování o statusu osoby zdravotně znevýhodněné, odškodňování podle zvláštních právních předpisů a refundace náhrady mzdy za pracovní volno související s akcí pro děti a mládež poskytnuté podle zákoníku práce.

2.7.1 OSOBY ZDRAVOTNĚ ZNEVÝHODNĚNÉ

Za osobu zdravotně znevýhodněnou může být uznán občan, který má zachovanou schopnost vykonávat soustavně

zaměstnání nebo jinou výdělečnou činnost, ale jeho schopnost být nebo zůstat pracovně začleněný, vykonávat dosavadní povolání nebo využívat dosavadní kvalifikaci či získat novou, je podstatně omezena, přičemž příčinou tohoto omezení je dlouhodobě nepříznivý zdravotní stav.

Rozhodování ve věcech osob zdravotně znevýhodněných (včetně potvrzování tohoto statusu) je zákonem svěřeno OSSZ, o odvolání rozhoduje ČSSZ, přičemž zdravotní stav je v rámci tohoto řízení posuzován posudkovými lékaři LPS.

V roce 2023 bylo uplatněno 4 481 žádostí o uznání za osobu zdravotně znevýhodněnou – vyřízeno bylo celkem 4 275 žádostí (kladně 3 618 žádostí, záporně 362 žádostí a 295 řízení bylo zastaveno, a to zejména z důvodu překážky zahájení řízení) a 115 řízení bylo přerušeno. Za rok 2023 zaznamenala ČSSZ v agendě osob zdravotně znevýhodněných celkem 62 odvolání proti rozhodnutí OSSZ.

Počty provedených posouzení zdravotního stavu lékařů LPS pro účely uznání statusu osoby zdravotně znevýhodněné jsou uvedeny výše v kapitole 2.6.1.1.

2.7.2 ODŠKODŇOVÁNÍ PODLE ZVLÁŠTNÍCH PRÁVNÍCH PŘEDPISŮ

Do působnosti ČSSZ náleží také realizace právních

Tabulka č. 38: Počet posudků pro pojistné systémy v řízení ve druhém stupni podle předmětu řízení

Předmět řízení	2021	2022	2023
Posouzení v rámci námitkového řízení ve věcech důchodového pojištění	9 672	9 854	11 126
Posouzení v rámci odvolacího řízení ve věcech nemocenského pojištění	946	726	720
Posouzení v rámci odvolacího řízení v oblasti osob zdravotně znevýhodněných	72	91	54
Celkem	10 690	10 671	11 900

Tabulka č. 39: Počet případů řízení ve věcech osob zdravotně znevýhodněných

Stav za období	Podané žádosti	Vyřízené žádosti celkem	Z toho			Přerušená řízení	Podaná odvolání
			uznán OZZ	neuznán OZZ	zastavená řízení		
2021	4 665	4 400	3 725	393	282	110	97
2022	4 849	4 457	3 786	392	279	126	90
2023	4 481	4 275	3 618	362	295	115	62

Zkratky použité v tabulce: OZZ – osoba zdravotně znevýhodněná.

předpisů, jejichž účelem je alespoň částečně odčinit křivdy způsobené v období nacistického nebo komunistického režimu a ocenit zásluhy účastníků národního boje za vznik a osvobození Československa i účastníků protikomunistického odboje a těmto osobám, případně stanovenému okruhu jejich pozůstalých, poskytnout satisfakci v podobě jednorázové či opakující se peněžité dávky nebo formou úpravy (tj. zvýšení) důchodu.

Opakující se peněžité dávky, tj. příplatky k důchodu a zvláštní příspěvek k důchodu, jsou vypláceny měsíčně spolu s důchodem. Příplatek k důchodu podle nařízení

vlády č. 622/2004 Sb. byl v prosinci roku 2023 vyplácen 2 576 osobám, za celý uplynulý rok bylo na této dávce vyplaceno 107,1 mil. Kč. Na příplatku a zvláštním příspěvku k důchodu podle zákona č. 357/2005 Sb. bylo za rok 2023 vyplaceno celkem 261,2 mil. Kč, v prosinci 2023 příplatek k důchodu pobíralo 3 022 osob a zvláštní příspěvek k důchodu 6 281 osob.

Osobám, kterým nelze příplatek nebo zvláštní příspěvek k důchodu přiznat jen proto, že nepobírají stanovený druh důchodu z českého důchodového pojištění, zakládá zákon č. 108/2009 Sb. nárok na jednorázovou peněžní částku, která příplatek či zvláštní příspěvek

Tabulka č. 40: Výplaty jednotlivých typů odškodňovacích dávek

Typ odškodňovací dávky	2021	2022	2023
Počet výplat jednorázových peněžních částek v daném roce			
Jednorázová peněžní částka podle zákona č. 217/1994 Sb., určená některým obětem nacistické perzekuce	0	0	0
Jednorázová peněžní částka podle zákona č. 39/2000 Sb., určená příslušníkům československých zahraničních armád a spojeneckých armád v letech 1939 až 1945	0	0	0
Jednorázová peněžní částka podle zákona č. 172/2002 Sb., určená osobám odvedeným do SSSR nebo do táborů, které SSSR zřídil v jiných státech	0	0	1
Jednorázová peněžní částka podle zákona č. 108/2009 Sb., nahrazující příplatek podle nařízení vlády č. 622/2004 Sb. a příplatek a zvláštní příspěvek k důchodu podle zákona č. 357/2005 Sb.	2	1	0
Jednorázová peněžní částka podle zákona č. 261/2001 Sb., určená účastníkům národního boje za osvobození, politickým vězňům a osobám z rasových nebo náboženských důvodů soustředěným do vojenských pracovních táborů	0	0	3
Počet vyplácených příplatků a příspěvků k důchodu k 31. 12. daného roku			
Příplatek k důchodu podle nařízení vlády č. 622/2004 Sb. ke zmírnění některých křivd způsobených komunistickým režimem v oblasti sociální	3 108	2 812	2 576
Příplatek k důchodu podle zákona č. 357/2005 Sb., pro účastníky národního boje za vznik a osvobození Československa a některé pozůstalé po nich	3 966	3 417	3 022
Zvláštní příspěvek k důchodu podle zákona č. 357/2005 Sb., určený účastníkům národního boje za osvobození v letech 1939 až 1945, některým osobám pronásledovaným komunistickým režimem a stanovenému okruhu pozůstalých po nich	8 193	7 094	6 281
Úprava důchodu podle zákona 262/2011 Sb. pro účastníky odboje a odporu proti komunismu	96	96	98

Zkratky použité v tabulce: SSSR – Svaz sovětských socialistických republik.

nahrazuje. V roce 2023 byla tato jednorázová peněžní částka vyplacena jedné osobě ve výši 336 384 Kč.

Nárok na zvýšení důchodu mají držitelé osvědčení účastníka odboje a odporu proti komunismu podle zákona č. 262/2011 Sb., a to v případě, že procentní výměra jejich důchodu nedosahuje stanovené minimální výše. V prosinci 2023 ČSSZ vyplácela 98 důchodů upravených podle tohoto zákona.

Poskytování odškodnění v podobě jednorázové peněžní částky podle zákona č. 217/1994 Sb., zákona č. 39/2000 Sb., zákona č. 261/2001 Sb., zákona č. 172/2002 Sb. a zákona č. 357/2005 Sb. je již v podstatě ukončeno, protože možnost uplatnit žádost o tyto dávky byla časově omezena. V roce 2023 bylo třem osobám vyplaceno v úhrnu 99 Kč formou doplatku jednorázové peněžní částky podle zákona č. 357/2005 Sb.

2.7.3 REFUNDACE NÁHRADY MZDY ZA PRACOVNÍ VOLNO SOUVISEJÍCÍ S AKCÍ PRO DĚTI A MLÁDEŽ

Také v roce 2023 realizovaly OSSZ na základě svěřené působnosti úhradu náhrady mzdy (platu) poskytnuté zaměstnavatelem za dobu pracovního volna k činnosti na akci pro děti a mládež zaměstnanci. Poskytování úhrady nepředstavuje provádění sociálního zabezpečení – nárok zaměstnance na náhradu příjmu a nárok zaměstnavatele na její úhradu z prostředků státního

rozpočtu doprovázenou úhradou korespondujících veřejných pojistných je založen zákoníkem práce.

Základní podmínkou nároku na náhradu příjmu i její refundaci je činnost zaměstnance na dětském táboře či na sportovním soustředění. Při splnění dalších zákonných podmínek měl zaměstnanec nárok, aby mu zaměstnavatel poskytl náhradu příjmu ve výši průměrného výdělku, a to nejvýše za 1 týden v kalendářním roce. Úhrada poskytnuté náhrady ze strany OSSZ byla posléze realizována na žádost zaměstnavatele. V závislosti na výsledku posouzení žádosti ve správním řízení mohla být zaměstnavateli uhrazena požadovaná výše vyplacené náhrady příjmu, a to včetně částek pojistného na sociální zabezpečení a veřejné zdravotní pojištění, které byl zaměstnavatel povinen z náhrady platit. Zaměstnavatel byl v řízení o žádosti povinen doložit splnění podmínek pro nárok na poskytnutí náhrady příjmu a pro její úhradu.

V roce 2023 bylo zaměstnavateli uplatněno celkem 9 335 žádostí o úhradu poskytnuté náhrady příjmu. Refundovaná částka (zahrnující též náklady na úhradu veřejných pojistných) činila v úhrnu 166,45 mil. Kč.

S účinností od 1. 1. 2024 došlo ke změnám právních úprav, které znamenají nové pojetí některých podmínek pro nárok na úhradu náhrady mzdy (platu), ale i nově upravené procesní postupy OSSZ při vyřizování žádostí zaměstnavatelů, které by měly i značně přispět ke zpružnění a zjednodušení daného procesu.

3 SPRÁVA DAT SOCIÁLNÍHO POJIŠTĚNÍ A ELEKTRONICKÁ KOMUNIKACE

Správa dat sociálního pojištění je v prostředí ČSSZ pojata jako komplexní nástroj, kterým jsou formalizovány povinnosti a odpovědnosti pro řízení dat v IIS ČSSZ. V minulých obdobích byla deklarována koncepce v oblasti správy dat sociálního pojištění a vymezeno poslání a vize správy dat v ČSSZ. Rovněž byly definovány strategické cíle správy dat v ČSSZ včetně principů a standardů uplatňovaných při správě dat v jednotlivých oblastech, kterými jsou například strategické řízení správy dat, pořizování, provoz, údržba a poskytování dat, řízení bezpečnosti informací a jiné. V rámci řízení procesu správy dat jsou definovány požadavky správy dat na dodavatele aplikačního programového vybavení pro ČSSZ v podobě standardu správy dat / standardu využívání datového katalogu, kterým se zpřesňují požadavky na formát a způsob předávání popisů datových modelů pro potřeby následného zpracování v datovém katalogu. V tom jsou tvořeny standardy pro podobu datových položek a číselníků a rovněž uchovávány a ověřovány informace o metadatech datových položek použitých v aplikacích IIS ČSSZ a číselnících ČSSZ.

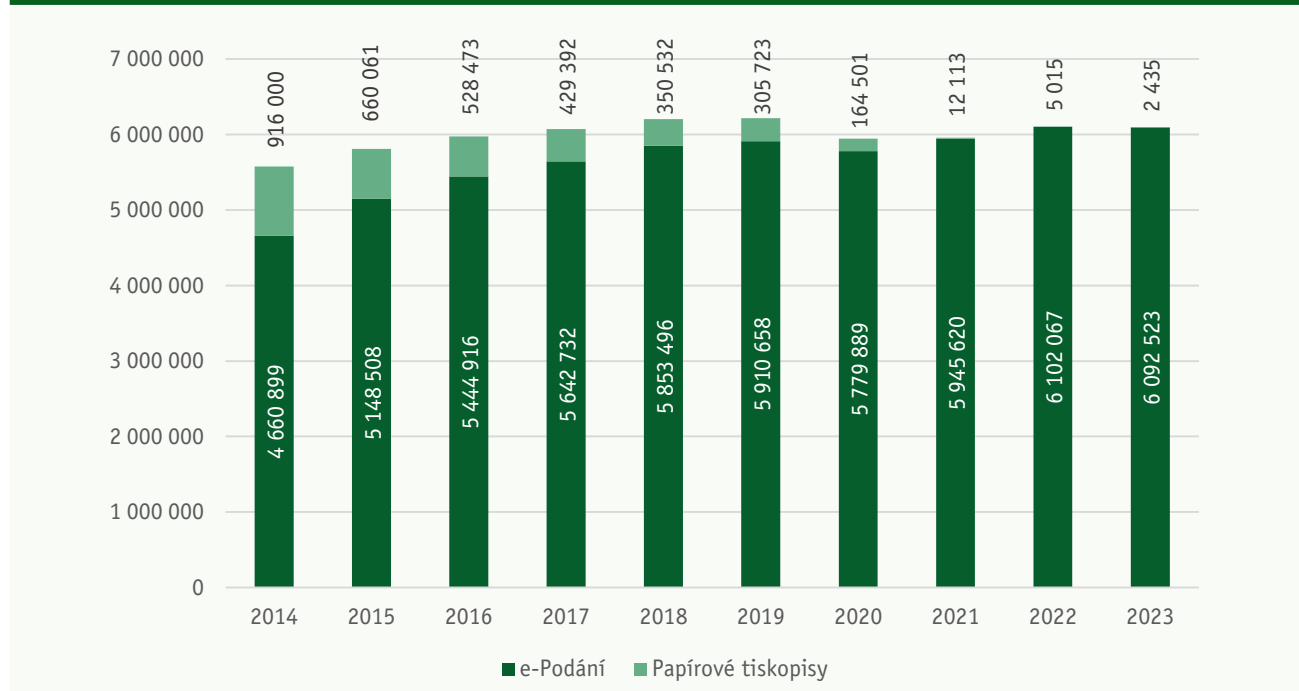
Významným krokem v digitalizaci agend ČSSZ je využívání elektronické formy sběru dat od klientů, jejich

přímé další zpracování v rámci procesů ČSSZ a jejich výměna s oprávněnými partnery. Od zahájení elektronického sběru údajů s automatizovaným vyhodnocením v roce 2004 sběrem ročních evidenčních listů důchodového pojištění (ELDP) přes poskytování online informací klientům spuštěním ePortálu ČSSZ koncem roku 2013 následovalo v dalších letech rozšíření o interaktivní formuláře a spuštění výměny dat s jinými orgány veřejné moci prostřednictvím B2B služeb. V uplynulém roce pokračovalo rozšíření elektronické komunikace o další služby zaměřené zejména na online vyřizování záležitostí klientů samoobslužným principem a v roce 2023 bylo již provozováno 32 portálových online služeb a 41 služeb B2B.

3.1 ÚDAJOVÁ ZÁKLADNA

Údajová základna ČSSZ spravuje a aktualizuje údaje více než 10 milionů pojištěnců. Zároveň zpracovává podklady nezbytné pro rozhodování o jejich nárocích v oblasti nemocenského a důchodového pojištění. Podkladové materiály jsou předávány nejčastěji v elektronické podobě. V oblasti důchodového pojištění jde především o evidenční listy důchodového pojištění, kterých bylo

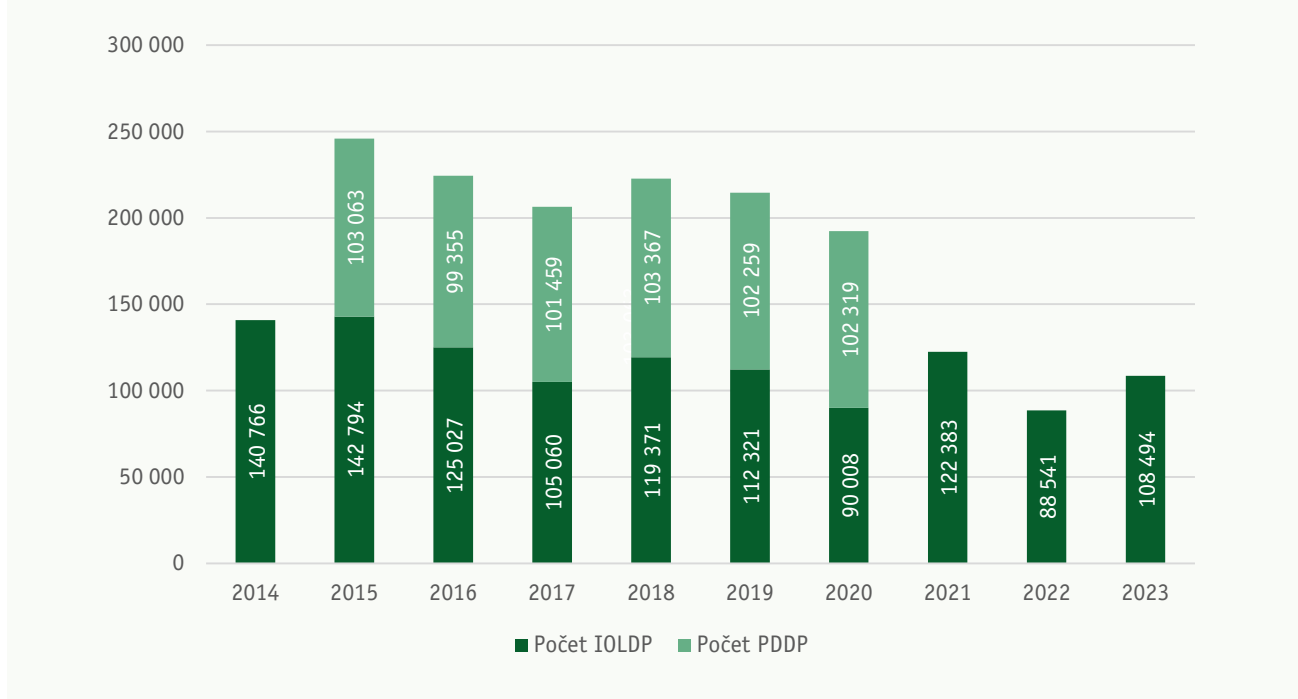
Graf č. 24: Vývoj počtu podaných evidenčních listů důchodového pojištění

v roce 2023 předloženo 6 094 958, jiných dokumentů bylo naskenováno 1 766 292, z nichž 0,14 % tvořily evidenční listy důchodového pojištění v papírové formě.

Aktuálnost evidovaných identifikačních údajů o jednotlivých pojištěncích je zajišťována především prostřednictvím automatizovaných aktualizací údajů

Graf č. 25: Vývoj počtu vyřízených informativních osobních listů důchodového pojištění a počtu odeslaných přehledů dob důchodového pojištění¹⁾

¹⁾ Přehledy dob důchodového pojištění byly rozesílány v letech 2015–2020.

Zkratky použité v grafu: IOLDP – informativní osobní list důchodového pojištění; PDDP – přehled dob důchodového pojištění.

Tabulka č. 41: Statistika údajové základny

Typ agendy	2021	2022	2023
Skenování dokumentů pro účely provádění důchodového pojištění			
Počet naskenovaných dokumentů	1 333 698	1 454 083	1 766 292
Aktualizace kmenových evidencí			
Počet automatizovaných změn ze základních registrů a z agendových informačních systémů evidence obyvatel a cizinců	1 504 203	2 392 453	5 275 946
Konsolidace a opravy individuálních kont pojištěnců			
Počet opravených diferencí v záznamech databáze nárokových podkladů	99 294	69 199	168 921
Počet úprav individuálních kont pojištěnců	390 530	336 183	368 579
Evidenční číslo pojištěnce			
Počet přidělených evidenčních čísel pojištěnců	110 223	152 064	118 844

z informačního systému základních registrů a agendových informačních systémů evidence obyvatel a cizinců. V roce 2023 bylo tímto způsobem zpracováno celkem 5 275 946 změn, z toho 1 652 106 z registru obyvatel a 3 623 840 změn z registru osob. Vedle toho bylo za rok 2023 na základě individuálních podnětů (z interních zdrojů i přímo od pojištěnců) „ručně“ zpracováno 562 139 změn a oprav identifikačních údajů pojištěnců.

Základním identifikátorem pojištěnců v oblasti sociálního pojištění zatím stále zůstává rodné číslo, avšak v důsledku extrémně rychlého rozvoje elektronické komunikace, především se zaměstnavateli a cizozemskými nositeli pojištění, nadále roste úloha interního identifikátoru – evidenčního čísla pojištěnce umožňujícího zaevidování pojištěnce, kterému ještě nebylo přiděleno rodné číslo. V roce 2023 bylo přiděleno 118 844 těchto identifikátorů, což představuje pokles o 21,8 % oproti minulému roku, kdy vrcholila migrační vlna způsobená válečným konfliktem na Ukrajině.

Správnost dat tvořících údajovou základnu ČSSZ, jež je výsledkem sofistikovaných aktualizací procedur, je příčinou častých dotazů externích subjektů, zejména jiných státních orgánů, kterým příslušná legislativa poskytuje právo na poskytnutí informací. Navzdory skutečnosti, že pro většinu typizovaných dotazů jsou vytvořeny služby umožňující jejich online poskytování prostřednictvím ePortálu ČSSZ, byly na základě dotazů těchto subjektů doručených prostřednictvím informačního systému datových schránek poskytnuty informace o 198 517 pojištěncích. Z důvodu příslušnosti k přiznání dávky důchodového pojištění byly z evidence ČSSZ předány Ministerstvu vnitra ČR, Ministerstvu obrany a Ministerstvu spravedlnosti informace o 4 751 příslušnících ozbrojených složek státu.

V roce 2023 bylo na žádost klientů zpracováno 108 494 informativních osobních listů důchodového

pojištění, z toho 52 808 žádostí bylo podáno prostřednictvím služby ePortálu ČSSZ a 7 725 požadavků bylo doručeno prostřednictvím datové schránky ČSSZ. Počet elektronicky podaných žádostí již překročil polovinu všech doručených žádostí. Klienti stále více využívají elektronických služeb, které ČSSZ nabízí a rozšiřuje, a získávají tak rychle a spolehlivě aktuální informace o svých dobách pojištění.

3.2 ELEKTRONICKÁ KOMUNIKACE A POSKYTOVÁNÍ INFORMACÍ Z REGISTRŮ ČSSZ

V rámci externí komunikace byly zajištěny služby pro další orgány veřejné moci, součástí byla i výměna dat v rámci resortu. Elektronická komunikace zabezpečovaná IIS ČSSZ prostřednictvím informačního a komunikačního rozhraní představuje přímé služby ČSSZ klientům poskytované prostřednictvím informačních technologií v automatickém nepřetržitém režimu. Prostřednictvím tohoto rozhraní nabízí klientům ČSSZ služby e-Podání, ePortálu ČSSZ a G2G/G2B služby pro komunikaci s třetími stranami. Rozsah poskytovaných služeb se stále rozvíjí s cílem postupného rozšiřování služeb založených na samoobslužném principu. Tyto služby umožňují klientům učinit podání elektronickou cestou v datové formě. Dále je možné podání realizovat vyplněním interaktivního elektronického formuláře, kde se využívá možnosti předvyplnění. Prostřednictvím ePortálu ČSSZ poskytuje ČSSZ svým klientům celou řadu online služeb, díky nimž se mohou informovat o svých datech nebo o stavu řízení, případně požádat o další informace, které mohou ze zákona obdržet. Třetí skupinou služeb jsou služby G2G/G2B, kdy jsou oprávněným osobám či organizacím poskytována data z údajové základny ČSSZ. Na podzim 2023 bylo zahájeno poskytování údajů oprávněným subjektům prostřednictvím informačního

Tabulka č. 42: Počet podání zaměstnavatelů

Počet podání za období	Oznámení o nástupu do zaměstnání		Přehled o výši pojistného		Příloha k žádosti o dávku NP		ELDP	
	Celkový počet	z toho % elektronicky	Celkový počet	z toho % elektronicky	Celkový počet	z toho % elektronicky	Celkový počet	z toho % elektronicky
2021	3 169 347	94,3	3 347 798	98,9	2 539 943	94,6	5 957 733	99,8
2022	3 240 198	95,1	3 352 500	99,1	2 176 145	96	6 107 082	99,9
2023	3 118 245	95,3	3 345 005	99,1	1 874 505	97,2	6 094 958	100

Zkratky použité v tabulce: NP – nemocenské pojištění; ELDP – evidenční list důchodového pojištění.

systému sdílené služby (rozhraní eGSB). Prvním takto komunikujícím subjektem je Vojenská zdravotní pojišťovna. Na rozvoj v oblasti externí komunikace s klienty (pojištěnci, OSVČ, zaměstnavateli) a jinými orgány veřejné moci je trvale kladen velký důraz. Jak je patrné z následujících kapitol 3.2.1 až 3.2.3, podobně jako v předchozích letech došlo i v roce 2023 k nárůstu využívání elektronické komunikace s ČSSZ prostřednictvím e-Podání, ePortálu ČSSZ a G2G/G2B služeb ze strany jejích klientů. Informace z registrů ČSSZ jsou poskytovány rovněž na základě žádostí doručených v naprosté většině prostřednictvím informačního systému datových schránek. Odpovědi na tyto dotazy jsou pak individuálně vyřizovány zaměstnanci ČSSZ a OSSZ.

3.2.1 E-PODÁNÍ (ELEKTRONICKÉ PODÁNÍ) A INTERAKTIVNÍ FORMULÁŘE

Příjem úplných elektronických podání, tzv. e-Podání, formou strukturovaných datových vět je v ČSSZ provozován jako převažující forma komunikace a dosáhl v podmínkách ČR extrémních objemů. Celkem bylo v roce 2023 zpracováno 42 662 517 formulářů doručených formou e-Podání.

Zatímco pro zaměstnavatele je předávání dat a získávání informací o praceneschopných pojištěncích touto formou již několik let standardem, u OSVČ lze říci, že elektronické podání si svoji oblibu získalo právě v roce

2023. Zatímco v roce 2022 ČSSZ touto formou e-Podání přijala 352 tisíc přehledů o příjmech a výdajích OSVČ, v roce 2023 to už bylo 774 tisíc čili více než dvakrát tolik. Formu e-Podání v roce 2023 využilo více než 75 % OSVČ.

Začátkem roku byla v souvislosti s možností zaměstnavatelů uplatnit slevu na pojistném za vybrané skupiny zaměstnanců spuštěna nová služba e-Podání „Oznámení záměru uplatňovat slevu na pojistném za zaměstnance (skončení uplatňování slevy na pojistném za zaměstnance)“ a upravena služba e-Podání „Přehled o výši pojistného“.

V roce 2023 bylo zveřejněno 6 nových interaktivních formulářů. Kromě dvou výše uvedených e-Podání to byl „Přehled o příjmech a výdajích OSVČ za rok 2022“, „Potvrzení o počtu směn zdravotnického zachránáře“, „Oznámení o zastoupení pro účely žádosti o důchod online“ a „Žádost o posouzení zdravotního stavu pro účely zákona č. 66/2022 Sb.“. Poslední formulář byl připraven zejména pro potřebu ukrajinských občanů, kteří na základě odborného posudku o svém zdravotním handicapu mohou uplatnit nárok na další dávky.

V roce 2023 byl zahájen projekt na transformaci interaktivních formulářů ČSSZ do standardu Ministerstva vnitra ČR, který vyhovuje pravidlům pro přístupný web. V roce 2023 bylo do nové podoby převedeno prvních

Tabulka č. 43: Počet přijatých podání podle druhů rozhraní

	2021		2022		2023	
	Počet	%	Počet	%	Počet	%
Přijato e-formulářů celkem	36 930 070	93,55	39 396 420	93,37	38 340 612	89,87
z toho: přijaté formuláře z ISDS	6 443 331	16,32	6 463 683	15,32	6 820 811	15,99
přijaté formuláře z VREP	18 714 761	47,41	19 529 653	46,28	20 445 574	47,92
přijaté formuláře z PIKR	1 145 678	2,9	1 363 261	3,23	1 449 057	3,4
přijaté formuláře z OSSZ	15 297	0,04	17 451	0,04	12 821	0,03
přijaté formuláře z VZT	188 943	0,48	162 146	0,38	150 507	0,35
přijaté formuláře z jiného zdroje ¹⁾	10 422 060	26,4	11 860 226	28,11	9 461 842	22,18
Zamítnuto e-formulářů celkem	2 546 418	6,45	2 798 063	6,63	4 321 905	10,13
Celkem zpracováno e-formulářů	39 476 488	100	42 194 483	100	42 662 517	100

¹⁾ Jinými zdroji jsou např. formuláře v rámci eNeschopenky.

Zkratky použité v tabulce: ISDS – informační systém datových schránek; VREP – veřejné rozhraní pro e-Podání; PIKR – přímý kanál pro odesílání formulářů z ePortálu ČSSZ (informační a komunikační rozhraní ČSSZ); VZT – subsystém IIS ČSSZ pro evidenci pojistných vztahů.

26 formulářů. Tento projekt bude pokračovat do poloviny roku 2024 postupným převodem dalších formulářů.

3.2.2 EPORTÁL ČSSZ (ONLINE SLUŽBY)

V roce 2023 byl ePortál ČSSZ rozšířen o několik důležitých online služeb a portálových aplikací. Začátkem roku to byla služba pro zaměstnavatele „Evidence záměru uplatňovat slevu na pojistném za zaměstnance“, která zaměstnavatelům umožňuje okamžité ověření, zda zaměstnanec čerpá slevu na pojistném.

V červenci 2023 byl spuštěn celý blok služeb implementující akci Milostivé léto v podmínkách ČSSZ. Dlužníci z řad zaměstnavatelů a OSVČ mohli prostřednictvím online služby zjistit, zda mohou využít režimu Milostivého léta, výši svého dluhu na pojistném, informaci o penále a exekučních nákladech, přihlásit se k Milostivému létu a podat oznámení o způsobu úhrady dluhu na pojistném. Ve službě pak bylo možné sledovat i předpis k jednorázovému zaplacení pojistného nebo jeho placení ve splátkách. Po řádném splacení pojistného v předepsaných termínech došlo k odpuštění penále a exekučních nákladů, na které se Milostivé léto vztahovalo. Protože splácení ve splátkách může pokračovat i v roce 2024, jsou služby související s Milostivým létem klientům i nadále k dispozici.

Další významnou službou pro občany pracující v zahraničí (vysílající zaměstnavatele, zaměstnance a OSVČ) byla další digitalizace procesu vyřízení žádosti o určení příslušnosti k právním předpisům. Žadatel může žádost podat rovněž ze zahraničí (v rámci EU) a aplikace umožňuje vložení všech potřebných dokumentů. Po podání žádosti prostřednictvím online formuláře je klientům vystaveno elektronické potvrzení o podání žádosti. Po vyřízení žádosti je výsledek zasílán do datové schránky podavatele, pokud ji má zřízenu, a dále je výstup zveřejněn na ePortálu ČSSZ, kde je klientovi k dispozici. O zveřejnění obdrží klient e-mailovou notifikaci.

Zcela přelomové bylo v prosinci 2023 spuštění nové portálové aplikace „Žádost o důchod online“, která

umožňuje online podání žádosti o dávku důchodového pojištění všech typů, tj. o starobní (včetně předčasněho), invalidní i pozůstalostní důchod. Žadatelé o důchod již nemusí žádost o důchod podávat osobně na OSSZ, ale mohou ji po přihlášení na ePortál ČSSZ podat elektronicky z domova, a to včetně žadatelů ze zahraničí (v EU). Součástí žádosti je nejen předvyplnění všech údajů, které má ČSSZ k dispozici, ale také informativní odhad výše starobního důchodu podle požadovaného data přiznání důchodu a evidovaných dob důchodového pojištění. Aplikace umožňuje uložit si rozpracované verze žádosti a vložit chybějící doklady. Po vyplnění a odeslání žádosti služba obratem zobrazí klientovi potvrzení o jejím přijetí. K datu 31. 12. 2023 bylo podáno 612 online žádostí o důchod.

Zároveň byla klientům zpřístupněna nová služba umožňující sjednat schůzku s pracovníkem ČSSZ, který v jejím průběhu zajistí online podporu při dokončení a předložení online žádosti. Připojení na schůzku v den sjednané konzultace je umožněno ověřenému klientovi po přihlášení do ePortálu ČSSZ. Takto koncipovaná služba je ve státní správě zatím ojedinělá. Momentálně je dostupná pro službu Žádost o důchod online. Zároveň byl pro tuto službu nově implementován dotazník spokojenosti.

Koncem roku byla spuštěna i anglická verze ePortálu ČSSZ s 25 vybranými službami a tiskopisy relevantními pro zahraniční klienty, včetně online žádosti o důchod nebo žádosti o určení použitelných právních předpisů. Uvedenou službou tak ČSSZ naplňuje nařízení EU č. 2018/1724.

Zatímco počet přihlášení pomocí datové schránky se v roce 2023 oproti předchozímu roku zvýšil jen mírně (o 2,3 %), výrazně narostl počet přihlášení pomocí Identity občana (o 71,5 %).

V roce 2023 bylo uskutečněno více než 7,6 milionu volání služeb ePortálu ČSSZ a oproti roku 2022 byl tak zaznamenán nárůst těchto volání přibližně o 3 %.

Tabulka č. 44: Počet úspěšných přihlášení na ePortál ČSSZ

Přihlašovací prostředek	2021	2022	2023
Počet jedinečných přihlášení pomocí datové schránky	1 001 173	1 759 252	1 799 418
Počet jedinečných přihlášení pomocí Národní identitní autority (NIA) – Identity občana	1 138 648	1 218 554	2 089 647

Tabulka č. 45: Počet volání služeb ePortálu ČSSZ (služby pro pojištěnce a zaměstnavatele na ePortálu ČSSZ)

Název služby	Počet volání		
	2021	2022	2023
Informativní důchodová aplikace (IDA) ¹⁾	379 577	596 258	907 632
Informativní výpočet starobního důchodu	124 978	160 565	205 039
Informace o dočasné pracovní neschopnosti	25 228	64 705	89 040
Informace o druhu a výši vyplacených dávek nemocenského pojištění	29 142	60 201	89 124
Informace o pojistných vztazích zaměstnance	17 248	35 025	56 538
Informace o stavu a průběhu vyřizování žádosti o dávku nemocenského pojištění	76 340	158 435	267 652
Informace o stavu pohledávek na pojistném a penále vůči zaměstnavateli	23 080	27 056	36 830
Informace o stavu pohledávek na pojistném a penále vůči zaměstnavateli FO	5 546	5 897	7 821
Informace o výši a druhu pobíraného důchodu	16 369	42 304	70 643
Informace o zaplaceném pojistném na nemocenské pojištění OSVČ	14 868	107 367	164 300
Informace o zaplacených zálohách na důchodové pojištění OSVČ ⁴⁾	–	821 819	1 077 333
Náhled na ELDP od roku 2004	25 788	43 863	68 587
Náhled na informativní osobní list důchodového pojištění	104 241	89 842	139 265
Náhled na inventuru pohledávek OSVČ za předchozí rok – historické údaje do roku 2020	240 984	28 864	29 150
Potvrzení o druhu a výši vyplacených dávek nemocenského pojištění	1 459	2 480	4 331
Potvrzení o výši a druhu pobíraného důchodu	1 485	2 850	5 669
Potvrzení o bezdlužnosti fyzických osob – OSVČ a zaměstnavatelů	5 558	7 329	11 843
Potvrzení o bezdlužnosti právnických osob	11 504	11 037	12 792
Potvrzení o dočasné pracovní neschopnosti	1 258	2 111	3 361
Potvrzení pro slevu na jízdě pro poživatele invalidního důchodu třetího stupně ⁵⁾	–	3 575	11 254
Přehled dob důchodového pojištění	36 536	37 429	70 962
Seznam zaměstnanců účastných pojištění ²⁾	6 087	283 661	352 660
Evidence záměru zaměstnavatele uplatňovat slevu na pojistném za zaměstnance ⁶⁾	–	–	57 807
Žádost o sestavení informativního osobního listu důchodového pojištění	28 290	29 241	49 920
Informace o dočasné pracovní neschopnosti zaměstnance ³⁾	1 471 154	1 165 348	733 717
Přehled zpracovaných podání o dočasné pracovní neschopnosti zaměstnanců ³⁾	1 797 935	2 105 853	1 680 055
Přehled dočasné pracovní neschopnosti zaměstnanců ³⁾	1 537 999	1 480 250	1 236 486
Milostivé léto v podmínkách ČSSZ – OSVČ ⁷⁾	–	–	130 139
Milostivé léto v podmínkách ČSSZ – zaměstnavatel ⁷⁾	–	–	31 587
Žádost o důchod online ⁸⁾	–	–	641
Celkem	5 982 654	7 373 365	7 602 178

¹⁾ Služba spuštěna od 1. 7. 2021.

²⁾ Služba spuštěna od 1. 12. 2021.

³⁾ Služby spuštěny od 1. 1. 2020 (poslední služba „Přehled dočasné pracovní neschopnosti zaměstnanců“ spuštěna od března 2020).

⁴⁾ Služba spuštěna od 1. 1. 2022.

⁵⁾ Služba spuštěna od 1. 7. 2022.

⁶⁾ Služba spuštěna od 1. 2. 2023.

⁷⁾ Služby spuštěny od 1. 7. 2023.

⁸⁾ Služba spuštěna od 4. 12. 2023.

Zkratky použité v tabulce: ELDP – evidenční list důchodového pojištění; OSVČ – osoba samostatně výdělečně činná; FO – fyzická osoba.

Tabulka č. 46: Počet volání G2G/G2B služeb

Název G2G/G2B služby	Počet volání		
	2021	2022	2023
Vyhledání pojištěnce podle neúplné identifikace	–	–	990 613
Informace o zaměstnavateli pojištěnce	2 020 683	2 951 672	3 417 357
Seznam zaměstnanců účastných pojištění u konkrétního zaměstnavatele	504 766	236 564	227 810
Informace o dočasné pracovní neschopnosti	40 626	61 764	83 065
Informace o druhu a výši vyplacených dávek nemocenského pojištění	1 952 394	1 841 139	1 544 671
Informace o stavu a průběhu vyřizování žádosti o dávku nemocenského pojištění	38 291	69 084	61 686
Informace o výši a druhu pobíraného důchodu	1 540 909	1 859 959	1 836 477
Vytvoření požadavku na hromadné poskytnutí informací o datech úmrtí pro Sociální pojišťovnu Bratislava (Slovensko)	124	252	181
Získání údajů o datu úmrtí pro Sociální pojišťovnu Bratislava (Slovensko)	116	267	184
Informace o pojištěncích pro řídicí orgány Evropského sociálního fondu	175 657	173 313	181 672
Potvrzení o nároku na dávky (náhrady) ovlivňující nárok a výši rodičovského příspěvku	4 595 969	4 858 300	5 141 455
Požadavek na údaje o přijatých žádostech o peněžitou pomoc v mateřství	33 039	33 368	44 433
Získání údajů o přijatých žádostech o peněžitou pomoc v mateřství	94 499	91 727	124 650
Informace o stavu pohledávek na pojistném a penále pro právnické osoby	10 076	12 329	15 791
Informace o stavu pohledávek na pojistném a penále pro fyzické osoby zaměstnavatele	8 781	9 396	6 260
Požadavek na zjednodušená data ELDP – individuální dotaz	–	33 554	3 138
Získání zjednodušených dat ELDP – individuální dotaz	–	38 259	4 016
Požadavek na všechna zjednodušená data ELDP za kalendářní rok	36	35	59
Získání všech zjednodušených dat ELDP za kalendářní rok	214	79	276
Požadavek na intervaly samostatné výdělečné činnosti a zaměstnavatele	6 481	4 991	72
Získání intervalů samostatné výdělečné činnosti a zaměstnavatelů	10 199	6 237	71
Požadavek na změny v ukončení samostatné výdělečné činnosti	–	92	7 736
Získání změn v ukončení samostatné výdělečné činnosti	–	227	13 175
Informace o vyplacených dávkách nemocenského pojištění a důchodového pojištění pojištěnci za období	4	342 176	254 420
Poskytnutí informací pro účely podpory v nezaměstnanosti	–	472 885	991 405
Poskytnutí informací o stavu posudku týkajícího se zdravotního postižení	–	–	158 078
Celkem	11 032 864	13 097 669	15 108 751

3.2.3 SLUŽBY JINÝM ORGÁNŮM (G2G/G2B SLUŽBY)

V roce 2023 pokračoval rostoucí trend využívání G2G služeb. V roce 2022 bylo evidováno 13 097 669 volání G2G služeb, v roce 2023 došlo k nárůstu využívání služeb o 15,3 % na 15 108 751 volání. K nárůstu oproti předcházejícímu roku přispělo využívání nově zpřístupněné služby „Vyhledání pojištěnce podle neúplné identifikace“ Ministerstvem práce a sociálních věcí (990 613 volání).

V červenci 2023 byla zavedena služba pro předávání výsledků posouzení zdravotně znevýhodněných cizinců na MPSV.

Stejně jako v předchozích letech je tradičně nejvyužívanější službou „Potvrzení o nároku na dávky (náhrady) ovlivňující nárok a výši rodičovského příspěvku“ (5 141 455 volání). Služba „Informace o zaměstnavateli pojištěnce“ byla druhou nejvyužívanější a byla následována službami poskytujícími informace o vyplacených dávkách nemocenského nebo důchodového pojištění (služby „Informace o druhu a výši vyplacených dávek nemocenského pojištění“ a „Informace o výši a druhu pobíraného důchodu“).

Hlavním odběratelem G2G služeb bylo MPSV, celkem uskutečnilo 8 591 907 volání. Dalším v pořadí čerpání služeb bylo Generální ředitelství cel (4 353 652 volání) a více než milion dotazů (konkrétně 1 163 834) bylo zaznamenáno od Generálního finančního ředitelství.

3.2.4 POSKYTOVÁNÍ INFORMACÍ Z REGISTRU POJIŠTĚNCŮ ČSSZ

Za rok 2023 bylo vyřízeno 108 494 žádostí o informativní osobní list důchodového pojištění, což je o 19 953 více než v roce 2022. Meziroční nárůst je

22,5 %. I v roce 2023 pokračoval trend růstu podílu žádostí, které klienti podávají elektronicky. Elektronicky bylo podáno 60 533 žádostí, což představuje 55,8 % z celkového počtu podaných žádostí. V rámci elektronicky podaných žádostí o informativní osobní list důchodového pojištění bylo prostřednictvím služby ePortálu ČSSZ přijato 52 808 žádostí. Službu ePortálu ČSSZ využila téměř polovina žadatelů, konkrétně 48,7 %. Další 7 725 požadavků ČSSZ obdržela prostřednictvím datové schránky. Podíl listinných podání se opět významně snížil.

V roce 2023 bylo v rámci předdůchodového řízení do ciziny vyřízeno 12 246 požadavků, což představuje meziroční nárůst o 9,3 %.

V roce 2023 bylo vyřízeno celkem 464 811 žádostí orgánů veřejné moci zaslaných do datových schránek ČSSZ a OSSZ s dotazy na 816 984 jednotlivých rodných čísel. Nejvíce dotazů na jednotlivá rodná čísla bylo zasláno od exekutorských úřadů (238 785 dotazů), obecních úřadů / magistrátů (144 617 dotazů) a soudů (136 977 dotazů).

3.3 MEZINÁRODNÍ ELEKTRONICKÁ VÝMĚNA DAT

ČSSZ splnila všechny povinnosti při implementaci EESSI a v plném rozsahu, bez výpadků systému, agendu provádí. Rovněž přístupové místo CZAP03, které ČSSZ spravuje a k němuž jsou připojeny i ostatní čtyři orgány sociálního zabezpečení ČR, funguje bezproblémově. V rámci EU a rovněž ve vztahu k druhým státům nebo institucím nebyly vůči ČSSZ zaznamenány žádné výhrady, drobné incidenty byly řešeny standardním způsobem na technické nebo věcné úrovni.

Po dokončení připojení důchodové agendy

Tabulka č. 47: Statistika poskytování vybraných informací z registrů

Typ agendy	2021	2022	2023
Poskytnutí informací z registru pojištěnců – ústředí ČSSZ ¹⁾	96 704	217 926	198 517
Poskytnutí informací z registru pojištěnců – OSSZ	846 202	641 556	618 467
Žádostí o informativní osobní list důchodového pojištění vyřízeno	122 383	88 541	108 494
Žádostí o průběh pojištění do ciziny vyřízeno	10 017	11 204	12 246
Poskytnutí informací o dobách pojištění státním orgánům ve formě rešerší	7 292	7 960	9 271
Žádostí o ověření rodného čísla na Ministerstvo vnitra ČR předáno	11	10	12

¹⁾ Údaje od roku 2022 jsou za celé ústředí ČSSZ, za předchozí roky pouze za vybrané útvary.

komunikace v rámci EESSI nadále znatelně rostla i v roce 2023. V roce 2023 realizovala ČSSZ v EESSI celkem 589 357 tisíc případů (BUC), z toho přibližně 127 tisíc případů sama zahájila a zhruba 462 tisíc případů zahájily zahraniční instituce. Jedná se téměř o 60 % případů více oproti minulému roku. Vyměněno bylo cca 2,4 milionů zpráv (SEDů). ČSSZ tak v rámci EESSI zajišťuje zdaleka nejvyšší počty přeshraničních výměn údajů ze všech českých institucí.

Nejčastější komunikace zůstává nadále se sousedními státy. Největší množství výměn proběhlo

v oblasti použitelných právních předpisů – posuzování při souběžném výkonu činností ve dvou a více státech (LA_BUC_02) u přibližně 379 tisíc případů, notifikace (oznámení) vyslání pracovníků (LA_BUC_04) u přibližně 124 tisíc případů.

V roce 2023 probíhala rutinně oboustranná výměna informací o úmrtí se Sociální pojišťovnou Bratislava týkající se pojištěnců, jimž jsou vypláceny důchody do druhého státu. Měsíčně jsou tímto způsobem automatizovaně zjišťovány údaje u přibližně 38 tisíc poživatelů důchodů, kterým ČSSZ vyplácí důchody do SR.

Tabulka č. 48: Přehled komunikace se sousedními státy v roce 2023

ČSSZ – počty výměn se zahraničím v roce 2023	Vlastník případu (ČSSZ zahájila případ)		Protistrana (případ zahájila zahraniční instituce)		Počet všech SEDů celkem
	Odeslané SEDy	Přijaté SEDy	Odeslané SEDy	Přijaté SEDy	
Všechny státy celkem	1 467 576	77 724	57 971	825 795	2 429 066
z toho: Německo	154 173	7 676	8 342	181 625	351 816
Rakousko	94 418	44 091	3 917	172 529	314 955
Slovensko	98 091	5 599	12 690	74 717	191 097
Polsko	75 476	8 254	7 536	129 568	220 834

4 OSTATNÍ ČINNOSTI

Mezi ostatní činnosti jsou řazeny činnosti podporující úspěšný a kvalitní výkon hlavních činností v sociálním zabezpečení a LPS. Důležitým posláním ČSSZ vůči veřejnosti je proklientský přístup a transparentní chování instituce, jež výrazně pomáhají naplňovat klientská centra a call centra ČSSZ, otevřený a proaktivní přístup k médiím a interní kontrolní činnost.

4.1 MEZINÁRODNÍ SPOLUPRÁCE

Na ČSSZ směřují požadavky plynoucí z aplikace koordinačních nařízení EU, mezinárodních smluv o sociálním zabezpečení, rozšiřující se spolupráce v oblasti digitalizace služeb, požadavky vyvolané aktivitami v rámci EU a samozřejmě i požadavky na zlepšování a rozšiřování klientských služeb.

Významná část se týkala implementace nařízení EU č. 2018/1724, o jednotné digitální bráně, konkrétně zavedení online postupů podle přílohy II tohoto nařízení: online žádosti o důchod a online žádosti o určení použitelných právních předpisů a vytvoření anglické verze ePortálu ČSSZ. Tuto povinnost splnila ČSSZ v termínu:

- od 4. prosince 2023 mohou klienti ČSSZ podat online žádost o důchod (starobní, invalidní i pozůstatelní) prostřednictvím internetové služby ePortálu ČSSZ a rovněž lze podat online žádost o určení použitelných právních předpisů (tj. o vystavení formuláře A1), obojí pro oblast koordinace sociálního zabezpečení i mezinárodních smluv o sociálním zabezpečení;
- od 13. prosince 2023 je k dispozici rovněž anglická verze ePortálu ČSSZ v rozsahu všech povinných postupů.

Ve vztahu k EU byli zaměstnanci ČSSZ zapojeni v pozici zástupců ČR anebo ČSSZ v pracovních orgánech Evropské komise v oblasti sociálního zabezpečení (správní komise pro koordinaci systémů sociálního zabezpečení a její technické komise, dále pracovní skupiny pro příslušnou legislativu, teleworking, důchody a pro bezpečnost a ochranu osobních údajů), kde byla hlavní pozornost zaměřena na problematiku EESSI a na novelu koordinačních nařízení EU.

ČSSZ má své zástupce rovněž v řadě meziresortních orgánů a resortních koordinačních skupin (zabývajících se problematikou EU a koordinace sociálního

zabezpečení, nelegálního zaměstnávání, agendami Evropského úřadu pro zaměstnanost [ELA], nařízením o jednotné digitální bráně).

ČSSZ zpracovávala mezinárodní statistiky a dotazníky – 28 se týkalo plnění závazků z mezinárodních smluv o sociálním zabezpečení a 7 bylo zpracováno na základě požadavků Evropské komise.

4.1.1 MEZINÁRODNÍ JEDNÁNÍ

ČSSZ se účastní nebo je organizátorem jednání styčných míst s hlavními partnerskými institucemi ze soudních států, jejichž cílem je informovat se o změnách v organizaci a právních předpisech a dohodnout či vyjasnit si vzájemné postupy při aplikaci koordinačních nařízení EU. V roce 2023 se uskutečnilo každoroční jednání s největším zahraničním partnerem ČSSZ, a to slovenskou Sociální pojišťovnou Bratislava. Jednání bylo zaměřeno převážně na problematiku provádění důchodového pojištění, nemocenského pojištění, posuzování zdravotního stavu, dohody o elektronické přeshraniční výměně údajů a EESSI. Obě strany si na tomto jednání vzájemně předaly nejvyššími představiteli ČSSZ a Sociální pojišťovny podepsanou novou dohodu o spolupráci mezi institucemi, která je platná od 1. 1. 2024 a nahrazuje předchozí dohodu z roku 2005.

V ČSSZ se uskutečnilo také jednání českých a rakouských styčných míst pro oblast důchodů, peněžitých dávek v nemoci a mateřství, příslušnosti k právním předpisům, vymáhání pohledávek, zdravotního pojištění a pracovních úrazů a nemocí z povolání. Za ČR se jednání zúčastnili také zástupci Kanceláře zdravotního pojištění, za rakouskou stranu zástupci institucí příslušných pro projednávané agendy. Předmětem jednání byly otázky týkající se provádění koordinačních nařízení EU, výměna informací o českých a rakouských právních předpisech a problematika spolupráce institucí obou států. Zúčastněné strany jednaly o problematice digitalizace včetně možnosti uzavření dohody o elektronické výměně údajů mezi rakouskou stranou a ČSSZ.

Dobré dvoustranné vztahy s řadou zahraničních institucí umožňují ČSSZ jednat ad hoc k vybraným tématům a cíleně získávat informace či sdílet zkušenosti. Vedení ČSSZ na jaře 2023 jednalo v Izraeli s hlavním nositelem sociálního pojištění National Institute of Insurance (NII). Cesta se uskutečnila s cílem získat

informace a příklady dobré praxe v oblasti organizace a řízení, bezpečnosti a digitalizace.

Na základě pozvání prezidentky ZUS (polské Sociální pojišťovny) se vedení ČSSZ seznámilo ve Varšavě s organizací, hodnocením kvality a digitalizací klientských služeb.

Mezinárodní konferenci v Bonnu se zaměřením na přeshraniční výměnu dat sociálního zabezpečení, kterou pořádala Deutsche Post, využili zástupci ČSSZ k seznámení s různými možnostmi přeshraniční spolupráce i k vlastní prezentaci zkušeností z provádění EESSI a výstupů z první dohody o přeshraniční výměně údajů se slovenskou Sociální pojišťovnou, v rámci níž deklarovali i zájem uzavřít dohody o přeshraniční elektronické výměně údajů o úmrtí (hromadné výměny a porovnávání údajů) s dalšími sousedícími státy.

V rámci bilaterální spolupráce s partnerskými institucemi v sousedních státech se uskutečnily dvě studijní stáže. Byl to jednak studijní pobyt k problematice výběru pojistného a kontroly v rakouském Linci, který byl organizován Evropským úřadem pro zaměstnanost (ELA), a kromě ČSSZ se ho účastnili i pracovníci Státního úřadu inspekce práce. Přítomna byla i zástupkyně Evropského úřadu pro zaměstnanost (ELA). Druhou akcí byla stáž pracovníků německého nositele pojištění Deutsche Rentenversicherung (DRV) v ČSSZ. Němečtí kolegové se v průběhu několika dní v ČSSZ seznamovali s procesem rozhodování o dávkách důchodového pojištění s mezinárodním prvkem a s prováděním souvisejících agend.

Pracovníci ČSSZ se v průběhu roku zúčastnili několika akcí organizovaných Evropským úřadem pro zaměstnanost (ELA). Jednou z nich byl seminář zaměřený na odhalování padělaných dokumentů, zejména osobních dokladů a dokladů prokazujících vysílání pracovníků, další akcí byl workshop k vysílání pracovníků zaměřený na výměnu informací o aktuálních národních postupech při posuzování situace vysílání pracovníků.

Pověřenec pro ochranu osobních údajů ČSSZ se zúčastnil konference „Europe Data Protection Congress 2023“, kterou pořádala Mezinárodní asociace profesionálů v oblasti ochrany soukromí. Cílem účasti na konferenci bylo porovnat praxi ČSSZ v oblasti ochrany osobních údajů s mezinárodními zkušenostmi.

ČSSZ zajišťuje od března 2023 provádění dvou nových mezinárodních smluv o sociálním zabezpečení. Smlouva mezi Českou republikou a Bosnou a Hercegovinou o sociálním zabezpečení, podepsaná dne 18. 5. 2021, a správní ujednání k provádění smlouvy vstoupily

v platnost dne 1. 3. 2023. Smlouva nahrazuje původní smluvní úpravu sjednanou mezi ČSR a Federativní republikou Jugoslávie, publikovanou pod č. 2/1958 Sb. a 3/1958 Sb., která byla mezi ČR a Bosnou a Hercegovinou dosud v platnosti.

Smlouva mezi Českou republikou a Mongolskem o sociálním zabezpečení, podepsaná dne 20. 5. 2019, a správní ujednání k provádění smlouvy mezi Českou republikou a Mongolskem o sociálním zabezpečení, podepsané dne 24. 1. 2023, vstoupily v platnost dne 1. 3. 2023. Jde o historicky první prezidentskou smlouvu v oblasti sociálního zabezpečení mezi ČR a Mongolskem.

ČSSZ úzce spolupracovala s MPSV při přípravách dvou nových mezinárodních smluv o sociálním zabezpečení a participovala na řadě online jednání s druhými stranami – Argentinou a Uruguayí. Smlouvy budou upravovat příslušnost k právním předpisům migrujících osob a poskytování dávek důchodového pojištění.

4.1.2 MEZINÁRODNÍ ORGANIZACE

Součástí mezinárodních aktivit je také účast ČSSZ v mezinárodních organizacích, jejichž prostřednictvím ČSSZ získává odborné informace a má možnost výměny zkušeností s experty z jiných států – v Evropské asociaci nositelů sociálního pojištění (ESIP), Evropské platformě posudkového lékařství (EUMASS) a nejnověji Mezinárodní asociaci sociálního zabezpečení (ISSA), jejímž řádným členem se ČSSZ stala dne 15. 12. 2023.

Evropská asociace nositelů sociálního pojištění (ESIP) reprezentuje zájmy 45 institucí ze 17 států Evropy a formou pozic prezentovaných unijním orgánům sděluje názory těchto institucí na politiky a připravované regulace či jiné aktivity EU (např. novela koordinačních nařízení EU, aktivity v rámci EESSI, digitalizační aktivity Evropské komise, zdravotnické služby, dávky dlouhodobé péče). Tato organizace pořádá řadu odborných akcí, workshopů se zaměřením na digitalizaci, důchody a další aktuální témata a svým členům usnadňuje přístup k informacím z jiných států a institucí.

Evropská platforma posudkového lékařství (EUMASS) je jedinou odbornou evropskou organizací pro oblast posudkového a revizního lékařství s účastí lékařů z prakticky všech evropských států. Členství v této organizaci přináší aktuální poznatky z oboru, vývojové trendy a zkušenosti, které jsou dále využívány LPS ČSSZ v rámci vzdělávání a metodiky, případně jsou předávány k využití MPSV.

Mezinárodní asociace sociálního zabezpečení (ISSA) má širokou členskou základnu (takřka 320 nositelů

pojištění ze 160 zemí) a ČSSZ fakticky přebírá účast v této organizaci od MPSV. Participace ČSSZ se zaměří především na aktivity týkající se rozvoje organizace a řízení či digitalizace a zlepšující bilaterální spolupráci, podporu a sdílení osvědčených postupů. Jedná se hlavně o akce pořádané regionální strukturou pro Evropu – technické komise ISSA, workshopy, ISSA Academy.

4.1.3 MEZINÁRODNÍ PORADENSKÉ DNY

V roce 2023 se v plném rozsahu uskutečnily všechny plánované poradenské dny k důchodům se třemi hlavními partnery ze sousedních států, a to s německou institucí Deutsche Rentenversicherung (DRV), rakouským nositelem důchodového pojištění Pensionsversicherungsanstalt (PVA) a slovenskou Sociální pojišťovnou. Hlavním přínosem poradenských dnů je poskytnutí informací klientům o jejich nárocích jak z českého, tak i z cizího systému důchodového pojištění současně odborníky z obou institucí s možností tlumočení. Klienti tyto akce hodnotí jednoznačně pozitivně, často jsou na místě vysvětleny nejasnosti, které by jinak vedly ke stížnostem klientů. Ve spolupráci s německou institucí se scházejí vedoucí pracovníci na jednání k vyhodnocení poradenských dnů, tentokrát se uskutečnilo v Praze.

Na základě domluvy s francouzskou stranou se poprvé uskutečnily také dva poradenské dny k českým důchodům určené pro francouzsky hovořící klienty a tlumočené z češtiny do francouzštiny. První akcí byla prezentace o českém důchodovém systému a ČSSZ ve Francouzském institutu v Praze, druhou akcí bylo individuální poradenství v klientském centru ČSSZ v Praze, kterého se zúčastnilo 16 klientů.

4.2 POSKYTOVÁNÍ INFORMACÍ

V průběhu roku 2023 ČSSZ poskytovala veřejnosti aktuální informace o novinkách a změnách dopadajících do agend a služeb v její působnosti. Informace se týkaly především situace v oblasti důchodů, legislativních změn souvisejících s předčasnými starobními důchody, nově zavedeného výchovného, mimořádné valorizace a akce Milostivé léto v podmínkách ČSSZ. ČSSZ informovala také o nově zavedených službách a postupech při řešení různých životních situací, v průběhu roku pak opakovaně varovala klienty před falešnými weby vydávajícími se za web ČSSZ a podvodnými SMS zprávami, které se snaží vylákat citlivé údaje.

Odpovědi na individuální dotazy a požadavky klientů zajišťovala i v roce 2023 jednotlivá specializovaná call centra ČSSZ. Při vyřizování požadavků klientů call centra aktivně spolupracovala s OSSZ a také s metodickými útvary, kterým předávala k vyřízení vybrané podněty. Snahou bylo poskytnout klientovi rychlé a efektivní vyřešení jeho záležitosti, obzvláště pak v případech, kdy se klient ocitl v nepříznivé finanční či životní situaci. V důsledku změn v oblasti předčasných starobních důchodů, nově zavedeného výchovného a mimořádné valorizace znamenal rok 2023 zvýšený nápor především pro operátory call centra pro důchodové pojištění. Poskytování informací veřejnosti probíhalo také prostřednictvím sociálních sítí, aktivní spoluprací s médii a dalšími informačními aktivitami. Klienti měli možnost přihlásit se k odběru novinek (tzv. newsletteru) nebo využívat odpovědní kontaktní formuláře či webového virtuálního asistenta, tzv. chatbota, na webových stránkách ČSSZ.

Tabulka č. 49: Poradenské dny v roce 2023

Česko-německé poradenské dny s DRV				Česko-rakouské poradenské dny s PVA				Česko-slovenské poradenské dny s SP			
Pořadí	Termín	Místo	Počet klientů	Pořadí	Termín	Místo	Počet klientů	Pořadí	Termín	Místo	Počet klientů
42	14.–15. 3.	Stuttgart	83	13	14. 6.	Vídeň	22	15	27. 4.	Košice	37
43	22. 6.	Praha	36					16	30. 11.	Plzeň	30
44	19. 9.	Pasov	18								
45	17.–18. 10.	České Budějovice	77								

Zkratky použité v tabulce: DRV – Deutsche Rentenversicherung; PVA – Pensionsversicherungsanstalt; SP – Sociálna poisťovňa.

Oblast komunikace a poskytování informací ČSSZ soustavně zkvalitňuje a využívá k tomu moderní a uživatelsky přívětivé formy a nástroje. Při poskytování informací veřejnosti klade důraz především na jejich snadnou dostupnost, pozornost je soustavně věnována také srozumitelnosti a přehlednosti sdělovaných informací.

4.2.1 KLIENTSKÉ PROSTORY

Důležitým úkolem ČSSZ je poskytování kvalitního a proklientsky orientovaného odborného poradenství, zlepšování nastavených standardů klientského přístupu a také průběžné vyhodnocování zpětné vazby při jednání. Dlouhodobým cílem je vytvářet klientská centra poskytující příjemné prostředí, bezbariérový přístup a moderní způsob odbavování (vyvolávací systémy). Při rekonstrukci budov je vedle standardního zacílení na stavebně technické úpravy věnován prostor budování a modernizaci klientských prostor. ČSSZ v roce 2023 i nadále využívala dokument Stavebně technický manuál a korporátní identita ČSSZ, který stanoví zásady a pravidla jednotné koncepce z hlediska architektonického a stavebního standardu, identifikace objektu a orientace v něm, provozu, vnitřního fungování a návaznosti jednotlivých oddělení a možností plánování budoucí údržby.

V roce 2023 mohli klientsky přívětivý přístup a prostředí ocenit návštěvníci OSSZ v Ústí nad Labem a společně s nimi také klienti Úřadu práce ČR v Ústí nad Labem, kde byl zahájen plný provoz klientských pracovišť po dokončení komplexní rekonstrukce budovy.

4.2.2 KLIENTSKÉ CENTRUM ÚSTŘEDÍ ČSSZ PRO DŮCHODOVÉ POJIŠTĚNÍ

Klientské centrum ústředí ČSSZ poskytuje klientům informace, konzultační činnost a odborné poradenství v oblasti důchodového pojištění. Zároveň zajišťuje řešení konkrétní životní či sociální situace klientů včetně přijímání stížností a různých jiných podnětů klientů a také se podílí na službě sepisování žádostí o důchod. Na pracovišti klientského centra bylo v průběhu roku 2023 vyřízeno celkem 30 983 požadavků. V rámci osobních návštěv bylo vyřízeno celkem 26 740 požadavků a 4 243 požadavků pak písemnou, elektronickou nebo jinou formou. Zároveň bylo v průběhu roku 2023 prostřednictvím klientského centra ústředí uplatněno celkem 1 649 žádostí o důchod.

V průběhu roku 2023 byla činnost klientského centra a zejména nabídka speciálních služeb ovlivněna

zvýšeným zájmem klientů o uplatnění a následné sepsání žádosti o tzv. předčasný starobní důchod. V prvním čtvrtletí 2023 zajišťovalo klientské centrum sepsání žádostí o předčasný starobní důchod zejména těm klientům, kteří uplatnili nárok na předčasný starobní důchod do 31. 12. 2022. V důsledku zákona č. 270/2023 Sb., kterým se s účinností k 1. 10. 2023 změnily podmínky pro nárok na předčasný starobní důchod, zajišťovalo klientské centrum sepsání žádostí o předčasný starobní důchod těm klientům, kteří uplatnili nárok do 30. 9. 2023. V průběhu roku 2023 bylo v klientském centru ústředí sepsáno celkem 733 žádostí o předčasný starobní důchod.

Kromě standardních služeb zajišťuje klientské centrum také speciální služby pro klienty, kteří si předem objednali termín schůzky prostřednictvím online rezervačního systému nebo přes speciální telefonickou linku. Speciální služby jsou zaměřeny především na odborné poradenství k budoucím důchodovým nárokům, vyhotovení informativního výpočtu důchodové dávky a dále pak na odborné konzultace pro komplikovanější situace důchodového pojištění včetně problematiky s mezinárodním prvkem. Poptávka veřejnosti po těchto službách je stále velmi vysoká. V roce 2023 však byly termíny pro objednání na speciální služby výrazně omezené, a to v důsledku zvýšené poptávky klientů po sepsání žádosti o předčasný starobní důchod. V průběhu roku 2023 využilo speciálních služeb celkem 1 530 klientů, z toho 1 114 požadovalo konzultaci k budoucímu důchodovému nároku včetně vyhotovení informativního výpočtu důchodu a celkem 416 klientů využilo objednání termínu ke konzultaci nebo k řešení složitější problematiky.

V rámci spuštění nové služby ePortálu ČSSZ „Žádost o důchod online“ v prosinci 2023 byla na pracovišti klientského centra a call centra Praha spuštěna nová služba pro veřejnost, a to odborná pomoc k online žádostem prostřednictvím online konzultace. Klienti tak mají možnost si prostřednictvím ePortálu ČSSZ objednat termín online schůzky s pracovníkem ČSSZ.

Klientské centrum ústředí se dlouhodobě podílí na organizaci mezinárodních poradenských dnů k důchodovému pojištění. Zároveň pracoviště funguje jako stabilní místo pro každoroční konání česko-německého poradenského dne. V roce 2023 se v prostorách klientského centra ústředí opět konal tradiční česko-německý poradenský den, během něhož bylo poskytnuto celkem 71 odborných konzultací.

V říjnu 2023 se na pracovišti klientského centra uskutečnil také první poradenský den pro francouzsky

hovořící klienty, kteří pracovali nebo pracují v České republice a ve Francii. V rámci tohoto poradenského dne zodpovídali konzultanti klientského centra dotazy klientů týkající se nároků z českého systému důchodového pojištění a poskytovali další informace týkající se dávek důchodového pojištění v ČR. Během tohoto poradenského dne bylo poskytnuto celkem 20 konzultací.

4.2.3 CALL CENTRUM PRO DŮCHODOVÉ POJIŠTĚNÍ

Call centrum pro důchodové pojištění ČSSZ tvoří dvě pracoviště: call centrum Praha a call centrum Děčín. Pracoviště call centra se významně podílí na telefonické a elektronické komunikaci s veřejností, zajišťuje zejména odbornou pomoc a poradenství klientům v oblasti důchodového pojištění včetně operativního řešení naléhavých životních či sociálních událostí klientů. Kromě toho přijímá urgence, stížnosti a různé podněty klientů, které předává příslušným odborným útvarům. Call centrum pro důchodové pojištění (pobočky Praha a Děčín) se dlouhodobě potýká s velkým náporem volajících klientů a s celkovým přetížením. V roce 2023 bylo proto přistoupeno k několika opatřením pro zlepšení dostupnosti call centra pro veřejnost. Došlo zejména k navýšení personální kapacity pobočky call centra v Děčíně a také k zapojení všech poboček OSSZ do výpomoci call centru. V systému call centra byla nastavena možnost zanechat vzkaz, na jehož základě je provedeno zpětné volání klientovi, tzv. call back.

V roce 2023 bylo v systému call centra pro důchodové pojištění (Praha, Děčín i výpomoc OSSZ)

zaznamenáno celkem 477 935 telefonátů, z toho bylo celkem 293 112 hovorů úspěšně vyřízeno. Z ukazatelů v tabulce č. 50 je patrné, že vlivem nastavených opatření se v roce 2023 zvýšil podíl úspěšně vyřízených hovorů. V předchozím roce činil podíl úspěšně vyřízených hovorů 43,8 % z celkového počtu telefonátů, v roce 2023 to bylo již 61 %.

Pracoviště call centra Praha zároveň přijímá prostřednictvím speciální telefonické linky objednávky klientů na termín ke konzultacím a k informativnímu výpočtu důchodu do klientského centra ústředí ČSSZ. V rámci speciální telefonické linky pro objednání termínu bylo vyřízeno 629 telefonátů a objednáno na termín do klientského centra bylo 171 klientů. Dále call centrum pro důchodové pojištění vyřizuje naléhavé a urgentní požadavky OSSZ k důchodovým záležitostem klientů zasílané přes aplikaci Service desk. V roce 2023 bylo odbaveno celkem 42 685 takových požadavků. Call centrum Praha vyřizuje také požadavky klientů, které jsou zaslány do speciální e-mailové schránky callcentrumduchody@cssz.cz. V roce 2023 bylo vyřízeno celkem 8 240 e-mailových požadavků klientů.

V souvislosti se spuštěním nové služby ePortálu ČSSZ „Žádost o důchod online“ v prosinci 2023 byla v call centru Praha nastavena nová služba odborné telefonické pomoci k online žádostem o důchod. Call centrum Praha zároveň zajišťuje společně s klientským centrem ústředí ČSSZ odbornou pomoc k online žádostem o důchod prostřednictvím online konzultací pro klienty, kteří si přes ePortál ČSSZ sjednají online schůzku.

Z pracoviště call centra Praha a call centra Děčín

Tabulka č. 50: Údaje o činnosti call centra pro důchodové pojištění

	2021	2022	2023
Telefonáty celkem	422 393	498 299	477 935
Uskutečněné hovory	162 184	218 337	293 112
z toho: důchodové pojištění vnitrostátní	68 112	91 996	134 101
výplata důchodu ¹⁾	5 585	–	–
důchodové pojištění v zahraničí	13 735	26 890	35 966
agendy bez rozlišení	47 448	79 158	98 948
exekuce	27 269	20 283	24 086
III. pilíř	35	10	11
E-mailové požadavky klientů	–	1 915	8 240

¹⁾ Od července 2021 je tato položka součástí položky důchodové pojištění vnitrostátní.

bylo v průběhu roku 2023 předáno věcným útvarům k vyřízení celkem 24 988 požadavků a urgencí klientů a bylo vyhotoveno a klientům zasláno celkem 8 059 různých druhů potvrzení.

4.2.4 CALL CENTRUM PRO NEMOCENSKÉ POJIŠTĚNÍ

Činnost call centra pro nemocenské pojištění v roce 2023 spočívala ve vyřizování telefonických dotazů týkajících se podmínek nároku na dávky nemocenského pojištění a jejich výplatu, dotazů na stav a průběh řízení o dávkách nemocenského pojištění, a to včetně způsobu a termínu výplaty dávky v ČR a do zahraničí. Call centrum pro nemocenské pojištění předávalo také příslušnému organizačnímu útvaru místně příslušné OSSZ k řešení naléhavé urgencye týkající se zejména délky řízení o dávkách nemocenského pojištění a jejich výplaty. Operátorky dále zajišťovaly konzultační činnost včetně zprostředkování výkladu zákona o nemocenském pojištění a nově od 1. 7. 2023 také zaslání potvrzení o vyplacených nemocenských dávkách pojištěncům. Odborné dotazy tvořily téměř dvě třetiny všech telefonátů. I v roce 2023 call centrum nemocenského pojištění spolupracovalo s jednotlivými OSSZ a snažilo se o co nejefektivnější řešení situace klientů, obzvláště v těch případech, kdy byl klient ve složité finanční či životní situaci.

V roce 2023 systém pro zpracování ukazatelů činnosti call centra pro nemocenské pojištění zaznamenal 307 452 telefonátů, z nichž bylo uskutečněno 204 586 (tj. 66,5 %) hovorů. V případě obecných dotazů po celý rok 2023 převládaly dotazy na legislativu a výplatu nemocenských dávek (tzn. dotazy na podmínky vzniku nároku na dávky nemocenského pojištění, postup při uplatnění žádosti o dávky, dále dotazy na ověření doručení dokladů potřebných pro výplatu dávek včetně ověření jejich správnosti, dotazy na termín a způsob výplaty dávek, dotazy OSVČ na podmínky nemocenského

pojištění, dále dotazy zaměstnavatelů na jejich povinnosti a oprávnění týkající se režimu práceneschopného zaměstnance, včetně dotazů pojištěnců na přihlášení a služby ePortálu ČSSZ).

Počet telefonátů v roce 2023 (307 tisíc) představoval ve srovnání s rokem 2022 nárůst o 14 tisíc. Zvýšený počet volajících lze patrně přičíst většímu povědomí o existenci call centra pro nemocenské pojištění, a tudíž i většímu využití jeho služeb širokou veřejností. Dalším faktorem mohla být ekonomická krize, jejímž následkem se čím dál více lidí dostávalo do složité životní situace, kterou potřebovali naléhavě řešit. Předpoklad konstatovaný ve Zprávě o činnosti za rok 2022, že se počet volajících v následujících letech ustálí na počtu kolem 300 tisíc za rok, se potvrdil.

Dalším aspektem ovlivňujícím zvýšený počet telefonátů na linku call centra nemocenského pojištění zejména v prvním čtvrtletí roku 2023 byl velký počet mylných hovorů týkajících se vyřízení žádosti o důchod a výchovné. V tom případě byli klienti následně přepojeni na call centrum pro důchodové pojištění. V posledním čtvrtletí roku 2023 byl nárůst hovorů a dotazů klientů způsoben delegováním místní příslušnosti pražských zaměstnavatelů z PSSZ na OSSZ a ve stejném období vzrostl i počet dotazů k akci Milostivé léto. V průběhu celého roku 2023 byla na lince call centra pro nemocenské pojištění zaznamenávána tzv. opakovaná volání, kdy stejný pojištěnec volal několikrát (až 5x) v průběhu dne. Na call centrum pro nemocenské pojištění se často obraceli také klienti z řad OSVČ, kterým bylo možné poskytnout informace k podmínkám nemocenského pojištění OSVČ, avšak pro vyřízení konkrétních dotazů na platby, zálohy aj. museli být odkazováni na místně příslušné OSSZ.

4.2.5 CALL CENTRUM TECHNICKÉ PODPORY ESLUŽEB

ČSSZ motivuje klienty, aby komunikovali a vyřizovali

Tabulka č. 51: Údaje o činnosti call centra pro nemocenské pojištění

	2021	2022	2023
Telefonáty celkem	357 555	293 444	307 452
Uskutečněné hovory	169 526	195 258	204 586
z toho: dotaz na dávku – vyřešeno ihned	96 467	117 088	119 673
dotaz na dávku – řešeno s OSSZ (urgence)	828	199	129
ostatní ihned vyřešené dotazy – obecné	72 231	77 971	84 785

své záležitosti elektronicky. K tomu jim zajišťuje potřebnou podporu prostřednictvím call centra technické podpory eSlužeb. Pracovníci této specializované telefonní linky poskytují pomoc zejména pojištěncům, zaměstnavatelům a OSVČ, ale i lékařům, zdravotnickým zařízením, exekutorským kancelářím a softwarovým vývojářům. Operátoři call centra běžně poskytují širokou škálu obecných i technických informací týkajících se elektronické komunikace a elektronického odesílání. Přijímají také od klientů podněty k technickým chybám, tyto podněty dále analyzují a případné nedostatky zdávají k opravě.

V roce 2023 se operátoři nejčastěji setkávali s dotazy ohledně odesílání e-Podání přes komunikační kanál Veřejné rozhraní pro e-Podání (VREP), kdy se formuláře odesílají ve formě datových vět ve formátu XML. V této souvislosti operátoři řešili zejména problematiku elektronických podpisů a certifikátů pro šifrování. Dále poskytovali podporu při vyplňování a odesílání interaktivních tiskopisů přes datové schránky. Mnoho požadavků se týkalo online služeb ePortálu ČSSZ včetně na něm publikovaných elektronických tiskopisů. Ve spojitosti s eNeschopenkou operátoři řešili jak požadavky lékařů týkající se vystavování neschopenek, tak dotazy

zaměstnavatelů související s příjmem notifikací k neschopenkám, ale i otázky pojištěnců. Nedílnou součástí podpory byla problematika online objednání na pracoviště a podpora Portálu otevřených dat.

V roce 2023 zaznamenalo call centrum technické podpory eSlužeb celkem 50 521 volání, z toho bylo odbaveno 43 177 hovorů. Nevyzvednutých zůstalo 7 344 hovorů.

Operátoři call centra technické podpory eSlužeb poskytovali klientům podporu i prostřednictvím sběrného e-mailu. Tuto formu komunikace s ČSSZ v roce 2023 využilo dalších 3 540 klientů.

Do počtu hovorů odbavených call centrem technické podpory se v roce 2023 nejvíce promítla problematika datových schránek. V prvním čtvrtletí roku 2023 byly automaticky zřízeny datové schránky všem podnikajícím OSVČ, které se je snažily ihned využít pro stažení inventury a následné odeslání přehledu o příjmech a výdajích OSVČ. Ve 4 672 případech narazili uživatelé na technické problémy při ztotožnění prostřednictvím jejich datové schránky, a přihlášení tudíž nebylo funkční. Operátoři museli zajistit zprovoznění ručně pomocí interních incidentů.

Běžně operátoři pomáhali s přihlašovaním k ePortálu

Tabulka č. 52: Údaje o činnosti call centra technické podpory eSlužeb ČSSZ

	2021	2022	2023
Telefonáty celkem	32 925	38 760	50 521
Uskutečněné hovory	31 521	37 083	43 177
z toho: e-Podání	16 817	21 347	23 217
registrace certifikátů	3 288	2 985	3 126
přihlašování přes portál Národní identitní autority	1 282	838	378
eNeschopenka	3 946	3 196	2 211
OSVČ agenda	3 718	6 820	13 069
vývojáři softwaru	57	103	147
výpadek systému	294	992	314
ostatní ¹⁾	1 845	667	609
nelze určit druh	274	135	106

¹⁾ Součástí jsou hovory, které se týkají podpory OSSZ, online objednání, otevřených dat ČSSZ, podnětů a provozních záležitostí, a rovněž tzv. zvláštní případy, tj. případy, kdy se např. volající neozývá či ihned po spojení zavěsí nebo kdy se během hovoru ozývá pouze pípání, popř. hrající hudba.

ČSSZ i pomocí prostředků Identity občana (bankovní identity, elektronického občanského průkazu s čipem, mobilního klíče eGovernmentu, čipové karty Starcos, prostředku NIA ID a prostředku MojeID) a poskytovali podporu při přihlašování prostřednictvím mezinárodního přihlašovacího prostředku International ID Gateway, který je často využíván občany Slovenska a okolních zemí.

4.2.6 ELEKTRONICKÁ PREZENTACE (WEBOVÉ STRÁNKY ČSSZ)

Webové stránky ČSSZ byly již tradičně klíčovým zdrojem informací pro naše klienty. V průběhu celého roku zde byly průběžně zveřejňovány aktuální informace související se změnami legislativy, informace o nových službách a postupech při uplatňování žádostí a řešení různých situací. Na úvodní stránce byl několikrát umístěn infobox, který odkazoval na aktuálně nejvíce řešené téma – během roku 2023 to bylo primárně výchovné, Milostivé léto a v závěru roku žádost o důchod online. Také byl na úvodní stránku doplněn box pro občany Ukrajiny s odkazy na konkrétní části webu zabývající se touto problematikou.

V souvislosti s podvodnými weby, které napodobují nejen ePortál ČSSZ, umístila ČSSZ na své oficiální webové stránky digitální pečeť od DigiCertu. Díky ní si uživatel okamžitě zobrazí detailní informace o držiteli certifikátu a ověří si tak bezpečnost webu. ČSSZ se tímto krokem brání proti podvodníkům, kteří napodobují webové stránky ČSSZ se záměrem vylákat z lidí citlivé údaje o bankovních účtech.

V závěru roku se pak v souvislosti s organizačními změnami od 1. 1. 2024 začaly připravovat informace, které musely být na webu aktualizovány hned začátkem nového roku. Jednalo se především o kontaktní údaje a popis nové organizační struktury.

Aby měli naši klienti jistotu, že jim z oblasti sociálního zabezpečení neunikne nic důležitého, mohou se prostřednictvím webových stránek přihlásit k „odběru novinek“. Díky němu komunikujeme prostřednictvím e-mailu s našimi klienty velmi rychle a efektivně. Klienti si při registraci mohou zvolit, o která témata mají zájem. Témata jsou rozdělena do šesti kategorií: pro zaměstnavatele, OSVČ, pojištěnce (občany), lékaře / poskytovatele zdravotních služeb, vývojáře lékařských SW a vývojáře mzdových a personálních SW. Je možné si vybrat i více kategorií nebo všechny současně. Přestože některá témata spadají do více kategorií, e-mail přijde respondentovi pouze jednou i v případě, že vybere

více kategorií. Odběr lze kdykoliv upravit nebo zcela zrušit. Na nabídku odběru novinek upozorňujeme také prostřednictvím některých tiskových zpráv a sociálních sítí.

K 31. 12. 2023 bylo k odběru zaregistrováno 19 905 osob. Za rok 2023 bylo rozesláno do všech kategorií celkem 94 zpráv. Největší skupinou odběratelů jsou zaměstnavatelé, pojištěnci a OSVČ. Aktuální informace z agendy ČSSZ odebírá řada významných společností ze soukromého sektoru, vzdělávací i státní instituce, kraje a obce či poskytovatelé zdravotních služeb.

Každý měsíc obdrží každý z našich „odběratelů novinek“ Zpr@vodaj ČSSZ s nejdůležitějšími informacemi. Hlavní téma Zpr@vodaje je vždy vybráno s ohledem na aktuálnost dané problematiky. V roce 2023 byly velkými tématy například výchovné v únorovém čísle, Milostivé léto v srpnovém čísle anebo žádost o důchod online v prosincovém vydání. Den před odesláním Zpr@vodaje ČSSZ bylo vždy na facebooku ČSSZ představeno nové číslo s možností se k odběru novinek přihlásit. Zájemce pak obdrží Zpr@vodaj ČSSZ do své e-mailové schránky každý měsíc spolu s dalšími krátkými novinkami.

V průběhu celého roku se také věnovala náležitá pozornost designovým prvkům webu, aby odpovídaly požadavkům na srozumitelnou a názornou prezentaci informací.

4.2.7 MÉDIA A EDIČNÍ ČINNOST

ČSSZ v roce 2023 nadále pokračovala v trendu vstřícného a otevřeného přístupu k médiím. Za celý rok 2023 odpověděla na téměř 3 tisíce dotazů novinářů z celostátních, regionálních i online médií, reagovala na požadavky televizních a rozhlasových stanic i tisku. Komunikace probíhala především prostřednictvím oddělení komunikace a tiskové mluvčí ČSSZ. Vzhledem k extrémní vytíženosti ČSSZ způsobené zvýšeným počtem podaných žádostí o důchod byly nejčastější dotazy zaměřeny právě na problematiku důchodové agendy.

Médiím bylo během roku 2023 odesláno celkem 48 tiskových zpráv, které nejen informovaly o změnách a aktuální situaci v agendách zajišťovaných ČSSZ, ale také např. varovaly před falešnými SMS zprávami a weby. Nechyběly ani tiskové zprávy a další aktivity zaměřené edukačně. Naši odborníci se zúčastnili rádiových vysílání (např. Český rozhlas), televizních vysílání (např. Nova, Česká televize, CNN Prima News) či podcastů (např. NN Fresh Orange). Cílem bylo klienty co nejvíce informovat a vysvětlovat jim problematiku v působnosti ČSSZ. Řadu důležitých témat prezentoval

a vysvětloval prostřednictvím médií přímo ústřední ředitel Mgr. František Boháček. Jednalo se o opakované vstupy do zpravodajských relací (např. Snídaně s Novou, Nový den na CNN Prima News či zpravodajství České televize), ale i publicistických pořadů (např. Sama doma, Káva o čtvrté). Ústřední ředitel se také v průběhu roku zúčastnil několika tiskových konferencí pořádaných MPSV (např. představení Milostivého léta, slev na pojistném či žádosti o důchod online).

Současně byla na webových stránkách ČSSZ vytvořena nová rubrika nazvaná „Na pravou míru“, jejímž cílem je reagovat na chybné nebo zavádějící informace, které se šíří po internetu, či nepřesnosti v médiích a uvádět je na pravou míru.

Mezi nejmedializovanější témata patřily slevy na pojistném, výchovné, upozornění na podvodné weby a SMS, situace v oblasti vyřizování důchodů, akce Milostivé léto a žádost o důchod online.

V souvislosti s právní úpravou slev na pojistném ČSSZ v únoru 2023 uspořádala online seminář pro zaměstnavatele a mzdové účetní. Během semináře byly účastníkům srozumitelně vysvětleny veškeré podmínky nároku na slevu včetně uplatnění a názorných příkladů. O seminář byl velký zájem a účastníci ho hodnotili pozitivně. Z celého semináře byl vytvořen videozáznam, který jsme zveřejnili na našem YouTube kanálu, aby byl dostupný i těm, kdo se semináře nemohli zúčastnit.

Také v roce 2023 měli klienti k dispozici informační materiály s aktuálními a důležitými informacemi. Tyto materiály byly v tištěné podobě dostupné na pracovištích OSSZ a v klientském centru ústředí ČSSZ a zároveň online na webových stránkách ČSSZ. Začátkem roku 2023 byly aktualizovány informační letáky zveřejněné na webových stránkách ČSSZ. Vytiskována a distribuována na všechna pracoviště byla Příručka budoucího důchodce pro rok 2023. Ve spolupráci s Úřadem práce ČR byla aktualizována Příručka pro nastávající rodiče, která s ohledem na cílovou skupinu vyšla pouze v elektronické podobě.

V roce 2023 byla vydána Zpráva o činnosti ČSSZ za rok 2022 a Statistická ročenka z oblasti důchodového

pojištění za rok 2022. Obě publikace byly zveřejněny na webových stránkách ČSSZ.

4.2.8 SOCIÁLNÍ SÍTĚ

V roce 2023 jsme intenzivně využívali sociální sítě k šíření informací o činnosti ČSSZ. V návaznosti na možnost interakce s uživateli těchto sociálních sítí prostřednictvím komentářů u příspěvků je cílem efektivně sdílet důležitá oznámení, aktualizace a praktické rady, abychom posílili vztah s veřejností a zajistili transparentní informační tok prostřednictvím moderních komunikačních kanálů.

K 31. 12. 2023 profil ČSSZ na Facebooku čítal 18 473 sledujících, jejich počet se oproti předchozímu roku zvýšil o 1 910 sledujících. Za rok 2023 bylo na oficiálních facebookových stránkách ČSSZ zveřejněno celkem 129 příspěvků. V souvislosti s příspěvkem ohledně upozornění na falešné domény a SMS zprávy, které se tvářily jako ČSSZ, jsme v březnu 2023 zaznamenali nejvyšší dosah u facebookového příspěvku za rok 2023, který dosáhl až 190,9 tisíc zobrazení a zaznamenal 2 400 sdílení.

V polovině roku byla spuštěna akce Milostivé léto v podmínkách ČSSZ, která trvala od 1. 7. do 30. 11. 2023. Nejúspěšnější z příspěvků v návaznosti na akci Milostivé léto byl hned první přidáný příspěvek na dané téma, který měl dosah až 31 tisíc a stal se druhým nejzobrazovanějším příspěvkem za rok 2023. V rámci této akce bylo na Facebooku v uvedeném období zveřejněno celkem 13 příspěvků, které měly v součtu téměř 83 tisíc zobrazení. Celá neplacená propagace na facebookové stránce byla vyhodnocena jako velmi úspěšná. Nejvíce mezi sledujícími rezonovalo téma podvodných SMS a telefonátů spolu s informacemi ohledně služeb ePortálu ČSSZ a důchodů. Oddělení komunikace poskytlo za rok 2023 na facebookových stránkách celkem 286 odpovědí na dotazy sledujících.

Jako další komunikační platformu využívá ČSSZ LinkedIn. Využívání této platformy nabízí efektivní prostředek pro profesionální networking a sdílení pracovních příležitostí. Díky aktivitě na této komunikační

Tabulka č. 53: Statistika profilu ČSSZ na Facebooku k 31. 12. daného roku

	2021	2022	2023
Počet sledujících	14 337	16 563	18 473
Počet zveřejněných příspěvků	89	80	129
Počet vyřízených zpráv od sledujících	630	428	286

platformě ČSSZ posiluje svou viditelnost, efektivně komunikuje s potenciálními zaměstnanci a sdílí úspěchy úřadu a pracovní komunity ve veřejném prostoru. Na LinkedIn bylo za rok 2023 přidáno celkem 33 příspěvků.

Dále ČSSZ využívá k šíření osvěty na téma sociálního zabezpečení také vlastní komunikační kanál na YouTube. Videá jsou vždy zároveň zveřejněna prostřednictvím YouTube i na webových stránkách ČSSZ a ePortálu ČSSZ. Největší úspěšnost mělo video Podání přehledu o příjmech a výdajích OSVČ za rok 2022, které dosáhlo 12 tisíc zobrazení. Zásadní bylo také video představující klíčovou službu Žádost o důchod online, které bylo poprvé prezentováno na tiskové konferenci v prosinci 2023 a které převzala řada médií.

Poslední komunikační platformou, již ČSSZ v roce 2023 začala využívat, je síť X (dříve Twitter). Tato platforma je využívána jako efektivní nástroj k moderní a transparentní komunikaci. Skrze tuto platformu může ČSSZ poskytovat aktuální informace o novinkách v legislativě, konkrétních službách či aktualitách v oblasti sociálního zabezpečení. Významnou cílovou skupinu zde tvoří i novináři. Kromě toho mohou uživatelé platformy X snadno a interaktivně komunikovat s ČSSZ, což přispívá k lepšímu porozumění jejich potřebám a poskytování personalizovaných služeb. První příspěvek byl zveřejněn 21. 8. a za období do konce roku bylo na platformě X zveřejněno celkem 46 příspěvků.

4.2.9 OTEVŘENÁ DATA

Pravidelně aktualizované a postupně rozšiřované sady otevřených dat na Portálu otevřených dat ČSSZ jsou jednou z forem komunikace s veřejností, a to s cílem posílit otevřený přístup a transparentnost. V rámci pravidelné správy již publikovaných datových sad bylo v roce 2023 provedeno 160 aktualizací datových sad. Celkem je v současnosti na portálu publikováno 85 datových sad a 131 interaktivních vizualizací. Průměrná návštěvnost Portálu otevřených dat ČSSZ se v roce 2023 pohybovala kolem 1 831 přístupů za měsíc, přičemž

měsíčně je stahováno přibližně 49 souborů datových sad. K přímému přístupu k publikovaným datům uloženým v databázi prostřednictvím dotazů je využíván tzv. SPARQL Endpoint. Zde bylo v uplynulém roce registrováno průměrně 57 250 dotazů měsíčně.

V roce 2023 byla publikována nová sada Počet přijatých e-formulářů, která reprezentuje jeden z pohledů na rozvoj elektronické komunikace s klienty. Lze konstatovat, že otevřená data ČSSZ zcela splňují požadavky zákona o svobodném přístupu k informacím a současně respektují i všechny požadavky vyplývající z metodik publikovaných Ministerstvem vnitra ČR. ČSSZ si nadále udržovala své přední postavení v oblasti publikace otevřených dat v ČR, za jejichž úroveň byla kladně hodnocena ve výroční zprávě otevřených dat, kterou vypracovalo Ministerstvo vnitra ČR.

4.2.10 SVOBODNÝ PŘÍSTUP K INFORMACÍM

ČSSZ je podle zákona o svobodném přístupu k informacím povinna poskytovat fyzickým i právnickým osobám na jejich žádost informace vztahující se k působnosti ČSSZ. V roce 2023 obdržela ČSSZ spolu s OSSZ celkem 129 žádostí podle zákona o svobodném přístupu k informacím. Oproti roku 2022 došlo k poklesu počtu obdržených žádostí, a to celkem o 43 žádostí.

K odložení žádosti došlo v roce 2023 ve 24 případech. Bylo vydáno celkem 33 rozhodnutí o odmítnutí žádosti, z toho v 10 případech se jednalo o částečné odmítnutí žádosti. Větší počet rozhodnutí však připadá na žádost, s níž se žadatel obrátil na více OSSZ.

Stejně jako v minulých letech převažovaly žádosti podané elektronicky, z celkového počtu se jednalo o 114 žádostí, a žádosti podané fyzickými osobami, kdy se jednalo o 97 žádostí.

Obdobně jako v uplynulých letech byla povaha dotazů různorodá, nejčastěji zajímaly žadatele údaje z oblasti nemocenského pojištění a z oblasti důchodového pojištění (informace o řízeních a postupech ČSSZ či OSSZ, informace o výchovném, informace o možných

Tabulka č. 54: Návštěvnost Portálu otevřených dat ČSSZ

	2021	2022	2023 ¹⁾
Průměrná měsíční návštěvnost	7 116	1 600	1 831
Počet zobrazených stránek	85 430	19 287	10 986
Počet stažených souborů	3 854	801	294

¹⁾ Data za rok 2023 jsou pouze do 30. 6. 2023. Od 1. 7. 2023 bylo ukončeno sledování pomocí Google Analytics a přecházelo se na nový systém.

postupech v konkrétních životních situacích), statistické údaje z různých oblastí (např. údaje o přiznaných důchodech, údaje o počtech dočasných pracovních neschopností, údaje týkající se lékařské posudkové služby), informace z personální oblasti (platy a další benefity vedoucích zaměstnanců, kvalifikace zaměstnanců) a dále např. informace týkající se existence pohledávek a jejich výše, informace o počtu exekucí, informace o prováděných kontrolách, informace o zapsaných zástavních právech ČSSZ, informace o vnitřních předpisech, informace ze spisů.

4.3 INTERNÍ AUDIT, VNITŘNÍ KONTROLA A STÍŽNOSTI

Interní audit prověřuje procesy a řídicí mechanismy ČSSZ. Jeho úkolem je včas identifikovat a eliminovat případná rizika ohrožující řádné fungování ČSSZ. Pomáhá tak ČSSZ dosahovat jejích cílů a zlepšovat systém řízení. Je také připomínkovým místem k návrhům vnitřních organizačních směrnic, zákonů a jiných právních předpisů a poskytuje konzultace v oblasti nastavení vnitřního kontrolního systému. Důležitým nástrojem podporujícím úspěšné zajišťování hlavních činností ČSSZ je rovněž funkční systém vnitřní kontroly, objektivní vyřizování stížností a posilování protikorupčního prostředí. To vše přispívá k celkovému zlepšování řízení a správy úřadu.

4.3.1 INTERNÍ AUDIT

Plán interních auditů na rok 2023 zahrnoval celkem 8 auditů včetně dokončení 2 auditů zahájených v závěru roku 2022. U jednoho z auditů zahájených v roce 2023 bylo jeho dokončení naplánováno na rok 2024.

Z auditů vykonaných v roce 2023 byly dva zaměřeny na oblast kybernetické bezpečnosti, a to zejména na problematiku organizační bezpečnosti, řízení dodavatelů, bezpečnosti lidských zdrojů, systému zvládnání kybernetických bezpečnostních událostí a zaznamenávání událostí Integrovaného informačního systému ČSSZ. Předmětem ostatních auditů bylo ověření souladu činnosti interního auditu s mezinárodními standardy, provádění zákona o svobodném přístupu k informacím (tyto audity byly zahájeny v roce 2022), nastavení postupů inventarizace majetku, finanční plnění u rámcových smluv, správa depozitního účtu nemocenského pojištění, postupy při ukončování pracovních/služebních poměrů na ústředí ČSSZ (auditní šetření bude dokončeno v roce 2024).

Výstupem z interních auditů byla doporučení

směřující zejména k úpravě vnitřních organizačních směrnic, metodickému nastavení, sjednocení pracovních postupů, zkvalitnění vnitřních evidencí, dále doporučení k rozsáhlejšímu provádění analýzy aktiv ČSSZ, rizik a případných dopadů na aktiva při kybernetických bezpečnostních incidentech.

Interní auditoři i v roce 2023 monitorovali stav realizace opatření přijatých na základě auditů provedených v předchozích letech a zapojili se do připomínkových řízení vnitřních organizačních směrnic a dalších interních materiálů ČSSZ. Poskytovali také konzultační služby v oblasti vnitřního kontrolního systému, řídicí kontroly a v oblasti kybernetické bezpečnosti.

4.3.2 VNITŘNÍ KONTROLA

Kontrolu plnění úkolů vyplývajících z právních předpisů, v souladu se zákonem o finanční kontrole, zajišťuje v rámci ČSSZ oddělení stížností a interní kontroly. Interní kontroly byly v roce 2023 nadále prováděny distanční formou původně nastavenou z důvodu pandemie, která se osvědčila a navíc přinesla podstatnou úsporu nákladů na cestovné.

V průběhu roku 2023 bylo zaměstnanci ústředí ČSSZ realizováno celkem 10 plánovaných interních kontrol pracovišť ČSSZ a OSSZ a 2 tematické interní kontroly se zaměřením na důchodovou oblast, které proběhly na ústředí ČSSZ. Kontrolní akce na OSSZ byly zaměřeny na kontrolu vybraných činností z oblasti sociálního pojištění, nemocenského pojištění, lékařské posudkové služby a vnitřní správy. Kontroly provedené na pracovištích ČSSZ byly zaměřeny na činnosti spojené s hospodařením s prostředky státního rozpočtu. Nedostatky zjištěné při jednotlivých interních kontrolách, zejména na OSSZ, měly povahu dílčích administrativních nedopatření. V průběhu kontrol nebyla zjištěna žádná závada v hospodaření s prostředky státního rozpočtu. V návaznosti na výsledky provedených kontrol přijali vedoucí zaměstnanci k nápravě zjištěných nedostatků opatření, která byla zaměřena především na zlepšení kvality kontrolovaných procesů či na zlepšení organizace práce anebo funkčnosti a účinnosti vnitřního kontrolního systému.

4.3.3 VYŘIZOVÁNÍ STÍŽNOSTÍ

Oddělení stížností a interní kontroly se dále zabývá vyřizováním stížností, stejně tak jako i územní organizační jednotky ČSSZ, pověřenec pro ochranu osobních údajů a oddělení správních činností pro státní službu, které je součástí personálního odboru. Vývoj objemu, struktury

a důvodnosti všech stížností vyřízených v rámci ČSSZ je sledován, neboť je důležitou zpětnou vazbou o činnosti ČSSZ a stavu jednotlivých agend.

Rok 2023 byl poznamenán nebývalým nárůstem počtu doručených stížností a v rámci toho i stížností důvodných, tj. oprávněných, a to zejména stížností na dlouhou dobu vyřizování důchodových dávek na ústředí ČSSZ, kde se stále ještě zpracovává jejich největší objem. Jak vyplývá z tabulky č. 55, poměr důvodných stížností přesáhl 45 % z celkového počtu stížností. Hlavní příčinou tohoto stavu byl zcela mimořádný objem žádostí o starobní důchod před dovršením důchodového věku uplatněných pojištěnci z důvodu mimořádných valorizací důchodů na konci roku 2022. Množství takto uplatňovaných žádostí se přeneslo až do druhého pololetí roku 2023 a ovlivnilo třetí čtvrtletí 2023. Další mimořádný počet těchto žádostí obdržela ČSSZ v červenci a zejména v srpnu 2023, kdy byly žádosti o tzv. předčasný starobní důchod uplatňovány z důvodu zafixování původních podmínek v očekávání novely některých důchodových předpisů.

4.3.4 BOJ PROTI KORUPCI

S problematikou korupce a s protikorupčními nástroji se zaměstnanci ČSSZ seznamují již při svém nástupu do zaměstnání při absolvování úvodního školení. V rámci boje proti korupci usiluje ČSSZ o vytváření a posilování protikorupčního klimatu s cílem odstranit a v maximální možné míře omezit předpoklady pro vznik korupčního jednání. Soubory preventivních protikorupčních opatření obsahuje Interní protikorupční program ČSSZ, který je pravidelně aktualizován.

V oblasti boje proti korupci přijala Česká republika v roce 2023 dva nové zákony. Především se jedná o zákon č. 171/2023 Sb., o ochraně oznamovatelů, jenž zpracovává směrnici Evropského parlamentu a Rady (EU) 2019/1937, o ochraně osob, které oznamují porušení práva Unie, v platném znění a dále zákon č. 172/2023 Sb.,

kterým se mění některé zákony v souvislosti s přijetím zákona o ochraně oznamovatelů. V souladu se zákonem č. 171/2023 Sb., o ochraně oznamovatelů, změnila ČSSZ dříve zavedený vnitřní oznamovací systém, který umožňuje zaměstnanci ČSSZ nahlásit korupci či jiné protiprávní jednání. Pro oznámení lze zvolit elektronickou cestu nebo svoje podezření oznámit písemně a vhodit do speciálně k tomu určené schránky nebo poslat poštou. Dalším ze způsobů je sdělení osobní (telefonické). Všechny komunikační linky a kontakty jsou uvedeny na internetových stránkách ČSSZ.

4.4 BEZPEČNOSTNÍ POLITIKA A OCHRANA OSOBNÍCH ÚDAJŮ

ČSSZ zavádí a provádí bezpečnostní opatření týkající se zajištění připravenosti ČSSZ a OSSZ na řešení krizových situací. Vzhledem ke skutečnosti, že ČSSZ zpracovává osobní údaje ve smyslu obecného nařízení o ochraně osobních údajů (GDPR), neméně důležitým úkolem je monitorování nakládání s osobními údaji v souladu s obecným nařízením o ochraně osobních údajů (GDPR), dalšími předpisy EU a právními předpisy ČR prostřednictvím pověřence pro ochranu osobních údajů.

4.4.1 BEZPEČNOSTNÍ POLITIKA

Celková situace v oblasti bezpečnostní politiky byla v roce 2023 stabilizovaná jak v oblasti kybernetické bezpečnosti, tak v oblasti fyzické bezpečnosti. V oblasti kybernetické bezpečnosti se ČSSZ v roce 2023 potýkala se zasíláním podvodných SMS zpráv, které jménem ČSSZ vyzývaly klienty k návštěvě podvodných webů tvářících se jako oficiální web ČSSZ a snažících se klienty přimět, aby zde vyplnili své údaje. Podezřelé domény byly postupně blokovány. Na všechny oficiální stránky ČSSZ (www.cssz.cz, eportal.cssz.cz, data.cssz.cz, objednani.cssz.cz, webcall.cssz.cz) byla umístěna digitální pečeť společnosti DigiCert, která

Tabulka č. 55: Stížnosti na činnost ČSSZ

	2021		2022		2023	
	Počet	%	Počet	%	Počet	%
Stížností za rok	1 022	100,00 %	1 016	100,00 %	2 108	100,00 %
z toho: důvodné stížnosti	146	14,29 %	157	15,45 %	952	45,16 %
nedůvodné stížnosti	876	85,71 %	859	84,55 %	1 156	54,84 %

garantuje bezpečnost stránek (více viz kapitola 6.4 Kybernetická bezpečnost).

V oblasti požární ochrany nebyly řešeny v roce 2023 žádné mimořádné události. V oblasti bezpečnosti a ochrany zdraví při práci a požární ochrany probíhá školení zaměstnanců a vedoucích zaměstnanců v termínech daných právními předpisy a vnitřními organizačními předpisy. U zaměstnanců je prováděno vstupní školení zaměstnanců po nástupu do zaměstnání, opakované školení zaměstnanců v intervalu jednou za 2 roky, školení vedoucích zaměstnanců po nástupu do funkce, opakované školení vedoucích zaměstnanců v intervalu jednou za 3 roky a odborná školení podle požadavků příslušných právních předpisů. ČSSZ provádí bezpečnostní opatření ve své části odpovědnosti podle krizového zákona.

4.4.2 OCHRANA OSOBNÍCH ÚDAJŮ

ČSSZ zpracovává osobní údaje klientů při výkonu jí svěřených agend. Jedná se o identifikační, adresní a kontaktní údaje, údaje pro provádění nemocenského a důchodového pojištění, údaje o výběru pojistného, údaje evidované na základě požadavků práva Evropského společenství a podle mezinárodních smluv o sociálním zabezpečení, majetkové a finanční údaje, údaje o zdravotním stavu a trestních záležitostech.

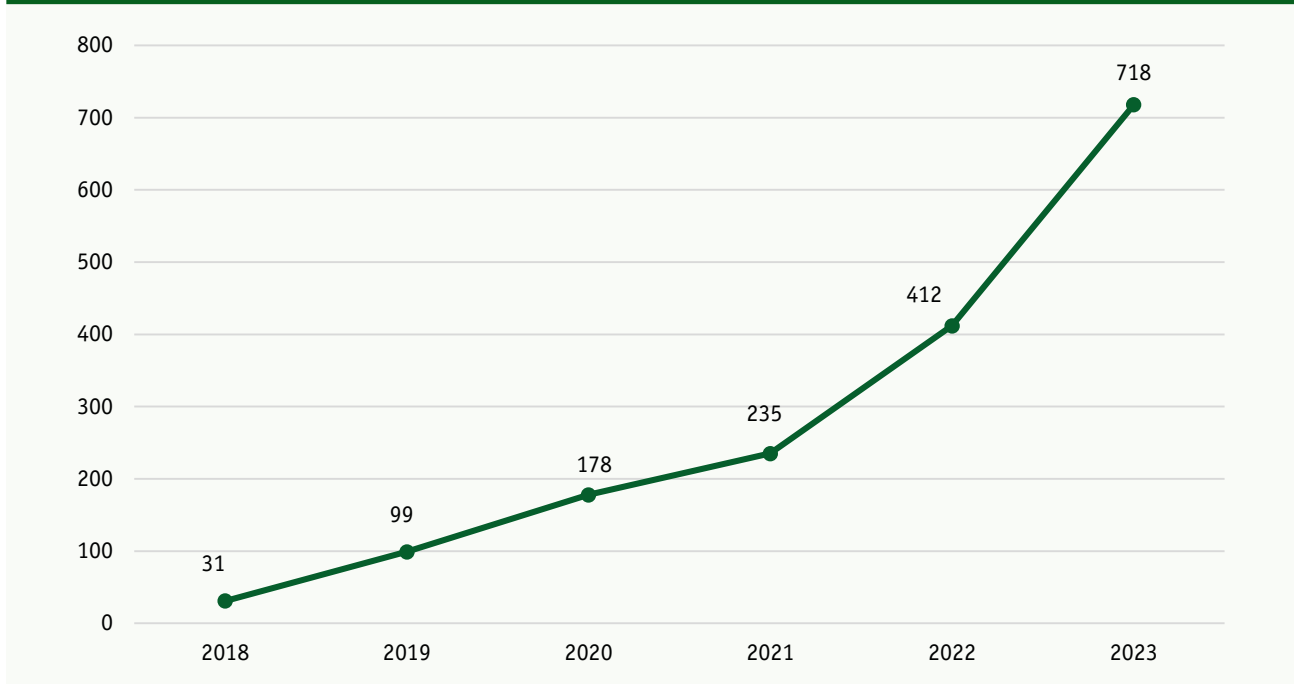
Jako zaměstnavatel také na základě zákona o státní službě a zákoníku práce zpracovává osobní údaje svých zaměstnanců včetně uchazečů o zaměstnání.

V obdobném postavení správce osobních údajů byly do roku 2023 i OSSZ.

Jako správce osobních údajů ve smyslu obecného nařízení o ochraně osobních údajů (GDPR) ČSSZ prostřednictvím pověřence pro ochranu osobních údajů v uplynulém roce monitorovala postupy zpracování osobních údajů, zpracovatelských doložek (smluv) a povinnosti vést záznamy o činnostech zpracování. K 31. 12. 2023 ČSSZ evidovala celkem 995 aktuálních záznamů o činnostech zpracování 78 správců. Pověřenec vyhodnotil obsah aktualizované dokumentace se závěrem, že není nutné měnit informaci o zpracování osobních údajů v ČSSZ poskytovanou klientům na webu ČSSZ. Přesto k aktualizaci této informace došlo k 1. 1. 2024 v důsledku organizačních změn.

Pověřenec pro ochranu osobních údajů poskytoval také ve sledovaném roce průběžně poradenství a posuzoval vliv určitého druhu zpracování na ochranu osobních údajů, zejména při využití nových technologií. Na pověřence se obracují jednotliví správci v případě, že chtějí zahájit nové zpracování osobních údajů (např. poskytování informací Ministerstvu zdravotnictví,

Graf č. 26: Vývoj podání doručených pověření od roku 2018¹⁾

¹⁾ Statistiky podání doručených pověření jsou sledovány od vzniku a obsazení pozice pověřence dne 24. 5. 2018. Proto jsou podání v roce 2018 evidována jen za část roku.

úřadům práce) nebo upravit stávající proces (aktualizace vnitřních organizačních směrnic).

V roce 2023 se na ČSSZ/OSSZ obrátilo 6 subjektů údajů s žádostí o výkon svých práv podle čl. 15–23 obecného nařízení o ochraně osobních údajů (GDPR) (právo na informace, na výmaz, na omezení zpracování a odvolání souhlasu). Všem žadatelům byla zaslána písemná reakce.

Na adresu pověřence bylo zasláno 17 stížností, z nichž 14 bylo vyřízeno na jiných věcně příslušných organizačních útvech a 3 vyřídil pověřenec ve své kompetenci.

Vzhledem k tomu, že podle ustanovení § 13a odst. 3 zákona č. 582/1991 Sb., o organizaci a provádění sociálního zabezpečení, se při uplatnění práva na námitku nebo jiného prostředku ochrany proti zpracování osobních údajů použijí obdobně ustanovení správního řádu o stížnosti, zahrnuje následující statistika jak stížnosti, tak žádosti o výkon práv subjektů podle čl. 16, 17, 18 a 21 obecného nařízení o ochraně osobních údajů (GDPR). Z tohoto pohledu pověřenec v roce 2023 vyřídil celkem 7 stížností, z toho 3 důvodné a 4 nedůvodné.

Statistiky podání doručených pověřenci jsou

sledovány od vzniku a obsazení pozice pověřence dne 24. 5. 2018, proto jsou podání v roce 2018 evidována jen za část roku. V následujících letech je patrný každoroční nárůst podání externích odesílatelů.

V roce 2023 bylo na adresu dpo@cssz.cz doručeno min. 492 podání, která byla nesprávně směrována. Odesílatelé se dožadovali především informativního osobního listu důchodového pojištění, kopie oznámení o zvýšení důchodu po jednotlivých valorizacích, přícházely i žádosti o změnu účtu pro zasílání dávek sociálního pojištění. V nemalém množství se objevovaly urgency vyřízení žádosti o důchod nebo zaslání důchodové dávky do zahraničí poté, co dávka nedorazila ani po předložení potvrzení o žití. Typy dotazů převážně odrážely právě prováděné a medializované činnosti ČSSZ (valorizace). Nárůst počtu podnětů zatím nemá vliv na dobu vyřizování jednotlivých podnětů. Ta se v ročních průměrech pohybuje mezi 3,3–4,4 pracovními dny. Zákonná lhůta pro vyřízení podnětů v délce jednoho měsíce, příp. 60 dní u stížností, je dodržována.

Lze konstatovat, že ČSSZ v roce 2023 plnila řádně povinnosti správce a zpracovatele, dodržovala zásady ochrany osobních údajů a její systém ochrany osobních údajů byl a je i nadále funkční.

5 HOSPODAŘENÍ ČSSZ A ROZVOJOVÉ PROJEKTY

ČSSZ jako organizační složka státu zajišťuje podporu činností, které jí stanoví zákon, prostřednictvím veřejných zdrojů. ČSSZ hospodaří s prostředky přidělenými ze státního rozpočtu ČR na příslušný rok. Nejvýznamnější objem finančních prostředků představují příjmy z pojistného, které jsou součástí příjmů státního rozpočtu, a mandatorní výdaje, tj. prostředky přidělené ČSSZ na výdaje, které je stát povinen ze zákona zabezpečovat. Pro zajištění vlastního chodu organizace jsou ČSSZ alokovány provozní prostředky, které zahrnují běžné (v tom i mzdové) výdaje a investiční výdaje. Současně se zdroji státního rozpočtu ČSSZ využívá i zdroje evropských fondů, pokud to jejich povaha pro činnost ČSSZ umožňuje.

5.1 ROZPOČET ČSSZ A JEHO PLNĚNÍ

ČSSZ hospodaří s prostředky státního rozpočtu, jejichž výši stanovuje správce rozpočtu kapitoly Ministerstva práce a sociálních věcí v rámci rozpočtu kapitoly (313 – MPSV), minimálně v rozsahu členění závazných ukazatelů daných zákonem o státním rozpočtu na příslušný rozpočtový rok. Rozpočet ČSSZ zahrnuje pouze příjmy a výdaje související s činnostmi stanovenými jí zákonem.

V roce 2023 činily příjmy ČSSZ celkem 671 832 mil. Kč

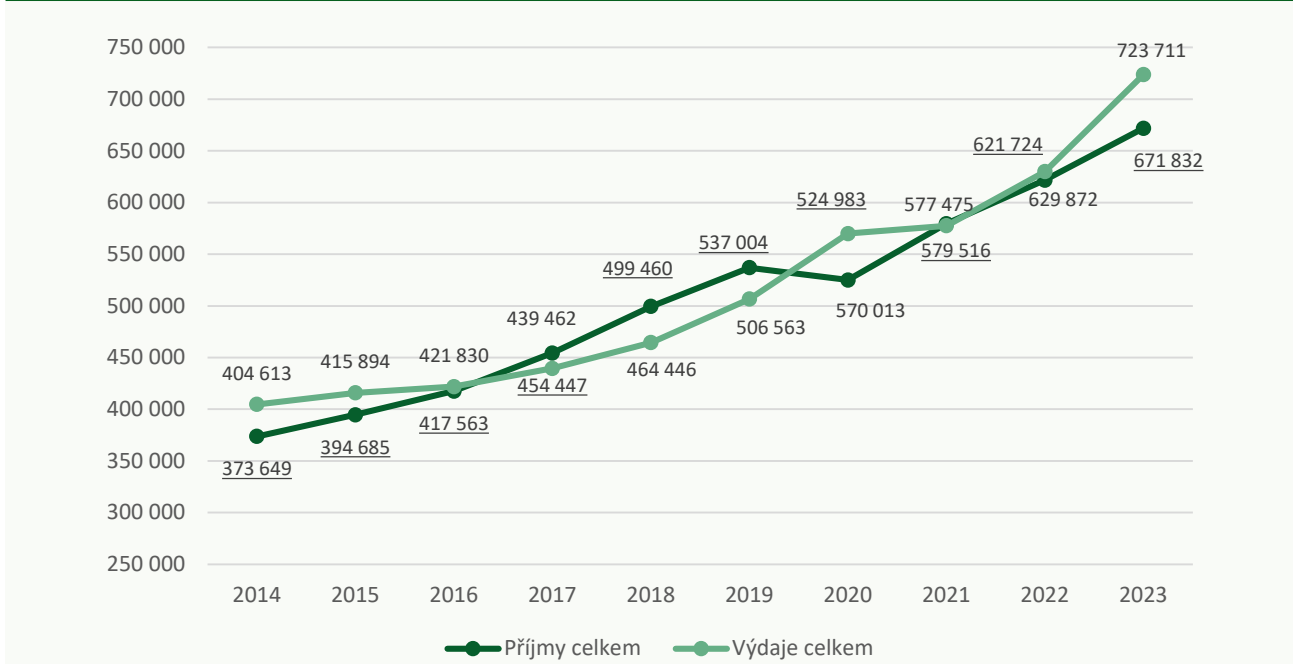
a celkové výdaje 723 711 mil. Kč. Index výkonnosti, tj. podíl celkových daňových příjmů a dávkových výdajů k celkovým provozním výdajům (včetně investic), dosáhl hodnoty 192,70. Zvýšení indexu výkonnosti v roce 2023 v porovnání s rokem 2022 bylo způsobeno rychlejším tempem růstu daňových příjmů a dávkových výdajů, než činilo navýšení u provozních výdajů.

Detailní pohled na vývoj jednotlivých druhů příjmů a výdajů ČSSZ je uveden v tabulce č. 56 „Rozpočet a skutečnost příjmů a výdajů ČSSZ“. Všechny příjmy ČSSZ zaznamenaly v roce 2023 nárůst oproti předcházejícím rokem.

Celkové výdaje ČSSZ měly oproti roku 2022 vzrůstající tendenci, která byla zapříčiněna zejména růstem výdajů na dávky důchodového pojištění z důvodu dvou valorizací a zavedení nové dávky „výchovné“ (nárůst o 16,60 %).

V grafech č. 28 a 29 je znázorněn vývoj provozní nákladovosti, a to jak k celkovým příjmům, tak i k celkovým výdajům. Provozní nákladovost k celkovým příjmům byla v roce 2023 na stejné úrovni jako v roce 2022. V případě provozní nákladovosti k celkovým výdajům došlo oproti roku 2022 k poklesu, a to především z důvodu rychlejšího tempa růstu celkových výdajů oproti provozním výdajům.

Graf č. 27: Vývoj příjmů a výdajů (v mil. Kč)

5.2 PROVOZNÍ ČINNOST

Provozní činnost ČSSZ představuje finanční a materiální podporu pro všechny organizační útvary ČSSZ. Jedná se o platy a podobné a související výdaje (viz kapitola 1.2.2), věcné výdaje k zajištění běžného chodu ČSSZ

(největší podíl na těchto provozních výdajích zauímají výdaje na informační a komunikační technologie a programové vybavení) a o investice do materiálně technické základny ČSSZ (výdaje na pořízení a obnovu majetku a informačních a komunikačních technologií).

Tabulka č. 56: Rozpočet a skutečnost příjmů a výdajů ČSSZ (v mil. Kč)

	2021		2022		2023		Čerpání z konečného rozpočtu 2023 (v %)
	Částka	%	Částka	%	Částka	%	
PŘÍJMY CELKEM	579 516	100	621 724	100	671 832	100	100,21
1. DAŇOVÉ PŘÍJMY	578 695	99,86	620 832	99,86	670 878	99,86	100,21
z toho: příjmy pro důchodové pojištění	519 526	89,65	557 518	89,67	602 519	89,68	100,59
příjmy pro nemocenské pojištění	36 871	6,36	39 382	6,33	42 516	6,33	94,83
příjmy pro státní politiku zaměstnanosti	22 271	3,84	23 900	3,84	25 828	3,84	100,61
2. NEDAŇOVÉ A KAPITÁLOVÉ PŘÍJMY, PŘIJATÉ TRANSFERY	821	0,14	892	0,14	954	0,14	103,58
VÝDAJE CELKEM	577 475	100	629 872	100	723 711	100	99,75
1. Dávkové výdaje celkem	570 097	98,72	622 870	98,89	716 144	98,95	99,82
z toho: dávky důchodového pojištění	518 384	89,77	574 905	91,27	670 351	92,63	99,95
poplatky ČP, s. p., za výplaty důchodů	240	0,04	334	0,05	341	0,05	87,46
dávky nemocenského pojištění	51 472	8,91	47 631	7,56	45 451	6,28	98,17
ostatní sociální dávky	1	0	1	0	1	0	59,28
2. Výdaje na odškodnění	383	0,07	377	0,06	369	0,05	97,79
3. Provozní výdaje celkem	6 994	1,21	6 624	1,05	7 198	0,99	93,36
Financování reprodukce majetku	617	0,11	301	0,05	440	0,06	51,04
Správní výdaje celkem	6 377	1,1	6 323	1	6 758	0,93	98,68
z toho: mzdy a OON	3 452	0,6	3 471	0,55	3 719	0,51	98,61
pojistné, FKSP a náhrady	1 285	0,22	1 303	0,21	1 376	0,19	98,29
věcné výdaje	1 641	0,28	1 549	0,25	1 662	0,23	99,17
z toho: územní pracoviště	491	0,08	490	0,08	467	0,06	99,96
Index výkonnosti ¹⁾	164,24	–	187,74	–	192,7	–	107,13

Nepřesnost v součtu může být způsobena zaokrouhlením hodnot.

¹⁾ Jedná se o podíl celkových daňových příjmů a dávkových výdajů k celkovým provozním výdajům (včetně investic).

Zkratky použité v tabulce: OON – ostatní osobní náklady; FKSP – fond kulturních a sociálních potřeb.

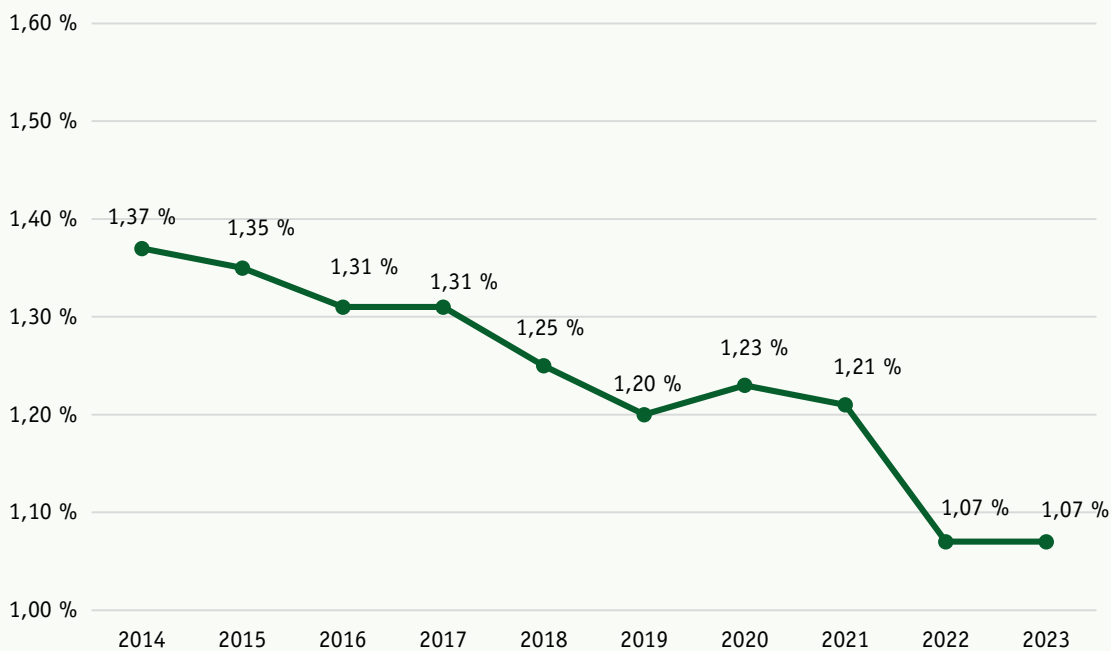
5.2.1 PROGRAMOVÉ FINANCOVÁNÍ (INVESTICE)

Prostřednictvím programového financování dochází v ČSSZ k pořízení nebo technickému zhodnocení hmotného a nehmotného dlouhodobého majetku (s výjimkou drobného hmotného a nehmotného dlouhodobého majetku). ČSSZ v roce 2023 realizovala výdaje na

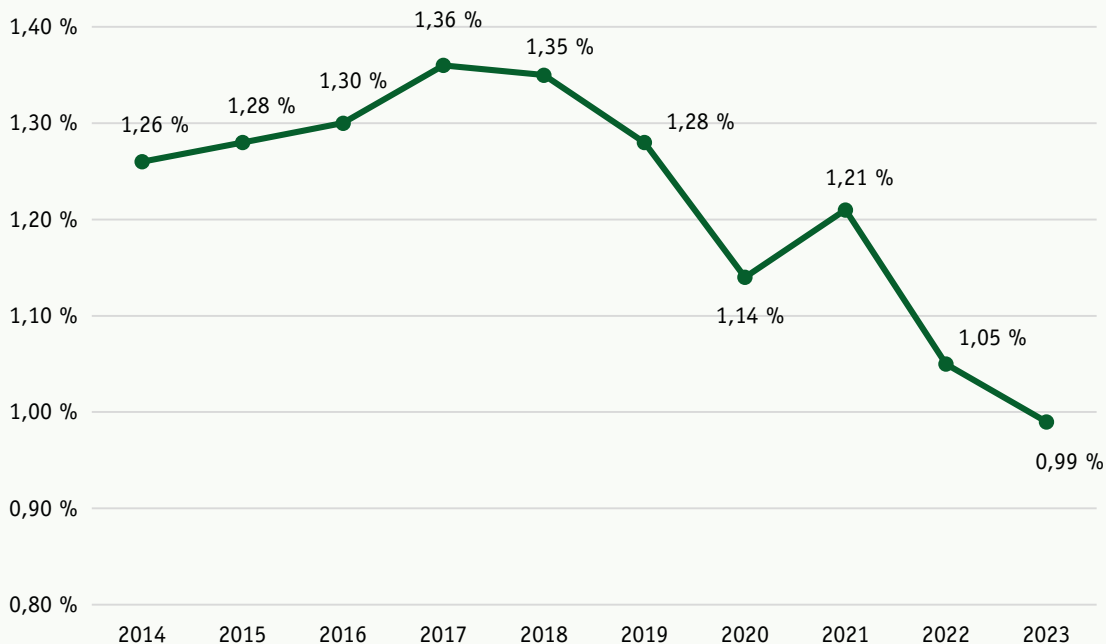
financování dvou programů týkajících se reprodukce majetku, a to programu 013V220 Rozvoj a obnova materiálně technické základny ČSSZ 2016–2025 a programu 013V230 Rozvoj a obnova materiálně technické základny ČSSZ 2022–2029.

Finanční zdroje programu 013V220 dosahovaly ve sledovaném období roku 2023 celkové výše 297 mil. Kč

Graf č. 28: Vývoj provozní nákladovosti k celkovým příjmům

Graf č. 29: Vývoj provozní nákladovosti k celkovým výdajům

(státní rozpočet ve výši 65 mil. Kč a nároky z nespotřebovaných výdajů ve výši 232 mil. Kč). K 31. 12. 2023 došlo na základě vystavených rozhodnutí k uvolnění nároků z nespotřebovaných výdajů ve výši 199 mil. Kč, konečný rozpočet tak dosáhl výše 264 mil. Kč, z toho:

- podprogram 013V221 Pořízení a obnova ICT ČSSZ 214 mil. Kč,
- podprogram 013V222 Pořízení a obnova majetku ČSSZ 50 mil. Kč,
- podprogram 013V223 Projekty ESF 0 mil. Kč.

Z částky konečného rozpisu rozpočtu bylo ve sledovaném období roku 2023 čerpáno 225 mil. Kč, z toho:

- podprogram 013V221 Pořízení a obnova ICT ČSSZ 182 mil. Kč,
- podprogram 013V222 Pořízení a obnova majetku ČSSZ 43 mil. Kč,

- podprogram 013V223 Projekty ESF 0 mil. Kč.

Nevyčerpané prostředky z rozepsaného rozpočtu sledovaného roku 2023 ve výši 72 mil. Kč budou uplatněny v souladu s ustanovením § 47 zákona č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech a o změně některých souvisejících zákonů, v platném znění v roce 2024 jako profilující nároky z nespotřebovaných výdajů.

Finanční zdroje programu 013V230 dosahovaly ve sledovaném období roku 2023 celkové výše 957 mil. Kč (státní rozpočet ve výši 484 mil. Kč a nároky z nespotřebovaných výdajů ve výši 473 mil. Kč). K 31. 12. 2023 došlo na základě vystavených rozhodnutí k uvolnění nároků z nespotřebovaných výdajů ve výši 114 mil. Kč, konečný rozpočet tak dosáhl výše 598 mil. Kč, z toho:

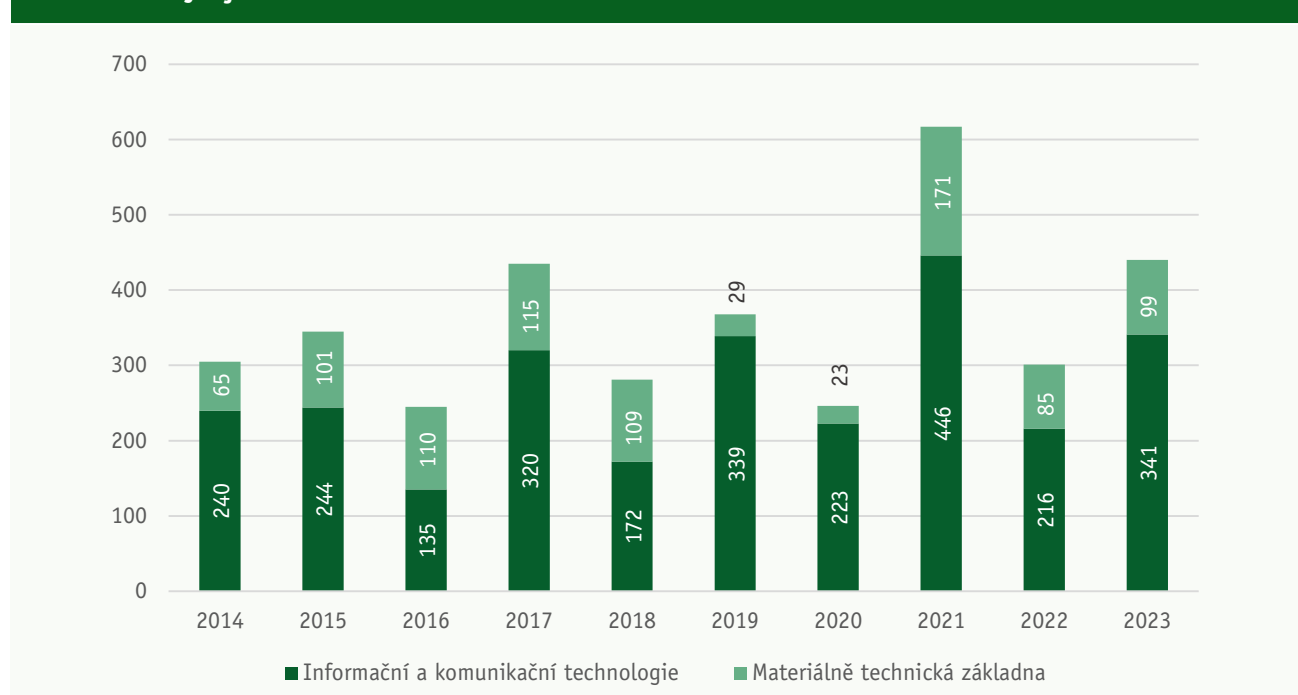
- podprogram 013V231 Pořízení a obnova ICT ČSSZ 1 mil. Kč,

Tabulka č. 57: Programové financování v ČSSZ k 31. 12. 2023 (v tis. Kč)

Program/podprogram	Finanční zdroje	Konečný rozpočet	Čerpání
Program 013V220 Rozvoj a obnova materiálně technické základny ČSSZ 2016–2023	296 855	263 670	224 935
Podprogram 013V221 Pořízení a obnova ICT ČSSZ	219 959	213 826	181 970
Podprogram 013V222 Pořízení a obnova majetku ČSSZ	58 306	49 844	42 965
Podprogram 013V223 Projekty ESF	18 590	0	0

Zkratky použité v tabulce: ICT – informační a komunikační technologie; ESF – Evropský sociální fond.

Graf č. 30: Vývoj realizace investic v letech 2014–2023

- podprogram 013V232 Pořízení a obnova majetku ČSSZ 160 mil. Kč,
- podprogram 013V233 Projekty IROP 0 mil. Kč,
- podprogram 013V234 Projekty ICT spolufinancované z EU 437 mil. Kč,
- podprogram 013V235 Projekty MTZ spolufinancované z EU 0 mil. Kč.

Z částky konečného rozpisu rozpočtu bylo ve sledovaném období roku 2023 čerpáno 215 mil. Kč, z toho:

- podprogram 013V231 Pořízení a obnova ICT ČSSZ 0 mil. Kč,
- podprogram 013V232 Pořízení a obnova majetku ČSSZ 56 mil. Kč,
- podprogram 013V233 Projekty IROP 0 mil. Kč,
- podprogram 013V234 Projekty ICT spolufinancované z EU 159 mil. Kč,
- podprogram 013V235 Projekty MTZ spolufinancované z EU 0 mil. Kč.

Nevyčerpané prostředky z rozeepsaného rozpočtu sledovaného roku 2023 ve výši 742 mil. Kč budou uplatněny v souladu s ustanovením § 47 zákona č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech a o změně některých souvisejících zákonů, v platném znění v roce 2024 jako profilující nároky z nespotebovaných výdajů.

K nevyčerpání investičních finančních prostředků roku 2023 došlo zejména z důvodu časové a administrativní náročnosti přípravných procesů k realizaci akcí a kvůli pozastavení některých akcí způsobenému třetími stranami. Dalšími důvody, které vedly k nevyčerpání finančních prostředků, byly nepředvídatelné okolnosti, jež byly zjištěny v průběhu realizace projekčních prací, a také prodlení ve vydávání právních aktů a s tím související posuny ve vydávání registrací akcí a posuny výběrových řízení.

5.2.2 VĚCNÉ VÝDAJE

Věcné výdaje (vč. EU), které slouží k zajištění chodu organizace, byly stanoveny schváleným rozpočtem ve výši 1 442 mil. Kč, což představovalo 93,10 % čerpání rozpočtu roku 2022.

V průběhu roku 2023 byl konečný rozpočet věcných výdajů navýšen na hodnotu 1 676 mil. Kč. Skutečné čerpání bylo pak ve výši 1 662 mil. Kč. K navýšení rozpočtu došlo prostřednictvím rozpočtových opatření ze strany MPSV (jednalo se o výdaje, které nebyly zahrnuty ve schváleném rozpočtu, ale vplynuly z potřeb v průběhu roku) a dále uvolněním nároků z nespotebovaných

výdajů roku 2022, jejichž realizace nemohla být z časových důvodů v daném roce dokončena.

Největší podíl věcných výdajů představovaly výdaje na informační a komunikační technologie (provoz ekonomicko-informačního systému, aplikační software, update a ostatní služby k softwaru, podpora a servis hardwaru, programové vybavení, poskytování certifikačních služeb), které dosáhly celkové výše 739 mil. Kč.

Dalšími významnými věcnými výdaji, jež se výrazně podílely na čerpání rozpočtu ČSSZ, byly výdaje za zdravotní služby – specifické a odborné výkony provedené lékaři pro potřeby LPS (181 mil. Kč), výdaje za energie (134 mil. Kč), za refundaci náhrady mzdy za pracovní volno související s akcí pro děti a mládež (171 mil. Kč), za stravování zaměstnanců (82 mil. Kč) a za služby pošt (87 mil. Kč).

5.2.3 SPRÁVA MAJETKU

ČSSZ k 31. 12. 2023 hospodařila s majetkem v celkové hodnotě 13,6 mld. Kč, z toho 9,1 mld. Kč byl dlouhodobý hmotný majetek a 4,5 mld. Kč dlouhodobý nehmotný majetek. Hospodaření a nakládání s majetkem bylo v souladu se zákonem o majetku ČR a jejím vystupování v právních vztazích a prováděcí vyhláškou č. 62/2001 Sb.

Nemovitý majetek ČSSZ je v současné době zatížen celkem 72 věcnými břemeny. Ve většině případů se věcné břemeno týká uložení a vedení inženýrských sítí, popř. zajištění přístupu vlastníka k nemovitosti (chůze, jízdy a průchodu apod.).

V roce 2023 ČSSZ uzavřela celkem čtyři právní akty týkající se nakládání s majetkem státu. Jednalo se o bezúplatný převod movitého majetku, ve třech případech ČSSZ figurovala jako strana předávající (kancelářský nábytek), v jednom případě jako strana přejímající (telefonní ústředny).

5.2.4 ÚČETNICTVÍ

ČSSZ je organizační složkou státu, samostatnou účetní jednotkou definovanou zákonem o účetnictví jako vybraná účetní jednotka. V roce 2023 plnila ČSSZ, stejně jako v předchozích letech, povinnosti definované v zákoně o účetnictví a současně v souladu s vyhláškou č. 410/2009 Sb., a to ve všech oblastech své činnosti (dávek důchodového a nemocenského pojištění, výběru pojistného, majetku a správních výdajů). K 31. 12. 2023 byla provedena roční účetní závěrka a odeslány účetní záznamy do Centrálního systému účetních informací státu spravovaného Ministerstvem financí. Za

ČSSZ byly vyhotoveny povinné roční účetní a finanční výkazy: rozvaha, výkaz zisku a ztráty, příloha, výkaz rezervního fondu, přehled o peněžních tocích a o změnách vlastního kapitálu, pomocný analytický přehled, výkaz o zaměstnanosti, finanční výkazy pro hodnocení plnění rozpočtu a výkazy o nárocích z nespotřebovaných výdajů.

Ve výkazu zisku a ztráty za rok 2023 byly celkové výnosy 676,31 mld. Kč, celkové náklady 723,62 mld. Kč, výsledek hospodaření byla ztráta ve výši 47,31 mld. Kč. ČSSZ provedla současně k 31. 12. 2023, na základě zákona o účetnictví a vyhlášky č. 270/2010 Sb. o inventarizaci majetku a závazků, za všechny spravované oblasti inventarizaci majetku, závazků a pohledávek. Za oblast dlouhodobého majetku bylo inventarizováno 299 791 položek majetku v celkové částce 13,6 mld. Kč.

5.3 VEŘEJNÉ ZAKÁZKY A REGISTR SMLUV

ČSSZ k zajištění svého efektivního provozu průběžně realizuje své potřeby prostřednictvím zadávání veřejných zakázek v souladu se zákonem o zadávání veřejných zakázek, případně prostřednictvím zadávání veřejných zakázek malého rozsahu v souladu s pravidly nastavenými vnitřní směrnici. Vztahuje se na ni rovněž povinnost uveřejňovat – při splnění podmínek definovaných v zákoně o registru smluv – uzavřené smlouvy v registru smluv, tj. informačním systému veřejné správy spravovaném Ministerstvem vnitra ČR.

5.3.1 REGISTR SMLUV

ČSSZ v souladu s povinností definovanou v zákoně o registru smluv v roce 2023 provedla 646 uveřejnění uzavřených smluvních dokumentů. Toto číslo zahrnuje uveřejnění 388 smluv nebo dodatků ke smlouvám a uveřejnění 258 objednávek uzavřených ČSSZ, které splňovaly podmínky pro uveřejnění podle zákona o registru smluv.

5.3.2 VEŘEJNÉ ZAKÁZKY

V režimu zákona o zadávání veřejných zakázek bylo v roce 2023 vyhlášeno celkem 23 veřejných zakázek, což je o 2 méně než v roce 2022. Z celkového počtu vyhlášených veřejných zakázek byla 2 zadávací řízení zrušena. V otevřeném řízení bylo vyhlášeno 21 veřejných zakázek; 2 veřejné zakázky byly vyhlášeny ve zjednodušeném podlimitním řízení. Jiné druhy zadávacího řízení nebyly v roce 2023 využity.

5.4 ROZVOJOVÉ PROJEKTY

ČSSZ v roce 2023 ukončila realizaci rozvojového projektu podporovaného ze zdrojů Evropských strukturálních a investičních fondů (ESIF) v rámci výzvy pro minulý programové období 2014–2020 a pokračovala v realizaci rozvojových projektů z programu Národního plánu obnovy (NPO) v rámci výzev programového období 2021–2027.

5.4.1 PROJEKTY S PODPOROU ESF Z OPERAČNÍHO PROGRAMU ZAMĚSTNANOST

V rámci výzvy č. 25 Operačního programu Zaměstnanost byla v roce 2023 úspěšně ukončena realizace projektu „Vzdělávání zaměstnanců ČSSZ“ (reg. CZ.03.4.74/0.0/0.0/15_025/0016937), který byl zaměřen na realizaci specifických vzdělávacích aktivit pro zaměstnance ČSSZ v oblastech odpovídajících jejich odbornému zaměření a pracovní činnosti a přispěl k posílení osobnostního a odborného rozvoje zaměstnanců.

5.4.2 PROJEKTY Z PROGRAMU NÁRODNÍHO PLÁNU OBNOVY

V rámci výzvy č. 8 pokračovala realizace projektu „Implementace nařízení SDG – zavedení služby ČSSZ“, který byl následně ukončen k 12. 12. 2023. Projekt byl zaměřen na implementaci nových služeb ePortálu ČSSZ v rámci IIS ČSSZ, které jsou v souladu s požadavky nařízení SDG. Jednalo se o Žádost o důchod online a Žádost o určení použitelných právních předpisů online.

V rámci výzvy č. 15 pokračovala realizace projektu EESSI v národních APV, který se zaměřuje na další rozvoj systému EESSI, kompletní převzetí kódů z Evropské komise a zajištění dalšího rozvoje včetně legislativních změn v rámci IIS ČSSZ. Nedílnou součástí je také rozvoj národních APV navazujících na APV EESSI.

V rámci výzvy č. 17 byla schválena žádost o finanční podporu projektu „Zavedení nových a inovace digitálních služeb ČSSZ – další rozvoj e-Podání ČSSZ a napojení na digitální službu na PO“ (PO – Portál občana), na základě které byly Ministerstvem vnitra ČR vydány podmínky realizace projektu. Projekt se zaměřuje na zavedení automatizovaných procesů pro zpracování nových e-Podání (tzn. úplných elektronických podání) a úpravy a vývoj nových integračních řešení pro automatizaci procesů vyřizovaných různými agendovými aplikacemi.

V rámci výzvy č. 15 byla schválena žádost o finanční podporu projektu „LPS – lékařská posudková služba“, na základě které byly Ministerstvem vnitra ČR vydány

podmínky realizace projektu. Projekt se zaměřuje na rozvoj a optimalizaci agendy LPS, kdy dojde k rozšíření stávajícího modulu LPS, který je součástí APV NEM (aplikace pro agendu nemocenského pojištění), tak, aby obsahoval veškeré procesy LPS a splňoval požadavky na nově požadované funkcionality pro koncové uživatele (posudkoví lékaři, referenti ČSSZ).

V rámci výzvy č. 17 byla schválena žádost o finanční podporu projektu „Implementace práva na digitální službu v podmínkách IIS ČSSZ“, na základě které byly Ministerstvem vnitra ČR vydány podmínky realizace projektu. Projekt se zaměřuje na úpravy aplikačního programového vybavení informačního a komunikačního rozhraní ČSSZ (IKR). Jedná se primárně o zajištění nových a úpravy stávajících služeb pro výměnu dat mezi orgány veřejné moci. Cílem je, aby si státní správa vyměňovala pro výkony svých agend co nejvíce informací mezi sebou automatizovaně, spolehlivě a bezpečně. Pro zajištění spolehlivosti budou posíleny a obměněny síťové infrastrukturní prvky.

V rámci výzvy č. 17 byla schválena žádost o finanční podporu projektu „Zavedení nových a inovace stávajících digitálních služeb ČSSZ – další rozvoj ePortálu ČSSZ – IKR – JŘPSV a jeho napojení digitální služby na PO“ (JŘPSV – jednotné řízení práce a sociálních věcí), na základě které byly Ministerstvem vnitra ČR vydány podmínky realizace projektu. Projekt se zaměřuje na úpravy aplikačního programového vybavení (APV) informačního a komunikačního rozhraní ČSSZ (IKR). Jedná se primárně o tvorbu nových a úpravu stávajících služeb ePortálu ČSSZ za účelem zvyšování digitalizace úřadu a zajišťování proklientského přístupu. Cílem je zabezpečovat přívětivé a efektivní digitální služby pro klienty ČSSZ.

V rámci výzvy č. 11 byla schválena žádost o finanční podporu projektu „Digitální spisovna“, na základě které byly Ministerstvem vnitra ČR vydány podmínky realizace projektu. Projekt se zaměřuje na vytvoření nového aplikačního programového vybavení Digitální spisovna, které bude realizovat dlouhodobé ukládání a správu všech elektronických dokumentů zpracovávaných v elektronické spisové službě a v dalších aplikacích. Digitální spisovna bude podporovat skartační řízení a předávání do Národního archivu. Systém bude zabezpečovat vysoké požadavky na zachování bezpečnosti a dokumentovat celý životní cyklus dokumentů v souladu s legislativními požadavky.

V rámci výzvy č. 9 byla schválena žádost o finanční

podporu projektu „Kybernetická bezpečnost IIS ČSSZ“, na základě které byly Ministerstvem vnitra ČR vydány podmínky realizace projektu. Projekt se zaměřuje na řešení požadavků kybernetické bezpečnosti, které ČSSZ jako správce kritické informační infrastruktury Integrovaného informačního systému ČSSZ naplňuje v souladu se zákonem č. 181/2014 Sb., o kybernetické bezpečnosti, a vyhláškou č. 82/2018 Sb., o kybernetické bezpečnosti. Týká se zajištění monitoringu a řízení používání výměnných zařízení a datových nosičů a dále zavádění bezpečnostních opatření pro bezpečné využívání technických a dalších mobilních zařízení.

V rámci výzvy č. 15 probíhala příprava žádosti o finanční podporu projektů:

- „Odkládání historických dat – optimalizace agend“,
- „Centralizace OSVČ“.

V prosinci roku 2023 byla vyhlášena výzva č. 36 „Vývoj informačních systémů v sociální oblasti“. Následně byla započata příprava potřebných podkladů k podání žádosti o finanční podporu v rámci projektu „Aplikace pro podporu rozhodovacích činností“.

5.4.3 ENVIRONMENTÁLNÍ ODPOVĚDNOST

ČSSZ jako orgán veřejné správy uplatňuje principy společenské odpovědnosti a udržitelného rozvoje a dodržováním stanovených zásad usiluje o minimalizaci negativního vlivu na životní prostředí. Při zajišťování své činnosti ČSSZ aktivně vyhledává, prosazuje a zavádí ekologicky šetrná a současně hospodárná řešení a postupy, a to jak v oblastech správy budov a majetku, nákupů a veřejných zakázek, informačních a komunikačních technologií, elektronizace a tiskových služeb, tak i v chování zaměstnanců při výkonu zaměstnání. Zásady a postupy k zajištění ekologicky šetrného provozu ČSSZ a OSSZ stanoví interní předpis.

Vedle standardních úsporných opatření, jako je podpora výměny LED osvětlení, omezení teplot vytápění místností a podobných opatření vedoucích ke snižování provozních nákladů a spotřeb energetických komodit, pokračují i opatření ke snížení počtu tiskových/papírových výstupů, což vede k úspoře kancelářského papíru, tonerů i vlastních tiskových zařízení včetně jejich oprav a elektrické energie.

Trvalou snahou ČSSZ je zejména minimalizace spotřeby materiálu a energií, využívání energeticky, a tím i ekologicky nenáročných zdrojů, třídění a snižování množství odpadu. V oblasti provozu a správy majetku

má ČSSZ nastaven efektivní systém úspor zejména v oblasti spotřeby energií a materiálů (zateplování objektů, optimalizace topných soustav, modernizace kotelen a výměníkových stanic, pořízení vlastních trafostanic, omezení nákupů drobného hmotného majetku, pořizování úsporných zařízení atd.).

ČSSZ v roce 2023 pokračovala v krocích vedoucích k energetickým úsporám včetně provozních opatření. Mezi jedna z nejefektivnějších a mezi zaměstnanci nejméně populárních opatření patřilo i nadále snížení teploty na pracovišti, které dále snižovalo spotřebu paliv pro vytápění v ročním průměru. Pokračovaly práce na výměně osvětlovacích těles za prvky s úspornou LED technologií, omezování svícení a provozu

elektrických spotřebičů včetně počítačů a tiskáren. Energeticky odpovědné chování zaměstnanců při výkonu práce bylo podporováno cílenou osvětou a definovaným souborem doporučení, podle možností byla i nadále v konkrétních případech využívána práce z domova.

V roce 2023 pokračovaly práce na přípravě projektové dokumentace ke snížení energetické náročnosti budov OSSZ Zlín, Ostrava, Chrudim a Svitavy.

K udržitelnému trendu environmentálního přístupu přispívali svým postojem i zaměstnanci, kteří ekologicky odpovědné chování již neberou jako překážku, ale jako cestu moderního přístupu k environmentální odpovědnosti.

6 INFORMAČNÍ A KOMUNIKAČNÍ TECHNOLOGIE

ČSSZ a jí řízené OSSZ jako orgány veřejné správy využívají k plnění svých úkolů vlastní informační systém, kterým je IIS ČSSZ, jakožto základní nástroj založený na využívání informačních a komunikačních technologií. Využívání a rozvoj těchto technologií zabezpečuje efektivní výkon agend v působnosti ČSSZ a jednotlivých OSSZ. Aktivita ČSSZ v této oblasti jsou zaměřeny na minimalizaci administrativních úkonů na straně zaměstnanců i klientů. IIS ČSSZ je v souladu se zákonem o informačních systémech veřejné správy informačním systémem státní správy a ČSSZ tento systém jako jeho správce udržuje v aktuálním stavu a jako provozovatel i uživatel zabezpečuje jeho rozvoj tak, aby i v budoucnu umožnil ČSSZ plnit její poslání. Jedná se o dlouhodobý trend, který v současné době inklinuje vedle technologické podpory realizace prakticky všech procesů ČSSZ postupně k zabezpečování plně automatizovaných služeb.

Vedle automatizovaně prováděných hromadných změn důchodů byla v uplynulém roce rozšířena nabídka online poskytovaných služeb. IIS ČSSZ umožňuje bezpečný a oprávněný online přístup k datům nejen zaměstnancům, ale prostřednictvím ePortálu ČSSZ a komunikačního rozhraní nabízí stále větší rozsah služeb, které umožňují klientům vyřídit své záležitosti přímo, bez nutnosti osobní návštěvy ČSSZ či OSSZ. Koncem roku 2023 byla jako součást modernizace důchodové agendy spuštěna přelomová služba umožňující online podání žádosti o důchod. S postupným využíváním principů tohoto řešení se počítá i v ostatních agendách ČSSZ. Na ně navazují přípravy i modernizace zpracování podaných žádostí o dávku s cílem vyřídit podanou žádost v co nejkratší době (nejlépe neprodleně).

Rozvoj informačních a komunikačních technologií v ČSSZ se v roce 2023 vedle optimalizace stávajících subsystémů aplikační podpory zaměřoval především na zajištění implementace legislativních změn. V souladu se základními koncepčními materiály a v návaznosti na strategické cíle ČSSZ byly zpracovávány podklady pro dlouhodobé plánování financování rozvoje informačních a komunikačních technologií v ČSSZ. Jedná se zejména o oblasti vývoje a rozvoje aplikačního a programového vybavení v souvislosti s legislativními změnami, obnovu a rozvoj hardwarové základny pro kvalitní zabezpečení plynulého provozu aplikací a plánovaných projektů pro rozvoj automatizace (v souladu se záměry

eGovernmentu). Probíhalo také průběžné vyhodnocování čerpání provozních a investičních finančních prostředků souvisejícího s informačními a komunikačními technologiemi v ČSSZ.

6.1 KONCEPCE A SYSTÉMOVÁ INTEGRACE V RÁMCI IIS ČSSZ

V rámci povinností, které pro ČSSZ vyplývají z role správce informačního systému veřejné správy, byla aktualizována Informační koncepce ČSSZ, která byla schválena a v souladu se zákonem atestována. Je nástrojem pro dlouhodobou strategii budování IIS ČSSZ a stanovuje dlouhodobé cíle v oblasti řízení kvality a bezpečnosti IIS ČSSZ a vymezuje obecné principy pořízování, vytváření, správy a provozování IIS ČSSZ na příštích 5 let. Je zde kladen důraz na perspektivní řešení modernizace technologické infrastruktury tak, aby umožnila eliminovat rizika a zvládnout současné extrémní zatížení související s rozšiřováním online služeb klientům, výměnou a poskytováním informací prostřednictvím informačního a komunikačního rozhraní a prostřednictvím elektronické komunikace. Rovněž obsahuje záměry směřující k vytvoření podmínek jednak pro zajištění stability a plné funkčnosti stávajícího systému, jednak pro postupnou modernizaci celého IIS ČSSZ. Souběžně byla předložena koncepce rozvoje hardwaru ČSSZ.

V návaznosti na usnesení vlády č. 86/2020 plnila ČSSZ jako správce IIS ČSSZ povinnost předkládat žádosti o stanovisko k zamýšleným projektům odboru Hlavního architekta eGovernmentu Ministerstva vnitra ČR / Digitální a informační agentury. V roce 2023 byly uplatněny všechny potřebné žádosti týkající se rozvoje a údržby informačních a komunikačních technologií v ČSSZ, přičemž všechny uplatněné žádosti byly vždy vyřízeny s kladným stanoviskem.

V návaznosti na strategické dokumenty eGovernmentu k rozvoji veřejné správy, zejména Informační koncepci ČR, byly zajišťovány aktivity týkající se záměrů rozvoje a řízení IIS ČSSZ. Bylo vypracováno a schváleno 8 žádostí o finanční podporu z Národního plánu rozvoje. Projekt zajišťující implementaci jednotné digitální brány (Single Digital Gateway) byl v tomtéž roce úspěšně dokončen a zároveň byly úspěšně zahájeny další čtyři projekty. Pro další dvě žádosti byly připravovány podklady pro získání finančních prostředků z Národního plánu obnovy s tím, že koncem roku byla

na tyto projekty vysána výzva k podání žádosti. Tím byly zajištěny prostředky pro financování modernizace a rozvoje programového vybavení IIS ČSSZ. Současně je průběžně zajišťována úprava aplikačního programového vybavení, aby bylo v souladu s legislativou a zajištěním reprodukce a rozšiřování technické základny automatizace.

Po celý rok probíhaly předprojektové práce na zajištění prostředků pro financování I. etapy programu „Elektronizace důchodových agend“ zahrnující především další přípravné práce spojené s doporučením cílového řešení v oblasti procesů rozhodování a výpočtu důchodu v návaznosti na optimalizaci zpracování nárokových podkladů a souběžnou úpravu některých souvisejících agend. Jako součást řešení modernizace důchodové agendy byla koncem roku uvedena do užívání aplikační podpora online žádosti o důchod. V rámci přípravy byl jako ověřovací a zkušební model připraven redesign aplikační podpory zpracování nové žádosti a naformulovány potřebné komponenty pro vytvoření nového jádra technologie vývoje a provozování programového vybavení na bázi kontejnerizace a zavedení mikroslužeb. Na ePortálu ČSSZ byl zprovozněn rezervační systém umožňující sjednat online schůzku na určitý čas. Schůzka se uskutečňuje po ověření klienta. V první fázi byl zprovozněn pro potřeby online žádosti o důchod.

Na přelomu roku 2022 a 2023 byla v rámci evropské výměny dat (projekt EESSI) zprovozněna důchodová agenda pro elektronickou výměnu dat v rámci EU a v průběhu roku 2023 byly doplňovány další funkcionality primárně pro potřeby této agendy. V roce 2023 též probíhalo rozšiřování dalších služeb ePortálu ČSSZ a byla rozšiřována externí komunikace s orgány veřejné správy (viz kapitola 3).

6.2 INFRASTRUKTURA A HARDWARE

V roce 2023 pokračovaly kroky vedoucí k posílení a rozvoji jednotlivých oblastí infrastruktury IIS ČSSZ. Cílem bylo zejména zajištění dostatečného výkonu, bezpečnosti a provozní spolehlivosti s ohledem na současný trend vývoje informačních a komunikačních technologií směrem k virtualizačním a kontejnerizačním platformám při zachování optimálního poměru cena/výkon.

Proběhlo navýšení počtu tzv. CPU databázových serverů, čímž došlo k navýšení procesorového výkonu s ohledem na rostoucí elektronizaci agend. V rámci infrastruktury pokračovala postupná migrace fyzických serverů do virtuální platformy a její převedení na jednotnou infrastrukturu. Dále proběhla obměna aktivních

prvků v některých územních organizačních jednotkách i na ústředí s cílem zajistit dostatečnou propustnost a spolehlivost přenosových zařízení pro provoz IIS ČSSZ. Byly provedeny prvotní projekty na kontejnerizační platformě pro zjednodušení vývoje a nasazování aplikací v rámci IIS ČSSZ.

Byl také dále rozvíjen nový systém elektronického vzdělávání na otevřené platformě Moodle pro zajištění průběžného vzdělávání v rámci celé ČSSZ a navýšena kapacita SMS bran pro zasílání notifikací klientům.

6.3 APLIKAČNÍ PODPORA

V rámci IIS ČSSZ je aplikační podpora uspořádána podle procesů do aplikačních oblastí a v rámci jednotlivých oblastí jsou definovány podle věcného zaměření jednotlivé subsystémy a aplikační skupiny (aplikace).

V souladu s požadavky příslušných organizačních útvarů byla průběžně prováděna implementace legislativních změn, souvisejících zejména se změnou ekonomické situace, přičemž veškerá aplikační podpora byla rychle přizpůsobována, aby splnila potřeby i mimořádně schválené legislativy. I nadále byla po celý rok 2023 věnována pozornost oblasti správy systémového a ostatního softwaru, licenční politice ČSSZ a konsolidaci správy a evidence licencí. Podle potřeby byly spravovány a smluvně zajištěny licence produktů IBM, Oracle, Microsoft a VMware. Požadované softwarové produkty byly v roce 2023 pořizovány zejména prostřednictvím centralizovaného zadávání na základě rámcových dohod Ministerstva vnitra ČR. Rovněž bylo nutné reflektovat organizační změny provedené na ústředí ČSSZ a na OSSZ.

V druhé polovině roku 2023 vzniklo nové oddělení interního vývoje (oddělení specializovaného aplikačního vývoje) s cílem snížit závislost aplikačního programového vybavení ČSSZ na externích dodavatelích. Toto oddělení se zaměřuje na vývoj v moderních technologiích a věnuje se zejména tvorbě webových aplikací pro vnitřní potřeby ČSSZ.

6.3.1 APLIKAČNÍ OBLAST VÝKONU AGEND

Aplikační oblast výkonu agend představuje klíčovou oblast zabezpečující velkou část hlavních činností v oblasti sociálního zabezpečení a LPS včetně rozhodování o dávkách důchodového a nemocenského pojištění.

6.3.1.1 SUBSYSTÉM AGEND DŮCHODOVÉHO POJIŠTĚNÍ

Značná pozornost byla v uplynulém roce věnována

aplikačnímu programovému vybavení v důchodovém subsystému, které je spravováno vlastním vývojem, a to především v souvislosti s optimalizací a implementací legislativních úprav (včetně mimořádné valorizace a hromadných přepočtů exekucí). Nejvýznamnějším podnětem pro výrazné úpravy v systému byl legislativní požadavek související s tzv. úpravou zpracování předčasných starobních důchodů. Úpravami prošla řada aplikací a upraveno bylo značné množství dávkových programů (v celém systému zpracování důchodových agend proběhlo zavedení nového údaje „důchodový věk k předčasnému starobnímu důchodu“, implementovaly se nové a upravily některé stávající procesy v souvislosti s jeho používáním a změnami při zpracování).

Uvedené změny aplikačního programového vybavení

pro důchodové pojištění si vyžádaly úpravy celé řady aplikací, kdy muselo být upraveno přibližně 680 dávkových programů.

V červnu 2023 proběhla mimořádná valorizace, která se týkala všech druhů důchodů (tedy starobních, invalidních, vdovských, vdoveckých i sirotčích). Od červnové splátky 2023 byla zvýšena procentní výměra důchodů o 2,3 % a částky příplatků o 11,5 %. Dále byla procentní výměra důchodů navýšena o částku 400 Kč. Základní výměra důchodu se v rámci mimořádné valorizace nezvyšovala. Jelikož se mimořádná valorizace důchodu prováděla od splátky důchodu, nebyl součástí zpracování doplatek valorizace. Zajištění této mimořádné valorizace od června 2023 bylo natolik specifické, že bylo třeba v aplikačním programovém vybavení

Aplikační oblasti IIS ČSSZ k 31. 12. 2023

Integrovaný informační systém ČSSZ

zásadním způsobem změnit nastavený výpočtový i valorizační modul tak, aby umožnil i u zpětně přiznávaných důchodů provést výpočet zvýšení procentní výměry o 2,3 % z procentní výměry společně s pevnou částkou 400 Kč, a to nejen u sólo přiznávaných důchodů, ale i u důchodů přiznávaných v souběhu.

Od září 2023 se do systému důchodových agend implementovaly změny v souvislosti s navýšením částky zpoplatnění důchodové služby z 29 Kč na 35 Kč.

Aplikace Portál důchodové agendy, která zpřístupňuje všechna kmenová data důchodových agend a číselníky pro údaje používané při zpracování v systému důchodových agend a která rovněž poskytuje uživatelům přístup k dalším potřebným důchodovým aplikacím, byla upravována v závislosti na legislativních a jiných požadavcích. V průběhu roku 2023 se zvýšil počet klientů s datovou schránkou a tím se opět zvýšil počet výstupních dokumentů automatizovaně vytvářených dávkovým zpracováním důchodových agend a zasílaných do datových schránek. Do konce roku 2023 bylo tímto způsobem zasláno zhruba 155 tisíc dokumentů (přibližně o 20 tisíc více oproti minulému roku). Jednalo se především o oznámení o valorizaci, oznámení o transformaci invalidního důchodu na starobní a další. Rozvoj této funkcionality bude pokračovat tak, aby postupně i další úlohy s tiskovými výstupy byly zapojeny do projektu na jejich odesílání do datové schránky.

Během roku 2023 byla do produkčního prostředí nasazena nová webová aplikace RVY – rozhodování o výchovném – která přispěla k rychlejšímu vyřízení žádostí.

Aplikační podpora pro výpočet dávky důchodového pojištění byla v březnu 2023 rozšířena o možnost výpočtu starobních důchodů, ke kterým náleží zvýšení procentní výměry o částku za vychované dítě/děti.

V aplikační podpoře byly zásadním způsobem ošetřeny situace s ohledem na datum přiznání starobních důchodů před a po 31. 12. 2022 a zajištěna i úprava rozhodování o důchodových dávkách v souvislosti s agendou výchovného. Byla také provedena úprava aplikačního programového vybavení umožňující plně automatizované zpracování přiznání starobního důchodu bez výplaty.

Na konci srpna 2023 byla provedena další úprava aplikačního programového vybavení, kdy na základě legislativní změny zákona o důchodovém pojištění došlo k rozšíření okruhu náhradních dob pojištění o tzv. nezprostředkované pěstouny, popřípadě o další osoby

v obdobném postavení, proto byl vytvořen nový znak hodnocení (náhradní doba pojištění – pěstoun/svěřectví), který při výpočtu důchodu rozliší danou dobu pojištění hodnocenou 100 %.

V říjnu 2023 byly provedeny změny aplikačního programového vybavení pro výpočet důchodů s mezinárodním prvkem v souvislosti s tím, že v platnost vstoupily dvě nové smlouvy o sociálním zabezpečení – smlouva mezi Českou republikou a Mongolskem a smlouva mezi Českou republikou a Bosnou a Hercegovinou.

Od 1. 10. 2023, kdy vstoupila v platnost nová legislativní úprava výpočtu předčasných starobních důchodů, bylo nutné ve výpočtovém modulu vytvořit nové části výpočtu, kterými musí být odlišeny výpočty předčasných důchodů přiznávané před a po tomto datu. Zásadní změny se však dotkly výpočtu těchto důchodů v souběhu s pozůstalostní dávkou, kdy se pro období od 1. 10. 2023 do 31. 12. 2023 musely ve valorizačním i výpočtovém modulu vytvořit zcela nové části (stejně jako při valorizaci v červnu 2023) a v tomto úzce daném období beze změny zachovat již zajištěný výpočet.

Současně s těmito legislativními úpravami bylo nutné promítnout změny do navazujícího zpracování dávek důchodového pojištění, tj. do automatizované tištěných rozhodnutí, kdy bylo třeba začít rozlišovat případy přiznávané před a po 30. 9. 2023. Pro kladně i záporně vyřizované případy vznikly v rozhodnutí další nové odstavce a variabilní texty.

Tato nová programová podpora byla do produkčního prostředí nasazena na konci října společně s novými hodnotami (všeobecný vyměřovací základ, koeficienty apod.) pro výpočet důchodů od 1. 1. 2024. V této verzi byl pro pracovníky klientského centra pro důchodové pojištění a pracovníky OSSZ nasazen i informativní výpočet důchodu umožňující provedení výpočtu až pět let dopředu.

V předstihu bylo v posledním čtvrtletí roku 2023 připravováno programové zabezpečení pro zpracování zákonné valorizace od 1. 1. 2024, kdy se o 360 Kč zvýšila základní výměra k danému důchodu. Byl proto implementován výpočet doplatku valorizace za období od 1. 1. 2024 do dne předcházejícího lednové splatnosti. Rovněž byly zajištěny nezbytné úpravy aplikačního programového vybavení v souvislosti s agendou podávání žádostí o důchod online. Byla nasazena nová aplikace, jež slouží ke zpracování online žádostí o důchodové dávky, které lze od prosince 2023 nově podávat přes ePortál ČSSZ.

6.3.1.2 SUBSYSTÉM AGEND NEMOCENSKÉHO POJIŠTĚNÍ

Na úspěšný projekt eNeschopenka, který získal několik významných ocenění a kladné přijetí ze strany lékařů, zaměstnavatelů a také klientů ČSSZ a který byl intenzivně využíván v průběhu roku 2022, navázaly v roce 2023 další úpravy aplikačního programového vybavení v oblasti agendy nemocenského pojištění. Hojně je využíváno funkční napojení lékařských SW a komunikace ČSSZ se zaměstnavateli včetně možnosti zobrazení vystavených informací pro zaměstnavatele na ePortálu ČSSZ. Proběhla implementace nezbytných legislativních úprav a rovněž další úpravy eNeschopenky, úpravy různých kontrol, oprávnění a datových statistik.

V důsledku legislativních změn proběhla v aplikačním programovém vybavení pro agendu nemocenského pojištění na počátku roku 2023 úprava parametrů pro výpočet dávek (normativních nákladů, redukčních hranic a změn životního minima). Rozšířen byl také monitoring eNeschopenky. V průběhu roku 2023 byly zahájeny přípravné práce v rámci projektu Národního plánu obnovy k zajištění elektronizace dalších dávek nemocenského pojištění.

V rámci projektu Národního plánu obnovy byly zahájeny i činnosti týkající se rozvoje nového modulu LPS v agendě nemocenského pojištění.

6.3.2 APLIKAČNÍ OBLAST VÝBĚRU POJISTNÉHO

V oblasti agendy výběru pojistného došlo k významnému rozvoji aplikačního programového vybavení pro oblast výběru pojistného od zaměstnavatelů a nemocenského pojištění OSVČ. Počátkem roku 2023 byla implementována nová funkcionality vyplývající z legislativních změn zákona č. 455/2022 Sb. pro řešení problematiky dřívějšího odchodu do starobního důchodu pro zdravotnické záchranáře a členy jednotek hasičského záchranného sboru podniku a legislativní změny k zákonu č. 216/2022 Sb. pro možnost uplatnění slevy na znevýhodněné skupiny. K 1. 7. 2023 byly implementovány další rozsáhlé funkcionality na základě legislativních změn v rámci akce Milostivé léto 2023. Průběžně byly implementovány další rozvojové úpravy podle požadavků odborných útvarů.

Lokální aplikace tvoří v ČSSZ rozsáhlý soubor několika desítek aplikací, které slouží k pořizování, opravě, kontrole a prohlížení dat důchodového pojištění OSVČ a které vznikly v době, kdy ČSSZ nedisponovala centrální sítovou infrastrukturou.

Během roku 2023 probíhaly přípravy na další rozšíření digitalizace služeb pro OSVČ, aby na počátku roku 2024 mohla být spuštěna nová online služba ePortálu ČSSZ „Stav pohledávek na pojistném, penále a pokutách OSVČ“, která OSVČ poskytuje informace o aktuálním stavu pohledávek, vyúčtování přehledu o příjmech a výdajích a další údaje. V návaznosti na Milostivé léto 2023 byly vytvořeny nové služby pro publikaci pohledávek na pojistném, penále a pokutách pro OSVČ na ePortálu ČSSZ. Do lokálních aplikací byly také implementovány legislativní změny v oblasti zdanění fyzických osob, paušální daň 2023 a další legislativní a funkční úpravy v souvislosti se zvýšeným podílem elektronické komunikace a samoobslužnosti klientů ČSSZ. Množina dostupných dat na ePortálu ČSSZ byla rozšířena o stav splátkových kalendářů. Rozšíření funkcionalit na ePortálu ČSSZ znamenalo významný krok pro rozvoj digitalizace lokálních aplikací a současně přispělo k praktické realizaci strategického cíle proklientského přístupu včetně snížení administrativní zátěže a provozních nákladů na straně ČSSZ.

V oblasti aplikační podpory kontrolní činnosti byly provedeny pravidelné úpravy k přechodu roku, proběhla aktualizace v souvislosti s povýšením verze operačního systému serveru. Průběžně byly implementovány požadavky odborných útvarů. V souvislosti s novou metodikou byly připravovány další úpravy provádění kontrolní činnosti. Další významné úpravy aplikačního programového vybavení byly zahájeny v důsledku připravovaných organizačních změn v ČSSZ.

6.3.3 OSTATNÍ APLIKAČNÍ OBLASTI

Vedle příprav či realizací úprav v aplikačních oblastech výkonu agend či výběru pojistného probíhala v uplynulém roce práce i v ostatních aplikačních oblastech. Jde o aplikace společné více agendám nebo průřezového charakteru. V oblasti správy údajové základny a napojení IIS ČSSZ na informační systém základních registrů (ISZR) došlo k novému přesoutěžení a uzavření rámcových smluv. V souladu s požadavky věcných útvarů byla provedena implementace nezbytných legislativních změn i úprav pro projekt EESSI. Rovněž byly provedeny úpravy a rozšíření v souladu s rozvojem digitalizace, s požadavky jednotlivých agendových systémů a s požadavky v souvislosti s evidencí tzv. kmenových údajů. V oblasti napojení IIS ČSSZ na oblast centrálních registrů ISZR proběhla aktualizace adres ze základních registrů SZR (registr RÚIAN) v kmenových evidencích.

V oblasti správy údajové základny proběhly úpravy

oblasti kmenových evidencí a jejich rozhraní pro projekt výchovné. V oblasti volného pohybu osob byly integrovány služby a změny aplikačního programového vybavení pro příjem a vypravení výstupních odpovědí na elektronická podání. V oblasti průřezových subsystémů byla v uplynulém roce implementována rozšíření systému pro správu dokumentů (DMS) pro zpracování velkých objemů auditních dat a dále byly provedeny úpravy v souladu s požadavky agendových subsystémů. Jedná se o významné opatření v této oblasti, které usnadní zvládnutí enormního nárůstu dat v důsledku rozšiřující se elektronické komunikace s klienty a digitalizace agend ČSSZ. V elektronické spisové službě se pozornost soustředila na zajištění dostatečného výkonu pro trvale vzrůstající objem elektronicky zpracovávaných dat. Dále byly provedeny změny aplikačních programových rozhraní a vnitřních mechanismů systému pro správu dokumentů pro integraci aplikačního programového vybavení v oblasti důchodové agendy k projektu online žádost o důchod. V oblasti správy nárokových podkladů došlo k provedení služby převzetí systému aplikačního programového vybavení a k navázání na služby podpory provozu aplikačního programového vybavení novým dodavatelem těchto služeb.

6.4 KYBERNETICKÁ BEZPEČNOST

Bezpečnost Integrovaného informačního systému ČSSZ je zajišťována v souladu s požadavky pro kritickou informační infrastrukturu podle zákona č. 181/2014 Sb., o kybernetické bezpečnosti, a souvisejících zákonů

a vyhlášky č. 82/2018 Sb., o kybernetické bezpečnosti. V oblasti kybernetické bezpečnosti byla prováděna opatření v souvislosti s informacemi vydanými Národním úřadem pro kybernetickou a informační bezpečnost (varování, hrozby a zranitelnosti, doporučení).

V roce 2023 ČSSZ evidovala rozesílání podvodných SMS, které jménem ČSSZ vyzývají klienty k návštěvě podvodných webů. Smishing (také známý jako SMS phishing) je útok, který na telefonní číslo odešle podvodnou SMS zprávu obsahující odkaz na podvodné stránky, jež obsahují další podvodnou stránku internetového bankovníctví. Tyto stránky se tváří jako oficiální web ČSSZ a snaží se klienty přimět, aby zde vyplnili své údaje. Nejedná se však o oficiální stránky ČSSZ, ale o podvod se záměrem vylákat z lidí citlivé údaje o bankovních účtech (přihlašovací ID, heslo, mobilní klíč apod.) nebo kartách (celé číslo karty, datum platnosti, kód CVC, kód 3D Secure atd.). Podezřelé domény byly postupně blokovány. I přesto ČSSZ varovala a důrazně vyzývala klienty, aby veškeré stránky ověřovali a nevyplňovali své údaje, pokud si nejsou sto procentně jisti původem stránky, protože ČSSZ tyto formy SMS nikdy nerozesílá. Na webových stránkách ČSSZ k tomu bylo zveřejněno varování. Na oficiální stránky ČSSZ www.cssz.cz, eportal.cssz.cz, data.cssz.cz, objednani.cssz.cz a webcall.cssz.cz byla nasazena digitální pečeť společnosti DigiCert, která garantuje jejich bezpečnost. Po kliknutí na pečeť se zobrazí identifikační údaje ČSSZ a návštěvník stránek snadno zjistí všechny informace o majiteli webu.

SEZNAM POUŽITÝCH ZKRATEK

ČR	Česká republika
ČSSZ	Česká správa sociálního zabezpečení
EESSI	elektronická výměna informací o sociálním zabezpečení
ELDP	evidenční list důchodového pojištění
EU	Evropská unie
FKSP	fond kulturních a sociálních potřeb
G2G/G2B	government-to-government/government-to-business komunikace, tj. služby jiným orgánům
IDA	Informativní důchodová aplikace
IIS ČSSZ	Integrovaný informační systém ČSSZ
IPZS	Institut posuzování zdravotního stavu
LPS	lékařská posudková služba
MPSV	Ministerstvo práce a sociálních věcí
MSSZ Brno	Městská správa sociálního zabezpečení Brno
OSSZ	okresní správa sociálního zabezpečení, příp. okresní správy sociálního zabezpečení včetně PSSZ a MSSZ Brno
OSVČ	osoba samostatně výdělečně činná
otcovská	dávka otcovské poporodní péče
pojistné	pojistné na sociální zabezpečení a státní politiku zaměstnanosti
PSSZ	Pražská správa sociálního zabezpečení
SED	strukturovaný elektronický dokument
ÚSSZ	územní správa sociálního zabezpečení
vedoucí zaměstnanec	státní zaměstnanec jmenovaný na služební místo představeného podle zákona o státní službě nebo zaměstnanec jmenovaný na pracovní místo vedoucího zaměstnance podle zákoníku práce
zaměstnanec	státní zaměstnanec ve služebním poměru podle zákona o státní službě nebo zaměstnanec v pracovněprávním vztahu podle zákoníku práce

SEZNAM POUŽITÝCH PRÁVNÍCH PŘEDPISŮ

insolvenční zákon	zákon č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenční zákon), ve znění pozdějších předpisů
občanský soudní řád	zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů
zákon o důchodovém pojištění	zákon č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění, ve znění pozdějších předpisů
zákon o finanční kontrole	zákon č. 320/2001 Sb., o finanční kontrole ve veřejné správě a o změně některých zákonů (zákon o finanční kontrole), ve znění pozdějších předpisů
zákon o informačních systémech veřejné správy	zákon č. 365/2000 Sb., o informačních systémech veřejné správy a o změně některých dalších zákonů
zákon o majetku České republiky a jejím vystupování v právních vztazích	zákon č. 219/2000 Sb., o majetku České republiky a jejím vystupování v právních vztazích, ve znění pozdějších předpisů
zákon o nemocenském pojištění	zákon č. 187/2006 Sb., o nemocenském pojištění, ve znění pozdějších předpisů
zákon o registru smluv	zákon č. 340/2015 Sb., o zvláštních podmínkách účinnosti některých smluv, uveřejňování těchto smluv a o registru smluv (zákon o registru smluv), ve znění pozdějších předpisů
zákon o soudních exekutorech	zákon č. 120/2001 Sb., o soudních exekutorech a exekuční činnosti (exekuční řád) a o změně dalších zákonů, ve znění pozdějších předpisů
zákon o státní službě	zákon č. 234/2014 Sb., o státní službě, ve znění pozdějších předpisů
zákon o státním rozpočtu ČR na rok 2023	zákon č. 449/2022 Sb., o státním rozpočtu České republiky na rok 2023
zákon o svobodném přístupu k informacím	zákon č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím, ve znění pozdějších předpisů
zákon o účetnictví	zákon č. 563/1991 Sb., o účetnictví, ve znění pozdějších předpisů
zákon o zadávání veřejných zakázek	zákon č. 134/2016 Sb., o zadávání veřejných zakázek, ve znění pozdějších předpisů
zákoník práce	zákon č. 262/2006 Sb., zákoník práce, ve znění pozdějších předpisů
zákon č. 38/2021 Sb.	zákon č. 38/2021 Sb., kterým se mění zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 120/2001 Sb., o soudních exekutorech a exekuční činnosti (exekuční řád), ve znění pozdějších předpisů, a zákon č. 119/2001 Sb., kterým se stanoví pravidla pro případy souběžně probíhajících výkonů rozhodnutí, ve znění pozdějších předpisů
zákon č. 39/2000 Sb.	zákon č. 39/2000 Sb., o poskytnutí jednorázové peněžní částky příslušníkům československých zahraničních armád a spojeneckých armád v letech 1939 až 1945, ve znění pozdějších předpisů
zákon č. 66/2022 Sb.	zákon č. 66/2022 Sb., o opatřeních v oblasti zaměstnanosti a oblasti sociálního zabezpečení v souvislosti s ozbrojeným konfliktem na území Ukrajiny vyvolaným invazí vojsk Ruské federace, ve znění pozdějších předpisů

zákon č. 71/2023 Sb.	zákon č. 71/2023 Sb., kterým se mění zákon č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění, ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony
zákon č. 75/2023 Sb.	zákon č. 75/2023 Sb., kterým se mění zákon č. 66/2022 Sb., o opatřeních v oblasti zaměstnanosti a oblasti sociálního zabezpečení v souvislosti s ozbrojeným konfliktem na území Ukrajiny vyvolaným invazí vojsk Ruské federace, ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony
zákon č. 108/2006 Sb.	zákon č. 108/2026 Sb., o sociálních službách, ve znění pozdějších předpisů
zákon č. 108/2009 Sb.	zákon č. 108/2009 Sb., o jednorázové peněžní částce nahrazující příplatek k důchodu a zvláštní příspěvek k důchodu a o změně některých zákonů
zákon č. 136/2020 Sb.	zákon č. 136/2020 Sb., o některých úpravách v oblasti pojistného na sociální zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti a důchodového pojištění v souvislosti s mimořádnými opatřeními při epidemii v roce 2020
zákon č. 171/2023 Sb.	zákon č. 171/2023 Sb., o ochraně oznamovatelů
zákon č. 172/2002 Sb.	zákon č. 172/2002 Sb., o odškodnění osob odvezených do SSSR nebo do táborů, které SSSR zřídil v jiných státech, ve znění pozdějších předpisů
zákon č. 172/2023 Sb.	zákon č. 172/2023 Sb., kterým se mění některé zákony v souvislosti s přijetím zákona o ochraně oznamovatelů
zákon č. 181/2014 Sb.	zákon č. 181/2014 Sb., o kybernetické bezpečnosti a o změně souvisejících zákonů (zákon o kybernetické bezpečnosti), ve znění pozdějších předpisů
zákon č. 181/2023 Sb.	zákon č. 181/2023 Sb., o mimořádném odpuštění penále z pojistného na sociální zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti a exekučních nákladů
zákon č. 216/2022 Sb.	zákon č. 216/2022 Sb., kterým se mění zákon č. 589/1992 Sb., o pojistném na sociální zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti, ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony
zákon č. 217/1994 Sb.	zákon č. 217/1994 Sb., o poskytnutí jednorázové peněžní částky některým obětem nacistické perzekuce, ve znění pozdějších předpisů
zákon č. 218/2000 Sb.	zákon č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech a o změně některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů
zákon č. 250/2016 Sb.	zákon č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich, ve znění pozdějších předpisů
zákon č. 261/2001 Sb.	zákon č. 261/2001 Sb., o poskytnutí jednorázové peněžní částky účastníkům národního boje za osvobození, politickým vězňům a osobám z rasových nebo náboženských důvodů soustředěným do vojenských pracovních táborů a o změně zákona č. 39/2000 Sb., o poskytnutí jednorázové peněžní částky příslušníkům československých zahraničních armád a spojeneckých armád v letech 1939 až 1945, ve znění pozdějších předpisů
zákon č. 262/2011 Sb.	zákon č. 262/2011 Sb., o účastnících odboje a odporu proti komunismu, ve znění pozdějších předpisů

zákon č. 270/2023 Sb.	zákon č. 270/2023 Sb., kterým se mění zákon č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění, ve znění pozdějších předpisů
zákon č. 321/2023 Sb.	zákon č. 321/2023 Sb., kterým se mění zákon č. 582/1991 Sb., o organizaci a provádění sociálního zabezpečení, ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony
zákon č. 323/2021 Sb.	zákon č. 323/2021 Sb., kterým se mění zákon č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění, ve znění pozdějších předpisů, a zákon č. 582/1991 Sb., o organizaci a provádění sociálního zabezpečení, ve znění pozdějších předpisů
zákon č. 349/2023 Sb.	zákon č. 349/2023 Sb., kterým se mění některé zákony v souvislosti s konsolidací veřejných rozpočtů
zákon č. 357/2005 Sb.	zákon č. 357/2005 Sb., o ocenění účastníků národního boje za vznik a osvobození Československa a některých pozůstalých po nich, o zvláštním příspěvku k důchodu některým osobám, o jednorázové peněžní částce některým účastníkům národního boje za osvobození v letech 1939 až 1945 a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů
zákon č. 373/2011 Sb.	zákon č. 373/2011 Sb., o specifických zdravotních službách, ve znění pozdějších předpisů
zákon č. 412/2023 Sb.	zákon č. 412/2023 Sb., kterým se mění zákon č. 582/1991 Sb., o organizaci a provádění sociálního zabezpečení, ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony
zákon č. 423/2022 Sb.	zákon č. 423/2022 Sb., kterým se mění zákon č. 582/1991 Sb., o organizaci a provádění sociálního zabezpečení, ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony
zákon č. 455/2022 Sb.	zákon č. 455/2022 Sb., kterým se mění zákon č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění, ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony
zákon č. 456/2022 Sb.	zákon č. 456/2022 Sb., kterým se mění zákon č. 117/1995 Sb., o státní sociální podpoře, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 110/2006 Sb., o životním a existenčním minimu, ve znění pozdějších předpisů, a zákon č. 111/2006 Sb., o pomoci v hmotné nouzi, ve znění pozdějších předpisů
zákon č. 582/1991 Sb.	zákon č. 582/1991 Sb., o organizaci a provádění sociálního zabezpečení, ve znění pozdějších předpisů
zákon č. 589/1992 Sb.	zákon č. 589/1992 Sb., o pojistném na sociální zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti, ve znění pozdějších předpisů
nařízení vlády č. 290/2022 Sb.	nařízení vlády č. 290/2022 Sb., o výši všeobecného vyměřovacího základu za rok 2021, přepočítacího koeficientu pro úpravu všeobecného vyměřovacího základu za rok 2021, redukčních hranic pro stanovení výpočtového základu pro rok 2023 a základní výměry důchodu stanovené pro rok 2023 a o zvýšení důchodů v roce 2023
nařízení vlády č. 291/2022 Sb.	nařízení vlády č. 291/2022 Sb., o zvýšení příplatků k důchodu v roce 2023
nařízení vlády č. 436/2022 Sb.	nařízení vlády č. 436/2022 Sb., o zvýšení částek životního minima a existenčního minima

nařízení vlády č. 466/2022 Sb.	nařízení vlády č. 466/2022 Sb., kterým se mění nařízení vlády č. 595/2006 Sb., o způsobu výpočtu základní částky, která nesmí být sražena povinnému z měsíční mzdy při výkonu rozhodnutí, a o stanovení částky, nad kterou je mzda postizitelná srážkami bez omezení (nařízení o nezabavitelných částkách), ve znění pozdějších předpisů
nařízení vlády č. 622/2004 Sb.	nařízení vlády č. 622/2004 Sb., o poskytování příplatku k důchodu ke zmírnění některých křivd způsobených komunistickým režimem v oblasti sociální, ve znění pozdějších předpisů
usnesení vlády ČR č. 86/2020	usnesení vlády ČR ze dne 27. 1. 2020, o uložení povinností informovat vládu v souvislosti s výdaji v oblasti informačních a komunikačních technologií
vyhláška č. 62/2001 Sb.	vyhláška č. 62/2001 Sb., o hospodaření organizačních složek státu a státních organizací s majetkem státu, ve znění pozdějších předpisů
vyhláška č. 79/2013 Sb.	vyhláška č. 79/2013 Sb., o provedení některých ustanovení zákona č. 373/2011 Sb., o specifických zdravotních službách, (vyhláška o pracovnělékařských službách a některých druzích posudkové péče) ve znění pozdějších předpisů
vyhláška č. 82/2018 Sb.	vyhláška č. 82/2018 Sb., o bezpečnostních opatřeních, kybernetických bezpečnostních incidentech, reaktivních opatřeních, náležitostech podání v oblasti kybernetické bezpečnosti a likvidaci dat (vyhláška o kybernetické bezpečnosti)
vyhláška č. 161/1998 Sb.	vyhláška č. 161/1998 Sb., o promíjení penále správami sociálního zabezpečení, ve znění pozdějších předpisů
vyhláška č. 270/2010 Sb.	vyhláška č. 270/2010 Sb., o inventarizaci majetku a závazků, ve znění pozdějších předpisů
vyhláška č. 410/2009 Sb.	vyhláška č. 410/2009 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení zákona č. 563/1991 Sb., o účetnictví, ve znění pozdějších předpisů, pro některé vybrané účetní jednotky
koordináční nařízení EU	nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 883/2004 ze dne 29. dubna 2004, o koordinaci systémů sociálního zabezpečení, a nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 987/2009 ze dne 16. září 2009, kterým se stanoví prováděcí pravidla k nařízení (ES) č. 883/2004, o koordinaci systémů sociálního zabezpečení
obecné nařízení o ochraně osobních údajů (GDPR)	nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2016/679 ze dne 27. dubna 2016 o ochraně fyzických osob v souvislosti se zpracováním osobních údajů a o volném pohybu těchto údajů a o zrušení směrnice 95/46/ES (obecné nařízení o ochraně osobních údajů)
nařízení EU č. 2015/848	nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 2015/848 ze dne 20. května 2015 o insolvenčním řízení
nařízení EU č. 2018/1724	nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 2018/1724 ze dne 2. října 2018, kterým se zřizuje jednotná digitální brána pro poskytování přístupu k informacím, postupům a k asistenčním službám a službám pro řešení problémů a kterým se mění nařízení (EU) č. 1024/2012
směrnice EU č. 2019/1937	směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 2019/1937, ze dne 23. října 2019, o ochraně osob, které oznamují porušení práva Unie

SEZNAM TABULEK

Tabulka č. 1: Systemizovaná místa a fluktuace k 31. 12.	14
Tabulka č. 2: Vývoj systemizovaných míst posudkových lékařů LPS a jejich průměrné obsazenosti k 31. 12.	14
Tabulka č. 3: Členění zaměstnanců podle věku k 31. 12.	15
Tabulka č. 4: Členění zaměstnanců podle vzdělání k 31. 12.	15
Tabulka č. 5: Počet absolventů elektronických kurzů ve vzdělávacím systému ČSSZ	17
Tabulka č. 6: Počet absolventů prezenčních/online forem vzdělávání.....	18
Tabulka č. 7: Vzdělávací akce ve výukových střediscích ČSSZ	19
Tabulka č. 8: Pracovnělékařské služby	19
Tabulka č. 9: Počet vydaných prvostupňových rozhodnutí	24
Tabulka č. 10: Doby řízení o dávkách důchodového pojištění vyřizovaných podle vnitrostátních předpisů – nové žádosti (ve dnech).....	25
Tabulka č. 11: Doby řízení o dávkách důchodového pojištění s mezinárodním prvkem (ve dnech).....	26
Tabulka č. 12: Nejčastější výplaty důchodcům do ciziny v roce 2023.....	28
Tabulka č. 13: Průměrná výše vypláceného starobního důchodu (v Kč) k 31. 12.	29
Tabulka č. 14: Statistické údaje výplat důchodů k 31. 12.	30
Tabulka č. 15: Statistické údaje v oblasti provádění exekučních srážek z důchodů	31
Tabulka č. 16: Počet zaměstnavatelů a pojištěnců k 31. 12.	33
Tabulka č. 17: Počet zpracovaných dávek nemocenského pojištění	34
Tabulka č. 18: Doba řízení o dávkách nemocenského pojištění celkem	35
Tabulka č. 19: Přehled o rozhodovací činnosti v oblasti nemocenského pojištění.....	36
Tabulka č. 20: Porovnání počtu případů ukončených DPN, počtu prostonaných dnů a průměrného trvání jednoho případu dočasné pracovní neschopnosti	37
Tabulka č. 21: Údaje o počtu vystavených potvrzení o příslušnosti k českým právním předpisům sociálního zabezpečení	38
Tabulka č. 22: Počet OSVČ podle druhu samostatné výdělečné činnosti a účasti na pojištění k 31. 12.	40
Tabulka č. 23: Vyplacené dávky a podpory (v tis. Kč)	44
Tabulka č. 24: Vývoj celkové úspěšnosti výběru pojistného a příslušenství (v mil. Kč)	45
Tabulka č. 25: Vydané platební výměry a výkazy nedoplatků.....	45
Tabulka č. 26: Povolení splátek podle § 20a zákona č. 589/1992 Sb.	46
Tabulka č. 27: Rozhodování o promíjení penále podle § 104ch zákona č. 582/1991 Sb. a vyhlášky č. 161/1998 Sb.	46
Tabulka č. 28: Vývoj pohledávek (v tis. Kč).....	47
Tabulka č. 29: Struktura pohledávek k 31. 12. 2023 (v mil. Kč).....	48
Tabulka č. 30: Počet odeslaných výzev k zaplacení pohledávky a správních exekucí v roce 2023 podle krajů	50
Tabulka č. 31: Pohledávky přihlášené do insolvenčního řízení v roce 2023 podle krajů	51
Tabulka č. 32: Kontroly plnění povinností zaměstnavatelů v oblasti sociálního zabezpečení	53
Tabulka č. 33: Kontroly dodržování režimu dočasně práceneschopných pojištěnců	55
Tabulka č. 34: Počet provedených kontrol posuzování dočasné pracovní neschopnosti	56
Tabulka č. 35: Počet přijatých žádostí o posudek a vypracovaných posudků	58
Tabulka č. 36: Počet posudků pro pojistné systémy v řízení v prvním stupni podle předmětu řízení	59

Tabulka č. 37: Počet posudků pro nepojistné systémy v řízení v prvním stupni podle předmětu řízení.....	60
Tabulka č. 38: Počet posudků pro pojistné systémy v řízení ve druhém stupni podle předmětu řízení.....	61
Tabulka č. 39: Počet případů řízení ve věcech osob zdravotně znevýhodněných.....	61
Tabulka č. 40: Výplaty jednotlivých typů odškodňovacích dávek.....	62
Tabulka č. 41: Statistika údajové základny.....	65
Tabulka č. 42: Počet podání zaměstnavatelů.....	66
Tabulka č. 43: Počet přijatých podání podle druhů rozhraní	67
Tabulka č. 44: Počet úspěšných přihlášení na ePortál ČSSZ.....	68
Tabulka č. 45: Počet volání služeb ePortálu ČSSZ (služby pro pojištěnce a zaměstnavatele na ePortálu ČSSZ)	69
Tabulka č. 46: Počet volání G2G/G2B služeb	70
Tabulka č. 47: Statistika poskytování vybraných informací z registrů	71
Tabulka č. 48: Přehled komunikace se sousedními státy v roce 2023.....	72
Tabulka č. 49: Poradenské dny v roce 2023.....	75
Tabulka č. 50: Údaje o činnosti call centra pro důchodové pojištění	77
Tabulka č. 51: Údaje o činnosti call centra pro nemocenské pojištění	78
Tabulka č. 52: Údaje o činnosti call centra technické podpory eSlužeb ČSSZ	79
Tabulka č. 53: Statistika profilu ČSSZ na Facebooku k 31. 12. daného roku	81
Tabulka č. 54: Návštěvnost Portálu otevřených dat ČSSZ.....	82
Tabulka č. 55: Stížnosti na činnost ČSSZ	84
Tabulka č. 56: Rozpočet a skutečnost příjmů a výdajů ČSSZ (v mil. Kč)	88
Tabulka č. 57: Programové financování v ČSSZ k 31. 12. 2023 (v tis. Kč).....	90

SEZNAM GRAFŮ

Graf č. 1: Vývoj průměrného rozpočtovaného platu v letech 2014–2023	16
Graf č. 2: Vývoj počtu podaných a vyřízených ^{1), 2)} žádostí o důchod	23
Graf č. 3: Vývoj počtu podaných žádostí o přepoččet důchodu	24
Graf č. 4: Vývoj počtu podaných žádostí o důchod vyřizovaných podle vnitrostátních předpisů	25
Graf č. 5: Vývoj počtu podaných žádostí o důchod s mezinárodním prvkem	26
Graf č. 6: Struktura podstaty podaných námitek v roce 2023	27
Graf č. 7: Vývoj počtu důchodců s výplatou do ciziny k 31. 12.	28
Graf č. 8: Vývoj počtu výplat důchodů na osobní účty k 31. 12.	29
Graf č. 9: Vývoj počtu důchodců a vyplácených důchodů k 31. 12.	30
Graf č. 10: Vývoj výplat důchodů s exekuční srážkou k 31. 12.	31
Graf č. 11: Zpracované dávky nemocenského pojištění	33
Graf č. 12: Počet exekučních srážek z dávek nemocenského pojištění	38
Graf č. 13: Vývoj počtu OSVČ k 31. 12.	39
Graf č. 14: Vývoj příjmů z pojistného a výdajů na sociální zabezpečení	42
Graf č. 15: Rozdělení příjmů z pojistného a příslušenství k 31. 12.	42
Graf č. 16: Vývoj příjmů z vybraného pojistného na dávky důchodového pojištění a výdajů na tyto dávky	43
Graf č. 17: Vývoj příjmů z vybraného pojistného na dávky nemocenského pojištění a výdajů na tyto dávky	43
Graf č. 18: Stav (úhrn) pohledávek ČSSZ za plátcí pojistného k 31. 12.	47
Graf č. 19: Vývoj celkové výše nedobytných pohledávek k 31. 12.	48
Graf č. 20: Vývojový trend odeslaných výzev k zaplacení pohledávky a správních exekucí	49
Graf č. 21: Vývojový trend pohledávek přihlášených do insolvenčního řízení	50
Graf č. 22: Celkový počet vypracovaných posudků	57
Graf č. 23: Podíl vypracovaných posudků v závislosti na druhu systému a stupni řízení	57
Graf č. 24: Vývoj počtu podaných evidenčních listů důchodového pojištění	64
Graf č. 25: Vývoj počtu vyřízených informativních osobních listů důchodového pojištění a počtu odeslaných přehledů dob důchodového pojištění	65
Graf č. 26: Vývoj podání doručených pověřenci od roku 2018	85
Graf č. 27: Vývoj příjmů a výdajů	87
Graf č. 28: Vývoj provozní nákladovosti k celkovým příjmům	89
Graf č. 29: Vývoj provozní nákladovosti k celkovým výdajům	89
Graf č. 30: Vývoj realizace investic v letech 2014–2023	90

